Iuſtinianus à munere iudicandi illos, qui maximè, id eſt, valde, (ita hunc locum interpretor) legum imperiti ſunt. Nec non & illos, qui nullum vſum, id eſt, experientiam in rebus gerendis obtinent. Quorum in numero non extitit D Gomezius, qui non erat valde legum imperitus: imò multas, maximè militares, callebat, nec carebat rerum experientia.

Tertiò, quòd etiam is qui iuriſconſultus non eſt, vel
249 verſatus in legib. poſſit eſſe iudex, probat † d. l. certi. C. de iud. quã ſuprà pro aduerſarijs retulimus. ſtatuit eo loci Iuſtinianus hominibus militaribus iudicãdi munus de rebus militarib. poſſe mandari, modò peritiam rerum & cauſarum militarium habeant. Quamquam ergo iuris Doctores non ſint, iudices illi conſtitui poſſunt. Idem probant l. magiſteria. C. de iuris d. omn. iud. l. de militibus. ff. de cuſtod. reo. l. j. C. eo. & l. i. §. ſi verò miles. C. de falſa mone. cùm ergo D. Gomezius peritia, præſertim rerum militarium, non careret: dicendum eſt iudicem eſſe potuiſſe. Hæc enim cauſa potius verſabatur circa res militares quam circa alia ciuilia negotia: cùm diſputatio, quæ etiam ſolius facti erat, verſaretur: an ſcilicèt D. Scipio conſpirauerit in Cæſarem, vel non. Quod cognoſcere dubitationis & perplexitatis parum habet: cùm ex probationibus teſtium facilè fuerit cognoſcere. Et eo maximè, quod contra contumacem agebatur: ſicque difficile non erat iudicare.

Quartò, quòd is qui nec legere, nec ſcribere ſcit iudi-
250 ciario munere fungi poſſit, probat † l. j. §. caſum. ff. de poſtulãdo. & l. cæcus. ff. de iudicijs. Quibus probatur, cæ-
251 cum, † quem certè ſcimus non poſſe nec legere, nec ſcribere, iudicem eſſe poſſe. Et quamquam ibidem gloſſa & Doctores interpretentur & intelligant de cæco effecto, poſt ſuſceptum munus iudicãdi, vt etiam reſpondit Abbas conſil. 47. lib. 1. attamen nil obeſt in caſu noſtro, cùm verum ſemper ſit, eum qui nec legere, nec ſcribere ſcit: atque ita literis carentem (vt relati doctores in d. l. certi. C. de iud. & d. ca. ſciſcitatus, de reſcrip. tradunt) iudicem eſſe poſſe. Prætereà, ſi probamus interpretationem Duareni lib. 1. diſputa. anniuerſ. c. 23. quam ego ſequi ſoleo, res eſt clarior. Ait ille, cæcum magiſtratus officio fungi non poſſe, quod dignitas illa, præter ſcientiam & prudentiam, decorem quendam & maieſtatem requirit.
252 Iudicis autem munus obire poteſt (ait ille) † cæcus, quod etſi luminibus careat, non tamen ſcientia & prudentia, quæ iudicis propria eſſe debent. l. cùm prætor. §. 1. ff. de iudicijs. Ita Duarenus duo illa iuris loca rectè viſus eſt interpretari. Quod ſi ita eſt, res eſt clara, eum iudicem eſſe poſſe, qui nec legere, nec ſcribere nouit: cùm aliunde ſcientiam & prudentiam habeat.

Quintò mouet me argumentum ductum à ceſſante ratione, qua legum & rerum imperiti à iudiciario munere
253 arcentur. Ratio, † qua à Iuſtiniano ſtatutum eſt, ne iudices pedanei legum peritia carentes conſtituantur, eſſe poteſt, quod cùm ipſi ſummatim diffinire habeant cauſas: & tenues habeant ſportulas, ex quo aſſeſſores non habent, pericula multa adminiſtrandæ iniuſtitiæ euenire poſſent: cùm non poſſent peritos conſulere, vel conſulendo maiores ſportulas, vel quid aliud indebitum à litigãtibus extorquere. Quæ ſanè ratio ſolùm nos pedaneos iudices inferiores reſpicit: non autem ipſos magiſtratus, qui aſſeſſores habent, à quibus cõſilium habere poſſunt. ſicuti apertè in d. §. 1. ſcriptum eſt. Atqui in caſu noſtro hæc ratio ceſſat: quandoquidem hic delegatus habebat facultatem habendi conſilium à iuris peritiſſimis, ſi quando eo fuiſſet opus, cùm eſſet maximè dies: & cauſa tantam celeritatem non exigebat, quin potuerit pluries conſulere viros peritiſſimos: ergo hinc ſequitur, iure potuiſſe iudicis munus ſubire.

Sextò confirmantur iam relata, quod hîc ceſſat timor iniuſtitiæ, ob quam (vt iam diximus) à Iuſtiniano conſtitutum eſt, ne legum imperitis iudicandi poteſtas fiat. ceſſat inquam hic timor duplici ratione.

Prima, quia Cæſar optimè ſciens conditionem ipſius Do. Gomezij ſui legati cauſam ei cognoſcendam mandauit. Quo fit quod etiamſi imperitus fuiſſet: attamen
254 † vt peritus & idoneus habitus eſt. iuxta l. quidam conſulebant. ff. de re iudicata. cuius argumento dicti gl. in d. §. 1. in auth. de iudicib. in verbo, habere. Iaſon poſt alios. in d. l. certi. nu. 5. verſ. tu potes diſtinguere. C. de iudic. &
255 Coraſius lib. 5. miſcella. iuris. c. 19. ſcripſerunt, † illiteratum & imperitum ex certa principis ſcientia iudiciario munere fungi. Cuius ſententiæ ratio eſt, quòd confidat princeps de eius fide & legalitate, quòd ſi ipſe de cauſa iudicare non nouerit, conſulet viros peritos: atque ita is illiteratus & aliàs minus idoneus efficitur ob principis voluntatem idoneus: ſicuti ex eo textu his ſimilia ſcribunt eo loci Alexan. & cæteri. & plura apud Tiraquellum in tract. de nobilitate. c. 6. nu. 24. & de intellectu Zaſius lib. 2. intellec. ſingul. c. 22.

Secunda eſt ratio, quòd Cæſar agitata coram ipſo Do. Delegato, & latam ab eo ſententiam ratificauit atque confirmauit, aſſerẽs ritè & rectè actum & iudicatũ fuiſſe. Ergo omni ex parte ceſſat cauſa timoris, quod iniuſtè proceſſum & iudicatum fuerit: & per conſequens corruit impedimẽtum, quo impediri videbatur cauſæ delegatio.

Septimò & vltimò mouet me auctoritas multorum,
256 qui rectè cenſuerunt, legum ignaro † & imperito iudicandi munus mandari poſſe: modò aliquam habeat rerum peritiam & experientiam. ita glo. in d. l. certi. C. de iudi. & in d. §. 1. in auth. de iudicib. Cynus, Bald. & Salice. in d. l. certi. & ibi Iaſon nu. 1. qui ſcribunt, hoc eſſe hodie longo vſu compertum, cùm paſſim in Italia iudi-
257 ces legum † imperiti conſtituantur. Et quamquam hi loquantur in iudicib. ordinariis, idem tamen eſt in delegatis, data ſcilicet paritate rationis, quòd ſcilicèt habere poſſint copiam legum peritorum, à quibus conſilium habere valeant. Ita Specula. in tit. de iudice delegato. §. vlt. nu. 17. quem ſecuti ſunt Iaſ. in d. l. certi. nu. 5. verſ. ſi autem delegatio. Felin. in d. c. ſciſcitatus, in verbo illite-
* ratus. Et hanc eſſe * receptam opinionem ſenſit Coraſius d. lib. 5. miſcella. iuris. c. 19. etſi ipſe diſſentiat.

Non obſtant nunc adducta in contrarium, quæ licèt ex iam dictis diſſoluta ſint, ſingulatim tamen reſpõdebo. Et ad primum dico. d. l. certi, probare noſtrã ſententiam, vt dictũ fuit ſuprà in tertio argumẽto noſtræ opinionis.

Non obſtat ſecundum, quia demonſtraui ſupra in ſecundo argumento noſtræ ſententiæ nobis ſuffragi d. §. 1. in auth. de iudicib.

Non obſtat tertium, quia reſpondeo vnà cum Abb.
258 & cæteris in d. capit. 1. de conſangu. & affinit. † ſententiam in cauſa matrimoniali latam à canonum imperito valere, licèt ipſe iudex peccet. Abbatem ſecutus eſt Iaſ. in d. l. certi. nu. 2. C. de iudiciis. Fel. in d. c. ſciſcitatus, in verbo illiteratus, ver. & ſubdit quod. de reſcrip. Non enim imperitia reddit ſententiam nullam, ſed ſolus defectus poteſtatis. ita declarat Anch. in d. c. 1. nu. 6. & ibi Cardi. Zabarella. Prætereà intelligitur d. c. 1. de conſang. & affinit. cùm cauſa matrimonialis mandatur iudicanda canonum imperito, vt ipſemet iudicaret. At ſecus cùm ſimpliciter ei mandatur, quia ſi delegatus ignorat canones, à peritis conſilium habere poteſt.

Non obſtat quartum, quia reſpondeo vno verbo, quòd hoc caſu poteſt proferri ſententia altero recitante. vt de ſententia à iudice cæco lata ſcribunt gl. & docto. in l. j. §. caſum. ff. de poſtula. & in l. cæcus. ff. de iudiciis. Abb. d. conſ. 47. lib. 1. & omnes in l. ij. C. de ſenten. ex breui. recita. Et in terminis noſtris ita reſpondent omnes in d. l. certi. C. de iudiciis.

Non obſtat vltimum, quia reſpondetur ex dictis ſuprà in vltimo partis noſtræ argumento, contrariam opinionem eſſe aduerſus Io. Fab. & Coraſium. His opinor eſſe ſatisfactum huic obiectioni.

Vigeſimaquinta nullitas obiicitur, quòd Do. Scipio
259 fuerit ſine † accuſatore damnatus, cùm tamen nec

iure

iure diuino nec pontificio, nec Cæsareo id sit permissum. Est enim scriptum Ioan.cap.8. Mulier vbi sunt, qui te accusant? nemo te condemnauit? Quæ dixit: Nemo Domine. Dixit autem Iesus: Nec ego te condemnabo. Iure autem pontificio constitutum atque diffinitum est,
260 † Iudicium, ex tribus, nec paucioribus consistere posse, iudice, actore seu accusatore, & reo. cap. forus. §. iudicium. de verb. sign. Negat ergo ius pontificium iudicium sine accusatore consistere. Quocircà in cap. euidentia, de accusa. scriptum est, euidentiam facti loco accusa-
261 toris † esse, innuens quòd aliàs iudicium non consisteret. Iure quoque Cæsareo apertè probatur. in l. rescripto. §. si quis accusatorem. ff. de muner. & hono. Quo-
262 circà † M. Tullius in Oratione pro domo conquerebatur quòd sine accusatore damnatus fuisset. Ciceronis verba adscripsi: Vbi accusator? vbi testes? Quid indignius, quàm qui neque adesse sit iussus, neque citatus, neque accusatus, de eius capite, liberis, fortunis omnib. conductos & sicarios, egentes & perditos suffragiũ ferre, & eam legem putare? Hæc Cicero, qui paucis interiectis ita subiungit: Nunc verò cùm me in iudicium populi nemo omnium vocarit, condemnari non potuerim, qui accusatus non sim. His fit, vt passim nostri scribant, sine accusatore condemnari aliquem non posse. ita Bar. in l. 2. §. si publico. nu. 2. in fin. ff. ad l. Iul. de adul. Gæpol. cons. 23. nu. 2. in criminalibus. & Gram. decis. 31. nu. 2.

Respondeo primò huic obiectioni, quod hoc in casu iudicium agitatum non fuit sine accusatore. Verius enim est, accusatores extitisse hoc in casu aduersus D. Scipionem. Extitit primus Illustris. Princeps Aurius, qui medio Do. Hieronymi de Villa accusauit. Extitit & iudex, qui accusatoris partes obtinuit, dum de crimine inquirendo denuntiatione ei facta, in causa processit.
263 Est enim iure permissum quod loco accusatoris † sit iudex inquirens. ita probat l. ea quidem. C. de accusa. Ea quidem (ait Gordianus) quæ per officium præsidibus denuntiantur, & citra solemnia accusationum posse perpendi incognitum non est. Idem statuit Constant. in l. 1. in prin. C. de custo. reo. Bart. in l. 2. §. si publico. num. 7. ff. ad l. Iul. de adult. qui in discursu multis con-
264 firmat, hanc † inquisitionem esse loco accusationis. id quod scribunt Alex. cons. 64. nu. 3. lib. 1. Marsil. sing. 524. inquisitio, &c. & Boe. q. 26. num. 2. & alibi sæpissimè. quocircà scribit Iulius Clarus in pract. crim. §. fi. q. 3. versi. hinc infertur, hodie iudices posse inquirere etiam proposita accusatione ab accusatore: cùm vtrunque re-
265 medium, † accusationis. s. & inquisitionis, cumulari possit. & in specie huius criminis læsæ maiestatis, ita scribit Gigas in tract. de crimine læsæ maiest. tit. Qualiter in crimine læsæ maiesta. proced. q. 11. post Martinũ Laud. in tract. de crimi. læsæ maiest. q. 42. & Præpo. in c. 1. nu. 108. 2. q. 8. adfert etiam Bart. & alios. Et Igneus in disputa. an Rex Franciæ recognoscat Imperatorem. nu. 131.
266 Respondeo secundò, quòd vbi extat criminis † atrocitas, potest in causa procedi à iudice sine accusatione. ita Bart. in d. l. 2. §. si publico. nu. 11. ff. ad l. Iuk de adult. adfert exemplum in crimine falsæ mone. l. 1 C. de falsa mone. l. athletas. §. calumniator. ff. de his qui not. infa. cùm ergo crimen de quo hìc agitur, sit atrox, dubium non est procedi potuisse per modum inquisitionis, sine accusatore. Quam controuersiam apertè diffinit illa constitutio extrauagans Henrici edita contra reos criminis læsæ maiest. qua data est procedendi forma, vt etiam per inquisitionem procedi possit. & ibi Bart. in d. extrauag. ad reprimendum, in verbo, per inquisitionem, scribit, hoc esse nouum ius in hoc casu & crimine. Idem scripsit Ang. in tract. maleficiorum, in verbo, Hæc est quædam inquisitio. nu. 21. 22. qui idem ait in crimine hæresis. Idem censuit Gigas præcitato loco. q. 8.

Respondeo tertiò, quod hìc præcessit publica fama
267 perpetrati delicti: quę sanè † fama accusatoris partes ita sustinet, vt alia accusatione minimè opus sit: ita scribũt Imol. in l. quoties. §. siquis nomen. ff. de hære. instit. Ang. in trac. malefi. in verbo, hæc est quædam inquisitio. num. 26. & Fulg. cons. 173. In causa inquisitionis. col. 1. Ita etiã
268 obseruatur † in crimine hæresis vt fama loco accusatoris sit. sicuti scribit Calder. in tract. de hæret. q. 11. in fine.

Vigesimasexta nullitas obijcitur, quod non fuerit accusata contumacia ipsius D. Scipionis.

Respondeo, quod imò accusata præsumitur ex quo Do. Delegatus attestatus est, ipsum D. Scipionem fuisse
269 contumacem: cui quidem assertioni † ex dictis supra adhibenda est fides. Quod sensit Bald. in l. 1. col. 1. C. de pœna iud. qui malè iud. quem secutus est Marsil. cons. 64. nu. 15. Et hoc in casu sufficit quòd iudex ita procedendo suppleat defectum partis non accusantis contumaciam. ita hodie seruari multis in locis scribit Iulius Clarus in practi. criminal §. fin. q. 44. versi. Dictum est: post Bossium in tracta. causarum criminalium. tit. de banni nullitate. nu. 7. Qui quidem interpretes sentiunt in in-
270 quisitione non esse necesse quod accusetur † contumacia à parte, cùm illud procedat in accusatione. Nam in inquisitione iudex supplet partis vices. & inter alios Bossius citat Castren. consil. 33. super primo quæsito. quod responsum hactenus non inueni.

Vigesimaseptima nullitas obijcitur, quòd non fuerit assignatus D. Scipioni terminus defensorius.
271 Respondeo primò, imò † terminum satis competentem assignatum fuisse, cùm hoc in casu sufficiat assignare terminum vnum tantùm, vt is sit peremptorius. ita Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo, per edictum. nu. 6. & diximus suprà ad decimamsextam nullitatem potuisse D. Scipionem semel tantùm citari peremptoriè loco trium citationum.

Respondeo secundò, iudicis arbitrio dilationes statui, ita multis probaui lib. 2. de arbitr. iud. casu 52. Et ad rem nostram tradit Vantius in tract. de nullitate tit. de nullitate ex defectu citationis. nu. 108.

Vigesimaoctaua nullitas est, quę obijcitur, quòd sen-
272 † tentia post terminum lata fuerit, iuxta doctrinam Bart. in l. vlt. §. vlt. ff. quod vi aut clam. quam communiter probant doctores, vt testatur Ruinus consil. 209. nu. 16. in fi. lib. 1. consi. 28. nu. 11. lib. 4. Marsil. sing. 48. actus.

Respondeo primò fuisse in facultate iudicis differre
273 tempus proferendi sententiam. † Iudex enim qui citauit ad audiendum sententiam die decima, potest expectare vsque ad diem vndecimam: ita scribunt Abbas & Decius in capit. consuluit. in tertio notabil. de officio delega. qui intelligunt verum, quando iudex id facere voluit beneficio illius, qui comparere debebat: secus si iudex alia de causa distulisset, vt quia fuisset impeditus, quo in casu loquitur Bart. in d. §. Ea est ratio in casu nostro, quia Do. Scipio, qui non comparuit, atque ita con-
274 tumax est effectus, non potest † conqueri, ex quo ad sui fauorem facta fuit dilatio. Ita hanc rationem in specie considerauit Decius in d. ca. consuluit. in tertio notabili. versi. & ratio videtur. Et idem sensit Bald. in l. cùm non eo die. C. quando prouo. non est necesse: quem citat Decius præcitato loco. Baldum secutus est Castr. cons. 254. Videtur dicendum, dictam sententiam non valere. in fi. lib. 2. Idem sensit Bar. in extrauag. ad reprimendum, in verbo, super dicto crimine. num. 2.

275 Respondeo secundò, † dilationem probatoriam ab expectatoria differre. cùm enim quis citatur, vt intra decendium, vel illa die & hora habeat probasse, quod probare intendit, ea die elapsa, quod post factum est, nil prodest. Ita Bart. in l. diem proferre, in prin. ff. de arbitr. atque ita declaratur Barto. in d. l. vlt. §. vlt. ff. quod vi aut
276 clam. At quando † dilatio est expectatoria (vt in casu nostro) factum post illud tempus tenet & prodest, ita Bart. in l. Labeo ff. de iureiuran. quem sic ad rem declarat & intelligit Ruinus consi. 61. num. 5. lib. 5.

277 Respondeo tertiò, D. Scipionem fuisse † citatum pro die quinquagesima, successiuè, vt singulis diebus ad totã

cauſam,& ad ſingula in illa peragenda compareret. Quæ ſanè citatio arctat citatum vt compareat vſque ad finem, donec lis fuerit iudicata, abſque alia admonitione. ita copiosè Maria. Soc. Se. in trac. de citationibus art. 20. nu. 40. & nu. 45. poſt Baldum, Angelum, Imolam & Roma. in l. qui ante calendas. ff. de verb. obli. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo, per edictum nu. 15. verſi. quidam autem. & alios non nullos.

Vigeſimanona nullitas allegatur, atque obiicitur, quòd ſententia lata ſit contra D. Scipionem abſentem.
278 quod fieri † non potuit, vt ſcribit Bald. in l. quamuis. la 1. nu. 1. C. ad l. Iul. de adulter. Boſſius in tract. cauſa-
* rum crimina. titu. de requirendis reis. num. 1. * communem citat Clarus in pract. crim. §. fi. q. 44. in prin. Pariſ. conſi. 152. num. 3. lib. 4.

Reſpondeo primò ex eiuſdem Clari ſentētia in d. §. fi. d. q. 44. verſ. ſed hodie, quod hodie nō obſeruatur, vt reus abſens anni ſpacio expectetur: nam eo ipſo quod ſolen-
279 niter † citatu fuit in banno ponitur: & deinde ſuper eo banno, ſi non comparet ad ſe defendendum, fertur ſententia, & condemnatur. Atque ita recenſet Clarus ſcribere Beluiſium, Baldum, Conradum, Gomezium, Capicium, & alios nonnullos. Ita etiam in Gallia obſeruari atteſtatur Boe. q. 63. nu. 9. Et in ſpecie criminis læſæ maieſtatis procedi poſſe contra abſentem ſcribit Petrus Follerius in pract. crimin. verſic. item commiſit crimen læſæ maieſt. nu. 91. quem ſecutus eſt Rol. conſi. 68. num. 12. lib. 2. & in ſpecie idem cenſuit Igneus in queſt. an Rex Franciæ regnoſcat Imperatorem. nu. 124.

Trigeſima nullitas obiicitur, quòd non conſtet de licentia data Auguſtino extrahendi ſcripturas ex protocollo Ioan. Iacobi patris.

Reſpondetur, imò licentiam fuiſſe datam, ſicuti ex actis conſtare præſupponitur.

Trigeſimaprima nullitas obiicitur, quòd non conſtat protocollum eſſe manu Io. Iacobi & eius ſigno ſignatū.

Reſpondeo, contrarium eſſe verius: nam in facto præſupponitur fuiſſe exibitum extractum publicum ex protocollo ab eo, qui extrahendi atque ita exemplandi poteſtatem habuit. Quo caſu fidem facit iuxta tradita in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden.

Trigeſima ſecanda obiicitur exceptio, ſententiam latam contra D. Scipionem vti contumacialem, irritam eſſe factam ex capitulis pacis initæ inter Cæſarem & Regem Galliarum.

Reſpondeo, hoc pendere ab ea diſputatione, an in ipſis capitulis comprehendatur D. Scipio. Qua de re dicam ſuo loco.

Trigeſimatertia & vltima nunc obiicitur exceptio, quòd cùm D. Scipio minor fuerit condemnatus, reſtitui debet: ſaltem ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa. Quæ quidem exceptio & dubitationem non le-
280 uem habet. Siquidem dicendum videbatur, † hanc reſtitutionem eſſe concedendam: idque permultis iuribus, rationibus & argumentis.

281 Primò, ex † l. cùm minores. C. ſi aduerſ. rem iud. qua apertè probatur, minorem reſtitui poſſe aduerſus ſententiam contra ſe latam in eo iudicio, in quo defenſus fuit, & princeps facilè eam concedere ſolet, quando per contumaciam minor eſt condemnatus. l. minor etiam. ff. de mino. ſcribit Rebuffus in commentarijs ad regias cōſtitutiones Galliæ tract. de reſtitutionibus. art. 1. glo. 1. numer. 27. Ergo à fortiori reſtitui debet D. Scipio, qui defenſus hac in cauſa non fuit.

Secundò vrget non parū, quòd vbi delictum eſt commiſſum per culpam, non autem dolo: vt putà, ſi omitten
282 do minor † deliquit, reſtituitur in integrum. ita probat tex. l. 1. C. ſi aduerſus delictum. quem ita interpretantur
* omnes in c. 2. ibi Io. de Ana. nu. 8. * communem eſſe teſtatur de apoſta. idem ſcribunt Dec. in l. 1. nu. 2. C. de ſec. nup. Clarus in prac. criminali. §. fin. q. 60. col. 2. verſi. quando autē. & Claudius Battandier in pract. criminali, reg. 58. nu. 4. Atqui in caſu noſtro Do. Scipio omittendo potius, atq; ita culpa, quàm committendo, ſicque dolo, dicitur deliquiſſe, cùm per contumaciam viſus ſit fateri delictum: ergo reſtituendus videtur.

Tertiò confert multum text. cap. 2. de reſtitu. in integrū. in 6. argumento ducto ab eccleſia ad minorem. Eo loci eſt cōſtitutum, eccleſiam reſtitui aduerſus propriam confeſſionem, ergo etiā minor, qui eccleſiæ æquiparatur.

Quartò accedit egregia doctrina Angeli in l. certum.
2835 in pupillo. ff. de confeſſis. cùm dixit, quòd vbi † minor fatetur delictum, ſtatim reſtitui meretur: quia, eo ipſo quod fatetur, læſus dicitur. Angelum ſecuti ſunt Alex. conſi. 115. num. 6. lib. 3. & alij plures quos recenſui lib. 2. de arbitrariis iudicum &c. caſu 268. nu. 4. & communem teſtatur Ant. Gomez. in tract. de delictis, cap. 1. num. 66. & Claudius Battādier in practica criminali. reg. 58. nu. 2. Et hæc ſentētia procedit etiam in minore contra fiſcum
284 & Rempub. cùm † priuilegiatus reſtituatur etiam contra priuilegiatum, quando agitur de damno euitando. ita Specu. in titul. de reſtit. in integr. §. 1. num. 17. Nec adhi-
285 benda eſt differentia † quòd ſecuta ſit ſententia à principe confirmata: quia & aduerſus ſententiam principis datur reſtitutio, executa tamen ipſa ſententia. capit. ſciſcitata. de in integ. reſti. Rui. conſ. 59. nu. 10. lib. 5. Capicius deciſ. 53. etſi Alex. conſil. 240. nu. 10. li. 6. vno verbo aliter ſentiat. At falſus eſt Alexander Io. Andr. & Archid. auctoritate, qui non ſcribunt, quod ille opinatur.

Quintò & vltimò ſaltem reſtituendus videtur, D. Scipio ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa, &c. Qua
286 quidem reſtitutione ſuccuri † ſolet etiā maioribus. l. 1. in fine. ff. ex quibus cauſis maio. Et adeò eſt efficax hæc reſtitutio, vt etiam detur contra ſententiam, quæ tranſiuit in iudicatum, ſicuti reſponderunt Ruin. conſil. 68. nu. 20. lib. 1. & Soc. Iun. conſil. 104. nu. 18. lib. 3. Hæc dubitationem contra Excelſam Rempublicam Genuenſem mouent.

Re tamen diligenti accuratoque ſtudio examinata, contrarium viſum eſt verius; nempè, D. Scipionem remedio reſtitutionis in integrū, hoc in caſu iuuari non poſſe. Quod ita multis planum facio.

Primò ea ratione adducor, quòd hîc ex confeſſione Do. Scipionis & alijs probationibus conſtat de eius gra-
287 ui delicto. At minor aduerſus † delictum dolo commiſſum non reſtituitur. l. ſi ex cauſa. §. nunc videndum. & l. auxilium. §. in delictis. ff. de minor. & in l. 1. C. ſi aduerſus delictum. Et ſcribunt Doctores illis in locis. & egregiè Dec. in l. 1. nu. 2. C. de ſecund. nupt. qui ait, procedere e-
288 tiam in muliere † minore. Imò nec fiſcus in his reſtituitur. ita Cremen. ſing. 22. Quid ſi &c. copiosè Tiraq. in tract. de pœnis legum. &c. cauſa 44. nu. 43. Marſilius in pract. criminali. §. conſtante. nu. 89. cùm ergo hîc agatur de delicto, ſtandum erit huic regulæ, quòd ſcilicèt non concedatur reſtitutio, donec de exceptione erit demonſtratum.

Secundò, admiſſo quòd etiam in delictis concedatur reſtitutio, vt in cæteris, maximè aduerſus confeſſionem: attamen hoc in caſu non debuit, nec debet cōcedi. quod
289 vel ex eo conſtat, quia, vt † minor reſtituatur in integrum, plura debent concurrere; quòd ſcilicet probet ſe minorem fuiſſe tempore læſionis, quòd verè læſus ſit, quòd ſui facilitate id euenerit, vel dolo aduerſarij, vt probat l. verum. §. ſciendum. ff. de minor. 25. ann. copiosè Iaſon in l. nam & poſtea. §. ſi minor. num. 4. ff. de iureiurando. Alciatus in tract. præſumpt. reg. 2. præſumpt. 42. copiosè & diligenter omnia hæc requiſita recenſet Rebuffus in commentarijs ad regias conſtitutiones Galliæ. tomo 2. tractat. de reſtitutionibus. art. 1. glo. 3. num. 3. Craue. conſi. 178. num. 8. quod procedit etiam in eccleſia. Decius conſil. 564. ad finem. Atqui in caſu noſtro non conſtat D. Scipionem fuiſſe læſum; cùm tacitè confeſſus eſt per contumaciam, quod iam ex probationibus conſtabat. Nec ſui facilitate, cùm verſutus & diligens maximè ſit. Item nec dolo alicuius: ergo hinc ſequitur, D. Scipionem non mereri reſtitui.

Tertiò

290 Tertiò aduersus principis sententiam † minor non restituitur nisi ex magna causa, quam in specie exprimere & probare debet, vt probat textus notab. l. minor autem. §. 1. ff. de minor. quem post Bartolum ibi, annotauit vt singularum Roma. sing. 113. Minor vult. &c. & hoc in casu posset defendi opinio Alex. consil. 240 nu. 10. lib. 6. & idem quod Bart. & Romanus scripsi Rebuffus in Commentariis ad regias constitutiones Galliæ, tomo 2. trac. de rest. art. 1. glo. 3. nu. 25. & in glo vlti. nu. 2. Sed in casu nostro de hac causa magna non constat ergo. &c.

Quartò accedit quod hic elapsum iam est quadrienni
291 um † post maiorem ætatem xxv. annorum ipsius D. Scipionis (vt in facto præsupponitur.) At, cùm quis excessit annum vigesimum nonum, restitui amplius non debet in integrum, tanquam minor, vt probat text. in l. vlt. C. de tempo. in integr. restit. peten. & in specie restitutionis aduersus confessionem est tex. in cap. 2. de restit. in integr. in 6. & cõfert Clem. 1. eo. tit. de restit. in integr. Et scribunt Roma. consil. 123. nu. 5. Alex. consil. 30. nu. 6. lib. 5. Dec. consil. 436. nu. 8. Beroius consi. 56. nu. 48. lib. 3. & in specie latæ sententiæ Natta consil. 524. num. 8. lib. 3.

292 Quod sanè † quadriennium iam cœpit currere D. Scipioni à die scientiæ, & sententiæ latæ, vt scribunt Docto. in capit. 1. de præscrip. vbi Abbas & Felinus col. vlt. copiosè admodum Balbus in tract. præscri. quarta particula quartæ partis princip. q. 29. in fine. & Boer. q. 39. nu. 4 & in specie Natta d. consi. 524. nu. 8. lib. 3.

Quintò ea ratione adhuc succurri non potest D. Scipioni remedio restitutionis in integrum, cùm per alienationem & rerum distractionem res integra esse desie-
293 rit. Quo sanè casu restitutio † in integrũ cessat. l. quòd si minor. §. Scæuola. ff. de mino. 25. ann. & scribunt Bartol. & cæteri in l. ait prætor, in prin. ff. eod. de minor. Iaſ. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. num. 72. de liber. & posthu. Barba. consi. 32. col. pen. lib. 3. Rebuffus in commentariis ad Regias constitutiones Galliæ tomo secundo. Tract. de restitutionibus. art. 1. glossa. 2. numero 2. Craue. consi. 90. nume. 4. & in specie ferè idem Craue. consil. 151. nume. 29. qui ex. d. §. Scæuola, scribit, restitutionem aduersus transactionem, quæ rei iudicatæ æquiparatur, non cõcedi re distracta, atque alienata. Verùm de huius argumenti veritate dicam vberius cùm disputabimus de restitutionibus ipsi D. Scipioni à Cæsare concessis. Scio enim rem hanc dubitatione non carere.

Sextò, admisso quod factus esset locus huic restitutioni, attamen in casu nostro concedi nõ debet ipsi D. Scipioni, eo quia eam non petiit, saltem vt petere debuit, si-
294 quidem † personaliter restitutionẽ hanc petere debuit, D. Scipio: quemadmodum scribunt Baldus in l. 1. §. pen. in fin. ff. de postula. Franc. Aret. in cap. veniens. num. 72. de accusa. & hãc esse singularem doctrinam censuit Marsilius sing. 221. Restitutio, &c. Ea ratione, quæ mihi ma-
295 ximè probatur, mouentur, quòd † restitutio in integrum reponit restitutum in pristinum statum. l. quod si minor. §. restitutio. ff. de minor. Atqui in causa principa-
296 li criminis † capitalis accusatus debet personaliter comparere. l. seruum quoque. §. publicè. ff. de procura. l. pen. §. ad crimen. ff. de publ. iud. & vberrimè scripsi lib. 1. de arbitra. iudicũ, &c. quæst. 80. ergo pari ratione idem dicendum est in ipsa restitutione in integrum. Nec huic
297 argumentationi repugnat doctrina † Baldi in l. reos. ad finem. C. de accusa. cùm dixit, quòd si reus condemnatus dicit de nullitate sententiæ, admittitur procurator: ea ratione, quia nõ disputatur de crimine, sed de processu, & valore sententiæ, ergo idem in casu restitutionis in integrum, in qua solùm disputari videtur de validitate processus, non autem de crimine ipso.

Respondeo Baldum loqui quãdo illa nullitatis obiectio solùm respicit processum, non autem crimẽ ipsum, vt si argueretur sententiã fuisse iniustè prolatam: quemadmodum arguitur hæc lata contra D. Scipionem: nam hoc casu (inquit Baldus) nõ admittitur procurator, sed ipse reus principalis causam tractare debet. Baldum secuti sunt Benedictus de Plumbino in l. pen. §. ad crimen. num. 59. ff. de publ. iud. Nellus in tract. de bannitis. tertia parte secundi tẽporis. q. 68. & Maria. Sec. in cap. veniens. nu. 52. de accusa. Quòd autem in casu nostro per hãc petitionem restitutionis in integrum etiã de meritis ipsius causæ agatur, nempè, an verè Do. Scipio deliquerit, vel non, eo constat, quòd, ea restitutione admissa, reuocabitur confessio, quam fecit. D. Scipio per contumaciam: & cætera acta, quibus facti veritas constat, reuocabuntur.

Septimò, concesso hanc restitutionem peti & tractari à procuratore potuisse, adhuc rectè petita non fuit, quia
298 is procurator speciale † mandatum habere debuit. vt regulariter requiritur in petitione restitutionis in integrum. ita à fortiori probat l. illud. §. si talis. ff. de minor. 25. annis. cùm vult nominatim procuratorem esse in ciuili causa constituendum ad petendum in integrum restitutionem. Ita etiam probat ibi gl. & in l. vnica. C. etiam per procur. cauſ. reſt. in integr. ag. poſſ. & vtroque in loco Bar. & Baldus Iaſon in l. præſes. nu. 7. in fine. C. de tranſact. & Beroius conſil. 151. num. 18. lib. 1. Ruin. conſ. 119. num. 16. verſ. tertiò reſpondetur. lib. 5. & Iacobus Æmilianus conſil. 56. nu. 1. 2. & Rebuffus in commentariis ad Regias conſtitutiones Galliæ, tomo ſecundo. tract. de reſtitutio. art. 1. gloſſ. vltima. num. 3. Imò in caſu noſtro
299 † ſpecialiſsimum requirebatur mandatum, poſteaquam in ea reſtitutione grauiſsima criminalis cauſa tractanda erat. Quæ quidem procuratorem ſpecialiſsimum poſtulat. vt ſcripſi lib. 1. de arbitrariis iudicum, &c. quæſt. 80. in fine.

Octauò & vltimò, quòd nullo pacto ſuccurſum ſit D.
300 Scipioni per † reſtitutionem in integrum vel ex eo probatur, quòd ipſe D. Scipio non eſt etiam hodie audiendus, quippè contraria atque repugnantia petijt. contra l. 1. C. de furtis, cum vulgatis ſimilibus. Quòd cõtraria petierit, apparet, quia petijt ſententiam declarari nullam, quæ ſanè petitio repugnat huic petitioni reſtitutionis in integrum, quæ præſupponit validitatem. Quæ quidem ſimul ſtare non poſſunt, cùm ea quę nulla ſunt, rumpi & reſcindi non poſſint. l. Nam & ſi ſub conditione. §. poſt defectum. ff. de in iniuſto rupto & irrito te-
301 ſta. Prętereà accedit quòd † iudiciũ nullitatis ſententię vti ordinarium excludit iudicium reſtitutionis in integrum vt extraordinarium. id quod probat text. apertus in l. in cauſę la 2. in prin. ff. de minor. 25. annis. in l. ſi curatorem habens. C. de in integrum reſtit. minor. & ibi Caſtr. ita intelligit, accedit. l. 2. C. de prędijs minor. quę clarè hoc ſtatuit. & apertè ſcribit Rebuffus in commentarijs ad Regias conſtitutiones Gallię, tomo ſecundo. tract. de reſtitutionibus. art. 1. glo. 2. nu. 10. Quocirca reſpondit Craue. conſi. 7. nu. 2. conſi. 151. nu. 6. poſt Bart. &
302 Baldum in l. 1. C. ſi aduerſ. fiſcum. † minorem lęſum in contractu non poſſe vti remedio reſtitutionis, vt contractum reſcindat, cùm ſit extraordinarium: ſed vti debere remedio ordinario, nempè reſciſſionis contractus. ex l. 2. C. de reſcind. vend. Et Crauettam ſecutus eſt Rolandus conſi. 59. nu. 3. lib. 1. idem docuit Arius Pinellus in rep. d. l. 2. C. de reſcind. vend. parte 2. num. 54. His accedit Pariſius conſi. 100. num. 36. libro 1. cùm reſpondit agi
303 † non potuiſſe reſtitutione in integrum in caſu inſolutum dationis nullæ, cùm extaret remedium ordinarium nullitatis. Huc ſpectat quod reſpondit Beroius conſi. 89. nu. 40. lib. 1. cùm dixit, illum non eſſe audiẽdum, qui
304 vnà ſimul agere vult rei † vendicatione & reſtitutionis in integrum, cùm vnum præſupponat validitatem iudicij præcedentis, alterum nullitatem. Quæ ſanè pugnantia ſtare non poſſunt, vt iam diximus.

Non obſtant nunc adducta in contrarium, quib. verè ex iam dictis eſt ſatisfactũ. Ad primum enim reſpõdetur ex relatis, q licèt regulariter minor nõ defenſus reſtitui debeat, non tamen reſtituitur hoc in caſu, quia non erat locus defenſioni, ex quo ex cõfeſsione ipſius D. Scipionis

& aliis probationibus de veritate criminis (vt ſuis locis dictum fuit) conſtat. Prætereà aliis rationibus conſtat locum non eſſe huic reſtitutioni.

Non obſtat ſecundum, quia reſpondeo, & concedo interdum minorem reſtitui etiam in delictis, cùm ſcilicet omittendo deliquit: at hìc non deliquit Do. Scipio omittendo, ſed verè committendo, de quo quidem conſtat & probationibus & ſua confeſſione, quæ inducitur ex contumacia, quæ eſt delictum committendo factum, dum ſpreuit ſuperioris mandata. Et ideò nulla ei conceditur reſtitutio, quæ quidem & aliis rationibus ſuprà deductis ceſſat.

Non obſtat tertium, quia reſpondeo primò, quòd in caſu noſtro minor non æquiparatur Eccleſiæ. Nam Eccle-
305 ſia † reſtituitur abſolutè contra confeſſionem à ſuo prælato factam: cùm prælatus ipſe nec delinquendo, nec delictum confitendo Eccleſiæ præiudicare poſſit, vt in ſpecie reſpondit Gaſtr. conſil. 336. Primò quæritur, poſito. col. 2. verſ. ad primum dico. lib. 1. qui iuribus & rationibus hoc confirmat. & Caſtrenſem ſecutus ſum conſilio 39. num. 27. lib. 1. At diuerſum eſt in minore, qui aduerſus propriam confeſsionem, niſi apertè de errore & læſione conſtet, non reſtituitur. Qua de re infrà ſuo loco.

Non obſtat quartum argumentum, quia reſpondeo,
306 † doctrinam Angeli in d. l. certum. §. in pupillo, de confeſſ. & ſequacium procedere cùm minor eſt confeſſus delictum, de quo nullæ extabant probationes, nulla indicia, nullæ coniecturæ. Ita declarant Iaſon in d. l. nam & poſtea. §. ſi minor, numero 7. ff. de iureiurando. Ruin. conſil. 135. num. 8. lib. 1. & conſil. 59. numero 8. lib. 4. Atque ita intelligi & declarari poteſt opinio Antonij Gomezij in d. tractat. de delictis, cap. 1. numero 66. verſic. ex quo videtur, qui aduerſus cæteros ſcribit, minorem non reſtitui contra ſuam confeſſionem. Ego intelligo cùm confeſſio illa aliis coniecturis comprobatur. ita etiam ſenſit Petrus Placa libro 1. Epito. delicto. capit. 32. numero 13.

Non obſtat quintum & vltimum argumentum, quia
307 reſpondeo, quod imò nec † ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa, &c. reſtitui debet D. Scipio: quandoquidem nulla iuſta cauſa allegata, & probata fuit, vt iure requiritur: ſicuti declarant omnes ex illo textu in l. 1. ff. ex quibus cauſ. maior. in fi. & Soc. Iun. conſil. 70. num. 20. & conſil. 128. num. 147. lib. 1. Pariſ. conſil. 100. num. 74. lib. 1. Alcia. reſp. 108. num. 6. & Alba conſil. 18. col. 1. Prætereà, & ſecundò, reſpondeo, quòd ex quo iam demonſtrauimus, D. Sci-
308 pionem † vti minorem reſtitui non poſſe: ita pariter non poteſt tanquam maior. ita reſpondit Berous conſil. 122. numero 8. lib. 3. Ea eſt ratio, quia reſtitutio, quæ maiori conceditur ex clauſula generali, dicitur eſſe minus fauorabilis reſtitutione, quæ minori læſo datur. ita gloſſa in l. nec non. §. 1. ff. ex quibus cauſ. maio. Bald. in l. vlt. ff. de in integr. reſtitut. Aret. in l. cùm quidam, in princ. col. 2. ff. de acquir. hæred. Ruin. conſil. 99. numero 5. lib. 1. quos ſecutus eſt Rebuffus in commentariis ad Regias conſti. Galliæ, tomo ſecundo. Tractat. de reſtitutionibus. in princ. num. 27. ſi ergo locus non eſt reſtitutioni minoris, magis fauorabili: ergo minus huic. Confirmatur maximè, quia à die læſionis eſſe elapſum quadriennium, quod maiori hoc caſu dari ſolet ad petendum ſe reſtitui. l. vlt. C. de tempo. in integ. reſt. pete. Rebuffus vbi ſuprà num. 26. & dixi ſuprà.

His opinor eſſe ſatisfactum huic dubitationi: nec non & cæteris omnibus exceptionibus, quæ aduerſus latam ſententiam contra Dom. Scipionem obiiciuntur.

Iacobus Menochius I. C.

SVMMARIVM.

1 *Bannitus in bonis ſuccedere an poſsit ex teſtamento vel ab inteſtato.*
2 *Damnatus crimine læſæ maieſtatis omnia bona perdit præſentia & futura.*
3 *Transfuga omnia iura, & ſuæ ciuitatis, & communia perdit.*
4 *Item impunè offendi poteſt.*
5 *Scipio Aphricanus qua pœna affecerit transfugas.*
6 *Offendi qui impunè poteſt, omnia iura ſua perdit.*
7 *Bannitus quando deportato æquiparetur.*
8 *Bannitus à Cæſare iura omnia ſua perdit.*
9 *Bannitus quando omnia iura, quæ in ciuitate ſunt, perdat.*
10 *Reus criminis læſæ Maieſtatis perdit ſpem ſucceſsionum.*
11 *Primogenitus ex delicto perdit ſpem ſuccedendi poſt mortem patris.*
12 *Filium delinquentem crimine læſæ Maieſtatis perdere ſpem ſuccedendi in bonis paternis.*
13 *Confiſcari non poſſunt bona futura.*
14 *Succeſsio antè aditionem repræſentat defuncti perſonam.*
15 *Fiſcus non conſequitur plus iuris, quàm hæres extraneus.*
16 *Ius conditionale non tranſmitti.*
17 *Fiſcum aliis ſucceſſoribus æquiparari.*
18 *Ius quærendum non tranſit ad patrem, vel dominum.*
19 *Ius adeundi hæreditatem non eſſe ius, ſed facultatem.*
20 *Facultas perſonæ cohæret.*
21 *Ius adeundi eſt cauſa cohærens corpori.*
22 *Alienare qui nõ poteſt, nec efficere poteſt, vt illa bona fiſco deferantur.*
23 *Donatio omnium bonorum futura non comprehendit.*
24 *Publicatio bonorum futura non continet.*
25 *Fiſcus non ſuccedit, vt hæres delinquentis.*
26 *Fiſcum ſuccedere in iure conditionali prouenienti à contractu.*
27 *Conditionalia iura ex contractu tranſmitti.*
28 *Inueſtitura feudalis vim contractus obtinet.*
29 *Bannitus hæredem habere non poteſt.*
30 *Fiſcus & quiuis alter occupare poſſunt bona banniti.*
31 *Exceptio de iure tertij opponi aliquando poteſt.*
32 *Fiſcus quando bannito ſuccedat.*
33 *Fiſcus à ſubſtituto excluditur.*
34 *Fiſcus non ſuccedit vt hæres.*
35 *Primogenito delinquenti, patre viuo non ſuccedit fiſcus.*
36 *Fiſcus non ſuccedit in bonis futuris ab inteſtato delinquenti.*
37 *Succedentes ab inteſtato dicuntur tacitè vocati à defuncto.*
38 *Bartoli & Alexandri dubia traditio.*
39 *Præſumptio eſt, aliquem non deliquiſſe.*
40 *Famæ bonæ probatio tollit indicia criminis, ſed infra declaratur.*
41 *Item corruit indicium exortum à ſocio criminis.*
42 *Abſenti delictum adſcribi non poteſt.*
43 *Statutum quòd habitantes in villa teneantur emẽdare d. mnum, non afficit abſentes.*
44 *Inimici teſtimonium omninò repelli.*
45 *Socius criminis indicium non facit contra ſocium: ſed infra declaratur.*
46 *Teſtimonio ſingulari non credi.*
47 *Vaſallus vt de Felonia conuincatur, qua feudo deinde priuetur, quæ requirantur.*
48 *Delictum attentatum & non perfectum non puniri.*
49 *Vaſallum perdere feudum ſola cogitatione offendendi dominum.*
50 *Ingratus non iudicatur quis ex ſolo conatu.*
51 *Sententia iudicis habet præſumptionem pro ſe.*
52 *Probationes efficaciores requiri, cùm præſumptio & veriſimilitudo aduerſatur.*
53 *Socius criminis in crimine læſæ maieſtatis indicium facit contra ſocium.*
54 *Delictum non præſumi.*
55 *Præſumptio vna alteram perimit.*
56 *L. meritò. ff. pro ſocio, declaratur.*
57 *Fama bona in ſpecie probari debet, vt diluat indicia contra reum accuſatum.*
58 *Decij conſil. 64. declaratur.*
59 *Delictum ſine dolo non committitur.*

60 *Delictum cessat ob iustam ignorantiam.*
61 *Amicitiam præsumi ex consanguinitate.*
62 *Item & ex conuersatione & conuictu.*
63 *Probatio vbi difficilis est coniectura sufficiunt.*
64 *Crimen læsæ maiestatis probari testibus singularibus.*
65 *Cap. vnicum quot testes sint necessa. in vsibus feudorum, declaratur,*
66 *Conatus in crimine læsæ maiestatis punitur.*

CONSILIVM CI.

Initium à Domino.

EST noua & acuta illa quæ excitatur dubitatio in hac causa excelsæ Reipubl. Genuensis aduersus Illustrem Dom. Scipionem Fliscum: dum ambigitur an Dom. Scipio priuari potuerit facultate succedendi in his feudis, ex quo tempore à se commissi criminis in humanis erant d. D. Hieronymus & Octobonus eius fratres, qui solùm post quadriennium à die latæ sententiæ contra ipsum Dom. Scipionem decesserunt. Qui quidem d. Dom. Hieronymus & Octobonus succedere debebant dicto D. Io. Aloysio. Hæc dubitatio, mea quidem sententia duo habet capita. Primum est, an D. Scipio bannitus ob delictum, quod asseritur ab eo perpetratum, omnia iura sua succedendi in feudo & cæteris bonis amiserit: & quia apertè demonstrabimus, omninò amisisse, secundum erit caput, an hoc ius successionis sit delatum & acquisitum Cæsari, seu fisco.

Quò igitur ad primum huius dubitationis caput, dicendum proculdubio est, D. Scipionem amisisse omnia iura sua succedendi in his feudis & cæteris aliis bonis, etiamsi eo tempore perpetrati criminis fuerit in humanis d. Dom. Hieronymus & Octobonus, quib. debita erat feudi successio post Dom. Ioan. Aloysium. Hæc vera iuris sententia probatur manifestè: quia recepta est Doctorum distinctio, dum quærunt, an † bannitus ob perpetratum delictum succedere possit vel ab intestato, vel ex testamento. Distinguunt enim, quod aut bannitus solùm perdit iura ciuitatis, è qua bannitus est, & tunc non impeditur succedere ab intestato, vel ex testamento, quippe quòd ex iure communi succedere dicitur. Aut perdit etiam quæ sunt iuris communis, & tunc, cùm nihil retinere haberéque possit, nullo pacto succedit: ita scribunt Bartol. in l. 1. in fi. C. de hæred. inst. in l. certa forma num. 5. C. de iure fisci. lib. 10. & in disputa. prima Lucanæ Ciuitatis statuto. in solutione. numero 11. Alexand. in l. 1. numero 4. C. de hæred. instit. idem in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad. S. C. Trebell. & consil. 36. lib. 1. Nellus in trac. de bannitis, secunda parte primi temporis. quæst. 5. Bossius in tract. causarum criminalium, tit. Banniti quid amittan. num. 14. Gulielmus Benedict. in repe. cap. Raynutius, in verbo, in eodem testamento relinquens. il 1. numero 141. 142. de testa. Petrus Placa lib. 1. epito. delicto. cap. 44. num. 3.

Dubitatio solùm in hoc versatur, demonstrare D. Scipionem bannitum amisisse non solùm iura suæ ciuitatis, sed & communia. Et quòd amiserit omnia, apertè probatur.

Primò, quia suprà demonstrauimus, D. Scipionem effectum esse reum criminis læsæ maiestatis. Atqui eo † crimine damnatus omnibus bonis exuitur, & succedendi facultate, quæ à iure communi prouenit, omninò priuatur. l. quisquis, in princ. & §. 1. C. ad l. Iul. maiesta. Imò omnem spem, qua parenti succedit, etiam quò ad legitimam amittit. d. l. quisquis. Qua adductus Soc. Sen. consil. 22. num. 7. lib. 1. qui, num. 8. 9. subiungit hunc reum perdere ipso iure dominium & administrationem, atque ita à fortiori succedendi ius. etiam claris his terminis respondit Maria. His accedit Bart. in tract. super constitut. Qui sint rebelles, in verbo, rebellando. num. 12. 13. qui scribit, hos rebelles perdere omnia quæ iuris ciuilis sunt. Bartolum secuti sunt Bossius in tract. causa. criminal. tit. de crimine læsæ Maiest. num. 118. & cæteris omnes. Ergo sequitur, D. Scipionem amisisse quæ sunt iuris communis, & per consequens ius succedendi.

Secundò accedit, quòd iam suprà demonstrauimus, D. Scipionem Cæsaris partes reliquisse, & se contulisse in castra Regis Gallorum: & per consequens esse effectum trãsfugam. Atqui † transfuga iura omnia & suæ ciuitatis & communia perdit. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de cap. diminu. cum proditoris & hostis loco sit. l. postlim. §. transfugæ. ff. de capt. & postlim. reuers. & l. proditores. ff. de re milita. Dec. consil. 606. num. 2. Io. Iacobus de Leonardis inter consilia Bruni, consil. 114. num. 400. ergo sequitur dicẽdum, D. Scipionem iura communia amisisse, & per consequens omne ius succedendi.

Tertiò suffragatur quòd D. Scipio tanquam † transfuga & reus criminis læsæ Maiestatis iam damnatus potuisset impunè offendi, cum esset positus extra omnem protectionem (vt relatis iuribus suprà probat) pœna mortis fuisset plectendus, si in iudicis potestatem & manus venisset: iuxta l. si quis aliquid. §. transfugè. ff. de pœnis. Et obseruatum hoc aliquando fuit à Scipione Aphricano, qui (vt scribit Valer. Max. lib. 2. cap. 2. de disciplina milita.) Romanos transfugas ad Carthaginenses crucibus affixit. Et in illius vita Plutarchus. At is bannitus, qui pœna mortis puniri potest, qui extra omnem protectionem legis est, & qui † impunè offenditur, omne ius & ciuitatis & commune perdit, & per consequens omnem succedendi facultatem. ita scribũt Bart. & cæteri in d. l. 1. C. de hæred. instit. & apertè Alex. cõsi. 75. nu. 9. lib. 1. Cur. Iun. consi. 182. nu. 8. Ias. consi. 166. nu. 3. lib. 2. Soc. Sen. consil. 22. nu. 10. vers. 4. hoc probatur libro primo, qui loquitur in specie banniti ob crimen læsæ Maiestatis. vt etiam loquitur Bolog. consi. 70. Alc. resp. 58. nu. 9. & Iulius Clarus in prac. crimi. §. finali. q. 71. versi. Dixi autem. in fi. qui ita scribunt fuisse obseruatum in Ducatu Mediolanensi, qui tunc sub Cæsare erat. Et ratio est, quia iste † bannitus æquiparatur deportato (vt illi scribunt) qui deportatus amittit, quæ iuris communis sunt. l. 2. C. de bonis proscript.

Quartò optimè confert quòd D. Scipio fuit damnatus & bannitus à Cæsare, seu eius delegato, confirmãte deinde ipso Cæsare, vt iam dictum fuit. sed † bannitus à Cæsare perdit ea omnia quæ etiam iuris communis sunt: ita scribunt in specie Alex. in l. si cùm dotem. §. si patri. ff. sol. mat. & consil. 75. num. 7. lib. 1. Imol. in l. ex facto. §. ex facto, & ibi Ripa. nu. 18. ff. ad S. C. Trebel. Neuiz. consil. 73. nu. 2. etsi ipse videatur deinde dissentire paulò post. clarè Guilielmus Benedictus in cap. Raynutius, in verbo, In eodem testamento. il 1. 141. de testam. & vno verbo Tiraq. in tract. de retractu consang. §. 1. glos. 9. num. 27. Qui ita intelligunt iura loquentia de banno Imperiali: nempè tex. in auth. item nulla communitas, & authen. item quæcumque. C. de Episc. & cler. & * authen. nauig. C. de furtis. Ea est ratio, quòd ex * recepta Doctorum opinione Imperator est vniuersi terrarum orbis dominus. l. bene à Zenone. C. de quadrie. prescrib. cum similib. & is est iuris communis conditor, ob id ab eo bannitus & damnatus omne ius ab eo prouenies perdit.

Quintò & vltimò mirum in modum suffragatur illa * communis doctorum sententia, qua affirmant, quòd † bannitus perdit omnia iura non solùm descendentia à ciuitate, sed & à iure ipso communi, quando hæc iuris communis iura sunt in ipsa ciuitate, vel eius territorio. Nam licèt statutum ciuitatis in vniuersum tollere non possit ius commune, potest tamen efficere ne illud locum habeat quo ad bona sita in ciuitate ipsa. ita omnium primus scripsit Rayner. in l. 1. C. de hæred. instit. & ibi apertè

Caſtrenſis aſſerit, ſe ita conſuluiſſe. & ibidem Iaſ. num. 6. Alexand.conſil.23. numero 10 & conſil.75. numero 8. lib.1. Iaſ.conſil.166.colum.1.verſic quartò facit.& conſi.167.num. 2.lib.1. Ruin.conſil.49.num.4 lib.1. Alcia.reſpon.58. num.9. alios recenſet Neuizanus conſil.73. numero 5. & ſi ipſe diſſentire, & malè videatur ibidem. num.8. vt etiam malè diſſentiunt Corneus conſil.55.num.23.lib.2.& Gozad.conſil.96.num.6.verſiculo ſeptimò adduco poſt Corn.in l.1.C. de ſecund.nup.Ergo pari ratione Dom.Scipio dicitur perdidiſſe omnia iura ſucceſſionis à lege communi prouenientia quò ad hæc feuda, cùm non ſolùm intra Cæſaris ditionem & Imperium ſita ſint, ſed & immediatè ab ipſo Cæſare prouenerint.

Nec huic tam bene firmatæ ſententiæ obſtat,quòd Do. Scipio priuari non potuerit eo iure, quod nunquàm ha-
10 buit. Quia reſpondetur, D. Scipionem habuiſſe † ſpem quandam ſuccedendi, qua ſpe priuari potuit. Ita in ſpecie ſcribit Afflictus in cap.1.§. prætereà ſi vaſallus,in gloſſa tertia.num.14. quæ ſit prima cauſa benefic. amitten. cùm ſcri-
11 bit.& ſi † primogenitus,ad quem feudum pertinebat,patre mortuo, delictum commiſit aduerſus perſonam domini, viuente patre, dicitur perdidiſſe ſpem, quam habebat ſuccedendi feudo illi. Et hoc habet afflictus pro certo, etiam ſi ipſe eo loci diſputet, an eo caſu ſecundogenitus excludat fiſcum. Qua de re nunc non contendimus, ſed infrà in ſequenti diſputatione attingam. confirmatur hæc Afflicti ſententia ex doctrina in ſpecie Socin. Senio. conſil.22.
12 num.8.lib.1.dum reſpondit † filium delinquentem & bannitum ob læſæ Maieſtatis crimen, facilius perdere ſpem ſuccedendi patri,quàm cætera bona iam quæſita:cùm difficilius iam acquiſita quàm acquirenda perdantur, l. patro furioſo. ff. de his, qui ſunt ſui vel alien. iuris. cum ſimilibus.

Quò ad ſecundum huius dubitationis caput, an hoc ius ſuccedendi ſit delatum & acquiſitum Cæſari, ſeu fiſco. Qua ſanè in re animaduertendum eſt, quòd hæc dubitatio duobus modis conſiderari poteſt. Primò, an hoc ius ſucceſſionis ſit delatum & acquiſitum Cæſari, vt domino feudi directo. Secundò,an ſit hoc ius ſuccedendi delatum & acquiſitum Cæſari tanquam fiſco. Duplici enim hac via ius hoc ſuccedendi & habendi hæc feuda Cæſar conſequi poſſe videtur. de primo modo non eſt quòd nunc diſputemus, quia ex ſuprà deductis clarè conſtat, Cæſari apertum & deuolutum eſſe hoc feudum ob delictum D. Scipionis & fratrum:& infrà paucis attingam.

Nunc ergo (ſuppoſito quòd Cæſar vt feudi dominus illud conſequi non poſſit) agendum eſt, an fiſcus in hoc ius ſuccedendi in his bonis habeat. Et hîc animaduertendum eſt,nos præſupponere,hęc bona poſſe ſui natura publicari,& fiſco deferri.

Dicendum videbatur confiſcari non potuiſſe hoc ius: idque multis rationibus.

Primò ea ratione, quòd hoc ius ſuccedendi non erat adhuc formatum & radicatum in perſona Dom. Scipionis: atque ita in eius bonis non erat. l. ſubſtitutio.ff.de acquir.rer.dom. Atqui ea,quæ in bonis tempore delicti non
13 ſunt, non veniunt † in confiſcatione. l. ſi mandauero. §.is cuius.ff.mand.l.eius qui.§.1.ff.de teſta.l.ex facto.§. Iulius. ff. de vulg.& l.ſi deportati ſeruo.de leg.3. ergo hoc ius ſuccedendi delatum non fuit fiſco: & per conſequens remanere debet apud D.Scipionem.

Secundò ſuffragatur ratio,qua vſus eſt Dec. in l.3.§.pen.
14 ff.quod quiſque iuris. † Succeſſio antè additionem repræſentare dicitur perſonam defuncti, cui ſuccedendum eſt. l.hæreditas.ff.de verbo. ſigni. atqui ille defunctus non deliquit, ſed qui ſuccedere debet: ergo illa ſucceſſio fiſco non defertur.

15 Tertiò accedit quòd non plus iuris tranſit † in fiſcum, quàm in hæredem extraneum, ita gloſſ. l.1.C. de bonis liber Bartol.in l.iura.ff.de iure patr. Atqui ad hæredes extra-
16 neos non tranſmittitur † ius conditionale.l.ſi cùm hæres. ff.quando dies lega.ced.l.vnica.§.ſin autem.C.de cadu.tollen.ergo non tranſit ad fiſcum hoc ius conditionale ſuccedendi in feudo. Et hac argumẽtatione vſi ſunt Caſtra.conſil.213.omiſſo ordine dubiorum. col.1.lib.2. Nellus in tract. de bannitis in prima parte ſecundi temporis. q. 30 verſic. ſecundò per ea. Rom.conſil.247 col.1. & Ruin. conſil.23. num.6.lib.5.

17 Quartò confirmatur ea ratione, quòd fiſcus † ſuccedendo æquiparatur & aliis ſucceſſoribus, vt patri & domino, qui filio & liberto ſuccedunt, cùm & fiſcus ipſo iure,vt & illi,ſuccedat in bonis confiſcatis.l.1.§.an bona. ff.de iure fiſci.l.3. C. ad l. Iul. de vi. Atqui in patre & domino
18 † non tranſeunt iura quærenda, ſed ſolùm quæſita per filium vel libertum.l.is qui hæres. ff.de acquir.rerum hæred. l.cùm proponas.C.de hæred.inſtit.ergo nec in fiſcum tranſeunt iura acquirenda: & per conſequens nec hoc ius ſuccedendi in feudo.Hac ratione vſus eſt Nellus,d.q.30.verſic. primò quia.

Quintò non parum ſuffragari videtur ratio perpenſa à
19 Nello d.q.30.verſic.tertiò ſic. † Ius adeundi hæreditatem non eſt ius, ſed facultas quædam.l.pretia rerum. ff. ad l.
20 Falcid.& l.licet.C.de iure delibera. Atqui facultas † perſonæ cohæret, ergo hæc facultas non tranſit ad fiſcum. Illa minor propoſitio probatur ex l. certum.ff.de vſu & habita.& l. pater.ff.de ſeruit.legat. & in ſpecie ſcribit Baldus in l.1.num.43.verſic.tertiò arguo.C.qui admitti.qui ob id docuit, quòd mortuo monacho, cui hæreditas erat delata, ius adeundi non tranſit in monaſterium. Et ibidem ver-
21 ſic.quartò arguo, &c. ſubiungit, quòd ius † adeundi dicitur cauſa corpori cohærens, quæ cum corpore extinguitur, & ideò non tranſmittitur. Et ibidem Baldus. verſ. octauò confirmatur, &c. ſubiicit, quòd ius adeundi conſiſtit in iure & actu inſeparabili à perſona.l.potuit. C.de iure deliber.

Sextò confirmatur ex eo, quòd confiſcatio à pari pro-
22 cedit cum cæteris alienationibus. Nam is qui † alienare non poteſt, nec etiam efficere valet, vt eius bona fiſco deferantur. ita omnes in l.ſi finita. §. ſi de vectigalibus. ff. de damno infecto .& in l. filiusfamil.§. diuit. de legat.1. ſed in
23 † donatione aliiſque alienationibus omnium bonorum ſolùm præſentia & non futura comprehenduntur ita Bar. & cæteri in l. ſtipulatio hoc modo concepta. de verbo. obliga.Craue.conſil.252.colum.2.verſic.tertiò ex alio. vbi ad hanc aſſertionem probandum citat d. l. ſi mandauero.§.is cuius.ff. mand.& Alexan.conſi.170.col.1.lib.5. ergo hoc ius ſuccedendi in feudo confiſcatis omnibus bonis D.Scipionis,non dicitur fiſco delatum.

Septimò & vltimò,vt huius eſſem opinionis,nõ parum
24 me mouebat auctoritas multorum, qui ſcripſerunt, † in bonorum publicatione atque confiſcatione non contineri bona in futurum acquirenda. Ita Bartol. in l.1. num.9. ff.de bonis damna.idem clarius in l.certa forma. num.5.C. de iure fiſci. lib.10. quo loci ſcribit, quòd publicatis bonis non impeditur is ſuccedere. Et ibidem ſubiungit Alexander in annota.quòd publicatio bonorum non trahitur ad futura.Idem docuit Baldus in l.vlt.C.quæ res pigno.oblig. poſſ.& idem in l.3.§. illud quoque. num 1 ff.quod quiſque iuris. & ibidem Angelus,Alexan.num 2.Iaſ.num.4. & Dec. num.1.Baldus in l.1.num.5.C.de bonis lib. in l.1.col.pen. C. de hæred. inſtit.& in l.etiam, num.4 C.ad l.Falcil. Et clarius cenſuit Nellus in d. trac. de bannitis, prima parte ſecundi temporis. q.30. ius adeundi, atque ita ius de futuro non venire in publicatione bonorum.Idem reſpondit Caſtren.conſil.56.Super primo quæſito.num.2.lib.1.Albericus in tractat. ſtatutorum, parte 3. quæſtio.12. vbi in ſpecie ait, non confiſcari ius ſubſtitutionis. idem clarè ſcribit de ſubſtitutione ac etiam de legato conditionali Angelus Aret. in tract. de maleficiis, in verbo, & eius bona publicamus. numero 1. Accedit Roma. conſil. 247. colum.1. qui clarè reſpondit, fiſcum non ſuccedere in fideicommiſſo & alio iure conditionali prouenient ex vltima voluntate: licèt ſuccedat (inquit Romanus) in iure conditionali ex contractu deſcendente. idem Roma. ſing. 168. Idem reſpondit

spondit Curtius Senior consil.60. Dux Philippus. colum. 10.versicul.venio ad secundum. Ita etiam Alexand. consil. 15.in fine.& consil.75.numero 12. lib.1. Soc. Sen. consil.275. colum.pen.Ruin.consil.23. numero 6.lib.5. Dec. consil.235. numero 3.consil.438. numero 7. & consil. 445. numero 65. Curtius Iun.consil.182.numero 6. Paris.consil. 157. numero 27.lib.4. Soc.Iun. consil. 51. in fin. lib.1. consil. 126. numero 19. lib. 2. & consil. 34. numero 6. lib.3. Neuiz. consil.73. num.10.Cagnol.l.ea sola. numero 6. de reg.iuris. Riminal. inter consil. Crimin.consil.100.numero 14.Tiraq.in l.si vnquam,in verbo.donatione.numero 186. C. de reuo. dona. Alciatus in l.post contractum. numero 38.ff.de donatione. Hæc non leuem hac in re dubitationem faciunt.

Cæterùm,re ipsa diligentiori studio perpensa atque discussa,contrarium visum est verius,nempè ob perpetratum illud delictum à D.Scipione ita eius bona esse publicata & fisco delata, vt is succedere nullo pacto possit in hoc feudo:cùm fuerit sitque omninò apertum & delatum fisco. Quod vt dicam,hæc me mouent.

Primò, posito quòd hoc ius succedendi sit ius conditionale & futurum:attamen delatum est fisco. Nam Doctores ita duos casus distinguunt. Primus est, cum agitur de iure
25 conditionali descendente ex vltima voluntate:tunc † fiscus non succedit tanquam delinquentis hæres, sed ille succedit, qui deficiente conditione alias erat successurus. Vna est ratio, quia in fiscum, vt nec in alterum hæredem non transmittitur ius conditionale. d. l. vnica.§.finautem.C.de cad.tollen. Altera, quia iniquum est,quòd substitutus delinquenti, ob illius factum suo iure priuetur. Et ideò dicimus substitutum non excludi à fisco. l. ex facto. §.ex facto. & ibi Ripa. numero 7.8.ff.ad S.C.Trebell. quòd infrà declarabimus. Hoc in casu loquuntur Doctores relati suprà in vltimo argumento pro Do.Scipione considerato : & ita illæ rationes hanc veram opinionem comprobant. non contendit ex hoc casu Excellus Respubl.Genuensis, hoc ius succedendi proueniens ex testamento illo Do. Sinibaldi esse acquisitum fisco.

26 Secundus est casus, cùm agitur de iure † conditionali
* proueniente ex contractu.Et hoc in casu * recepta est opinio Doctorum,fiscum succedere.ita affirmarunt Romanus consil.194.colum.1.Alexand.in l. 3. §. illud quoque.numero 3.ff.quod quisque iuris.& in l. si marito in princ. ff. sol. matr.Gramma.consil.7. numero 3. in criminalibus. qui fortius idem esse sensit in iure conditionali ex vltima voluntate.
27 Ea est ratio quòd † iura conditionalia ex contractu ad hęredes transmittuntur. §. ex conditionali. Instit. de verbo. obligat.& ideò transeunt & ad fiscum. Hoc ex casu & capite fiscus excludit Do. Scipionem, cùm ipse Dom. Scipio ius suum succedendi in hoc feudo principaliter metiatur ex actu gesto inter viuos quàm in vltima voluntate,nempè
28 ex concessa inuestitura. Quæ sanè concessio † contractus nomen obtinet. ita Affl.decis.265.numero 102. & decis.293. num.3.

Secundò accedit quòd licet bona futura non veniant
29 in confiscatione, attamen quando † bannitus amisit omnia iura successionis, & habere non potest hæredem, sicuti euenit in casu nostro, vt iam ex superiore capite demonstrauimus, eius bona efficiuntur occupantis. ita Bart. in tract super constitutio. contra rebelles, in verbo,rebellando. numero 17. ex.l.transfugam. ff. de acquiren. rerum domin. Et ea ratione, quia si impune offendi potest, & vt seruus haberi, multo magis eius bona occupari. cùm ergo bona hæc occupata iam fuerint à fisco,& diu possessa,non est amplius dubitandum, quin fiscus & qui à fisco vel à Cæsare acquisierunt, ista tutè retinere possint. Quam sanè sententiam confirmat auctoritas Curtij Senioris consil.60. Dux Philippus,colum.11.versic.secundò respondemus, &c. qui secutus Bartolum loco iam citato, ait,quòd non solùm
30 fiscus † habet hanc facultatem occupandi bona banniti, sed & alter quiuis: & ideò suo illo in casu respondit, quòd cùm hospitale Papiæ iam occupasset & possedisset bona cuiusdam banniti, à quo iam fuerat hæres institutus, quòd fiscus admitti non poterat ad illa bona banniti: quia si occupanti conceduntur, ita illa occupare & retinere potuit hospitale, quemadmodum & fiscus. Idem quoque respondit Curtius Iunior consil.182. numero 7. qui respondit, quòd cùm hæres banniti illius bona occupauerit,fiscus excluditur. Et eo loci Curtius Iunior recenset eiusdem opinionis Baldum & Alexandrum in l.1.C. de hæredi. instit. & Nellum in tract. de bannitis, in secunda parte primi temporis. quæst.39. Dicam tamen ingenuè quod sentio (vt facere soleò) hanc argumentationem habere aliquam dubitationem,vt infrà dicam.

Non obstant nunc adducta in contrarium,quibus etsi ex iam adductis pro excelsa Republ.satisfactum credam, attamen singulatim respondetur. At primum itaque respondeo,& facilè concedo, ius succedendi non fuisse in persona Do. Scipionis formatum & radicatum, & ob id transmitti non potuisse in fiscum vt ius proueniens ab vltima dispositione testamenti patris sui & aliorum antecessorum : sed tamen transmitisse dicitur, vt ius conditionale à contractu proueniens, vt diximus. Præterea,non est bona illa consequentia, non potest fiscus succedere in hoc iure conditionali;ergo illud remanet apud D.Scipionem. Non inquam est bona consequentia, quandoquidem ipse D. Scipio est eo iure omnino priuatus, & ideò quò ad eum
31 potest Respubl.Genuæ dicere,quò ad te liberas †ædes habeo.l.loci corpus.§.competit.ff.si seruit.vend scribunt Bart. & Socin.in l.2.ff.de except.rei iud.copiosè Tiraq.in l. si vnquam, in verbo,reuertatur.nnmero 358.C.de reuo.donat. si enim aliqua esse potest disputatio de his bonis, illa esset inter fiscum, seu Rempubl. & cæteros à fisco causam habentes, ac illos, qui aliàs successuri fuissent vel ipsi D.Scipioni,vel eius antecessoribus.Non autè inter ipsum fiscum & D.Scipionem iam priuatum & excluſum : quando delinquens bannitur, & bonis suis exuitur, hic ordo succedendi obseruatur.

Primò in bonis tunc existentibus regulariter succedit
32 † fiscus, tum ratione pœnæ, tũ quia non meretur ille bannitus habere hæredem. Et quò ad hæc bona,cessat omnis controuersia.

Secundò in bonis futuris, sibi relictis à testatore,si extat
33 †substitutus ipsi bannito, ille succedit excluso fisco.l.ex facto.§.ex facto.vbi omnes. ff. ad S. C. Trebell. & ibi Ripa,
34 numero 8. reddit rationem, quia † fiscus non succedit vt hæres loco liberorum ipsi bannito, & ideò substitutum non excludit. Et fiscum non succedere loco liberorum scribunt Bartol. & cæteri in l.quoties.ff.de nouatio. Socin. Iun.consil.34. numero 6. lib.3.& Alciat. respon.522. num.6. Accedit simile in specie nostra ex Afflicto in cap.1. §.præterea,in gloss. tertia.numero 20. quæ sit prima caus. benef.
35 amitten.dum affirmat quòd † primogenito delinquente patre viuo,fiscus excluditur à secundogenito: quia sublato primogenito,ipse secundus dicitur primus. Tertiò si in iis bonis futuris relictis in testamento, non extat substitutus, tunc quia ipse bannitus habetur pro non scripto in testa-
36 mento, ex quo delata est sibi hæreditas,cæteri † venientes ab intestato & qui successuri erant illi testatori, hæreditatem consequuntur, ita se habet magis
* communis & vera sententia, vt testatur Iason in l.1. numero 3. versic. tamen contraria opinio. C. de hæred. instit. Soc. Sen. consil. 22. numero 13. lib.1. Cur.Sen.consil.60. Dux Philippus,colum. 10. versic. accedo ad quartum. Et ratio est clara, quia illi
37 venientes †ab intestato sunt tacitè vocati à defuncto.l.conficiuntur. in princip. ff. de iure codicillo.& declarat Curt. Iun. consil.4. numero 15. & numero 17. &c. scripsi in tract. de adipiscenda possessio. Remedio quarto. numero 72. Quemadmodum ergo fiscus excluditur à substituto, ob testatoris voluntatem, ita pariter excluditur à venientibus ab intestato, qui ita testatoris voluntatem habent pro se, sicuti & ille substitutus. Et hoc in casu videtur dubia illa
38 † Bartol.Alexand.& aliorum traditio,præsertim Curt.Sen. & Curtij Iunioris, cùm dixerunt bona futura relicta bannito ab eo posse auferri per quemcunque ea occupando:

dubia inquam videtur, ratione iam relata, quia si eo bannito pro non scripto habito, successio & hæreditas defertur venientibus ab intestato, non potest ab aliquo occupari: quia hoc modo non occuparentur bona banniti, ex quo illa nunquam habuit: sed bona venientium ab intestato, quod esset iniquum: quia eo modo ex alterius facto ipsi pœnam ferrent. Quocircà admonui suprà illud secundum fundamentum, quod pro excelsa Republ. considerauì habere aliquantulum dubitationis: sed melius est inhærere illi primo, quod iam retuli: nec non asserere, Do. Scipionem esse omninò excluſum, & quòd si ius aliquod quis prætendere potest, id possent venientes ab intestato: & per consequens Respubl. dicere potest (vt dixi) quò ad D. Scipionem, liberas ædes habeo.

Quartò, cùm agitur de bonis futuris, quæ immediatè acquiruntur ab ipso bannito: hoc casu locum habere potest relata doctrina Bartol. & sequacium, & maximè Curt. Senio. & Curtij Iunio. vt scilicet à quouis occupari hæc bona possint: quia si impunè in corpore offendi potest, multò melius in ære & bonis. Et hoc in casu nulla præcedit voluntas alicuius disponentis, qui voluerit, sublato bannito, alteri acquiri: sicuti & in præcedenti casu extat.

Non obstant cæteræ argumentationes, quia ex iam dictis est satisfactum. Nam eò omnia illa argumenta tendunt, vt demonstretur, fiscum non succedere in hoc iure. quod nostræ sententiæ non repugnat: sicuti ex suprà traditis apertè constat. Atque ita iuris esse concludo in hac prima dubitatione.

Secundum est huius consultationis caput, præsupposito, quòd sententia lata contra Do. Scipionem super hoc delicto, quod vnà cum Do. Iulio Cibò perpetratum asseritur, fuerit ritè & solenniter lata, an ex nouo processu nunc agitato constet de innocentia ipsius Do. Scipionis? Qua in re dicẽdum videbatur, satis constare, D. Scipionem esse innocentem.

Primò ea ratione, quòd præsumptio est pro ipso D. Scipione, quòd scilicet † non deliquerit. iuxta l. meritò. ff. pro socio. Quam sanè iuris sententiam multis exornant, Alciatus in tract. præsump. reg. 3. præsum. 1. Marsil. in l. 1. C. ad l. Corneliam de sicar. idem consi. 2. colum. 1 consil. 7. num. 20. & consil. 21. numero 2. Craue. consil. 151. numero 18. cæteros prætereo.

Secundò accedit, quòd D Scipio probauit se esse virum nobilem, bonæ conditionis & famæ. Quæ sanè probatio, bonæ † vocis & famæ, multum operari solet: nam contrariæ præsumptiones & indicia conuelluntur: ita multorum auctoritate scribunt Socin. Iun. consil. 38. numero 22. & consil. 39. numero 24. lib. 2. Craue. consil. 99. in fi. consil. 151. numero 21. consil. 244. numero 6. Et in terminis criminis læsæ Maiestatis ita Craue. consil. 319. numero 1. Imò ex probatione † bonæ famæ corruere dicitur indicium, quod oritur ex testimonio socij criminis, affirmarunt Socin. Iun. consil. 39. numero 67. lib. 3. Paris. consil. 151. numero 10. lib. 4. Gramma. consil. 37. numero 14. & Rol. consil. 16. numero 24. lib. 1. & consil. 96. num. 25. lib. 2.

Tertiò vel ex eo de innocentia Do. Scipionis constare videtur, quòd ipse eo tempore quo D. Iulius Cibò machinabatur contra Rempubl. Genuæ, & contra Cæsarem, aberat ab ipsa Ciuitate Genuæ, cùm Romæ commoraretur absens etiam à d. D. Iulio. & ideo aliquod delictum ei adscribi non potest, cùm esset in eo † absente dolus. ita in terminis respondit Dec. consil. 64. colum. 4. cùm scribit, quòd Princiuallus Lampugnanus frater Ioan. Andreæ, qui Ioan. Galeacium Ducem Mediolani occidit, puniri non debuit aliqua pœna criminis læsæ Maiestatis, ex quo eo tempore erat absens à ciuitate Mediolani, cùm iam aliquot annos in Gallia esset. Et eo loci recensetDec. Albericum in tract. statuto. parte secunda, quæst. 98. & quæst. 83. affirmantem, quòd licet ex statuto † omnes habitantes villę teneantur emendare damnum in ea datum: non tamen tenentur absentes. Et Albericum secutus est & Rom. consil. 7. num. 9. qui similem casum diffinit.

Quartò, satis etiam de innocentia D. Scipionis constare ex eo videtur, quòd adhibita fuit fides testimonio D. Iulij Cibò, cui ex tribus non erat credendum. Primò, quia erat ipsi D. Scipioni inimicus. Et clari iuris est, inimicum † repelli etiam hoc in casu à ferẽdo testimonio. ita scribunt Bartol. in l. in quæstionibus. ff. ad l. Iul. Maiestatis. Alber. in l. famosi. ff. eo. Bald. l. in his. §. ff. eo. Alexand. consil. 126. in fi. lib. 4. Gramma. consil. 46. numero 8. in criminalibus. & voto 3. colum. 5. & voto 11. numero 13. quos secutus est Gigas in tract. de crimine læsæ Maiesta. lib. 2. tit. Quomodo & per quos crimen læsæ Maiestatis probetur. quæst. 2. Secundò (admisso quòd non esset inimicus Do. Scipioni) non erat adhuc ei credendum tanquam socio † criminis, iuxta l. vlt. C. de accusa. & copiosè scribunt permulti relati à Gramma. decis. 18. num. 13. Boer. quæst. 319. Rolan. consil. 16. numero 7. 9. consil. 51. num. 26. & consil. 73. colum. 1. lib. 1. Tertiò adhibenda non videbatur fides, quia est † singularis. l. iusiurandi. C. de testibus. c. in omni negotio, de testibus. Et lege ipsa diuina ita esse statutum ignorat nemo. Deut. c. 19. & Matthæi cap. 18.

Quintò (concesso quòd adhibenda fuerit fides D. Iulio) non potuit D. Scipio vnius testimonio conuinci, & feudis priuari, sed † quinque erant omninò necessarij. c. vnico, quot testes sint necessarij ad probandum feudi ingrat. in vsibus feudorum. Et ita obseruari communiter asserit Iulius Clarus lib. 4. senten. §. feudum. quæst. 60. Zasius in epitome. parte decima. num. 108.

Sextò & vltimò, admisso quòd de ipsa machinatione constet, adhuc puniri non potuit D. Scipio aliqua pœna, cùm esset delictum in mente † retentum, quod effectum non habuit. & ideò non punitur. l. cogitationis. de pœnis. & in specie quòd † vasallus non perdat feudum ob solam cogitationem offendendi dominum, probat c. 1. §. si voluerit. de capita. qui curiam vend. Ita † ingratus quis non iudicatur ex solo conatu, vt reuocetur quod ei fuit donatum. copiosè Ripa in l. vlt. q. 25. C. de reuo. dona. Hæc dubium mouebant.

Re tamen diligenter considerata, contrarium visum est verius, nempè Do. Scipionem non probasse ab hoc crimine esse innocentem: & ob id iure ea pœna ei indicta in sententia puniri potuit. Quod apertè demonstrari potest prius comprobata intentione Excelsæ Reipubl. Genuen. Quæ quidem habet fundatam intentionem ex multis.

Primò, ex iam lata † sententia cõtra ipsum D. Scipionem, quæ quidem sententia præsumptionem pro se habet. l. Herennius. §. Caia. ff. de euictio. & dixi suprà in principio huius consultationis. Hæc præsumptio operatur, vt grauiori † probationis onere grauetur Do. Scipio, iuxta c. quia verisimile, de præsump. & scribunt Iaſ. in l. si extraneus. num. 6. ff. de cond. ob causam. clarè hoc affirmarunt Cur. Iun. consi. 52. num. 7. & Soc. Iun. consil. 39. num. 38. lib. 2. qui eiusdem sententiæ alios recensent.

Secundò satis fundata est intentio ipsius Excelsæ Reipubl. ex testimonio Do. Iulij Cibò, cui quidem fides adhibenda est, etsi † socius fuerit criminis: quandoquidem in læsæ Maiestatis crimine socius criminis fidem facit contra alium. ita scribunt Alber. in l. famosi. ff. ad l. Iul. Maiestatis, & Baldus & Salice. in l. quoniam. C. de testibus Alex. consil. 13. col. 3. versic. octauo. lib. 6. Marsil. in l. de minore. num. 3. ff. de quæstio. & alios recensetGigas. libro 2. de crimine læsæ Maiest. tit. Quomodo & per quos crimen læsæ Maiestatis probetur. q. 7.

Non obstant nunc adducta in contrarium, ex quorum confutatione apertè constabit, Do. Scipionem innocentiam suam nullo pacto probasse. Ad primum itaque respondetur, quòd illa præsumptio, quòd vnusquisque præsumatur bonus, † & non delinquere. d. l. meritò. ff. pro socio, non procedit secuto delicto. ita declarat Ruin. consil. 6. num. 4. lib. 5. Et fine dubio hæc declaratio procedit, quia si vna præsumptio † alteram perimit. l. diuus. ff. de in integrum restit. à fortiori cessat præsumptio, vbi constat de veri-

veritate in contrarium. confirmatur ex ea declaratione,
56 quam omnes ad illammet † l. meritò, adferunt, cùm dicunt, non procedere quãdo socius actum fecit in re communi, qui societatis terminos excedit. l. Sabinus. ff. communi diuid. l. duo fratres. ff. de acq. hæred. Alex. consi. 103. num. 6. lib. 1. & consi. 20. num. 7. lib. 7. Alciat. in tract. præsump. reg. 3. præsump. 1. num. 1. Craue. consi. 319. col. 2. versic. neque excusandus videtur.

Non obstat secundũ, quia respondetur, hanc bonæ famæ probationem esse leuem, ita scribunt Alexand. consil. 77. num. 6. lib. 1. & Bossius in tract. causa. crimin. tit. de inquisitione. num. 35. Præterea respondetur, quòd illud procedit
57 cùm bona fama † probatur in specie circa illud delictum, de quo facta est accusatio. ita Alexand. cons. 77. num. 6. lib. 1. consil. 148. col. 1. lib. 2. & consil. 150. col. 4. lib. 5. Dec. consi. 454. Marsilius in practica crimin. §. diligenter. num. 197. consi. 3. numero 22. & in l. de minore. §. plurimum. num. 100. ff. de quæst. & Soc. Iun. consil. 88. numero 21. lib. 2. sed in casu nostro contrarium est probatum, quòd scilicèt mala fama laborabat contra ipsum Do. Scipionem, quòd vnà cum D. Iulio sit machinatus contra Rempubl. Erat ergo in specie diluenda hæc mala fama. At quibus probationibus id præstari potuit, si res (vt in facto præsupponitur) ita se habebat?

Non obstat tertium, quia vno verbo respondetur, non sequitur. D. Scipio erat absens, ergo non potuit machinari, nec est machinatus contra Rempub. cùm verius sit, absentiam non omninò impedire similem conspirationem & machinationem: sicuti constat in casu isto non impediuisse, cùm in actis probatum asseratur, ipsum D. Scipionem & Romæ tractasse cum legatis Regis Gallorum, & cum alijs inimicis Reipub. Genuensis. de Ciuitate Genuæ occupanda, & principe Aurio occidendo. Nec illud responsum
58 † Decij consil. 64. repugnat. solùm enim asserit, & rectè, Dec. ex absentia præsumi ignorantiam facti alieni, vt fratris,
59 & per consequens carere † dolo, sine quo quis non dicitur delinquere, & pœnam mereri. Et ita loquitur c. cum in tua, qui matrim. accus. possunt. quod in suam sententiam citauit Dec. Et idem scribunt Bartol. in l. is potest. numero 16. ff. de acquiren. hæred. Roma. consil. 59. Ruin. 123. num. 12. lib. 1. & Craue. consil. 244. num. 4. dum scribunt ob absentiam præsumi quòd ignoret etiam factum defuncti. atque ita absentia non infert necessariò quòd absens non deliquerit, sed solùm præsumptam ignorantiam, qua data
60 † delictum cessat, quemadmodum similibus in casibus loquuntur Rom. consi. 7. colum. vlt. Soc. Sen. consil. 122. col. 2. lib. 1. Marsilius sing. 391. Pœna. Dec. consilio 473. numero 8. & Gramma. decis. 47. numero 1. cùm ergo in casu nostro satis probatum dicatur de scientia machinationis D. Iulij Cibò, immo & de communi tractatione inter ipsos, Dominum Iulium scilicèt, & Do. Scipionem, sequitur dicendum, absentiam illam non excusare ipsum Dom. Scipionem.

Non obstat quartum, quia respondeo, quòd imò testimonio Do. Iulij adhibenda fuit fides, vt suprà dixi. Nec aduersatur illud primum, quòd Do. Iulius esset ipsius D. Scipionis inimicus: quia ex actis constare dicitur, quòd imò
61 erant † sanguine coniuncti, & quòd simul conuersabantur:: atque ita amici præsumuntur: ita Felin. in cap. de his. §. repellantur. numero 1. de accus. quem secutus est Ioan. Iacobus de Leonardis inter consilia Bruni, consi. 114. num. 80. Quibus accedunt Baldus in c. accedens. num. 9. vt lite non contes. & Curt. Sen. in trac. de testibus. concluſ. 30. qui
62 scribunt † amicitiam præsumi, vel ex affinitate, vel ex conuictu, vel ex conuersatione. Quantò fortius ergo in casu nostro, vbi hæc vnà concurrunt? Accedunt & gloss. in §. cogitandum, in authen. de monachis. Baldus in sua margarita in verbo amicitia, in fine. & Petrus Rebuffus in tract. de priuilegiis scholarium. priuil. 104. numero 10. qui scribunt, ex conuersatione amicitiam præsumi. Ad illud secundum, quòd Do. Iulius esset socius criminis, satis fuit responsum ex dictis suprà, quòd scilicèt in casu nostro socius criminis fidem faciat contra socium. Non etiam repugna illud tertium, quia respondetur quòd testimonium D. Iuli comprobatum fuit multis aliis indiciis & coniecturis, quæ
63 sufficiunt in casu isto, qui difficilis † probationis est: ita in specie scribit Gigas libro 2. de criminis læsæ Maiestatis tit. Quomodo & per quos crimen læsæ Maiestatis probetur. quæstio. 29. & Bossius in tract. causarum criminalium titul. de crimine læsæ Maiestatis. numero 117. Præterea testimonium singularis personæ in crimine hoc plurimi ponderis est, vt præcitato loco scribit Gigas quæstio. 25. cùm ait ad
64 torturam sufficere. Et testes † singulares probare hoc crimen cùm de eo in specie deponunt. respondit Ancha. consil. 439. Ex prædicta facti narratione. num. 7. vers. Non obstat secundum, à quo non dissentit Gigas loco iam relato. quæstio. 7. cùm ergo testimonium Do. Iulij coadiuuetur testimoniis, etiamsi sint inter se singulares, attamen hoc casu sufficere debent.

Non obstat quintum, quia respondetur, verum non esse, quòd quinque testibus conuinci debeat vasallus de Felonia, vt feudo priuetur: quia imò duobus conuinci potest, vel aliis coniecturis & indiciis sicuti cæteris in casibus. Nec
65 repugnat d. † c. vnicum, quot testes sint necessarij, &c. quia respondetur vnà cum glos. ibi & clarius in c. 1. §. si voluerit. de capita. qui curiam vend. quod illud c. vnicum non est authenticum, nec receptum. Et hoc idem scribit Mod. Parisien. in consuetud. Parisiensibus. tit. 1. §. 30. num. 52. Quibus addo Baldum ibi, & Iserniam, qui quidem Isernia scribit, quòd si probaretur, d. ca. vnicum fuisse promulgatum ab Henrico, solum haberet locum illis in locis, vbi vsu fuit receptum: cùm alias sit contra ius diuinum, quo est constitutum, duos testes in omni negotio sufficere. Prętereà & secundò respondetur, d. c. vnicum procedere in aliis criminibus, excepto hoc læsæ Maiestatis: ita visus est sentire Marinus Freccia in commentariis subfeudorum. lib. 2. tit. Differentiæ inter feuda regalia &c. num. 9. Est ratio clara, quia si testis singularis sufficit, vt dixi suprà, ergo à fortiori quinque.

Non obstat vltimum, quia respondetur, D. Scipionem non stetisse in meris terminis cogitationis, quæ non punitur. d. l. cogitationis, de pœnis. sed progressus est ad actus exteriores. Non enim per eum stetit, quin occuparetur ciuitas Genuæ, & Aurius princeps occideretur. Et ideò, quemadmodum D. Iulius Cibò iure pœnas commissi cri-
66 minis dedit, ita pariter † conatus iste D. Scipionis puniendus est, sicuti copiosè scripsi lib. 2. de arbitrariis iudicum, &c. casu 360. num. 24. Atque ita concludo iuris esse, rectiore iudicio saluo.

Iacobus Menochius I. C.

SVMMARIVM.

1 *Vasallus contrahere potest amicitiam cum inimico domini sui, modo damnosa non sit domino.*
2 *Amicitiam esse de genere permissorum.*
3 *Amicitiam fuisse à Vasallo contractam cum inimico sui domini ad ipsius domini detrimentum, qui asserit, probare debet.*
4 *Vasallum sine damno domini sui cõtraxisse amicitiam cum inimico domini, coniecturis probari potest.*
5 *Item non reuelasse secreta domini ad sui damnum.*
6 *Delictum non præsumi.*
7 *Vasallus priuatur feudo ob ingratitudinem magnam, non autem ob leuem.*
8 *Vasallus, qui metu coactus cum inimico domini amicitiam contraxit, excusatur.*
9 *Vasallus priuatur feudo, si sine causa cum inimico domini amicitiam iniuit.*
10 *Item præsumitur eiusdem animi cum inimico domini.*
11 *Amicus inimici præsumitur inimicus.*
12 *Vasallus probare debet, quòd sine detrimento domini amici-*

tiam contraxit cum inimico ipsius domini.
13 *Arma ferens malum animum habere præsumitur.*
14 *Crimen læsæ Maiestatis committit, qui principis bona & castra diripit.*
15 *Inimicorum species quot.*
16 *Inimicus priuatus quis.*
17 *Amicitiam contrahens cum priuato inimico, minus offendit dominum feudi, quàm cum publico.*
18 *Inimici publici qui.*
19 *Perduelles qui.*
20 *Hostes qui.*
21 *Inimici publici ius postliminij non habent.*
22 *L. non dubito. ff. de captiuis & postlim. reuer.*
23 *Vasallum non posse contrahere amicitiam cum hostibus.*
24 *Ecclesiast. ca. 7. Noli esse pro amico inimicus, declaratur.*
25 *Vasallus promittere debet domino, quòd erit amicus amicorum domini, & inimicus inimicorum.*
26 *Matrimonium esse de genere permissorum.*
27 *Amicitiam contrahere laudabile est.*
28 *Aedificare in proprio ad alterius æmulationem, quis non debet.*
29 *Qui non est mecum, contra me est.*
30 *Seruire duobus nemo potest.*
31 *Crimen læsæ Maiestatis committit, qui alloquitur inimicos domini, vel eis literas dat.*
32 *Dux belli non potest alloqui ducem aduersariorum principe inconsulto.*
33 *Arma ferens contra principem suum, eius maiestatem dicitur lædere.*
34 *Amicitiam contrahens cum inimico domini, ad eum tamen non accedendo, dominum ipsum non lædit.*
35 *Martini Laudensis, Præpositi & Iacobini doctrina declarata.*
36 *Amicitia quando sit de genere prohibitorum.*
37 *Isernia traditio declarata.*
38 *Coniecturæ quando sufficiant.*
39 *Probationes efficatiores requiri cùm cõiecturæ & iudicia repugnant.*
40 *Aetatem decem & octo annorum esse militiæ aptam.*
41 *Aristotelis locus, qua ætate homo militare possit.*
42 *Seruy Tully constitutio de eligẽdis adolescentibus ad militiã.*
43 *C. Gracchi lex de ætate militum.*
44 *Miles pupillus esse potest.*
45 *Minor decem & octo annis quando à delicto possit se excusare.*
46 *Pupillus doli capax delictum commiteri potest.*
47 *Pupillus actione iniuriarum conuenire potest.*
48 *Ingratitudinem pupillus committere potest.*
49 *Vasallus accedens ad inimicos domini, quando excusetur prætextu metus & timoris.*
50 *Crammaticus consi. 13. num. 35. declaratur.*
51 *Vasallus relinquendo dominum metu amissionis bonorum suorum, excusatur.*
52 *Metus quis sit iustus, vt vasallum excuset, cùm sequitur partes inimici sui domini.*

CONSILIVM CII.

Initium à Domino.

NOVVM crimen, quod illustri D. Scipioni Fliſco impingitur, graue admodum esse asseritur. Accusatur enim quòd cùm esset Cæsaris vasallus, eique ratione originis subditus, secutus sit partes Gallorum, armàque pro illis contra Cæsarem ipsum tulerit: & ob id iure censeri reum criminis læsæ maiestatis. Quæ sanè res dubitationem non leuem habet, si vera sunt, quæ pro ipsius D. Scipionis defensione aduersus Excelsam Rempubl. Genuæ scripsit insignis iurisconsultus Rolan. à Valle consil. 1. numero 83. cum multis subsequentibus. libro 3. Nam verius dicendum videbatur, D. Scipionem non deliquisse contra Cæsarem, etsi cum Rege Gallorum amicitiam contraxerit.

Primò, ea ratione mouetur Rol. d. consi. 1. numero 83. 84. quòd iure permissum est potius quàm prohibitum, quòd
1 †vasallus amicus esse possit inimici domini sui directi: modò non sit amicitia domino damnosa. Ita gloss. in capit. 1. in ver. assalierit. quæ sit prima caus. benef. amitt. Scribunt Martinus Lau. in cap. 1. §. item si fidelis. quibus modis feud. amitta. Isernia in c. 1. §. porrò. colum. 3. versic. sed an dominus. & ibi Laud. colum. 1. & Præpos. colum. 2. eodem tit. quibus modis feud. amitt. & ibidem Bald. Aluaro. in c. 1. quot testes sint necess. ad proban. ingrat. Iacob. à S. Georgio, in inuestitura feudali, in verbo, Dictique vasalli promiserunt, versic. quinta causa principalis. Afflict. decis. 307. Cur. Iun. in tractat. feu. 4 par principali. versi. decimaquinta causa priuationis. & Iulius Clarus lib. 4 sentent. §. feudum. quæstio. 54. Ea est ratio, quòd
2 † amicitia est de genere permissorum. l. latæ §. amicos. ff. de verb. significa. imò lege diuina scriptum est Eccles. cap. 7. Noli pro amico esse inimicus proximo tuo. Atqui in casu nostro non probauit, vt iure probare debuit Respubl. Genuensis, Dom. Scipionem contraxisse amicitiam cum Rege Gallorum in perniciem Cæsaris, ergo non constat D. Scipionem deliquisse.
3 Illa minor propositio quòd id probare † debuerit Respub. multorum auctoritate probari videtur. Ita enim Laud. in d. c. 1. §. porrò. colum. 1. versic. sed difficultas stat. & ibidem Præpos. versic. sed difficultas. & Aluarot. colum. 2. versi. quis autem. quibus modis feud. amitta Idem Præpos. in c. si capitanei. colum. vlt. versic. sed operæpretium. & ibi Laud. colum. vlt. versic. quid autem. eodem. titul. Iacobinus loco supra allegato. Afflic. d. decis. 387. in fin. Io. Iacobus de Leonardis inter consilia Bruni. consil 114. num. 323. Cùm ergo Respubl. hoc non probauerit, sequitur obtinere non posse.

Secundò, admisso quòd onus probãdi erat D. Scipionis, se sine Cæsaris detrimento amicitiam cum Rege Gallorum contraxisse, dicitur hoc satis à Dom. Scipione præstitum. Si quidem (ait Rol. d. consil. 1. numero 88. libro 3.) coniecturis
4 † satis hæc probari possunt, sicuti scribunt Isernia in d. ca. si capitanei. & ibidem Afflict. numero 17. versic. item quæro. & Zasius in epitome feud. par. 10. numero 35. cùm dicunt,
5 quòd vasallus coniecturis probare potest, se non reuelasse secreta domini ad eius detrimentum, & clarius in his terminis nostris idem sensisse visi sunt Isernia in d. c. 1. §. porrò. colum. 3. versic. sed an dominus. quibus modis feud. amitta. & Isernia. d. cap. 1. §. item si fidelis. numero 55. versicul. & sciendum. eod. titul. Sed in casu nostro coniecturis constat, D. Scipionem non contraxisse amicitiam cum Rege Gallorum in damnum & perniciem Cæsaris. ergo, &c. Coniecturæ autem sunt (inquit Rolandus) duæ hæ.

Prima, quòd nunquam D. Scipio odio est prosequutus Cæsarem, ex quo & ipse & maiores sui summopere à Cæsare ipso dilecti fuerunt.

Secunda, quòd eo tempore, quo iniuit amicitiam cum Gallo, adhuc ea in ætate erat, quæ minus potens est nocere Cæsari. His coniecturis ita positis, sequitur sumendam esse
6 præsumptionem delicti † excluſiuam. l. meritò. ff. pro socio. & in specie scribit Gramma. consil. 13. numero 9. in criminalibus.

Tertiò mouetur Rolandus, d. consi. 1. numero 93. libro
7 tertio, hac argumentatione, vt feudo † priuetur vasallus ingratus, magna ingratitudo & graue damnum domino intulisse debuit. cap. 1. §. præterea si vasallus, vbi Afflict. in 2. nota. quæ sit prima causa benef. amitten. cap. 1. §. porrò, ibi, graues iniurias. quib. mod. feud. amitta. cum infinitis propè aliis ab ipso Rol. relatis. Atqui D. Scipio grauem iniuriam & damnum non dicitur Cæsari intulisse, sequendo partes Gallorum, cùm ob teneram ætatem, quæ decem & octo anno-

annorum erat, aptus non esset bellum gerere & arma ferre, damnóque esse Cæsari : ergo non meruit feudis priuari.

Quartò ita visus est argumentari Roland. d. consilio 1.
8 numero 104.lib.3.Vasallus, † qui non spontè & voluntariè, sed metu coactus amicitiam hostis domini sui iniuit, excusatur, atque ita feudo priuari non debet. Ita scribunt permulti, quos refert & probat Gramma. consil.13. numero 35. & consil.31. numero 29. & numero 43. & voto 18. numero nono, & Alciatus respon.467. numero septimo, sed hoc in casu multis constat.D.Scipionem metu accessisse ad Regem Gallorum,& illius partes fuisse secutum: ergo contra Cæsarem non ita deliquit, vt feudis priuari meruerit. Illa minor, nempè quòd metu Gallum secutus sit, multis probari videtur (ait Roland.) nam videbat Dom. Scipio se bannitum à toto Dominio Genuensi & Mediolanensi, ob notorias sententias iniustas, & nulliter contra eum latas, & omnia bona publicata, ac fisco illata, graui odio prosequi ab Illustris. Andrea Aurio principe : & tandem quotidie insidias sibi parari à coniunctis Dom. Zanetini Aurij iam interfecti à fratre dicti Dom.Scipionis. Hæc mouebant non leuem dubitationem aduersus Excelsam Rempubl. Genuensem, & pro Dom.Scipione respondendum videbatur.

Re tamen diligenter enucleata, totus sum in contraria sententia, nempè, D. Scipionem iure priuari potuisse feudis à Cæsare, ob id quòd contra ipsum Cæsarem secutus fuerit partes Regis Gallorum, qui tunc aduersus Cæsarem graue bellum gerebat. Quam sententiam multis rationibus veram esse, his demonstrari potest.

Primò satis supérque intentio Excelsæ Reipub.vel ex eo est fundata, quòd vera est omnium sententia, Vasallum,
9 † qui cum inimico domini sui amicitiam contrahit, feudo priuari posse. Ita glossa in cap. 1. §. porrò. quibus modis feud.& amitt.& gloss.in l.1.§.cùm patronus.ff.de off.præfecti vrb. vbi Baldus scribit, quòd qui confœderat se cum inimico domini sui, debet feudo priuari. Idem scribunt gloss.Bald.Salice. & Iason in l. liberi.C.de inoff.testa.Io. de Ana. in consil.2. in fi. Afflictus in c. si capitanei. colum. vlt. quibus mod.feudum amitta.& §. item si quis feudum. numero 23.eodem. Quibus accedunt Soc.Sen.consil.87.numero 15. lib.3. Ruin.consil.23.lib.1. Dec.consil.604. num. 2. Io. Iacobus de Leonardis inter consilia Bruni, consil. 114. numero 63.Gozad.consil.1.numero 26.vt eum intelligit, & probat nouissimè Quintilianus Mondosius in tract. de ingratitudine,in 22.genere ingratitudinis.qui Coment consi. 161.colum.5. versic.ad decimum, recenset, nec non & Afflictum.addo Gratum consil.5. numero 4.libro 1.Igneum in l. fideicommissum. numero 72. ff. ad S. C. Syllania. Et hoc concedunt & cæteri suprà relati. Et est huius sententiæ ra-
10 tio, quia hic Vasallus, † contrahendo amicitiam cum inimico domini sui, præsumitur eiusdem esse propositi & animi,vt domino noceat.cap.quisquis.23. quæstio.4. Et scriptum est Ecclesiast.cap.12.Qui comitatur cum viro iniquo,
11 obuolutus est in peccatis eius. Et † amicum inimici præsumi inimicum, scribunt gloss. in c.nolite.93. dist. Bartol.in l. sciendum.§.si accusatio.ff.de legat. Card.in cle.1. §. porrò, iureiuran. Igneus in d.l.fideicommissum.numero 7.ff.ad S. C.Sylla.ex l.1.§.cum patronus. ff. de off.præf.vrbi.& l. liberi.in fin.C. de inoff.test.c.si inimicus.93.distin.Quæ sanè ratio arguit præsumptionem esse pro domino, quòd ad sui detrimentum vasallus contraxerit amicitiam cum inimico. Nam, si eiusdem sunt animi & propositi, sequitur quòd quemadmodum inimicus semper est paratus,cùm eueniet occasio, nocere ipsi domino inimico, & omnia in eius perniciem parare : ita & is, qui cum eo amicitiam iniuit. Quocircà rectè in specie scribunt Afflictus in cap. 1. §. porrò. numero 13. quæ sit prima causa benef. amitten. Zasius in epitome feudo. parte 10. num. 32. & Soc.Iun. consil.134.
12 num.36.lib.3. vasallum † probare debere, se sine domini sui detrimento amicitiam cum hoste domini sui contraxisse. Et licèt alij dissentiant, attamen infrà suo loco respondebimus, ibique declarabimus.

Secundò, dato (non concesso tamen,) quòd dominus probare teneatur, vasallum suum ad sui damnum contraxisse amicitiam cum eius inimico, adhuc dicimus in casu nostro esse ex latere Excelsæ Reipubl. probatum, ipsum D. Scipionem in maximum Cæsaris detrimentum iniuisse amicitiam cum Gallo, & eius partes secutum fuisse. Nam in castris vnà cum cæteris militibus & belli Ducibus fuit. Qua ergo ratione dicere possumus, sine detrimento Cæsaris secutum fuisse Gallorum partes : cùm malè animatus in Cæsarem fuerit? iuxta l.vlt.ff.ad l. Iuliæ Maiestatis. Qui
13 enim † arma fert, præsertim contra aliquem, mali animi præsumitur. ita Bartol. in l. 1. ff. ad legem Iuliam de vi publica. & scripsi lib. 2. de arbitra iudicum, &c. casu 394. num.26.

Tertiò, quòd Dom.Scipio in perniciem Cæsaris secutus sit partes Gallorum, vel ex ipso euentu satis probatur, quia dum cum classe regia nauigaret, cœpit naues Hispanas, & milites cathenis alligauit, remigésque fecit. At du-
14 bium non est,quem † Cæsaris Maiestate lædere,vel dominum alterum rei offendere, qui eius bona diripit, vel castra expugnat. ita scribunt Soc. Sen. consil.87. numero 16. libro 3. Craue.consil.319.numero Bossius in tract.causarum criminalium,tit.de crimin.læsæ Maiestatis. numero 13. Accedit, quòd idem Dom. Scipio diripuit & bona Augustæ. Qui quidem actus maximè offendit Cæsarem, cùm tanti faciat Augustam Cæsar, quanti seipsum diligit, sunt argumento multa in eam collata beneficia & priuilegia : sunt illa certa beneuolentiæ signa. Non obstant nunc adducta in contrarium ex quorum confutatione apertius constabit, Excelsam Rempubl. ius optimum fouere. Ad primum itaque respondeo.primò,quòd illa maior propositio vera non est in casu nostro, quod demonstratur distin-
15 guendo duas esse † inimicorum species : quamquam Io. Igneus in l. fideicommissum. numero 71. ff. ad S. C. Sylla. quatuor constituat. Vna ergo est inimicorum species,
16 quos † inimicos priuatos apppellamus. sicuti ciuis contra ciuem,nobilis contra nobilem, plebeius contra plebeium. De his loquitur l.si quis ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capt. & postlim.reuers.l.vnica. C. si quacunque præd. potest. & l. liberi. C. de inoff. testa. Quemadmodum & Igneus in d.l. fideicommissum. numero 73.74. est interpretatus. Et, præter eum in specie nostra, Raphael Comens. consil.161. Miles,colum.penult.versic. vbi autem libertus. Quo loci
17 respondit Comensis, quòd contrahens † amicitiam cum hoc inimico, tantam non præbet suspicionem, quantam quando cum inimico publico amicitia iungitur. & Comensem secutus est Mandosius. d. tract. de ingratitudine. in 22.genere ingratitudinis. Ea fortè esse potest ratio,quòd inimicitia priuati apta non est euertere domini directi ditionem & statutum, quæ conturbare potest publicus hostis & inimicus. Quod ego intelligo pro personarum conditione. Nam fieri potest, quòd directus dominus ita tenuem habeat supellectilem, vt facilè spoliari à priuato inimico possit, vel aliter lædi grauiter. Et ideò existimo, quòd copulare amicitiam cum his nocere habeat vasallo, qui ingratus iudicari poterit, quemadmodum iudicatur ingrata mater erga filium, qui cum inimicis filii amicitiam iniuit.d.l.liberi.§.vlt.C.de inoffic. testam. Altera est species
18 inimicorum, qui † publici inimici appellantur. Hi sunt in triplici differentia : cùm aliqui hostes id est perduelles appellentur.l. hostes.ff.de capt.& postlim. reuers. l. hostes. &
19 l.quos nos. ff. de verbo.sign. † Perduelles hi non solùm à M.Varrone libro de lingua Latina, sed & à nostris iurisconsultis in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acquir. hæred. in l. vlt. ff. ad l. Iuliæ Maiestatis, & d.l.quos nos,de
20 verborum significatione. Aliqui verò dicuntur † publici inimici & hostes,impropriè tamen: quales sunt qui fœdus, vel fidem eorum suscipiunt, cum quibus nulla fides, vel amicitia contracta est. De his loquitur l. postlimini. §. in pace.& l.postliminium. §. transfuga. ff. de capt. & postlim. reuer. & l.1.§.cùm dominus.ff.ad S.C.Syllania. Tertij

21 verò publici inimici † illi esse dicuntur, qui nec propriè hostes sunt, nec ius postliminij habent. Quales sunt ij, qui inimici efficiuntur, cùm duæ ciuitates, vel duo principes, qui superiorem recognoscunt, inter se bellum mouent. De
22 his loquitur † l. non dubito. ff. de capt. & postlim. reuers.
23 Vasallus † itaque non potest cum hostibus & inimicis his publicis amicitiam contrahere: cùm hi domini sui inimici eum lædere maximè possint, contra quos vasallus pro domini sui defensione arma sumere debet, non autem eos amicè tractare: alioqui feudo priuatur. capitulo primo in principio quibus modis feudum amitta. & dixi suprà. Et in specie ita sentiunt Comens. dicto consil 161. columna penultima & Igneus. dicta lege fideicommissum.
24 numero 72. Nec hoc casu repugnat illud † Eccles. cap. 7. Noli esse pro amico inimicus proximo. Nam hoc intelligi debet, cùm salua amicitia illius proximi, cui plus debemus, alteri amicitia iungi possumus: at contra, cùm efficitur quis inimicus illius, cui is multum debet, sicuti in casu nostro. Qua enim ratione effici potest, vt vasallus, relicta amicitia domini sui, cui ob collatum beneficium multum debet, amicitiam cum hoste ipsius domini contrahat? quocirca vnà cum Igneo in dicta l. fideicommissum. numero 79. ff. ad S.C. Sylla. hæc ratio contra vasallum retorqueri ita potest: Non licuit vasallo, atque ita D. Scipioni, pro amico, hoc est pro Rege Gallorum, effici inimicus proximo suo, idest Cæsari. Cuius voluntati con-
25 trauenit Dom. Scipio, qui iurando † ei fidelitatem, promisisse dicitur, quòd esset amicus amicorum, & inimicus inimicorum domini, vt legitur in capitulo primo de forma fideliter. Qua ratione confutatur & illud, quòd amicitiam contrahere sit de genere permissorum. Verum hoc quidem est, modò contrahatur amicitia, illæsa permanente fide iam alteri data. Sicuti dicimus, quòd ille qui nouit castitatem, non potest matrimonium sine pec-
26 cato contrahere, licèt † matrimonium non sit de genere prohibitorum, sed omnino à lege diuina inuentum, vt apertè probat cap. innocens. §. 1. 22. quæstio. 4. Ita in casu nostro, licèt amicitia sit de genere permissorum, non tamen contrahi debet, violando fidem domino directo datam. Et in specie nostra ita respondet Igneus in dicta l. fideicommissum. numero 76. ff. ad S.C. Syllania. qui numero 78. subiungit & illud, quod huc spectat, esse quidem lauda-
27 bile & permissum † amicitias contrahere, ex illo Eccles. cap. 7. cùm non est ad alterius æmulationem, cùm hoc lex prohibeat. l. ædificia. C. de operibus. publi. ibi, insidias vicinitas reformidet. l. opus. ff. de operibus publ. & l. per prouincias. C. de ædific. priua. Est enim permissum in proprio
28 † ædificare, & laudabile quoque est ciuitatē ædificijs exornare: non tamen cùm ad æmulationem fit, vt illis locis ad rem hanc adductis scribit Igneus. Et similia retuli lib. 2. de arbitra. iudicum, casu 156.

Quòd autem hoc casu ad æmulationem Cæsaris, imò & cum eius detrimento Dom. Scipio ad regem Gallorum transfugerit, vel ex eo constat, quòd non potuisset eo tempore Cæsar de ipso Dom. Scipione confidere, & multò minus in bello iuuari aduersus ipsum Regem, cùm tamen ex iuramento fidelitatis tanquam ei subditus ratione originis, & tanquam vasallus ei adstrictus foret. capitulo primo de forma fidelitat. cum similibus. Non inquam potuisset Cæsar de eo confidere, cùm scriptum sit Mat-
29 thæi capitulo vndecimo. Qui † non est mecum, contra me est. Si enim erat Dom. Scipio cum Rege Gallorum, quomodo potuisset Cæsari inseruire? Non enim potest
30 quis duobus † dominis seruire; quia vnum diliget, & alterum odio habebit, vti scriptum est Lucæ cap. 16. & cap. qui resistit. 11. quæst. 3. eo maximè cùm duo domini sint inuicem inimici. Nam qui ambulat inter duos inimicos (inquit Chrysostomus super Matthæum, relatum in cap. eiiciens. 88. dist.) volens ambolus placere, sine alloquio mali esse non potest. Quod proculdubio procedit nostro in casu, in quo apertè constat, Regem Gallorum tunc bellum contra Cæsarem gerere (vt iam diximus.) Etsi reus criminis læsæ Maiestatis ille iudicatur, qui Cæsaris hostes
31 † alloquitur, eisque literas dat. l. 1. ff. ad l. Iuliæ Maiestatis & in specie respondit Gratus consil. 5. numero duodecimo libro primo, & scribunt plures relati à Hieronymo Gigante. in tract. de crimine læsæ Maiestatis. libro primo
32 quæstio. 21. Etsi non licet † Duci belli inconsulto principe suo alloqui Ducem aduersarium, & cum eo esse, vt scribunt Bartolus Alexand. & alij in l. conuentionum. ff. de pactis, quos in specie nostra secutus est Igneus in dicta l. fideicommissum. numero 69. ff. ad S.C. Syllania. si inquam hæc non licent, ob suspicionem non leuem, quæ inde oritur, quantò fortius in casu nostro, reus illius criminis læsæ Maiestatis, & non obseruatæ fidelitatis iudicari de-
33 bet Dom. Scipio, qui † arma contra Cæsarem ipsum pro Rege Gallorum tulit? iuxta l. 1. ff. ad l. Iul. Maiestatis ibi, quo quis contra Rempub. arma ferat. & scribit Gigas lib. 1. de crimine læsæ Maiest. q. 37.

Respondeo secundo, illam minorem propositionem destruendo. Quæ quidem propositio duo continet.

Primò habet, quòd Reipub. Genuensis onus fuerit probare D. Scipionem ad Cæsaris detrimentum cum Rege Gallorum amicitiam contraxisse, quod primum pronuntiatum iuris est.

Secundò, quòd Respubl. ipsa Genuensis hoc non probauerit, quod probare debuit. Quod sanè secundum assertum facti est. Vtrumque falsum esse opinor in specie nostra. Quod vt planum faciam, duos casus distinguo.
34 Primus est, cùm † vasallus contrahit amicitiam cum inimico domini, & ad illum se non confert, recedendo à domino, sed domi suæ stat, paratus cùm opus erit, domino suo seruire. Hoc casu amicitia hæc non est de genere malorum, sed bonorum, ob id præsumptio est pro ipso vasallo, quòd scilicet ad bonum finem cum illo amicitiam contraxerit. Nam & ipsi domino, cui priùs deuinctus est, prodesse poterit, nempe suadendo vt reconcilient inter se, & amicè viuant. Quocirca, si dominus hoc in casu asserit, vasallum hunc ad sui detrimentum cum illo inimico suo amicitiam coiuisse, pro-
35 bare id debet. Et hoc in casu loquuntur Laud. † Præpos. & Iacobinus à S. Georgio. Hoc idem affirmat Isernia in dicta cap. 1. §. porrò. colum. 1. versic. quærit autem gl. quæ fuit prima cauſ. benefi. amitten. Et illum secutus est Affli. de decis. 387. in fine. Hic casus non est ille de quo contendimus.

Secundus est casus, cùm vasallus contrahit amicitiam cum inimico domini, &, relicto domino, ad eum acce-
36 dit, & cum eo commoratur. Hoc casu dicitur † amicitia hæc de genere prohibitorum. Nam lex prohibet vasallum ire ad hostem hunc, & cum eo esse & commorari. vt multis suprà in primo opinionis nostræ fundamento probaui. Nam hic dicitur quodammodo transfuga, vt in specie scribit Igneus in d. l. fideicommissum. numero 70. Et hoc in ca-
37 su loquitur ipsemet † Isernia in d. §. porrò. columna 3. versi. secus si. cuius hæc sunt verba: secus si fecisset quis rem de se illicitam, putà, si iuisset ad hostes, hoc de se illicitum est. C. de seruis fug. l. 2. de commer. & merca. l. 3. quæ res expor. non pos. l. 2. Hæc ille. & paucis interiectis, ita subiungit. Caueant subditi non ire ad hostes sine licentia, quia antequam probent, quòd non animo malo, ex vinculis causam dicent. ff. ad S.C. Sylla. l. Iulianus. Hæc Isernia. qui apertè affirmat, hoc casu, vasallum teneri probare, se contraxisse amicitiam cum inimico domini sui, & ad eum iuisse, alia de causa, quàm vt domino suo noceret. Et Isernia secuti sunt Igneus in l. fideicommissum. numero 68. ff. ad S.C. Syllania. & Afflictus in dicto §. porrò. numero 17. & ibi Aluaro. idem sensit. & eo loci Afflictus numero 10. scribit, quòd vasallus perdit feudum, cùm insidias domino parat: quod tunc facit quando eum deserit, & ad inimicum domini accedit. Hic casus est ille, de quo nunc contendimus: cùm fateatur ipsemet D. Scipio, se recessisse à ciuitate Genuæ, à feudo Cæsaris, & eius seruitio, & ad

Regem

Regē Galliarum iuisse: sequitur ergo onus fuisse ipsius D. Scipionis prodandi, quod sine Cæsaris detrimento ad Galliarum Regem se contulerit. Sed qua ratione probare hoc æquissimis iudicibus poterit, cùm manifestè constet (vt suis locis diximus) contra Cæsarem arma tulisse, & eius bona diripuisse? Qua ex re satis demonstratum est, esse falsam secundam illam minoris propositionis partem, quam facti esse diximus; nempè probatum non fuisse, Dominum Scipionem cum Cæsaris detrimento amicitiam cum Gallo iniuisse. Nam satis ex relatis constat esse probatum, si modò Reipub. probandi onus incumbebat.

Non obstat nunc secundum argumentum, quia respondetur, primò, quòd hoc in casu non sufficit probare per
38 coniecturas ipsius D. Scipionis animum. Nam tunc †coniecturæ his casibus sufficiunt, cùm nulla alia mala præsumptio est contra transeuntem ad hostes, quàm hæc 46
quòd ad eos iuerit. At secus quando alia repugnat, vt loquitur tex. l. non omnes. §. à Barbaris. ff. de re milit. qui ab Isernia pro suæ assertionis probatione adfertur. Et qui 47
quidem locus ita à Corasio libro 3. miscella. iuris. c. 7. nu. 7. interpretatur. Et ratione comprobatur, quia si repu- 48
39 gnant coniecturæ & præsumptiones, vrgentiores †probationes; vt illæ conuellantur, omnino requiruntur. ita probat l. vlt. ff. quod metus causa. cap. quia verisimile, de præsumpt. Et scribunt Curtius Iunior consi. 52. num. 7. & Socin. Iunior consilio 39. numero 38. libro 2. cæteros prætereo. Cùm ergo in casu hoc ipso aduersus Do. Scipionem 49
aliæ permultæ repugnent coniecturæ mali animi erga Cæsarem; nempè quòd Romæ & Venetijs agens vnà cū Cæsaris rebellibus conuersatus sit, quod in principē Aurium Glasiis Cæsaris præfectum conspirauerit: quod demum in Gallia contra Cæsarem multa egerit; mea sententia dici non potest, quod sufficiant coniecturæ & præsumptiones, quibus demonstretur, illum sine Cæsaris detrimento ad Gallorum regem accessisse. Non equidem coniecturis opus est in re tam clara & aperta, iuxta l. ille aut ille. §. cùm in verbis. de lega. 3. cum vulgatis similibus.

Respondeo secundo loco, (admisso quòd in casu nostro coniecturæ & præsumptiones sufficiant) has coniecturas, quas magnificat Rolandus dicto consilio primo, numero 88. libro tertio nil prodesse. Nam illa prima, quòd Dominus Scipio nunquam prosecutus sit odio Cæsarem; 50
à quo & ipse & eius maiores maximè dilecti fuerunt, leuis admodum coniectura est, quemadmodum multis demonstrauimus in alio responso, in quo disputauimus Dom. Ioan. Aloysium contrr Cæsarem, à quo multa beneficia consecutus fuerat, malo animo deliquisse. Est quidem vrgens argumentum optimi animi Cæsaris erga ipsos Flisco s, quod in eos multa contulerit beneficia: sed non è contra, quòd Flisci bono semper animo extiterint erga Cæsarem: cùm (vt suo diximus loco) multi fuerint, 51
qui ingratum animum contra eorū benefactores declararunt. Non repeto iam dicta. Illa etiam coniectura secunda à Rolando perpensa, quòd Dominus Scipio eo tempore fuerit ætatis teneræ, & minus aptæ nocere Cæsari, leuis admodum est. Nam (vt prætermittam quantum D. Scipio ab euentu ipso Cæsarem læserit) quis est, qui negare
40 possit ætatem †decem & octo annorum in adolescente valido & membris bene composito, aptam non esse ferre arma in bello, & pugnare valdè non posse? Existimauit
41 sapientissimus †Aristoteles lib. 8. Polit. ca. 4. pueros, tribus elapsis annis, post pubertatem, aptos esse arma tractare, & bellicis laboribus posse superesse. id quod longo v-
42 su comprobatum fuit. †Seruius Tullius Romanorū Rex. cùm quinque classes Iuniorum census faciendi gratia institueret, pueros esse existimauit, qui minores essent an- 52
nis septendecim: atq; inde ab anno decimoseptimo, quos idoneos iam esse Reipub. arbitrabatur, milites scripsit. Auctores sunt Gellius libro decimo, noct. Attica. capitulo 28. Petrus Crinitus libro quinto de honesta disciplina. c. 9. & Alexan. ab Alexandro, libro primo dierum geniali-
um, capitu. 20. qui quidem Alexander subiungit, idem æ-
43 uo subsequente †Caio Graccho lege sacrata sancitum fuisse. Et post Cannensem cladem Decius Iunius Dictato Iuniores decem & septem annis, immò & prætextatos militiæ adscripsit. auctor est Liuius libro secundo, decad. 3. Et alia ad hanc sententiam obseruauit bene eruditus Petrinus Bellus in tractat. de re militari, parte 1. titu. 7. Quo-
44 circà rectè scribunt omnes in l. vltim. C. de testa. mil. †pupillum seu pubertatem egressum militem esse posse, & militaribus frui priuilegiis.

Præterea accedit, quod licèt minor 10. † & 8. annis excusetur à delicto, quod fit omittendo, vt scrib. gl. in auth. si captiui. C. de episcop. & cleric. Salicetus & cæteri in l. si quis in tantam. C. vnde vi. Corne. consi. 247. col. 5. versi. insuper lib. 1. quos secutus est Tiraq. in tract. de pœnis legum, &c. causa 44. num. 45. Non tamen à delicto. quod committendo sit, vt relati Doctores scribunt: & si pœna mitior eis imponi soleat, qua de re copiosè scripsi libro secundo, de arbitra iudic. &c. casu tricentesimouigesimo nono.

Non obstat tertium fundamentum, quia respondeo, ex iam dictis imò grauem fuisse in gratitudinem Dom. Scipionis erga Cæsarem: cùm contra eum arma tulerit, & eius classem bonáque diripuerit. Nec ingratitudo ab æta te metienda est, ed ab effectu: si quidem & †pupillus doli capax delictum committit, & ob illud pœnam meretur l. impuberem. ff. de furtis. c. 2. de delictis puero. vbi doctores. Et actione †iniuriarum tenetur. l. illud. ff. de iniurijs. l. pupillum. & l. in eo quod plus. §. pupillus. vbi Decius & cæteri. de reg. iur. Et †impuberem doli capacem ingratitudinis notam posse subire scripsit Bartolus in l. 2. in princ. numero decimonono. ff. de inof. testa. quem in specie secutus est Quintilianus Mandosius in tractatu de ætate minor. cap. 4. num. 48.

Non obstat quartum & vltimum argumentū, quia respondeo, iustum metum excusare quidem † vasallū. qui ad inimicum domini sui accessit, & eius partes secutus est non tamen nostro in casu iustus iste metus in D. Scipione adfuit. Cuius rei declarandæ gratia distinguendi sunt duo casus.

Primus est, cùm causa metus à persona inimici domini ipsius vasalli procedit: vt putà, si hostis ille habet apud se filios huius vasalli, & minatur, quod, nisi ipse vasallus, relicto domino suo directo, ad eum accedat, filios illos occidat: vel si habet apud se castra, oppida, domos aliáue bona: quæ diruere, euertere & dissipare minatur. Hic metus iustus est: & ob id excusabit ipsum vasallum accedentem ad inimicum illum domini sui: cùm velit nolit, si vult filios, vel bona tueri: ad illum ire debeat. Hoc in casu loquūtur Doctores relati à Rolando d. consi. 1. nume. 108. Ita enim loquitur †Gram. d. consi. 13. num. 35. qui paulò suprà num. 33. in fin. dixerat Hieronymum illum, quem defendere conatur Grammaticus, coactum metu hostium, ad eos accessisse. Et clarius hoc idem scribit ipse Gramm. d. consi. 31. num. 36. & num. 43. Et eiusdem opinionis verè fuit idem Gramma. decis. 18. num. 10. ita pariter loquitur Alciatus d. resp. 467. à Rolando citatus. Quibus addo Imol. consi. 34. in secundo dubio. Abbatem consi. 3. libr. 2. Ruinum consi. 23. nu. 8. lib. 1. dum excusando Ducem Gra uinæ, qui †relicto Cæsare, ad Gallos Cæsaris hostes se contulit; ait; illum non fuisse reum criminis læsæ Maiestatis, ob id quòd metu à Gallis, qui eius bona occupabant, incusso coactus fuit Cæsarem deserere, & ad rerum suarum defensionem ad Gallos ire. Et eadem in specie idem respondit cum Ruin. Decius, consi. 604. nu. 8. & consi. 690. Et eodem in casu idem respondit Gratus consi. 5. num. 36 37. lib. 1. Accedunt Paris. consi. 10. nume. 28. lib. 1. Brunus consi. 81. num. 5. & Craue. consi. 6. num. 84. qui post Baldum consi. 96. Proponitur quòd consuetudo ciuitatis. in fine libro tertio, dicit hos censeri rebelles passiuè & non actiuè. Hic casus non est, de quo contendimus; cùm Do. Scipio non fuit metu coactus à Rege Gallorum, vt Cæsare relicto ad eum iret, & eius partes contra Cæsarem sequeretur.

Secundus est casus cùm †metus iustus prouenit à persona ipsius directi domini. Hic metus est quidem iustus, vt vasallus, qui timet sibi parari à domino insidias, recedere possit à Domino: non tamen iustus est, vt accedat ad inimicos domini cùm possit aliò migrare: quemadmodum potuisset D. Scipio si voluisset. Nónne potuit se conferre in curiam Romanam apud Pont. Max. vbi & aliquot annos commoratus est? Nónne potuit ire Venetias, vbi aliquot menses fuit? Nónne demum ire potuit apud alios principes, contra quos Cæsar bellum non gerebat? Præterea, si concedunt Rolandus, & qui Dominum Scipionē tuentur, cum nil Cæsaris odio & causa egisse, cùm à Cæsare diligeretur: quid ei obstitit, quominus iret ad Cæsarem ipsum: & eius maiestatem exoraret, vt tutum se à

suis inimicis redderet? Nulla ergo excusatione excusare se potest D.Scipio, quin iure feudis priuari meruerit, ac nunc mereatur, Atque ita iuris esse arbitror, rectio re iudicio saluo.

Iacobus Menochius. I. C.

SVMMARIVM.

1 Restitutio, quæ fit ob pacem initam inter principes, vim habet restitutionis in integrum.
2 Restitutio in integrum, in pristinum statum reponit restitutum.
3 Sententiæ latæ contra rebelles rescinduntur pace facta inter principes.
4 Pace facta restituuntur possessiones, quæ ante tempus belli possidebantur.
5 Fictio postliminy omnia restituit quæ aufert captiuitas.
6 Pacis capitula pacta inter Reges Christianissimum & Catholicum anno 1559. quibus prosint.
7 Res inter alios acta, alteri non nocet.
8 Pacis capitula prosunt quo ad occupata occasione belli.
9 Pace facta quæ iniuriæ censeantur remissæ.
10 Pacem non prodesse malefactoribus.
11 Restitutio quò ad iam alienata nil prodest.
12 Baldi doctrinam in tit. de pace constantiæ, declaratur.
13 Gratiam facere quid sit.
14 Præparatory dispositio porrigitur ad præparatum, sed infra declaratur.
15 Gratiam esse præparatorium ad restitutionem.
16 Beneficia principum latissimè interpretari.
17 Statutum quo banniti rebanniuntur operatur bonorum restitutionem.
18 Gratia idem est, quòd indulgentia.
19 Indulgentia solam pœnæ remissionem operatur.
20 Lex tutor. C. de senten. passis & restitutis, declaratur.
21 Gratiam facere & restituere duo separata.
22 Rescripta gratiæ, tacitè habent clausulam annexam si preces veritate nituntur.
23 Restitutionem bonorũ non significare verba rescripti principis quòd bona & breuis iustitia administretur
24 Restitutio à principe de bonis banito facta, solum operatur quò ad bona, quæ tempore banni ab illo possidebantur.
25 Restitutio nil operatur quò ad alienata.
26 Princeps, cum ob publicam vtilitatem rem ab aliquo aufert, debet rem recompensare.
27 Ciuitas faciens foss. ta per agrum alterius debet ei soluere agri pretium.
28 Principem per legem generalem posse auferre res priuatorum.
29 Papa auferendo ab aliquo beneficium sine causa, dat ei dare cãbiũ.
30 Princeps auferendo bona alicui vendita & data, vt illa restituat bannito restituto, debet domino bonorum soluere pretium vel dare cambium.
31 L. 1. §. vlt. ff. de quæstio. sensus & interpretatio.
32 Restitutio facta ex iustitia operatur plenum effectum, etiam quo ad bona alienata.
33 Dispositio facta super præparatorio quando extendatur ad principale.
34 L. claribus ff. de contrahen. emp. declaratur.
35 L. 1. C. de donatio. explicatur.
36 Gratiam principis largè non interpretari, cum agitur de præiudicio tertij.
37 Bartoli opinio à multis reiecta.
38 Disputare de suprema principis potestate sacrilegij instar est. sed infra declaratur.
39 Princeps auferre potest ius quæsitum ex ipsius principis facto. sed infra declaratur.
40 Princeps reuocare potest à se concessa etiam per modum contractus sed infrà declaratur.
41 Vasallus citari non debet, cùm princeps potest ei auferre feudum. sed infra declaratur.
42 Princeps sine causa auferre potest ius alteri quæsitum. sed infra declaratur.
43 Item remittere potest pœnam, priuato applicandam.
44 Pax principum publicam respicit vtilitatem.
45 Clausulæ de plenitudine potestatis, vis magna.
46 Principis facto nil obuie posse.
47 Clausula, motus proprij, effectus & vis.
48 Clausula, ex certa scientia, vis.
49 Facta ex certa scientia, in dubium non reuocari.
50 Clausula ex certa scientia, idem operatur, quòd clausula, de plenitudine potestatis.
51 Actus omnes humani à voluntate & potestate pendent.
52 Ius positiuum quando perimi non possit.
53 Inuestitura vim habet contractus.
54 Pacta etiam ab principe obseruare debere.
55 Principem non posse semper ius positiuum perimere.
56 Inuestitura tenor spectandus.
57 Feudi noua recognitio successoribus non nocet.
58 Concessio facta à principe cum clausula, in quantum de iure & gratia possumus quid operatur.
59 Appellatio admissa cum clausula, si & in quantum possumus, &c. quid operetur.
60 Clausula illa, saluis iuribus, quid operetur.
61 Subreptitia concessio & inuestitura, nil prodest.
62 Principes inconstantes esse non solent.
63 Principes non solent venire contra factum proprium.
64 Item nec contra factum sui antecessoris.
65 Rescriptum gratiæ vitiatur cùm in precibus narratum non est, rem impetratam ab aliquo possideri.
66 Pacta posteriora derogant prioribus.
67 Disputare de principis potestate non esse semper sacrilegium.
68 Principem non posse priuari aliquem iure suo.
69 Dominium iurisgentium esse.
70 Iasonis responsum reiectum.
71 Princeps debet citari facere vasallum cum vult sine causa ei offerre feudum.
72 Causæ cognitionem à iure naturæ pendere.
73 D. Pauli locus ad Timoth. 1. cap. 5. declaratur.
74 Baldi doctrina declarata.
75 Calcanei responsum consi. 52. nu. 17. declaratum.
76 Angeli opinio communiter reiecta.
77 Clausula, de plenitudine potestatis, nil operatur, cum princeps de re illa non potest disponere.
78 Item nec quando princeps fuit malè informatus.
79 Clausula, motus propry, nil operatur cùm clausula de plenitudine potestatis nil prodest.
80 Item non ledit ius tertij.
81 Item non tollit vitium subreptionis.
82 Item nil prodest, cum ad postulationem partis facta est concessio.
83 Clausula, ex certa scientia, nil operatur ad detrimentum tertij.
84 Item nec in his, quæ facti sunt.
85 Item cùm adhibetur sine causæ cognitione.

FACTI SPECIES.

PRæsuppositis his, quæ in præcedentibus consilijs atque responsis narrata fuerunt in causa hac Excelsæ Reipublicæ Genuensis aduersus Illustrem Comitem Scipionem Fliscum: Nunc asseritur quòd cùm ipse Domi. Scipio esset apud Regem Galliarum, & illi inseruiret in bello aduersus Cæsarem & Regem Catholicum Hispaniarum (vt suprà aliàs narratum fuit) ita egit tempore quo pax inita fuit inter ipsos Reges anno 1559. die 3. Aprilis, vt & ipse frui posset beneficio ipsius pacis ac si in ea specialiter fuisset comprehensus. Et vt posset libere frequentare & conseruari in Regnis Catholicis. Et pro eo quod prætendebat detineri de bonis suis à quibuscunque posset id prosequi & recuperare, tam Genuæ quàm alibi.

In capitulis pacis adest capitulum, quo dispositum fuit, subditos & seruitores Vtriusque maiestatis reintegratos fore ad eorum bona immobilia, non obstantibus quibuscunque donationibus, concessionibus, confiscationibus & sententijs latis in contumaciam & in absentia partium, & eis non auditis, causa belli, de quo in dicta pace, restituendo ipsos subditos plenè & omni prorsus impedimento & contradictione cessantibus ad ea iura, quæ habebant tempore cœpti belli.

In eiusdem capitulis pacis adest articulus vigesimusquintus, in quo comprehenduntur Genuenses, ea adiecta conditione, ne ipsi Genuenses aliquo modo in suos subditos animaduer-

maduerterent causa & occasione seruitij, quomodocunque præstiti Christianissimo Regi, & qui illius partes essent secuti. Imò quòd remanere deberent liberi & absoluti ac liberati: & frui ac potiri possent omnibus & singulis suis bonis, absque eo, quòd aliquis posset via iuris dicta de causa eos inquietare.

Hunc tractatum pacis, quò ad hanc partem præsertim, Diuus Ferdinandus Imperator in gratiam Regis Christianissimi & ad preces dicti D. Scipionis, anno 1562. die 22. Ianuarij ratum & gratum habuit: Et ob id ipse Cæsar recepit dictum D. Scipionem in gratiam suam & sacri Imperij. Cum præsertim in illis precibus narrauerit ipse Do. Scipio, quòd semper fuit fidelis sacro Romano Imperio, quòd cassata sunt in ea pace omnia & quæcunque delicta, & sententiæ in contumacia: & in specie quòd ipsemet Do. Scipio est absolutus ab omnibus imputationibus.

Deinde idem D. Scipio petijt ab eadem Cæsarea maiestate inuestituram bonorum feudalium, quæ asserebat per mortem fratrum suorum ad se deuoluta. Cæsar respondit, quòd cum magna pars dictorum bonorum per Carolum V. fisco Cæsareo, præcedente iudiciali cognitione & declaratione, applicata fuisset: & de bonis illis inuestiti Princeps aurius & alijs plures: & quòd, cùm huiusmodi declaratio se extenderet etiam ad ipsum Comitem Scipionem & eius bona feudalia, non potest aliqua ratione concedere petitam inuestituram. Nisi velit ipse Do. Scipio recuperare dicta bona præcedente iudiciali cognitione & sententia: ad cuius effectum obtulit dare iudices & causæ commissarios: quatenus ipe D. Scipio via iuris repetere vellet ea, quæ neque per maiestatem suam neque per Dominum Carolum V. alicui concessa fuisset vel ab alijs quomodocunque iusto, seu probabili ac rationabili titulo possiderentur.

Anno deinde 1562. die 13. Iulij, idem Ferdinandus Cæsar intuitu Regis Christianissimi concessit ipsi Do. Scipioni inuestituram Castrorum atque oppidorum Varisij, Montobij & Roccatagliatæ. In qua quidem inuestitura fit mentio solum confirmationum & concessionum iam factarum à Diuis Maximiliano & Carolo V. ipsis Fliscis, non autem narratur lata sententia contra ipsos Fliscos, non etiam quod idem Diuus Ferdinandus Cæsar anno 1559. die 22. Aprilis confirmauit donatitnes & concessiones factas Principi Aurio & Cæteris donatarijs: qui possident & de quorum possessione non est facta mentio. Non etiam fuit narratum, iam ipsum Diuum Ferdinandum paulò ante recusasse concedere has inuestituras ipsi D. Scipioni.

Eodem anno 1562. D. Scipio pro recuperatione feudorum, quæ suorum maiorum fuisse asserit, litem mouit contra Principem Aurium & cæteros possessores; deducendo iura antiqua suorum antecessorum: & nouam inuestituram sibi à Diuo Ferdinando concessam, capitula pacis & alia iura sua.

Anno deinde 1564. die 23. Decembris Diuus Maximilianus nunc Imperator inuictissimus Illustri Do. Antonio Aurio concessit inuestituram, in qua narratis omnibus gestis tam à Carolo quàm Ferdinando, motu proprio animóque deliberato ex certa scientia, sacro procerum Imperij cõ 1
silio accedente, Cæsarea auctoritate, deque plenitudine potestatis ac omni meliori modo dictam declarationem, priuationem & donationem factam per Diuum Carolum V. & extensionem ad bona & iura dicti D. Scipionis factã per Diuum Ferdinandum perpetuámque exclusionem eiusdem D. Scipionis & hæredum ac descendentium ipsius, confirmauit & approbauit: cum reseruatione iurium Imperij & 2
aliorum etiam, quos prædictæ rebellionis & læsæ maiestatis crimen ac Cæsarea sententia desuper lata non complectuntur.

Anno 1565. die 11. Aprilis, idem Maximilianus Cæsar concessit ipsi Excelsæ Reipubli. Genuensi inuesturam dictorum castrorum & oppidorum, Varisij, Montebij, Roccatagliatæ; ex certa scientia animo deliberato, accedente sano & maturo consilio, de plenitudine potestatis, confirmando etiam donationem factam ipsi Reip. à Diuo Carolo V. inserto tenore literarum ipsius Caroli ad Principem Aurium, & cum inuestitura in ipsum Principem facta. Et ex nunc prout ex tunc denuò concessit quantum de iure donare & confirmare potuit: cùm suppletione defectus tã iuris quàm facti. Sine tamen præiudicio D. Scipionis, quò ad pendentiam litis: quæ tunc vertebatur inter eum & ipsam Excelsam Remp. quatenus scilicèt dicta bona ad ipsum Do. Scipionem ex successione patris & fratrum suorum, vel aliorum essent legitimè deuoluta. Cum clausulis reseruationum iuris Imperij & alterius cuiuscunque.

Dubitari nunc contingit, an stantibus his restitutionibus gratijs & inuestituris, D. Scipio ita sit ad antiqua iura sua restitutus, vt iure nunc valeat recuperare castra & oppida olim feudalia nunc existentia apud Excelsam Rempub. Genuensem & alios Cæsaris donatarios.

CONSILIVM CIII.

Initium à Domino.

NON est nec minoris, nec leuioris dubitationis hæc, quæ nunc proponi ur consultatio, quam illæ fuerunt, quas superioribus in respõsis tractaui atque enucleaui. Et quantum vel ipsa ingenij mei mediocritate iudicari potui, tria habet capita consultatio hæc.

Primum caput est an D. Scipio censeatur ad omnia iura sua restitutus ex capitulis pacis initæ inter Reges Christianissimum & Catholicum, ita vt valeat hæc feuda recuperare.

Secundum caput est, an ex eo, quòd D. Scipio receptus fuit in gratiam à Cæsare eo anno 562. die 22. Ianuarij, censeatur ad iura sua omnino restitutus.

Tertium caput est, an ipsi D. Scipioni prodesse possit concessio inuestituræ ei facta eo anno 1562. die 13. Iulij.

Quò ad primum huius consultationis caput, dicendum videbatur, D. Scipionem adiuuari posse ex capitulis illis sanctæ pacis, vt scilicèt ita restitutus censeatur ad ius sua antiqua, vt feuda hæc omnis recuperare possit: quemadmodum in specie hac ipsa respondit bene eruditus Rol. cons. 1. numero. 114. & multis subsequentibus lib. 3. cuius quidem opinio multis rationibus & argumentis fulciri videtur.

Primò, quia restitutio, quæ fit ob initam pacem inter principes vim habet non simplicis indulgentiæ, sed restitutionis in integrum. Ita scribit Baldus in capitu. 1. §. hoc quod nos. versic. priuilegia omnia. colum. 2. num. 3. de pace constan. Et Baldum. secuti sunt Aret. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. num. 22. de lib. & posth. & ibidem Iaf. in rep. nu. 27. Soc. Sen. nu. 17. & ibidem Soc. consi. 58. colu. 2. versi. adhuc dici potest, quod lib. 3. & Boe. q. 38. num. 7. Atqui restitutio in integrum, reponit restituendum in pristinum statum. l. quòd si minor. §. restitutio. ff. de min. 25.

ann.l.videamus.la.2.§.in Fauiana. ff. de vſuris. & copioſè 10
ſcripſi in prælu.lijs tracta. De recupe.poſſeſſ. num.4. Ergo Dominus Scipio ex capitulis pacis reſtitutus debet poſſe cõſequi hæc feuda, quæ iam antiquitus conſequi poterat.

Secundò ſuffragari videtur Do.Scipioni (inquit Rol.d. conſi.1.num.117.lib.3.) auctoritas Baldi in d.c.1.§. ſententiæ quoque,num.1.de pace Conſtan.cùm ait, quod pace
3 †facta,reſcindi debent ſententiæ latæ contra rebellem, occaſione rebellionis:quia ceſſante cauſa, nempè diſcordia, ceſſare debet effectus.arg.l.generaliter. C. de Epiſc. & cler. Et ſubiungit idem Bald. in d.ca. 1. §. poſſeſſiones.
4 nu.2.quod †poſſeſſiones,quæ poſſidebantur ante tempus belli,debent,pace facta,antiquis illis poſſeſſoribus reſtitui Baldum ſecuti ſunt Boſſius in tracta. cauſa. crim. titu. de reſtit.quæ fiunt à prin.num.8. & Afflictus in cap. 1. in 6. nota. num. 36. hic finit lex Feder. quos quidem recenſet ipſe Rol.d.conſi.1.num. 118. qui num. 1.9. poſt Boſſium addit auctoritatem Angeli in l.pe. C. de capt. & poſtlim.
5 reuerſ.cùm ſcribit quod,ex quo †fictio poſtliminij,quæcunque reſtituit quæ aufert captiuitas.l.vlt.eod. tit. illud eſt vtile pro exititijs.qui tempore pacis reuertuntur cum pactis,vt eis reſtituantur quæcunque tenebant tempore ſuæ ejectionis:quia recuperabunt mobilia & immobilia, quorum dominium & poſſeſſionem habebant: & etiam meram detentionem:ergo idem dicendum eſt in caſu noſtro.

Tertiò accedit(inquit Rol.in d.conſi.1.num.118.verſic. & eò maximè lib.3.)quod ſine controuerſia reſtitui debet ipſe D.Scipio ex illo capitulo Sanctæ pacis; quod ita incipit, *Et ritornerano li ſubditi* &c. quo ſane capitulo cauetur, quod ſubditi & ſeruitores vtriuſque maieſtatis, exceptis Neapolitanis,Mediolanenſibus,& Siculis, non obſtante quod inſeruierint hoſtibus plenariè reſtituantur ad bona capta,occaſione belli,remaneántque in eo gradu,in quo erant ante bellum,non obſtantibus donationibus,conceſſionibus declarationibus, confiſcationibus, & ſententijs commiſſis & datis propter contumaciam in abſentiam partium, quæ non fuerunt auditæ propter cauſam belli, 11
ceſſantibus omnibus impedimentis, & contradictionibus.cùm ergo D.Scipio comprehendatur in his capitulis pacis,& reſtitui debeat eo in ſtatu, in quo erat ante bel- 12
lum,vel antequam ſequeretur partes Gallorum. videtur omninò dicendum eſſe reſtituendum ad omnia iura feudalia; vt nunc reſtitui petit. Hæc dubitationem faciebant contra Excelſam Rempub.Genuenſem,D.Aurios & cæteros horum feudorum dominos & poſſeſſores.

Cæterùm, re ipſa diligentiſſimè perpenſa,contrarium verius eſſe opinor, nempè ex capitulis Sanctæ pacis non eſſe reſtitutum D.Scipionem,vt poſſit hęc Caſtra & oppida recuperare & conſequi.

7 Primò ea ratione, quod hęc pax eſt res inter alios † acta nempè inter reges Chriſtianiſſimum & Catholicum, quę alteri,id eſt Cæſareæ Maieſtati,nec nocere nec prodeſſe poteſt,vel debet,iuxta l.vnicam.C.res inter alios acta.& l.1.C.quibus res iud.non nocet.cum vulgatis ſimilibus.Nec huius rationi repugnat,quod Cæſar ipſe ratum habuerit illud capitulum pacis; quod D.Scipio reſtituere tur ad iura ſua: & quod ipſemet Cæſar in gratiam ſuam receperit ipſum Dominum Scipionem: quia infra in ſecũdo capite huius conſultationis demonſtrabimus multis rationibus illam ratihabitionem nullius eſſe momenti, præſertim quo ad caſum noſtrum.

Secundo,dato,(non conceſſo tamen) & Cæſarem pacem illam percuſſiſſe:attamen adhuc illa non prodeſt D.
8 Scipioni.Nam pacis †capitula ſolùm proſunt illis, quorũ bona à ſuis dominis occupata fuerunt,ob id quod ſuis hoſtibus inſeruierint:atque ita occaſione belli amiſſa recuperari poſſunt,quemadmodum aperta verba ipſorum capitulorum non vno in loco ſignificant. Et ipſemet Rol. d.cõ.1.nu.117.118.119.120.li.3.cõcedit Et hoc cõprobatur ex egregia doctrina Baldi in c.1.in verbo Opizoni.num.
9 4.de pace Conſtan.quo loci ait,ex inita pace †ſolùm cenſeri remiſsas iniurias illatas domino,dum fuit in ſocietate cum hoſte ipſius ſui domini:& ideò ſubiungit Baldus, quod ſi vaſallus commiſit delictum antequam ad hoſtes domini accederet(vt in caſu noſtro euenit)& ob illud de- 13
lictum meretur feudo priuari,pace facta inter dominum & hoſtem,vaſallo feudum reſtitui non debet. Et accedit quod ſcribit Boer.q.38.col.2.verſi.quamuis.poſt Manſuerium,quem recenſet,nempè,†pacem non prodeſſe malefactoribus,quia alia de cauſa quàm belli ex propoſito deliquerunt.Atqui noſtro in caſu bona hæc feudalia, quæ ſua & ſuorum fuiſſe aſſerit D.Scipio à Cæſare occupata non fuerunt: ſolùm occaſione belli,quod ſcilicet Do.Scipio Cæſare relicto Gallorum partes ſit ſecutus: ſed aliis iuſtis de cauſis.Ergo D.Scipioni non proſunt hæc capitula pacis.Illa minor propoſitio ſatis clara eſt ex iam pertractatis in præcedentibus reſponſis, in quibus demonſtratum fuit,D.Scipionem fuiſſe omni iure ſuo priuatum multis de cauſis.

Primò ex perſona D.Ioan.Aloyſij fratris ſui.

Secundò ex ſuamet perſona, cum deliquit machinando vnà cum D.Iulio Cibò in perniciem & detrimentum Cæſaris.Tertiò ex ſua etiam perſona, cùm Cæſare relicto,ſecutus eſt partes Gallorum. Dato ergo quod quò ad hanc cauſam tertiam pacis capitula prodeſſe poſſent Do. Scipioni(quod non conceditur)attamen clarum eſt, quò ad duas illas primas cauſas,nil poſſe opitulari.

Tertiò,dato(non conceſſo tamen)quod capitula pacis omnem cauſam cõprehendant; adhuc tamen illa prodeſſe non poſſunt D.Scipioni,quò ad bona alienata. Siquidem Cæſar approbauit atque ratificauit hæc capitula pacis non abſolutè,ſed limitatè,nempè ne reſtituerentur hæc bona iam donata & diſtracta. Quod iam clarè conſtat,nam quando Cæſar anno 1562. die 22. Ianuarij recepit in gratiam ipſum D.Scipionem nullum verbum fecit de reſtitutione bonorum.Deinde cùm paulò poſt ipſe D. Scipio rogaſſet Cæſarem, vt ſibi inueſtituram concederet,reſpondit Cæſar,ſe id facere non poſſe ob id quod iam bona illa feudalia aliis donata fuerant à Carolo V. ſenſit ergo Cæſar,quòd ex ea receptione in gratiam & ratihabitione pacis factæ non intelligebat approbare capitulum pacis,quò ad hoc vt reuocaret bona iam alienata & donata; & per conſequens illa reſtituerentur ipſi Domini Scipioni.

Non obſtant nunc adducta in contrarium.Ad primum reſpondeo,& illud retorqueo, quod ſi pax idem operatur,quod reſtitutio in integrum; † & reſtitutio nil prodeſt quo ad iam alijs quæſita.l.etſi ſine.§.Papinianus.ff.de minor.& infrà dicemus; ergo nec pax id efficere poteſt.

Nec obſtat illa doctrina Baldi †in d. pace Conſtantiæ, quam relati Doctores ſunt ſecuti,quia illa procedit,quando inter principes pacem ineuntes expreſsè fuit conuentum quod etiam bona in alios diſtracta & alienata reſtituerentur.ita declarat Iaſon in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantùm,prima lectura.nu.82.de libe. & poſthu. poſt Nellũ in tract. de bannitis.parte 1.tertij temporis.q.11. qui copioſè diſſerit.idem ſenſit Bero.conſi.ſeptuageſimoſexto nu.113.lib.1.

Non obſtat ſecundum,quia reſpondeo,illud procedere,quò ad ea bona quæ cauſa belli occupata fuerunt. Sed in caſu noſtro,bona hæc à Cæſare vendicata & alijs donata ob delicta ipſius D.Scipionis & fratris ſui D.Io. Alyſij occupata fuerunt: non ergo in re pacis(vt diximus) reſtitui debent.

Non obſtat tertium & vltimum, quia vno verbo ex iam relatis reſpondetur, reſtitutionem ex capitulis pacis fieri quo ad ea,quæ cauſa belli occupata fuerunt; quemadmodum aperta verba conuentionis & capitulorum initæ pacis ſignificant. Et illa etiam ita ſuo in caſu perpendit Rolandus dicto conſilio primo, numero 118. libro tertio.

Præterea,ſi ex capitulis pacis ſolùm reſtitui debet D. Scipio ad iura quæ obtinebat antequam ſequeretur partes Gallorum,certum eſt non poſſe reſtitui ad hæc feuda, cum iam antequam ad regem Galliarum accederet,priuatus eſſet omni ſuo iure,vt infrà dicemus,& ſupra diximus Atque ita concludo.

Quò ad ſecundum caput conſultationis,an ex eo,quod Dominus Scipio fuit receptus in gratiam à Cæſare eo anno 1562. die vigeſimoſecundo.Ianuarij, cenſeatur ad omnia iura ſua reſtitutus. Qua quidem in re videbatur dicendum,hanc gratiam operari reſtitutionem omnium bonorum.

Primò ex lege prima, §. vltimo, ff. de quæſtionibus.quo loci probatur, quod hæc verba principis; Facias † gratiam decreti, ſeu ſententiæ, &c. interpretari debent, id eſt, reſtituas: nec pro ſimplici indulgentia intelligi debent. & textum dicto §. vltimo. ita intellexit

Bart.

Bar.in l.vlt.nu.11.versi.breuiter dico.C.de senten.pass.& restit.

14 Secundò accedit ratio illa,quod quando vnum est † præparatorium alterius,dispositio,quæ fit super præparatio, porrigitur ad id,cuius est præparatorium.l.clauibus.ff.de contrahan.emp.l.1.C.de don.& l.cancellauerat.ff.de his
15 quæ in testam.delen. Atqui gratia est † præparatorium ad restitutionem,vt per se patet: ergo concedendo gratiam,dicitur concedi & restitutio.

16 Tertiò suffragatur,quod † beneficia principum sunt latissimè interpretanda.l.vlti. ff. de consti. princip. Atqui plena erit interpretatio,dicere quod contineat hæc gratia restitutionem,ergo,&c. Quartò huc spectat auctoritas interpretum,nempe Barto.in d.l.vltima.num.11.C.de
17 senten.pass cùm docuit, quòd si †statutum ciuitatis statuit, quod bannititi rebanniantur,operatur hoc statutũ vt banniti censeantur restituti. idem quod Bartolus scriptum reliquit Barba.consi.3.columnatertia, libro 2.ergo idem operari debet hæc receptio ingratiam.

Quintò & vltimò accedit, quod ipse Cæsar recepit D. Scipionem in gratiam contemplatione pacis initæ inter Reges Christianissimum & Catholicum: & sub illis capitulis à se ratificatis.Atqui pax operatur restitutionem plenam,& non simplicem gratiam,vt diximus suprà ergo receptio hæc in gratiam debet operari plenam restitutionem.Dubitationem hæc faciebant in hoc secundo capite 23
consultationis.

Re tamen ipsa accuratiori atque diligentiori studio perpensa, contrariam sententiam veriorem esse opinor, nempe hanc gratiam non operari restitutionem plenam, ita vt restitui valeat D. Scipio ad bona hæc feudalia.

18 Primò ea ratione,quod idem est †gratia quod indulgen 24
tia.l.vlt.C.de genera.abolitione.& l.tutor. C. de senten.
19 pass.& restit.Atqui concedendo †indulgentiam, sola pœna delicti remissa censetur.l.2.C.de sente.pas.& resti.non autem bonorum restitutio concessa dicitur: cum sint duo separata, vt in specie inquit Baldus in le.si ademptis, codice de senten.pass.& restitu.ergo idem concessa gratia.

20 Secundò mouet me text.†l.tutor.C.de sentẽ.pass.& restitu.cuius hæc sunt verba: Tutor filiorum tuorum, quorum bonorum possessionem accepisse dicis, in metallũ 25
damnatus, & postea ex indulgentia generali regressus, quanquam locupletior sit,actione tutelæ administratæ tibi non tenetur,si non ex gratia sententię facta specialiter statum pristinum cum bonis omnibus recuperaueris. Ecce quòd hîc Alexander appellat gratiam,quam indulgentiam paulò supra dixerat:& tamen subiungit, ex gratia restitutum bona non recuperare,nisi specialiter statum pristinum recuperauerit.id est,nisi expressum dictum fuerit in a concessione gratiæ quod ad pristinum statum restitutus censeatur.Cùm ergo in casu nostro Do.Scipio non fuerit expressè in pristinum restitutus,hæc bona recuperare & consequi non potest.

Tertiò,dato(non admisso tamen)quòd,iure communi inspecto,restituendus is intelligatur plenè,vt etiam bona recuperet,cui à principe gratia facta est, non tamen in casu nostro gratiæ concessio operari hoc potest. Siquidem
21 duo hæc pro separatis atque distinctis habuit Cæsar, † in gratiam recipere,& restituere ad bona,sicuti apertè constat:quia dum petijt D. Scipio inuestituram feudalium, * 6.Quibus constat,hanc esse veram & *receptam opi. &si
respondit Cæsar,quòd bona illa fuerunt à Carolo Quinto,fisco applicata,& quòd maior pars illorum donata alijs fuerat.Quæ responsio duo continet.Primò quòd bona fuerant confiscata:secundò,quòd bona fuerant alijs donata:& ob id non poterat de illis concedi inuestitura. Ecce, quòd Cæsar non intendit ex receptione ad gratiam restituere bona, non solùm, quæ alijs donata fuerant à Carolo Quinto,verùm etiam nec ea, quæ apud ipsum Cæsarem,seu fiscum reperiebantur.Quam sanè restitutionem eorum,quæ erant apud fiscum facere non recusasset Cæsar,si per concessionem gratiæ intellexisset D.Scipio- 26
nem esse plenè ad antiqua iura restitutum.

Quartò alia ratione ex hac gratia non dicitur D. Scipio restitutus,quòd nil penitus hæc concessio operatur.Nam
22 †rescripta gratiæ intelliguntur, si modò preces veritate nituntur.cap.2.de rescr.vbi glo.& doct.Dec.in cap.constitutus,in 4 notab.de rescrip.Ripa.libro 2.resp.cap.24. col.2.qui scribit,idem esse in rescripto ex certa scientia. Atqui nostro in casu ille preces, quibus Do.Scipio gratiã à Cæsare impetrauit,plures habent subreptiopes & obreptiones.Nam multa minus vera expressit, & multa narranda suppressit: ergo gratiæ concessio vitiatur. Quòd permultæ adsint obreptiones & subreptiones in illis precibus,apertè constat.Nam narrauit primò, se fuisse semper fidelem sacro Romano Imperio, & tamen apparet, eum cum Do.Iulio Cibo machinasse contra Cæsarem ipsum; & deinde secutum fuisse partes Gallorum, & bona Cæsaris diripuisse.& eius milites remiges & captiuos fecisse.Secundò narrauit quòd in pace inita inter Reges Catholicum & Christianissimum fuerunt omnia delicta cassata & abolita,& sententias ex contumacia latas fuisse pariter reuocatas.Et tamen vtrunque est falsum, cùm delicta commissa alia causa quàm belli non fuerint cancellata:vt nec aliæ sententia,vt dictum fuit suprà. Tertiò narrauit,quòd ipsemet fuit absolutus ab omnibus accusationibus & imputationibus:cum tamen verum hoc non sit, ex quo solum fuit absolutus à delictis causa belli commissis:nempè,quòd Gallorum partes sit secutus.

Quartò narrauit,quòd Rex Catholicus promisit suam auctoritatem impertiri, vt ipse Dom. Scipio restitueretur ad sua iura.Et tamen clarè constat Regem Catholicũ in hæc verba promisisse:*Et terrà detto Re Catolico la mano in fauore de detti seruitori del Re Christianissimo in questo,che la giustitia li sia administrata buona & breue.* Quæ sanè verba non
23 inferunt †restitutionem bonorum in præiudicium tertij; iuxta ea quæ scribunt omnes in l. causas, ibi copiosè Iason numero quarto,codice de transact.& vberrimè explicaui libro primo,de arbitrijs iudicum quæstione quinquagesimasecunda.

Quintò,admisso quòd gratiæ concessio à Cæsare facta operetur restitutionem:attamen hæc †restitutio operatur solùm quò ad bona,quæ tempore condemnationis & bãni erant apud ipsum condemnatum & bannitum.ita Calcan.in specie consi.52.nu.13.ex glo. in ca. licet. de præb. & est ratio,quia restitutio dicitur esse repositio in pristinum statum.vt dixi suprà.Atqui nostro in casu nulla bona ex his D.Scipio tempore condemnationis & banni obtinebat: cùm iam essent publicata ob delictum Domini Ioannes Aloysij (vt suo loco dixi.)Ergo ad illa non fuit restitutus.

Sextò accedit,quòd restitutio prodest,solùm, quò ad bona,quę tunc apud Cæsarem reperiebantur,non autem quò ad iam alienata & donata alijs,id quod probatur & ex verbis ipsius concessionis(vt dixi supra in tertio argumento, & ex iuris communis dispositione ita Bar.in l.vlt. num.8.versi.si verò erat alienata.C.de sentent.pass. & restitut.idem Barto.in l.Gallus. §.& quid si tantũ. nu.12.de liber.& posthum.& ibidem Iason in prima lect.num.63. & in secunda lect.num.25.idem ibi Galliaula,num. 58. & Emmanuel Costa in 2.parte.num.42.43.Barba.consi.43. col.4.versi.aut illa bona lib.2.Calcan.consi.36.nume.29. & consi.52.num.11.& 12.Iason consi.21.in fine lib. 3. Rui. consi.33.num.5.lib.1.Dec.cap. vltim.col.3.versi.& amplia tur ista,de consti.Paris.consi.69. num 165.lib.3.& consil. 1.num.33.lib.4.Alcia.respon.169.num.15.Boer. q.65.nu. 3.Neuiz.consi.68.num.47.Natta consi.470.nu.20.& cõsi.471.lib.2 & Boerius consi.60.num.19.lib. 3. Quæ sanè vera interpretum sententia & iure probatur. iure ex d. l. vlt.C.de sentent.pass.& in capitu.quamuis de rescrip. in

Septimò & vltimò,dato,quod Cæsari licuerit †auferre hæc bona iam in alios translata:attamen saltem tenere tur atque deberet nunc Cæsar recompensare, & (vt nostri dicere consueuerunt)cambium dare. Ita docuit Bartolus in l.vlt.§.1.numero 1.ff.de pig.actio:cùm scribit,quod, si officialis ob publicam vtilitatem aufert rem à priuato,debet ei soluere mercedem.& ibidem annotauerunt Baldus Alber.& Fulgo.alios eiusdem opinionis recensęt Iason in l.Barbarius.nume. trigesimosexto, trigesimoseptimo.

ff.de officio prætor.& ibidem.nu.38.ſcribit, ex Baldi & Angeli ſententia in l.2.C.de ſer.qui pro pre.liber.accip.
27 quod ſi †ciuitas vult facere foſſata per agrum alienum,debet ei ſoluere agri pretium.Cætera ſimilia à Iaſone relata prætereo. Illis addo quod reſpondit Alexand.conſi.190.
28 num.3.lib.2.& num.17.nempè principem †poſſe per legē generalem auferre res priuatorum,ſi tamen lege ſola ſingulari id facit; puta cùm rem vnius alteri concedit,debet dominum recompenſare.Ita etiam cenſuit Iaſon conſilio 213.col.5.verſi. alibi tenet.lib.2. ex ſententia Baldi quòd
29 ſi † Papa ſine cauſa aufert beneficium ab aliquo clerico, debet ei de cambio prouidere. Eſt verum quòd à Baldo diſſentit idem Iaſon in d.l.Barbarius.num. 41. Sed idem
30 Iaſon conſi.46.colum.3.verſi.quartò dominus.lib.3.cum Baldo idem ſentit:& ibidem his ſimilia ſcribit.idem docuit Caſtr.in l.digna vox.num.6.in fi.C. de legibus. Accedunt Ruinus conſi.31.in fine & conſi.60.nume.6. lib.5. Decius conſi.357.num.6.& conſi.520. num. 10. Afflictus deciſ.321.num.17.Rubeus conſi.142.in finc.Goza. conſi. 5.num.12.Pariſ.conſi.1.nume. 111. libro 1. qui in ſpecie loquitur,quādo princeps aufert feudum ab vno & alteri cō cedit.idem Pariſ.conſi.101.num.71.lib.1.idem conſilio 6.
30 num.20.lib.2.Et in ſpecie cum condemnatus †reſtituitur ad gratiam & bona,vt ei etiam reſtitui debeant bona in alios alienata,quòd princeps reſtitui faciens teneatur recompenſare,tradit Decius in cap.vltimo,colum.3.verſi. & ampliatur iſta.de conſtitu.Eſt ergo quòd aduertat ſacra Cæſarea maieſtas,& ipſius ſapientiſſimi Proceres & à Conſilijs,ne compellendo Aurios & cæteros poſſeſſores ac dominos horum feudorum reſtituere hæc feudaComiti ſcipioni,ipſemet Cæſar habeat neceſſe illis rependere, quod ablatum ab eis erit:ne alioqui iniuſtitiæ miniſtrum (quod nunquam dicere auſim)appellari contingat.

Non obſtant nunc adducta in contrarium. Ad primū
31 reſpondeo †d.l.1.§. vlt.ff.de quæſt.aliter interpretatur à Saliceto in l.vlt.C.de ſent.paſſ.& reſtit.ait ille, quòd licet Imperator,ibi,ſcripſerit Præſidi,vt gratiam faceret:at tamen cauſa gratiæ fuit,quia de innocentia conſtabat.Et ideò quando præſes gratiam fecit & reſtituit, dicitur feciſſe ob id quòd apud eum de innocentia apparebat: nō ergo eſt mirum,quod ille reſtitutus conſequi debeat omnia bona ſua,etiam in tertium tranſlata. Nam reſtitutio
32 †facta ex iuſtitia operatur plenum effectum, vt etiam ad alienata cenſeatur ille reſtitutus: quemadmodum ſcribūt Fulg.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm,numero 7.de lib.& poſth.ibidem Iaſ.in repe.nu.37. Crotus nume. 56. Ruin. num.118.Gargia.num.52.& communem teſtatur ibi Emmanuel Coſta in prima par.num.49 qui eiuſdem opinio 38
nis recenſet Bald.in l.vlt. nu.5.in fi.C.de ſen.paſſ.& reſti. quibus addo Calcaneum conſi.52.num.19.qui ita declarāt doctrinam Bart.in l.1.§.vlt.ff.de quæſtio.Et hanc Saliceti interpretationem veram eſſe credo, quidquid ſcribat, vel comminiſcatur potius Barba.conſi.3.col.3.in fi.lib.2. Nos ſumus extra hunc caſum,quia reſtitutio hîc non fuit facta ob id, quòd conſtiterit de innocentia Domini Scipionis.

Non obſtat ſecundum argumentum quia reſpondetur primò,& nunc concedo,quod conceſſa gratia, cenſeatur etiam conceſſa reſtitutio.Nō tamen inde ſequitur, quod reſtitutio ita plena ſit,vt dicatur reſtitutus ad iam alienata,vt dixi ſuprà.Reſpondetur ſecundò, quod non ſemper
33 diſpoſitio facta ſuper †præparatio extenditur ad id,ſuper quo præparatorium factum eſt. Nam tunc ſolùm procedit,quando præparatorium aliàs eſſet ſine effectu, niſi diſpoſitio ſuper eo facta non extenderetur ad præparatum. 40
At ſecus eſt, cùm vtilis eſt ſuper eo præparatorio à ſuo principali ſeparato.ita declarat Io.Bolognetus in rubr.C. de eden.nu.16. ex ſententia Barto. in l. quiſquis. C. de agric.& cenſ. lib. 11. cùm de acceſſorio & principali idem ſcribit.In caſu noſtro conceſſio gratiæ ſatis operari poteſt,quò ad ſe ipſam,ne ſcilicet puniatur,ne in futurum carert humanitate principis,& abeſſe cogatur, ſed vt reſtituatur in patriam,& denuò alia bona acquirere poſſit. Et 41
ideò nō ſequitur,quod diſpoſitio ſuper præparatorio facta extendatur hoc caſu ac principale, & hoc modo de-
34 claratur tex.†l.clauibus.ff. de contrah. emp. in quo ſcriptum eſt,traditione clauium cenſeri tranſlatum dominiū & poſſeſſionem.id enim fit,quia alioqui inutilis penè eſſet ipſa clauium traditio,niſi ex ea ſequeretur dominij &
35 poſſeſſionis tranſlatio.Ita etiam declaratur †l.1.C.de dona.cùm ait, ex traditione inſtrumenti cenſeri poſſeſſionem rei tradidiſſe.Id enim procedit, quia alioqui illa inſtrumenti traditio eſſet inutilis.quod (vt dixi)non contingit in caſu noſtro.Prætereà in caſu d.l. clauibus & d. l. primæ, principalis intentio tradentis & ipſius traditionis clauium,vel inſtrumentorum finis erat dominum & poſſeſſionem transferre; non autem ipſas claues & inſtrumēta:quæ potius ſunt ſigna tranſlatæ rei quàm res ipſa. Sed diuerſum eſt in caſu noſtro,in quo non conſtat quòd ex conceſſione gratiæ cenſeatur conceſſa bonorum reſtitutio : cùm plus vnum quàm alterum ſit certo in principali conſideratione & fine.

Non obſtat tertium,quia reſpondeo,†gratiam principis non extendi, nec latè interpretari,cùm agitur de præiudicio tertij.ita declarat Iaſ.in l.beneficium. num. 19. ff. de conſtitu.prin.qui huius ſententiæ plures recenſet. Idem tradunt Soc.Sen.conſi.13.col.3 verſi.quartò prædicta libro 1.& Alciatus in tract.de præſumpt.reg. 3. præſumpt.11.Noſtro in caſu dubium non eſt,quin agatur de præiudicio tertij,nempe Auriorum & aliorum,quibusbona illa donata fuerunt.

Non obſtat quartum,quia reſpondeo,aduerſus†Bartolum alios ſenſiſſe,inter quos Bald.in l.ſi ademptis Salicetus in d.l.vlt.colum.vlt.verſiculo tertio. caſu. C. de ſentent.paſſis & reſtitu.& Felinus cap. vergentis , in ſecundo nota.de hæret.Et idem ſenſit collegium Bononienſe inter conſilia Beroij conſi.76.num.107.iunctis ibi dictis. num.113.lib.1.

Prætereà, admiſſo , veram eſſe Bart.& ſequacium opinionem,nihil tamen hic obeſt; quandoquidem illi loquūtur,quando agitur de ſimplici reſtitutione ad bona,quæ adhuc apud principem extant:non autem de diſtractis& alienatis:ſicuti noſtro in caſu.

Non obſtat vltimum,quia reſpondeo , capitula pacis nihil prodeſſe D.Scipioni:quemadmodum abundè ſuperiore diſputatione demonſtrauimus. Et ibidem in reſpō ſione ad primum argumentum dictum fuit, quòd etiamſi capitula illa prodeſſe poſſent d.D. Scipioni, non tamen quo ad bona iam alienata & diſtracta eum iuuarent. Atq; ita concludo in hoc ſecundo capite,hanc gratiam non operari plenam reſtitutionem,quò ad bona hæc iam diſtracta & alienata.

Quò ad tertium caput propoſitæ conſultationis,in quo dubitatur,an conceſſio inueſtituræ factæ D.Scipioui anno 1562. die 13.Iulij ei poſſit emolumento eſſe. Qua ſanè in dubitatione dicendum videbatur,prodeſſe poſſe. Idq; multis rationibus & argumentis.

Primò,quod de ſuprema †Cæſaris poteſtate diſputare ſacrilegij inſtar eſt l.2.C.de crim.ſacrilegij.&abundè ſcribunt Dec.conſi.588.num.2.Soc.Iun.conſi.91. nu. 6. conſi.140. nu.42.lib.2.& vberius conſi.68.nu.15. lib. 3. plura tradunt grauiſſimi iuris interpretes. M.Mantua conſi.191 nu.50.lib.1.Cra.conſi.241.nu.3.& Cephalus conſi.87.nu. 3.lib.1.

Secundò ſuffragari videtur,quod etiam ſine cauſa ſupremus princeps poteſt †auferre ius tertio , ei iam ſuo facto 39
quæſitum.l.Lucius.vbi Ang.ff.de euictio. Idem Angelus in l.Antiochenſium.ff.de priuileg.credito.cùm ait,principem poſſe ſine cauſa reuocare donationem à ſe factam. Idem ſcripſerunt alij plures in his feudorum diſpoſitionibus recenſet Gozad.conſi.8.num.38.& num. 45. Gratus conſi.9.nu.174.lib.1.Curt.Iun.conſi.138. nume.4.& conſi.157.num.18.Brunus conſi.1.nu.50.& Bellonus conſilio 28. numero 9.Imò fortius reſpondit Iaſ.conſi.56.co
40 lumna 2.& vlt.lib.1.†principem poſſe reuocare conceſſionem à ſe factam per modum contractus.Idē ſcripſit Craue. in tract.de antiq.temp.ſecunda particula primæ partis principalis.numero trigeſimooctauo. Accedit Iaſon conſilio ducenteſimotrigeſimoſexto ,columna ſecunda, verſiculo pro eadem parte libro 2.eum reſpondit principem poſſe ſine cauſa auferre feudum à vaſallo,& alteri concedere.

Nec hoc in caſu neceſſaria videtur citatio † illius de cuius intereſſe agitur,cui, cùm ex eius poteſtate detrimentum adferre poteſt, princeps poteſt & eo non monito, omnia exequi.Ita Hoſtien. & Butrius in cap. ſicut in iure de exceſſibus.prælato.Baldus in leg. nec cauſas. C. de appella.& in lege prima,codice,quomo. & quan. iudex. Id quod ſine dubio procedere videtur , quando princeps vtitur plenitudine poteſtatis ſuæ vt ſtatim di-

cemus

cemus.& in ſpecie reſpondit Gozadin.conſilio nono,nu. 62.

42 Tertiò accedit,quòd † princeps ſine controuerſia poſſe videtur iuſtis de cauſis auferre ius alicui quæſitum etiam ex contractu iuriſgentium.Ita Bal.in l. vlt.in prin.ff. de ſenato & in l.pen. C. de dona.inter virum & vxor. & cum eo reſpondit Iaſon conſilio 236. columna 2. verſic. vnde 53
43 princeps.lib.2.† principem poſſe ex cauſa remittere pœnamconcernentem intereſſe priuatum & priuato præiudicare.Sed in caſu hoc noſtro & iuſta & magna adfuiſſe videtur cauſa reſtituendi hæc bona D.Scipioni & de illis eidem concedendi inueſtituram:cauſa inquam fuit † publica vtilitas ex pace inita inter duos potentiſſimos Reges Chriſtianiſſimum & Catholicum quemadmodum publicam hanc vtilitatem in ſpecie conſiderat Calcaneus conſ. 52.nu.17.verſi.nec obſtat quod dicatur.cùm ait,publicam 54
in hoc verſari vtilitatem, vt pacificè & tranquillè viuãt ciues:quod fit,cùm illis,à quibus bona ſunt ablata, reſtituuntur.

Quartò confirmantur iam relata exclauſula, de plenitudine poteſtatis; qua Cæſar vſus eſt in hac inueſtitura.
45 Cuius quidem † clauſulæ tanta eſt vis,tantúſque effectus, vt per eam iuri alterius præiudicare voluiſſe credatur. Ita ſcribunt Angl.in l.item ſi verberatum.ff.de rei vind. Iaſon in l.omnes.colu.1.verſ. ſ.rto. limita. C. ſi contra ius, 55
vel vtil.publ.copiosè Craue.conſ.241.num.2.& in ſpecie Gratus conſ.9.nu. 173 lib.1.quod adeò verum eſſe creditur vt procedat etiam cùm ex alterius contractu domino rei ius quæſitum fuit,ſicuti tradunt Caſt. in l. digna vox. C.de legibus & Bald.in le.qui ſe patris. col pen. C.,vnde liberi.alios refert Crauet.conſ 135.nu.5.Quibus accedunt Gozad.conſ.14.nu.11 & Soc.Iun.conſi.68.nu.17.li.3. qui
46 vno ore ſcribunt,nihil contra † principis factum obiici poſſe,quando de poteſtatis plenitudine procedit. Quinimo neceſſariam non eſſe aduerſarij citationem ſcripſerunt Barto.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.nu. 15.de lib. * & poſthu.Bald.& Salicet in l. nec cauſas.C.de appella. & 56
cum illis Natta conſ.638.nu.154.lib.3.

47 Quintò vrgere etiam non parum videtur,clauſula † motus propriĳ,quæ conceſſionem fauorabilem reddit: & eã extendit & ampliat: vt egregiè reſponderunt Gozad.con. 8.nu.20.& Gratus conſi.9.nu.178.lib.1.imò ſubreptionis vitium tollit.c.ſi motu.de præb.in 6.Roma conſi.327. & egregiè Cur.Sen.conſi.66.col.6.verſ.confirmatur.& hãc 57
clauſulam operari idem,quod clauſula,ex certa ſcientia reſpondit Pariſ.conſ.3.num.57. lib.4.imò hoc caſu aduerſæ partis citationem non eſſe neceſſarium reſponderunt Pariſ.conſ.5.nu.106.li.4.Soc.Iun.conſi.91.nu. vigeſimoprimo.lib 3.

48 Sextò & vlt.accedit vis † clauſulæ,ex certa ſcientia, quæ efficit vt obſeruentur omnia principi placita. Ita reſponderunt Oldradus conſi.257.colum.3.Barto.conſi.196. nu. 2.lib.1.& Gratus conſi.9.nu.176.lib.1.Nec in dubium re-
49 uocari † debere,quæ ex certa ſcientia principis facta ſunt, affirmarunt,Pariſ.conſ.5.nu.122.lib.4.Natta conſ.638.nu mero 159.lib.3.nec alij diſſentiunt,quos retulit Cra.conſi. 241.nu.3.in fi.& egregiè Soc.Iun.conſi.68.nu.12.lib.3 qui
50 num.13. ſubiungit poſt Dec.conſi.341.col. 2.hanc † clauſulam habere vim clauſulæ de plenitudine poteſtatis. Id quod reſpondit & Rolan. à Valle.conſi.71. nu.48.lib.2. qui ſubdit,nihil tunc obijci poſſe quod annullet conceſſionem ipſam.Hæc me reddebant hæſitantem, vt hoc in capite ſentirem aduerſus Excelſam Rempub. Genuẽſem & Aurios, cæteróſque horum bonorum poſſeſſores ac dominos.

Cæterùm,re ipſa diligentiſſimè perpenſa atque examinata,contrarium verius eſſe credo,nempè has inueſtituras & conceſſiones nihil prodeſſe poſſe D.Scipioni. Quã quidem ſententiam veram eſſe demonſtrari ob id facilè poteſt,tum quia non potuit Cæſar iure ipſo inſpecto,con 58
cedere,tum etiam quia noluit.Ab vtroque enim à poteſ-
51 tate † ſcilicet & voluntate omnis humanus actus pendet, vt inquit gl.in l.ſi filiæ.C.de dona.ante nupt. & in cap.ſuper abbatia,de officio deleg. Soc. Iunior conſilio 95. nu. 4.lib.3.& Rol.conſi.10.nu.8.li.3. quò ad poteſtatem ſatis ſupérque fundata eſt intentio Excelſæ Reipub. Genuen. & Auriorum.

Primò ea vrget ratio,quòd etſi princeps ſit ſuprà ius poſiti-
52 uum; attamen quando ius † poſitiuum eſt fundatum in ratione & æquitate naturali perimi illud non poteſt. Ita do 59
cuerunt Abbas in cap. quæ in eccleſiarum,nu.12. de conſti.& in cap.per tuas.nu.7.de arbitr.Ripa in l. quominus nu.25.ff.de flumi&c.& alios plures recenſet Cra. in tract. de antiq. tempo. parte prima numero 46. ſed noſtro in caſu iura & conceſſiones à Cæſare factæ Reipu.Genuenſi & Aurijs naturali ratione & æquitate fulciuntur. Cum † inueſtitura vim habeat contractus,vt aliàs dixi ex Affli cto deciſ.245.num.102.ſed clarius idem reſponderunt Pariſ.conſi.1.nume.98.lib.1.Bellonus conſi.37.in fi.& Soc. Iun.conſi.76.nu.38.lib.j.Quod maximè hic procedit,vbi Cæſar conceſſit hæc feuda titulo oneroſo ipſi Reipub.& Aurijs nempe in recompenſationem acceptorum beneficiorum,& vt caſtra illa & oppida à Fliſcis occupata ſuis impenſis expugnarent,ſicuti magno ſum ptu factum deinde fuit.Quocircà dubium non eſt,quin naturalis æquitas ſuadeat pacta † & conuentiones ſeruari oportere.l.1.ff. de pactis.quod non ſolùm priuati,ſed & principes ipſi facere debent,vt ſcribunt omnes in ca.1.de probat.& clem. paſtoralis.de re iudi.Fulgoſius conſi.61.col.2. & Crauet. conſi.135.num.Alexandri Magni vita,Ariſtotelem conſueuiſſe Alexandrum ipſum hortari, vt datam fidem obſeruaret. Non ergo potuit Cæſar concedendo inueſtituram D.Scipioni auferre iura & conceſſiones Reipub. & Auriorum.

Secũdò,dato quòd † princeps poſſit perimere ius poſitiuũ etiam in ratione & æquitate naturali fundatum:attamen verè auferre non poteſt ius quæſitum meditante iure illo poſitiuo.Ita ex multorum ſententia reſpondit & cenſuit Craue.conſ.7.num.5.& conſi.103.col.1. & in trac.de antiq.tempo.par.j.num. 49.Sed Excelſæ Reipub. & Aurijs iam fuit ex inueſtituris & donationibus quæſitum ius in his feudis, vt re ipſa conſtat:ergo auferri ab eis non potuit per nouam inueſtituram conceſſam Domini Scipioni.

Tertiò accedit argumentum ductum à fortiori. Vna *eſt omnium ſententia,principem nõ poſſe immutare te
norẽ † inueſtituræ inter ipſoſmet eiuſdem agnationis & familiæ,ſed ſtandum eſſe antiquis inueſtituris. Ita tradit Baldus in l.vnica.col.pen.C.quando non peten. partes. pet.accr.& in ca. 1.§.ſi vero.in fine. de ſucceſſ. fratr. vel grad.ſucced.in feudo.Idem reſpondit ipſe Bald.conſ.82. Proponitur,quod inueſtituræ.lib.1. Idem in cap.1. §. vlt. vlt verſ.quæro quis dicatur Caſtaldus de feudo guardię. docuit recognitionem feudi † factam ex noua inueſtitura diuerſa à prima & antiqua non nocere ſucceſſorib. Ita etiam reſpondit Caſtren. conſi.61. Videtur dicendum. libro primo,ab antiquis inueſtituris non eſſe recedendum niſi ex conuentione partium fuerit expreſſè actum, vt ab ea recedatur.Idem poſt Baldum & Caſtrenſem reſpondit Dec.conſi.185.num.3.verſi.non obſtat,quod in alia.Idem ſcripſerunt Curt.Iu.conſi.108.num.18. & in tract. feudo. par.2.q. 7.Brunus conſi.15.in fi.egregiè & copiosè Pariſ. conſi.22.nu.8.& conſi.23.nu.65.& num.145.lib. 1. Natta conſi.505.nu.17.lib.3.& Thomas Marinus in commentarijs feudo.tit.de feudo ex pacto & prouidentia.nu. 39. Si ergo inter eoſdem de agnatione & familia non licet etiam ipſi principi mutare vel ſolam ipſam inueſtituræ formam. quantò fortius non licebit ipſi principi auferre ius feudi vni quæſitum & alteri concedere; quod ſcilicet intelligo quando nulla iuſta extat cauſa auferendi à domino illo, quemadmodum nulla extat cauſa auferendi à domio illo quemadmodum nulla extitit cauſa in caſu hoc noſtro, vt Excelſa Reſpub.& Aurij priuarentur conceſſionibus ſibi factis.

Quartò corruit hæc inueſtitura conceſſa Domini Scipioni defectu voluntatis non ſolùm expreſſæ, ſed etiam tacitæ.Quòd voluntas expreſſa Cæſaris repugnat, quòd ſcilicet voluerit auferre feuda ab Excelſa Repub. & Aurijs, & concedere Domini Scipioni apertè conſtat ex verbis ipſius inueſtituræ,ibi, † in quantum de iure,vel ex gratia poſſumus,aut debemus. Quæ ſanè clauſula hanc habet vim & effectum, vt conceſſio nil proſit, ſi eam facere non potuit princeps.Sicuti dicimus de vaſallo alienante feudum cum proteſtatione, ſi & quatenus de iure poteſt, vt non cenſeatur alienaſſe in præiudicium domini recuſantis conſentire. ita reſponderunt Curtius Senior conſilio octauo. Viſo inſtrumento. columna ſecunda,verſiculo ſicut quando.Brunus conſilio vigeſimotertio numero 4.& conſilio 121.numero triginta.Et in ſimili dicimus quòd † appellatio admiſſa à iudice cum

clauſula,ſi & in quantum de iure poſſum.nil operatur, ſi de iure non debuit admitti & recipi. Ita Roma. conſilio 501.numero 3. & clarius Gratus conſilio 26.num.21.libro 2.Socin.Iun.conſi.18.num.15.lib.1.& Alcia reſp.406.numero tertio.

60 Præterea & clarius hoc idem ſignificat † clauſula illa; ſaluis iuribus omnibus quibuſcunque, &c. qua quidem reſeruatum eſt ius cuicunque.ita clarius in terminis reſpõdit Sgnoro conſi.60.nu.4.Idem reſpondit Decius conſilio 445.num.6. in fin. Et Signorolum ſecutus eſt Pariſius conſilio quinto,numero 26.lib.1.& hanc veram aſſertionem probat ex.notabilis in capitulo veniens.§. non obſtante.extra,de præſcript.

Quintò ex defectu voluntatis tacitæ Cæſaris corruit in
61 veſtitura & conceſſio facta D.Scipioni.Si quidem † ſubreptitiæ conceſſiones & inueſtituræ corruunt defectu voluntatis tacitæ: quia ſi veritatem perfectè nouiſſet Cæſar,non conceſſiſſet.ſicuti ſcribunt omnes in ca. ſuper literis,de reſcri latè.Iaſ.in l.j.nu.2.C.ſi contra ius,vel vtil. publ.Dec.conſi.541.nu20.Goza.conſi.6.nu.6. Cur. Iun. conſi 27.in fi.& conſi.32.in fi.& Craue.conſi.296. col.4. in fine.Sed hoc in caſu ſubreptionis plures adſunt. Nam primò ſubticuit D.Scipio,Ferdinandum ipſum Cæſarem recuſaſſe ſemel reſtituere bona hæc D.Scipioni,cum ſim 74
plicem gratiam conceſſit(vt diximus ſuprà.) Quòd ſi huius recuſationis cognitionem habuiſſet non certè hanc conceſſionem nouam feciſſet.Cùm non ſoleant ipſi prin
62 cipes † eſſe inconſtantes & ita de facili mutare voluntatẽ: ſed obſeruare ſolent & debent quod ſemel fecerunt.iuxta illud; quod ſcripſi,vt ait Dec.conſi.58.nu. 5. & non ſolet
63 † princeps venire contra factum proprium, vt reſponderunt Rom.conſi.327.nu.3.& Soc.Iun.conſi.76.nu.114. & conſi.77.nu.97.lib.1.& Pariſ.conſi.23.nu.78.lib.1. Quod cò magis confirmatur, quia iam ipſe Ferdinandus anno 1559. die 12.Aprilis confirmauerat conceſſiones factas à Carolo V.ipſi Excellæ R.eipub.Genuenſi & Aurijs.Quocircà veriſimile non eſt,quod voluiſſet ipſe Ferdinandus
64 reuocare † factum ſui anteceſſoris.ita Rom.conſi.327.nu. 3.Bald.& cæteri in l.1.C.de conſti.princip.copioſè Iaſon conſi.10.col.1.lib.3.Gomeſ.in c.1.nu. 98.de conſtit.in 6. & Craue.conſi.241.nu.17.Rurſus non narrauit D. Scipio ipſam Excelſam Rempub. & Aurios iam in poſſeſſione
65 fuiſſe & eſſe.Quæ ſanè † poſſeſſionis ſuppreſſio vitiat conceſſionem.cap.cùm noſtris.de concef. præb. quo adductus.ita ſcripſi lib.2.de arbitrarijs iudi.&c.caſu.201.num. 139.quo loci poſt Felinum in cap.in noſtra.nu.32.de reſcri.& alios plures,idem eſſe affirmaui,quando ſolum poſſeſſio colorata fuiſſet.

Sextò & vltimò accedit,quod ſi pro D.Scipione conſtituendum eſt fundamentum in hac inueſtitura ei conceſſa ſolidus fundamentũ faciendum eſt pro ipſa Excelſa Rep. & Aurijs in poſterioribus inueſtituris eis conceſſis ſub an no.1564.die 23.Decem.& ann.1565.die 11.Aprilis.Quæ ſa 75
nè inueſtituræ & conceſſiones confirmatoriæ antiquarũ in ampla forma ſunt & habent clauſulas,ex certa ſcientia, ex animo deliberato,motu proprio,& his ſimiles.Et ſi in
66 cæteris † poſteriora pacta derogant prioribus atque præ- * cedentibus iuxta l pacta nouiſſima.vbi doct. C. de pact. 76
erit idem dicendum hîc,vt ſcilicet hæ inueſtituræ & conceſſiones factæ Reipub.Genuenſi & Aurijs, derogent cõ 77
ceſſioni paulò ante factæ D.Scipioni.

Non obſtant nunc adducta in contrarium. Ad pri-
67 mum reſpondeo,non eſſe † ſacrilegium diſputare de potestate principis,quando concedit ea,quæ non ſunt poſitui iuris, ſed ius & æquitatem naturalem reſpiciunt, vt in ſpecie declarat Crau.in trac. de antiq. tempo. parte prima.num.38.In caſu hoc noſtro iam demonſtrauimus agi de auferendo iure, quod eſt in iure & æquitate naturali 78
fundatum.

Non obſtat ſecundum,quia reſpondetur, non eſſe verum,principem poſſe aliquem ſine cauſa iure ſuo priuare, etiamſi vtatur † plenitudine poteſtatis. ſicuti poſt multos cenſuit Crau.conſi.5.nu.10. conſi.7. nu. 10. & conſi. 103. numero 3.qui dixit, quod etſi modi acquirendi dominũ
69 iuris ciuilis ſint,dominium † tamen eſt iuris gentiũ: quod ſanè ius gentium tollere & infirmare princeps non poteſt Idem Cra.conſi.135.num.20.conſi.172.num.3.& conſilio 241.num.12.verſicu.aduertendum &c.Et in ſpecie dominij rei feudalis hac ratione vſi ſunt Ruin.conſi.36. numero 16. in fi.lib.1.& Soc.Iun.conſ.77.num.124.llb.1. Quocircà manifeſtè conſtat malè † reſpondiſſe Iaſonem d.cõſ. 56.col.2.& col.vlt.lib.1. principem poſſe reuocare conceſſionem à ſe factam per modum contractus.Hoc inquã falſum eſſe ex iam dictis apparet; niſi adſit cauſa iuſta,ſicuti loquitur Crau.in d.trac.de antiq.temp.2.particula prima partis.nu.38.quem ita intelligo & declaro ne ſibi repugnare dicatur.Quod verò de citatione in eo fundamento dictum eſt,dubitationem non mouet:quandoquidem locum illa habere poſſunt; quando princeps ita ad libitum agere poteſt.At contra cùm ſine cauſa de re aliena diſponere non poteſt, vt verè non potuit Cæſar hoc in caſu. Nam tunc & † citatio & cauſæ cognitio adhiberi debet.vt poſt multos ſcribit Tiraq.in tract.Res inter alios acta.limit.7. Siquidem † cauſæ cognitio à iure naturæ procedit, quemadmodum docuit Bald.in l. iudex. C. commina. & epiſt.&c.imò & à iure diuino, cum dixerit † D.Paulus ad Timotheum, 1. capitulo quinto iudices ſine præiudicio, nil facere debere, ſine præiudicio hoc eſt, ſine cauſę cognitione.Non obſtat tertium,quia reſpondetur primò,illam maiorẽ propoſitionem non eſſe ita abſolutè intelligendam,vt ſcilicet ex iuſta cauſa auferre poſſit ius alteri quęſitum.Nam,aut cauſa eſt ob demeritum & ad pœnam vaſalli:& tunc certum eſt, eius auferre poſſe etiam 74
quouis modo quæſitum.Ita loquitur † Bal.in l.pen.C.de dona.inter vir.& vxo.Aut cauſa prouenire aliunde, vt ſi eſt ob communem vtilitatem: & tunc princeps non poteſt abſolutè priuare dominum rei,ſed debet ei,vel pretiũ ſoluere,vel quid aliud dando,damnum compẽſare. vt diximus ſupra in vltimo argumento præcedentis capitis, poſt Iaſ.in l.Barbarius.nu.36. ff.de officio prætor. & cæteros ibidem allegatos. Præterea & ſecundò reſpondetur, nullam hic adfuiſſe iuſtam cauſam auferendi hæc bona ab Excelſa Reſpub.& Aurijs & concedendi illa D. Scipioni.ſiue perſonam Reipub.conſideremus,ſiue Do. Scipionis. ſi enim reſpicimus perſonam Reipub. & Auriorum nulla ſubeſt iuſta cauſa,vt his bonis priuentur, cum non demeruerint.Quinimò contrarium verius eſt, vt re ipſa conſtat:ipſimet Cæſares non ſemel affirmarunt. ſi etiam reſpicimus perſonam D.Scipionis nec ob eum adeſt cauſa iuſta:quinimò extat iuſta contra eum,vt ſcilicet his bonis priuatus ſemper exiſteret.Nec iuſta cauſa conſiderari poteſt ob pacem initam inter Regem Galliarum & Regem Hiſpaniarum:quandoquidem oſtendimus ſuprà D. Scipionem in ea non fuiſſe ita comprehenſum vt ei bona hæc reſtitui debeant. Nec ſua cauſa principaliter pax illa fuit contracta, cùm à ſua perſona non pendet quies & tranquillitas maioris partis Europæ quæ erat in armis:ſed id totum actum fuit ob bellum, quod graue gerebatur inter duos illos potentiſſimos Reges Catholicum & Chriſtianiſſimum.Nec perſona D.Scipionis perturbare potuit tranquillum ſtatum Excelſæ Reipub.Genuenſis,cùm iam eſſet exul & impotens ad excitandum bellum contra eam.Atque ita ceſſat illud reſponſum † Calcanei d. conſilio 52.numero 17.cùm ille loquatur de communi vtilitate quæ perturbabatur ex ſeditione orta in ciuitate.

Non obſtat quartum argumentum, quia reſpondeo primò,principem verè non poſſe ius alterius tollere.& * cõmunem ſententiam eſſe contra.† Angelum in d.l.item ſi verberatum.ff.de rei vind.teſtatur Craue conſi.241.num. 20.quo loci ampliſſimè oſtendit,† clauſulam, de plenitudine pòteſtatis, nihil operari in his, de quibus pa inceps iure diſponere non poteſt.quod reſpondit & bene eruditus Zaſius conſi.10.num.25.libro ſecundo.Atqui hoc in caſu non potuit Cæſar liberè diſponere de his feudis ad præiudicium Excelſæ Reipublicæ Genuenſis, Auriorum, ac aliorum quibus iam quæſitum fuit ius.Idem reſpondit Rolan.conſi. 7.numero centeſimo decimotertio lib. 3.

Reſpondeo ſecundò, † clauſulam hanc nihil operari, quando princeps non fuit benè informatus de negotio, ob quod ea clauſula vtitur. Ita Crauet.dicto conſilio 241. columna octaua in fine verſiculo quartò reſpondeo.poſt Socinũ Seniorẽ conſilio centeſimo nigeſimo, columna ſexta,verſiculo reſpondetur etiam libro tertio. Decium conſilio centeſimo nonageſimo octauo,columna penultima,& Brunum conſilio octuageſimo ſeptimo,numero vigeſimotertio. Idem reſpondit Rolandus dicto conſilio 7.nu.10.li.3.Qua enim ratione fieri poteſt,vt ignorans cõcedat,vel iam conceſſum confirmet:cum conſenſus ipſe deficiat? iuxtà l.mater decedens. C.de inofficio.teſta.cum ſimilibus.

Non

Non obſtat quintum argumentum, quia multis modis reſponderi poteſt. Et primò, quòd ſi princeps nihil poteſt ex clauſula, de plenitudine poteſtatis, minus poteſt
79 per † clauſulam motus proprij. Ita reſpondit Cravet. conſil.241.col.9.verſic. ad clauſulam motu proprio. Reſpondetur & ſecundò ex eiuſdem Crave.ſententia. d.con
80 ſil.241.col.9.verſic.ſecundò reſpondeo.&c. † clauſulam, motus proprij ius alterius non lædere.ex glo.in cap.ſi Romanus.de præbend.Hoſtien.& Ancha.in cap. cauſam, il. 2.de teſtibus.& alios plures, quos recēſet. Et præter eum egregiè reſponderunt Soc.Iun.conſil.77. num.104.lib.1. & Alcia.reſp.162.num.6. Quibus accedit Socin.Sen.con-
81 ſil. 115. col.1.lib.3. qui reſpondit, † clauſulam hanc motus proprij non tollere vitium ſubreptionis ad alterius detrimentum.Quod placuit & Rolando conſil.7.num. 110. li. 3.& præter eum Ruin. conſil.18.num.12.conſil.226.nu.11. & conſil.228.num.3.lib.1.Decio conſil.407.num.19.Curtio Iuniori conſil.142.num.9.Gozad.conſil.14.num.18.& Pariſ.conſil.11.num.120.lib.1.& conſil.5.nu.15.lib.4. Re-
82 ſpondetur tertiò, † clauſulam motus proprij, nil operari, cum ad partis poſtulationē & importunitatem princeps aliquid concedit. Ita reſpondit Soc.Iun.conſil.77.nu.98. lib.1.Ea eſt ratio,quia ſicuti per importunitatem princeps conceſsit, ita etiam eadem importunitate adductus adhibuit clauſulam motus proprij.

Non obſtat vltimum argumentum,quia reſpondeo primò, hanc † clauſulam, ex certa ſcientia nihil operari ad
83 detrimentum tertij,ita in conceſsione feudali à principe facta ex certa ſcientia, nihil operari ad detrimentum tertij,reſponderunt Gozad.conſil.9.nu.42.Soc. Iun. conſil. 77.num.126. lib.1.& Rolandus d.conſil.7.num.103.lib.3. Quibus accedunt Aret.conſil.15.num.6.Curt.Iun.conſil. 142.num.8.verſic.non obſtat.Pariſ.conſil.1.numer.84.& conſil.11.num.121.lib.1.Gramma.deciſ.104.num.2.& Za-
84 ſius conſil.10.nu.30.lib.2. Reſpondeo ſecundò, † clauſulam, ex certa ſcientia nil operari in his, quæ non iuris, ſed facti ſunt,ſicuti in caſu noſtro. Ita reſpondit Rolādus conſil.7.nu.105.lib.3.Et præter eos Pariſ. conſil.1.nu.81.lib.1. conſil.4.num.28.& conſil.74.nume.19.lib. 4. Soc.Iun.d. conſ.77.nu.126.lib.1.& egregiè Crau.d.conſil.241.col.9. in principio.

Reſpondeo etiam tertiò loco,hanc clauſulam nihil ope-
35 rari,cùm adhibita fuit † ſine cauſæ cognitione,vt hîc contingit.Ita declarat Pariſ.conſil.4.num.33,lib.2.Zaſius conſil.10.num.30.lib.2.Gramma.deciſ.66.nu. 38. & Roland. conſil.7.nu.106.lib.3. qui alios plures recenſent. concludo itaque hanc inueſtituram & conceſsionem nil prodeſſe Domino Scipioni,& vice verſa nil obeſſe Excelſæ Reipublicæ Genuenſi & Auriis. Et ita iuris eſſe arbitror, rectiore iudicio ſaluo.

Iacobus Menochius I. C.

SVMMARIVM.

1 *Feudum ex pacto & prouidentia quod.*
2 *Feudum conceſſum pro ſe & hæredibus maſculis quod.*
3 *Feudum hæreditarium quod.*
4 *Hæreditas legitima quæ.*
5 *Feudi ex pacto & prouidentia nomen à noſtris conſictum.*
6 *Feudum eſſe hæreditarium in dubio præſumitur.*
7 *Feudum præſcriptum, ſecundum ſuam naturam cenſeri præſcriptum.*
8 *Baldi doctrina declaratur.*
9 *Feudum eſſe hæreditarium ſignificant illa verba, pro ſe & hæredibus.*
10 *Alienandi facultas ſemel data in feudis, facit feudum eſſe alienabile.*
11 *Legitima filius fraudari non poteſt.*
12 *Verba cui conueniunt, etiam diſpoſitio conuenit.*
13 *Interpretatio ſumpta ab obſeruantia valet & probabilis eſt.*
14 *Legitima filiorum à feudo deduci non poteſt.*
15 *Feudum mixtum quod.*
16 *Feudi mixti natura.*
17 *Feudum mixtum qui vult obtinere hæres eſſe debet, vel primi, vel vltimi defuncti.*
18 *Doctoris auctoritas quæ in fonte videri non poteſt, nullius eſt ponderis.*
19 *Feudi hæreditarij natura.*
20 *Inueſtituræ primæ tenor obſeruandus eſt.*
21 *Verbum, poſſit, liberum arbitrium tribuit.*
22 *Conſuetudo vnius familiæ diſponendi certo modo attenditur.*
23 *Feudum hæreditarium teſtamento poſſe legari.*
24 *Feudum hæreditarium venire in reſtitutione fideicommiſſi.*
25 *Feudo hæreditario onus adyci poſſe.*
26 *Vaſallus conſentiente domino ad libitum feudum relinquere poteſt in teſtamento.*
27 *Agnatorum conſenſus neceſsarius non eſt, quando Vaſallus conſentiente domino de feudo teſtatur.*
28 *Actum faciens illum non poteſt impugnare.*
29 *Hæres non poteſt impugnare factum defuncti.*
30 *Feudum hæreditarium ob delictum Vaſalli publicari.*
31 *Feudum quod domino deuoluatur ex delicto Vaſalli eſt qualitas feudo inhærens.*
32 *Vaſallus ob crimen læſæ maieſtatis feudum perdit.*
33 *Feudum hæreditarium perdit filius ob crimen læſæ maieſtatis commiſſum à patre.*
34 *Feudum hæreditarium ſine hæreditate defuncti haberi non poteſt.*
35 *Feudum ad dominum deuolutum & alteri conceſſum vim habet feudi noui.*
36 *Feudum mutare naturam perſona Vaſalli mutata.*
37 *Qualitas actui adiecta nouum actum facit.*
38 *Feudum & fideicommiſſum in illos de familia poſſe alienari.*
39 *Confiſcari non poteſt fideicommiſſum.*
40 *Feudum hæreditarium fideicommiſſo ſuppoſitum, non poſſe confiſcari, ob delictum Vaſalli.*
41 *Vaſallus cùm delinquit feudum cui deuoluatur, an fiſco, vel directo domino.*
42 *Confiſcari quomodo poſſint alienari prohibita.*
43 *Feudum de nouo conceſſum ſub commemoratione primæ naturæ nouam naturam non aſſumit.*
44 *Feudo renouato, renouatus cenſeri omnes eius qualitates.*
45 *Reſtitutio feudi pleniſſimè facta, efficit feudum, vt antiquam naturam retineat.*
46 *Reſtitutio plena facit, vt etiam alienata tertio reſtitui debeant.*
47 *Reſtitutio quid.*
48 *Feudum ob delictum Vaſalli, deuolutum ad dominum & alteri conceſſum, vt naturam mutet, quid requiratur.*
49 *Sententia declaratoria requiritur, cùm feudum ob delictum Vaſalli ipſo iure ad dominum deuoluitur.*
50 *Principi aſſerenti Vaſallum ſuum deliquiſſe, vt ei feudum auferat, plenè non creditur.*
51 *Vaſallus non citatus feudo priuari non poteſt.*
52 *Accuſatus criminis læſæ maieſtatis non damnatur, niſi de ipſo crimine verè conſtet.*
53 *Feudum renouatum præſumi renouatum ſecūdum naturam ſuam antiquam.*
54 *Hæredem interdum factum defuncti poſſe impugnare.*
55 *Item cum non reliquit ei, quod debet relinquere.*
56 *Qualitas actui aduenies quando actum mutet.*
57 *Agnatus proximior vltimo decedenti ſuccedit in feudo.*
58 *Alienatio prohibetur fieri in potentiorem.*
59 *Alienatio in fraudem fieri non permittitur.*
60 *Argumentum à fideicommiſſo ad feudum rectè ducitur.*
61 *Agnatus agnati inimicus feudum alienans in eius odium alienare præſumitur.*
62 *Clandeſtinus actus improbatur,*
63 *Spoliatus vt reſtituatur, quid probare debeat.*
64 *Decretum primum poſſeſſionem non tribuit.*
65 *Interdictum, vnde vi, non concedi ſpoliato, qui ex primo decreto ſolùm poſſidet.*
66 *Euictionis cauſa tres actiones proditæ ſunt.*
67 *Spoliatus principis auctoritate non reſtituetur, ſed infra declaratur.*
68 *Spoliatus caſtro munitiſſimo ante omnia non reſtituitur, ſed infrà declaratur.*
69 *Spolium primum ante omnia debet purgari.*
70 *Hypotheca omnium bonorum pro obſeruatione contractus adhiberi quotidie ſolet in inſtrumentis.*
71 *Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto, ob actionem hypothecariam, poſſeſſor efficitur.*
72 *Clauſula conſtituti & precarij poſſeſſionem transfert.*
73 *Iudicis officio detentor ſpoliatus reſtituitur.*
74 *Principis auctoritate ſpoliatus quando reſtituatur.*
75 *Proprietas & poſſeſsio differunt.*
76 *Imperator eſt potens expugnare caſtrum bene munitum, vt valeat ſpoliatus ante omnia reſtitui.*

77 *Spoliatio maior purgari prius debet.*
78 *Recuperare in continenti quando quis dicatur.*
79 *Possessionis retinendæ animus quomodo probetur.*
80 *Possidentes ciuiliter sua sponte naturalem ingredi possunt.*

CONSILIVM CIIII.

Initium à Domino.

PROPOSITA facti speciem, cui de iure responderi petitur, plures dubitationes, nec sanè leuis ponderis enucleãdas habet. Quò autem consultatio ipsa clara & dilucida omnibus appareat, eam vt videtur proposita tractabo. 5 6

Primò ostendam feuda, de quibus agitur hæreditaria vel mixta saltem fuisse.

Secundò demonstrabo, licuisse illi Do. Io. Franc. de illis inter suos testari ac disponere: & conditionem restitutionis adiicere. 7

Tertio patefaciam, ob conditionem restitutionis, non potuisse Do. Pyrrhum suo delicto præiudicium aliquod his suis descendentibus adferre. Inde fiet, D. Pyrrhi facto alteratam non fuisse huius feudi naturam: nec adiectas cõditiones restitutionis fuisse sublatas, atq; extinctas. Hinc illud etiam necessarium consequens manabit Do. Federicum nec contrahendo, nec testamento disponendo ad fauorem Illustrissimi & Excellentissimi Ducis Mantuæ potuisse obesse, atque præiudicium adferre suis his patruelibus, 8

Prima illa iuris dubitatio non parum dubia verè videbatur. Erat fortè prima (quod aiunt) facie dicendum, feuda hæc non esse hæreditaria, sed potius ex pacto & prouidentia: per consequens de eo D. Io. Franc. testari minimè potuisse.

Primò, quia in illa inuestitura prima concessa à Sigismundo Imperatore ann. 1432. Illustrissimo Marchioni Mantuæ, in hæc verba legitur: Ac eidem filiis & hæredibus legitimis masculis & successoribus, &c. quæ sanè verba, filiis hæredibus masculis, hoc significant, vt feudũ non sit hæreditarium: sed ex pacto & prouidentia, iuxta tex. c. 1. §. & si clientulus. de alien. feud. Atque ita ex textu illo docuit Bal. in l. Caius, col. 2. vesic. verbi gratia. ff. fol. matr. in l. Gallus. §. etiam. col. vlt. de lib. & posthu. idem in l. liberti libertæque. num. 37. C. de oper. liber. quo loci inquit, dictionem illam, † masculis, de iure & de facto ad descendentes referri, de iure scilicet scripto, de facto, hoc est, ex consuetudine. idem visus est sentire Aret. in l. pro hærede. §. 1. col. 2. ff. de acquir. hæred. ita etiam Alex. in l. Gallus. §. etiam. num. 4. versic. inquantum ergo. de lib. & posthum. & consil. 105. nu. 2. lib. 1. & consi. 139. num. 2. & nu. 6. lib. 6. Dec. consil. 185. num. 3. consil. 239. nu. 4. versic. sed prædictis. consil 395. num. 7. 8. consil. 399. col. vlt. consil. 411. col. 1. consil. 445. num. 8. & consil. 516. num. 10. & nu. 14. Idem visus est sentire Ias. consil. 7. col. 6. versicul. 5. non obstat. lib. 3. idem in l. Gallus. §. etiam. de liber. & posthu. Brun. consil. 25. col. vlt. Rubeus consil. 85. num. 5. consil. 110. nu. 4. & consil. 164. nume. 14. Curt. Iun. consil. 109. nume. 14. Ruin. consil. 122. col. 1. lib. 1. Paris. consi. 31. nu. 47. consi. 30. num. 10. lib. 2. & consil. 25. num. 21. lib. 3. dum respondit, illa verba, si grauatus decedat sine hæredibus masculis, intelligi id est, sine filiis, quia verbum hæredibus pro filiis accipitur. Idem respondit Gozad. consil. 26. nu. 29. & docuit Afflictus in cap. 1. col. 4. an filius, vel agnatus, dum in quit, quòd vbicunque in inuestitura fit mentio absolutè de hæredibus, † feudum est hæreditarium; sed vbi fit mentio de liberis & posthumis ex suo corpore legitimè descendentibus, vel tibi & filiis masculis, vel tibi & hæredibus masculis, feudum est ex pacto & prouidentia. idem Afflictus in cap. 1. §. præterea ducatus. de prohib. feud. alien. per Frider. idem respondit Soc. Iun. consil. 72. nu. 27. consil. 73. nu. 14. consil. 137. col. vlt. lib. 1. idem consil. 112. num. 8. lib. 2. His accedunt Bellonus consil. 33. & Crauet. consil. 38. num 5. 1 2 3 4 9

Secundò confirmãri videtur relata Doctorum opinio verbis his eiusdem inuestituræ, Legitimis hæredibus. &c. Est † legitima hæreditas illa, quæ descendentibus & venientibus ab intestato defertur. l. 3. §. de illo. ff. pro soc. & l. iusta. de verbor. significc. sensit ergo Imperator de filiis, non autem de aliis, atque ita hæreditarium non videtur feudum.

Cæterùm, re ipsa longè melius atque diligentius perpensa, verè sentio, feudum hoc esse hæreditarium, non autem ex pacto & prouidentia, quod sanè nomen feudi ex pacto & prouidentia esse à nostris cõfictum scripsit Dec. in consil. 445. nu. 7. in fin. post Iserniam in c. 1. an agnatus vel filius. sed sit vtcumque. Quòd feudum hoc hæreditarium sit. multis clarè demonstratur.

Primò, quia ita in dubio dicendum est, † feudum esse hæreditarium: quemadmodum responderunt Alex consil. 26. nu. 3. lib. 5. Ruin. consil. 15. nu. 6. consil. 18. num. 3. lib. 1. Curt. Iun. consil. 3. num. 4. & in l. vlt. num. 83. C. de edicto diui Adr. tol. Rub. consil. 84. num. 3. Paris. consil. 23. num. 159. lib. 1. Alcia. respon. 160. num. 9. Natta consil. 501. nu. 20. & consil. 634. num. 6. lib. 3. & eruditiss. Cephalus compater meus Colendiss. consil. 152. num. 55. lib. 2. Nec aduersatur quòd post Baldum in l. 1. q. 31. ff. de rerum diuis. & in l. liberti libertæque. nu. 31. C. de oper. liber. respondit Alex. consil. 15. nume. 12. lib. 5. † feudum præscriptum censeri præscriptum secundum naturam feudi, quæ est, vt sit rectum & non hæreditarium. Baldum & Alexandrum secuti sunt Paris. consil. 15. num. 15. lib. 3 Tiraquel. tractat. de retractu consang. §. 3. glo. 1. nu. 74. & Zasius in epitome feudorum. par. 11. num. 31. Ego † Baldum ita intelligo, feudum censeri præscriptum secundum naturam ipsius feudi, vt scilicet eis acquiratur, etiam post præscriptionem, ad quos transiret, quando susceptum simpliciter ab initio fuisset: sed vbi simpliciter fuisset susceptum etiam ad hæredes, vt iam diximus, transiret. ergo & hoc in casu. Quòd clarè senserunt Iacobinus à S. Georgio, in inuestitura feudali, in verbo, ita quòd ipsi inuestiti. num. 14. Zasius in epitome feudorum. par. 8. num. 81. Curt. Iun. tract. feudo. par. 3. princ. in vltimo membro illius partis. nume. 61. & clarius Ruin. d. consil. 17 numer. 3. lib. 1. si ergo in dubio feudum hæreditarium præsumitur, huic præsumptioni & regulæ standum erit, donec contrarium ab aduersariis probetur. 5 6 7 8 9

Non ignoro tamen hanc argumentationem dubitationem non carere, cùm alij multi scribant, feudum in dubio præsumi ex pacto & prouidentia.

Secundò res hæc clara redditur, quia legitur in inuestitura, pro se, hæredibus. &c. quod sanè verbum hæredibus, ostendit, † feudum esse hæreditarium. ita Iernia in cap. 1. §. & olim. de succes. feudi. & in cap. 1. qui succes. feud. dare tenea. Alexand. consil. 55. numer. 6. lib. 4. Dec. consil. 445. num. 8. Curt. Iun. consil. 1. num. 12. consil. 32. & consil. 78. idem in tract. feudo. parte prima. q. 8. numer. 19. versic. 4. sub hac &c. Brunus consil. 10. num. 14. & consil. 11. num. 3. Iacobinus à sancto Georgio in d. inuestitura feudali, in verbo, Ita quòd dicti inuestiti. numero secundo. Crauett. consil. 256. in fine. Didacus libro secundo. varia. resol. cap. 18. num. 3. Nisi ergo ex aliis verbis demonstretur in casu nostro, hoc feudum esse ex pacto & prouidentia, dicendum erit dubio procul, ex dicto verbo, hæredibus, hæreditarium esse.

Tertiò, & ad rem propius, quòd hæreditarium sit, demonstratur. In hac Sigismundi inuestitura facta est primis cõcessio Marchiæ ipsi Marchioni, & est in ea dictum pro se & hæredibus masculis. &c. constituendo in illa primogenituram: deinde subiicit in secunda parte. ibi, voluit insuper. &c. quòd ille primogenitus possit relinquere quatuor castra suis secundogenitis, reseruata Marchia primogenito. Et in hac secunda parte non adiicit Imperator aliqua verba, quibus significet, illa quatuor castra esse debere feuda, vel hæreditaria, vel alterius naturæ. Quo stante dicendum est, esse hæreditaria secundum iuris regulam. Et in hoc feuda hæc seu castra ista Marchionatus non sequuntur naturam ipsius Marchiæ, iuxta responsum Decij consil. 387. nume. 7. cùm loquitur de feudis Ducatus Ferrariæ. Nam illa doctrina procedit in dubio, non in cla-

ris,

ris, vt hîc.

10 Prætereà ſi iam Imperator † dedit facultatem illi primogenito diſponendi, intelligimus etiam datam eſſe illis ſecundogenitis, ad quos dicta caſtra peruenient. arg. l. pater. §. quindecim. de leg. 3. & ſcribunt Bart. in l. peto. §. fratre. nu. 2. de leg. 2. latiſsimè Tiraquell. de retractu cõſang. §. 32. glo. 1. num. 5. 6. 7. Ita feudum effectum ſemel diuiſibile, perpetuò durat diuiſibile. ita Socin. Sen. conſil. 68. num. 32. lib. 2.

Quartò conſidero, quia voluit Sigiſmundus, quòd is primogenitus poſsit relinquere d. quatuor caſtra, & quòd illi filij ſint taciti & contenti ſuper cæteris quæ hæreditatem eorum contingerent. Hæc verba poſſunt recipere duplicem interpretationem, vna eſt quòd iſti filij & legatarij acceptato legato caſtrorum nihil amplius conſequantur in hæreditate patris, de bonis ſcilicèt allodialibus, altera eſt; quòd nihil amplius conſequantur ex bonis feudalibus. atque ita ex hac hæreditate. Prima interpretatio nec vera, nec probabilis eſt. Nam, ſi vera eſſet, ſequeretur vnum iniquum contra ipſum ſecundogenitum, vt is poſt mortem ſuam amitteret legitimam: ſi quidem ſi de caſtris ſibi relictis non poſſet deinde diſponere, ſed teneretur illa relinquere vt peruenirent ad filios ſuos, tamquam feudum ex pacto & prouidentia per hoc feudum amitteret bona allodialia, atque ita ſuam legitimam: quod dicen-

11 dum non eſt: ſi quidem ſua † legitima nec fraudari, nec onere premi filij poſſunt. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. teſt. cum vulgatis ſimilibus. Eſt ergo quòd ſecundam illam interpretationem ſequamur: qua quidem demonſtratur, Imperatorem voluiſſe, feuda bis ſecundogenitis relicta eſſe hæreditaria: cùm hoc nomine hæreditatis appel-

12 let. Nam cui verba † conueniunt, conuenit & diſpoſitio. l. 4. §. toties. ff. de damn. infect. cum ſimilibus.

Quintò, quòd ſit feudum hæreditarium, demonſtratur: quia ita longa obſeruatione ſuſcepit interpretationem, vt hæreditarium ſit. Eſt enim probabilis attendenda illa

13 † interpretatio, quæ ab obſeruantia proficiſcitur, vt latè tradunt Crauet. conſil. 101. in fin. & conſil. 273. num. 13. & c. Soc. Iun. conſil. 149. num. 10. lib. 2. obſeruantiam huius familiæ hanc fuiſſe demonſtratur. Ita enim ſuo teſtamento diſpoſuit Marchio Ludouicus relinquendo caſtrum Canneti D. Rodulpho & Ludouico filiis. ita etiam ſunt interpretati hoc feudum eſſe hæreditarium iidem Rodulphus & Ludouicus, dum anno 1479. conuenerunt, quòd vbi Ludo. moreretur, ipſius pars caſtri & ſuorum iurium, excepta legitima, peruenire ad ipſum Rodulphum. Ecce, quòd excipiendo legitimam, intellexerunt feudum eſſe

14 hæreditarium, alioqui malè excepiſſent † legitimam, quæ ex vero feudo detrahi non poteſt. ita docuit gl. in cap. licèt, de voto. vbi Io. Andr. & Hoſtien. latè. Dec. conſ. 269. num. 15. Pariſ. conſil. 17. num. 30. lib. 2. Boer. q. 204. nu. 14. & pulchrè ad rem noſtram declarat Ant. Capicius deciſ. 2. Prætereà obſeruatum fuit à Rodulpho auo Dom. Maximiliani, qui in humanis adhuc eſt. is enim Rodulphus ſuo teſtamento reliquit oppidum Luzariæ Dom. Io. Franc. eius primogenito, & caſtrum Caſtioni Domino Aloyſio, vt referunt Socin. Iun. conſil. 160. lib. 2. & Alcia. reſponſo 481.

Sextò ac vltimò, præſuppoſito etiam, quòd feudũ hoc ſit diiudicandum iuxta ſignificationem illorum verborũ inueſtituræ Sigiſmundi. Et eiſdem filiis hæredibus legiti- 19
mis maſculis, &c. adhuc dico, feudum eſſe hæreditarium: hoc ſcilicèt modo, quòd ſuccedentes in feudo ſint filij, vel deſcendentes ſint etiam hæredes. Atque ita dici poteſt,

15 hoc † feudum eſſe quodammodo mixtum ex pacto & prouidentia & hæreditarium. quam opinionem omnium primus firmauit Iacobus Beluiſius in cap. 1. de eo qui ſibi & hæred. & communem eſſe dixit Iulius Clarus lib. 4. ſentent. iuris. §. feudum. q. 9. verſic. quandoque & tertiò. qui Alex. Iaſonem, Gratum, Curtium Iuniorem, Ruinum, Pariſium, Soc. Iuniorem & Crauet am retulit. Quibus addo Baldum conſil. 202. inueſtituram domini. col. 2. verſicul. Nam verba dicunt. lib. 5. Didacum lib. 2. Varia. reſol. cap. 18. num. 3. propè finem. qui Brunum & alios recenſet. idẽ reſpondit Loffredus conſil. 46. nume. 11. & conſil. vlt. nu. 53. Arius Pinellus in l. 1. parte 3. nu. 87. C. de bonis mater.

16 Huius autem feudi † mixti ea eſt natura, vt de eo Vaſallus teſtari poſsit inter ſuos. ita ſentiunt relati Doctores, & poſt Curtium Iuniorem ſcribit Præſes Cacheranus deciſ. 161. num. 6. dum etiam ſcribunt venire hoc feudum in re-

17 ſtitutione fideicommiſsi. Eſt etiam ea huius feudi † natura, vt is qui in eo ſuccedit, ſit hæres primi inueſtiti, mediante perſona ſuorum anteceſſorum. ita ex Alexand. & Gozad. ſententia aduerſus Curt. Iun. & Socin. Iun. fuiſſe iudicatum à Mediolanenſi ſenatu teſtator Iulius Clarus lib. 4. ſent. §. feudum. q. 9. verſic. ſed quæro. an oporteat & contra Curt. Iun. reſpondit Alcia. reſp. 186. num. 4. Brun. conſil. 18. num. 14. & Pariſ. conſil. 65. numer. 32. lib. 3. Dec.

* conſil. 390. numer. 5. * communem dixit Silua conſil. 30. num. 20.

Non obſtant in contrarium adducta, quibus ſigillatim reſpondeo, tametſi ex iam relatis ſatisfactum illis videbatur. Ad primum itaque reſpondeo, imò veriorem eſſe opinionem iam ſupra firmatam, hoc feudum eſſe hæreditarium, vel ſaltem mixtum. Nec obſtant relatæ auctoritates in contrarium adductæ. nam Raynerij auctoritas nullius eſt ponderis, cùm de illa non conſtet. Nec credendum eſt Baldo referenti, vt inquit Dec. conſil. 259. nume. 4. verſic.

18 præterea, qui inquit, † auctoritates Doctorum non adiuuare aliquam opinionem cùm eorum ſcripta in fonte videri non poſſunt. Baldus verò in l. Gallus. §. etiam. de lib. & poſthum. & in d. l. liberti, ſolùm affirmat hæc verba intelligi de hærede maſculo ſanguinis ad excluſionem extraneorum: atque ita non negat Baldus duobus in locis iã relatis; quin conceſsio ſit hæreditaria, & quin illi deſcendentes debeant eſſe hæredes: immò expreſsè id ſenſit, dũ vult extraneos eſſe excluſos. Ita etiam intelligendus eſt Baldus in d. l. Caius. ff. ſoluto matrim. ita etiam loquitur. & clarius Aret. in d. l. pro hærede. §. 1. col. 2. verſic. 2. aduerte, de acquir. hæred. ita pariter loquitur Alexan. in d. §. etiam. num. 4. dum ſequitur Baldum in d. l. liberti libertæque. & clarius idem Alex. conſil. 105. num. 2. lib. 1. & conſ. 139. num. 2. 6. lib. 6 quo poſteriore diſputat, an in ea ſubſtitutione verbum, hæres, ſolùm ad deſcendentes ſpectet: vel etiam extraneos cõprehendat; non tamen negat quin illi deſcendentes debeant eſſe hæredes. Ad auctoritatem Decij multis in locis relatis reſpondetur, illi non eſſe deferendum poſteaquam aliis in locis ſibi parum conſtans fuit. ſic Iaſon d. conſi. 7. col. 9. non negat, quin deſcendentes debeant eſſe hæredes. quemadmodum hoc clarè affirmauit Brunus conſil. 25. col. vlt. in contrarium allegatus. Ad auctoritatem Rubei & Pariſij dico pariter illos pugnantia ſcripſiſſe, quemadmodum & Ruin. & Curt. Iun. nec cæteri in contrarium allegati negant, quin deſcendentes iſti hæredes eſſe debeant.

Non obſtat ſecundum fundamentum, quia illa verba legitimis ſunt poſita ad excluſionem illegitimorum, qui à feudi ſucceſsione arcentur. Atque ita intelligi facilè poteſt, hoc non eſſe verè & propriè feudum ex pacto & prouidentia, ſed eſſe hæreditarium, vel ſaltem mixtum. Quanquam verè credam (vt etiam ſupra dixi) illa verba pro ſe & hæredibus maſculis ligitimis, &c. nõ referri ad hæc feuda Caſtrorum, quæ ſecundogenitis relinqui poterant, ſed ad ſolam ipſam Marchiam. volui tamen hæc ſcribere, quò abundè omni ex parte huic muneri meo ſatisfacerem.

Quò ad ſecundam iuris concluſionem, dicendum eſt, quòd cùm iam demonſtratum fuerit hactenus feuda hæc hæreditaria eſſe; illud ſequitur dicendum, Illuſtriſſ. Ioan. Franc. teſtari eo modo potuiſſe, quo eſt teſtatus, adiiciendo ſcilicèt conditionem & onus reſtitutionis: ſi quidem ea eſt feudi † hæreditarij natura, vt de eo poſsit ad libitum vaſallus diſponere & teſtari. ita in ſpecie huiuſmet feudi reſpondit Pariſius conſil. 106. nu. 29. lib. 1. qui quidẽ conſuluit, licuiſſe d. D. Ioan. Franc. teſtari & prælegare aliqua feuda ex iſtis alteri filiorum, cùm feuda hæreditaria, vt cætera patrimonialia teſtamento relinqui poſsint. Illum ſecutus ſum aliquando in reſponſo à me reddito pro Genuenſium Republ. quod eſt impreſſum poſt Tractatum de recuperã. poſſeſſ. artic. 3. nu. 44. vbi Albericum in ſuo dicti nario in verbo, feudum. & alios retuli. His accedunt Ruin. conſil. 1. numer. 16. lib. 1. Iaſ. conſil. 236. col. 4. lib. 2. Curt. Iun. in tract. feudorum. 4. parte princip. numer. 132. Idem reſpondit Pariſ. conſil. 4. num. 27. lib. 1. & conſil. 11. num. 33. lib. 2. & nouiſsimè Natta conſil. 501. nu. 14. lib. 3. & nu. 22. verſic. item alio modo. ſi ergo licet Vaſallo de feudo hæreditario diſponere inæqualiter inter filios, à fortiori conceſſum ei eſſe intelligimus, poſſe adiicere conditionem reſtitutionis ad commodum deſcendentium.

Secundò eo fundamento adducor in hanc ſententiam, quòd ita ex tenore primæ inueſtituræ licuiſſe conſtat.

† Tenor

20 † Tenor enim primæ inueſtituræ obſeruandus eſt: vti ſcribunt Dec. conſil. 185. num. 3. Curt. Iun. conſil. 108. nu. 18. & in tract. feudo. parte 2. q. 7. & alibi perſæpe. Et tenor inueſtituræ ſeruandus eſt, quoniam is legem & naturam feudo tribuit: ita poſt alios ſcribunt Pariſ. conſil. 106. num. 20. lib. 1. Neuiz. conſil. 11. num. 6. & Zaſius in epito. feud. par. 5. num. 60. Ex tenore ergo illius antiquæ inueſtituræ feuda horum caſtrorum poſſunt teſtamento relinqui & illa
21 facultas data eſt per verbum † poſsit, quo liberum tributum dicitur arbitrium. vti in ſpecie reſpondit Natta conſil. 504. num. 2. lib. 3.

Tertiò ſuffragatur huic ſententiæ, quod ita ex longa obſeruatione huius familiæ relata inueſtitura recipit hanc interpretationem, vt pater poſſet de his feudis diſponere. quemadmodum diximus ſuprà feciſſe anteceſſores horum
22 Illuſtriſsimorum collitigantium. Et valet certè † conſuetudo vnius familiæ diſponendi ſub certo modo & forma: vt ſi vni filiorum conſueuiſſet prælegari: ita Albericus in ſuo dictionario in verbo, feudum. & tradunt Iaſ. in repet. l omnes populi. num. 42. de iuſt. & iure. & conſil. 46. num. 3. lib. 1. Soc. Iun. conſil. 65. num. 34. lib. 1. Boer. q. 155. nume. 29. qui latè idem in feudis his reſpondit. & hos ſecutus ſum in dicto reſponſo pro Genuenſ. Republ. art. 3. numer. 47. & in ſpecie reſpondit Natta conſil. 503. nume. 15. lib. 3.

Quartò accedit multorum auctoritas, qui in ſpecie cen
23 ſuerunt, vaſallum poſſe de feudo † hæreditario ad libitum diſponere ſuo teſtamento, & in eo adiicere conditiones: ita iſernia in cap. 1. an agna. & in cap. 1. de alien. feud. pater. & plures in hanc ſententiam recenſet Pariſ. conſil. 2. num 32. & conſil. 3. num. 20. lib. 1. qui Alex. Brunum, Decium, Curt. Iun. & alios permultos citat. Quod verè dubium non habet. Illud etiam ſcribunt relati interpretes,
24 † feudum hoc hæreditarium venire in reſtitutione fideicommiſsi: vti tradunt etiam Bart. in l. vt iuriſiurandi. §. ſi liberti. num. 3. de oper. liber. & in l. ſi patroni. ff. ad Treb. Bald. in l. cum virum. C. de fideicommiſſ. Alexand. conſil. 29. numer. 15. lib 5. Curt. Iun. in tractat. feudo parte 1. princip. quæſt. 8. num. 20. & part. 4. num. 133. & alios retulit Pariſ. d. conſil. 3. num. 26. lib. 1. qui apertè reſpondit in
25 feudo hæreditario adiici poſſe onus reſtitutionis, atque ita fideicommiſsi.

Quintò ac vltimò, dato (non conceſſo tamen) feudum hoc non eſſe hæreditarium, & de eo regulariter non poſſe in teſtamentis diſponi: attamen adhuc cenſeo in caſu
26 iſto Do. Ioann. Franc. teſtari † & diſponere ita potuiſſe, cùm Imperator directus feudi dominus eam diſpoſitionem ex certa ſcientia confirmauerit, vt poſt Bald. in cap. 1. §. donare qual. feud. aliena. poterat. & in ſpecie huius noſtri caſus reſponderunt Dec. conſil. 606. num. 16. & Pariſ. conſil. 106. numero vigeſimo nono. libro primo. idem reſpondit Decius conſilio 194. numero quarto, verſic. terò addo Signo. conſil. 10. & Brunum conſil. 38. numer. 3.
27 Nec illud aduerſatur, fore etiam † neceſſarium conſenſum eorum qui ſuccedere habent. vt tradunt Iſernia in c. Imperialem. in princ. col. pen. & vlt. de prohib. alien. feud. per Frider. Martin. Laud. & Card. in ca. 1. §. donare, qual. feud. alie. pote. quos ſecutus eſt Capicius deciſ. 115. nu. 23. Quia illud procedit in feudo antiquo non hæreditario, vt 35
declarat Curt. Iun. tracta. feudo 4. parte. num. 144. & ideo Natta conſil. 501. nu. 29. lib. 3. ſcribit. Præterea in caſu noſtro conſenſerunt deſcentes Io. Franc. ſi quidem inſtituti ab ipſo Io. Franc. ac cæteri ab illis deſcendentes aditione hæreditatis, pactionibus ac tranſactionibus. Io. Franc. te-
28 ſtamentum confirmarunt. & ob id diſſentire † non poſſent ſi in humanis agerent. vt ſcribunt omnes in cap. 1. §. præterea. quib. mod. feud. amitt. ex illo textu. Præpoſ. in c. 1. col. 2. de alien. pater. feud. Rol. à Valle conſil. 2. num. 35. lib. 1. cuius ſententiæ ea eſt ratio, quia hæres, dum defuncti perſonam refert, authen. de iureiuran. à moriente præ-
29 ſtito. in princip. non poteſt defuncti † factum improbare. l. cùm à matre. C. de rei vind. & tradunt in ſpecie Baldus in l. qui ſe patris. num. 9. C. vnde liberi. Alexand. conſi. 13. 36
nu. 7. & conſil. 19. num. 14. lib. 5. Afflict. deciſ. 112. num. 12. cæteros prætereo.

Quò ad ter iam illam dubitationem, an Illuſtriſſ. Do. Pyrrhus ex ſuo delicto præiudicium aliquod his ſuis de- 37
ſcendentibus attulerit: ita quòd ex illius facto immutata fuerit natura feudi, & effectum ſit feudum nouum: de quo licuerit Illuſtriſſ. Do. Federico teſtari, & ad commodum Illuſtriſſ. atque Excellentiſſ. Dom. Ducis Mantuæ contrahere. Qua quidem in re dicendum videbatur, feudum hoc ſuam naturam mutaſſe, & adiectas reſtitutionis conditiones ſublatas eſſe.

Primò, quia ſi concedimus feudum hoc fuiſſe ac eſſe hæreditarium inde ſequitur, ita ob vaſalli delictum publicari † atque fiſco deferri potuiſſe, vt cætera patrimonialia 30
deferri ſolent. ita docuit Bart. in l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. nume. §. ff. de damn. infect. & in ſpecie tradunt Neuiz. conſil. 68. num. 41. Boer. q. 264. num. 8. & alij permulti, quos retuli in tract. de recupera. poſſeſſ. Remedio nono. num. 252. cùm ergo feudum delatum fuerit Cæſari, id eſt domino directo, ſequitur ei licuiſſe pro ſuę voluntatis arbitrio alteri concedere. ita reſpondit Pariſ. conſil. 1. nu. 120. lib. 1. poſt Corneum conſil. 96. lib. 4. Qua quidem ex mutatione perſonę ſequitur mutatam eſſe feudi naturam, vt infrà dicemus.

Secundò non parum illud vrgere videtur, quia hæc qua-
31 litas, quòd feudum deuoluatur † ad dominum directum, ob vaſalli delictum, eſt qualitas feudo inhærens, quæ ſemper feudum concomitatur. ita affirmarunt Afflictus deciſ. 282. num. 15. Rubeus conſil. 76. num. 4. Curt. Iun. in tract. feudorum, par. 5. num. 2. verſic. poteſt reſponderi. Zaſius in Epitome feudorum. par. 10. num. 101. Gozad. conſil. 84. num. 4. & Pariſ. conſil. 21. num. 54. lib. 1. & communem teſtatur Soc. Iun. conſil. 68. num. 126. lib. 3. cùm enim dominus concedit feudum, ea ſub conditione concedere dicitur, donec vaſallus fidelis erit. quod probat cap. 1. §. vltim. quæ fue. prima cauſ. benef. amitt. ſiue ergo feudum hoc ſit hæreditarium, ſiue ex pacto & prouidentia, ſemper dicendum videtur, ob Do. Pyrrhi Vaſalli infidelitatem, atque ita conditione ceſſante eſſe deuolutum ad ipſum Cæſarem directum dominum. Qui quidem concedendo illud alteri, nempè Dom. Aloyſio nouam naturam feudo tribuiſſe videtur. & per conſequens eſſe extinctas omnes illas conditiones ipſi feudo à domino Ioanne Franciſco adiectas.

Tertiò accedit, quòd † vaſallus ob crimen læſæ maie-
32 ſtatis, cùm ſcilicet arma pro hoſte contra proprium dominum ſumit, non ſolùm ſibi ipſi in feudo præiudicium adfert, verùm etiam & filiis ſuis, ita reſponderunt Pariſius conſil. 21. num. 51. lib. 1. & Soc. Iun. conſil. 68. nu. 126. lib. 3 & ſcriptum reliquit Iacobinus a S. Georgio in inueſtitura feudali, in verbo, Et dicti vaſalli promiſerunt non committere feloniam, col. 5. verſic. quinta cauſa. Qui quidem interpretes alios eiuſdem opinionis recenſet, & teſtatur, * hanc eſſe magis receptam opinionem. Hæc confirmantur, quia, ſi feudum hoc † hæreditarium eſt: quemadmo- 33
dum filius ob crimen læſæ maieſtatis à patre commiſſum bonis hæreditariis priuatur. l. quiſquis. C. ad l. Iul. maieſt. ita etiam carere debet feudo hoc hæreditario, cùm feudũ
34 hæreditarium † ſine hæreditate ipſa obtinere non poſsit. ita in ſpecie reſpondit Alex. conſ. 30. nu. 17. lib. 1. poſt Baldum quem recenſet. Et idem docuit Imola in ca. 2. nu. 18. verſic. ſed aduerte. extra, de feudis.

Et ex his deducitur, quòd quando Carolus V. conceſsit hoc feudum Do. Aloyſio, quia deinde ceſsit filiis D. Pyrrhi, dicitur conceſsiſſe in vim feudi noui. Eſt enim hæc multorum opinio, quòd ſi † feudum ad dominum directum deuoluitur, & ab eo alteri conceditur, hæc conceſsio cenſetur facta in vim feudi noui. ita ſcribunt Dynus in l. quod dicitur. ff de impenſ. in reb. dotal. factis. Alua. & Iſernia in c. j. de vaſallo decrep. æta. Baldus in l. 1. q. 42. ff. de rerum diuiſ. Raymundus in cap. Imperialem. §. inſuper. tit. de prohib. feud. alien. per Feder. Alexan conſil. 18. num. 5. & conſil. 28. num. 2. & num. 18. lib. 3. Decius conſil. 586. in fin. Iacobinus à S. Georgio in inueſtitura feudali, in verbo dictíque vaſalli, col. vltim. addite, quòd & Pariſ. conſil. 21. numer. 57. lib. 1. Qui quidem Doctores vno ore (vt dixi) ſcribunt, quòd quando dominus directus, ob vaſalli feloniam apprehendit poſſeſsionem feudi ad ſe deuoluti, & illud alteri concedit, feudum cenſetur nouum, non autem antiquum. Nam mutatione perſonæ mutatur † feudi natura. Ita in ſpecie ſcribit Are. in l. ſi mihi & Titio, in princ. nu. 5. & ibidem col. vlt. ff. de verb. oblig. & apertius Vldaricus Zaſius conſil. 12. num. 13. lib. 1. ita etiam adiectione † qualitatis nouam formam & naturam actus aſſumit. l. ius ciuile. ff. de iuſt. & iure. vbi Bart. & Iaſ. & tradit glo. in cap. ſtatutum, de electio. in 6. & ſcripſi in commentariis de arbitrariis iudicum, &c. lib. 1. quæſt. 11. num. 13. Ac-

cedit

cedit glo.in clem.2.in verbo,sanctioni. de vita & honest. cleric.& quod responderunt Curt.Sen. consil. 4. Tertator Augustinus,ad finem,& Socin.Sen.consil.27.col.4.in princ.lib.1.Et in specie hac ratione vsus est Iason in d.l.si mihi & Titio,in princ.col.vlt.versiculo item inquantum. de verb.oblig.Ex his consequens illud fieri videtur, quod licuerit Dom.Federico de hoc feudo nouo disponere ad commodum Illustriss.atque Excellentiss.Do.Ducis Mantuæ.Et tanto fortius,cùm ipse Dom.Dux sit ex eadem linea iuxta doctrinam Baldi in l.voluntatis.C.de fideicommiss.Decij consil.390.nume.11. Bruni consil. 36. & Curtij Iunioris in tractatu feudo.parte quarta,numero 129. cùm
38 scribunt, †feudum vel fideicommissum alienari posse in illos de familia.Hæc me reddebant hæsitantem,vt contra hos Illustriss.fratres responderem.

Re tamen ipsa longè melius atque diligentius perpensa, sum in contraria opinione, quòd imò Do. Pyrrhus ex 44
suo delicto nullam attulit his suis nepotibus detrimentum, ita quòd ex illius facto immutata non fuit feudi natura,vt de eo testari licuerit dicto Do.Federico. Quod vt dicam,multis adducor rationibus & argumentis.

Primò ea ratione, quia iam diximus, hoc feudum esse sua origine hæreditarium, & Dom.Ioann.Franciscum de eo potuisse disponere, adiiciendo onus fideicommissi & restitutionis.Atqui quando res patrimonialis sub onere restitutionis relinquitur, grauatus eam restituere,non po-
39 test de ea disponere:nec † eam per suum delictum perdere 45
ad detrimentum eorum qui succedere debent. ita docuit Bar. in l. Imperator. ff. de fideicomm. liber. quem secuti sunt Alexand.cons.23.lib.1. Calcan.cons.74.num.8.Ruinus consil.124.num.5.& consi.129. numero 4.lib.2.& cõsi.23.nume.13.libr.5.Socin.Sen.consi.121.num. 22. libr. 4. Parisius consi.137.num.1. libro 4. Socinus Iunior consilio
* 149.libro tertio,* communem esse testatur Rubeus consi.154.nume.1.& si ipse dissentiat. Et hanc esse communẽ & in foro seruari testatur Alciatus resp.650.Hanc proba-
40 uit & Rolandus consi.31.nume.25. lib.1. & in specie † feudi hæreditarij fideicommisso suppositi, vt ex delicto grauati fisco non deferatur ad aliorum detrimentum,respon 46
dit idem Rolandus consilio 1. nume. 44. libr. 3. Et idem decidit Afflictus decis. 282. nume. 15.

Nec repugnat,quod Cæsar dominus directus feudi non apprehendit bona hæc Do.Pyrrhi delinquentis tamquam fiscus; sed tamquam dominus directus, qui ob infidelitatem sui vasalli feudum apud se recipit in vltionem illatæ 47
* iniuriæ:iuxta * receptam illam doctrinam, quam probaui in tracta. de recuperãda possessio.Remedio nono, nu-
41 248. cùm scripsi,quod, quando † vasallus feudi possessor deliquit,& ambigitur cui feudum acquiratur, an domino directo,uel agnatis, vel damnum passo, id est offenso,verè defertur feudi domino.Et eiusdẽ opinionis addo Oldradum consil.17. &c. apertius Ruinum consil. 23. in fi. libr.primo.

Respondeo Cæsarem non potuisse consequi bona hæc feudalia tamquam feudalia, ex quo naturam patrimonialium fideicommisso suppositorum obtinuerunt:quod quidem fideicommissum Cæsar ipse confirmauit. Quemadmodum ergo bona simpliciter patrimonialia restitutioni obnoxia non confiscantur ita nec ista. Et cùm concurrat 49
causa naturalis & accidẽtalis:naturalis scilicèt feudi, quæ est,vt ob delictum vasalli feudum ipsum domino deuoluatur:accidẽtalis verò,vt feudum hoc sit instar patrimonij, & ob id fideicomm. subiectum confiscari non possit.Verè dicendum est causam accidentalem tanquam contrariã illi naturali esse spectandam.Ita declarat Bartol.in l.3. numero 1. ff. de tutelis. Alcia. in l. 2. in princ. nume. 42. de verb. oblig. 50

Non etiam hîc aduersatur illorum opinio,qui asserunt,
42 imò prohibita alienari † confiscari:quia respondeo confiscari quò ad fructus,non autem quò ad propriitatem,ita declarat Ripa in l. ex facto. §. ex facto. numero. 11. ff. ad Trebell. & sensit Rubeus consil. 154. numero 2. imò nec fructus percipit fiscus,cùm directo & expressim prohibita est alienatio.ita respondit Alci.resp.650.

Secundò suffragatur solida hæc ratio,quod feudumhoc ademptum Do.Pyrrho,& deinde ab eo Cæsare concessum
43 D. Aloysio, † concessum verè fuit eo in statu & gradu, vt erat apud ipsum Domi. Pyrrhum. Quem quidem Dom. Aloysium dicit Cæsar se inuestire secundum feudi naturã. Quo fit vt illæ qualitates & conditiones omnes, quæ inerant huic feudo tempore quo à D. Pyrrho possidebatur, sint repetitæ & in personam Aloysij:& per consequens in personam filiorũ Do. Pyrrhi,quibus ab Aloysio iura cessa fuerunt, vti probat tex.in capitu. 1.de vasallo decrep. ætat.quod tradunt Bal.in l.1.q.15. ff.de rerum diuis. Barto. in l. quod dicitur.numer.9. ff. de impens.in reb. dota. factis.glo.in capit.1.§.insuper.de prohib.feud.alien.per Feder. vbi Baldus. & Doctores alios plures recenset Cur. Sen.consil.49.Memoriæ recolendæ.colu.20.versic.tertiò respondemus.idem consi.sequenti.colu.68.versi.quo casu vtendo.& col.seq.verfic.certo certius.& col.74. in fine.qui eiusdem opinionis recenset Castren. & Alex. Quibus accedunt & Afflictus in d.cap. 1. numer. 7. de vasallo decrepitæ æta.Brun. consilio 79, Craue. in tracta. de antiq. tempo. vltima part.nume.26.Hinc etiam Baldus in l. vnica numer.31. C. quando non peten. partes. & cum eo
Alexan.consi.30.numero 6.libro 1. scribunt.in feudo † renouato censeri repetitas dictas omnes qualitates & conditiones antiqui feudi. idem Alex. consi.107. numer. 14. libro.4. clare Dec.consi. 53.col.2. vers. ex quibus omnibus Gozad. consi. 84.numer.5. si ergo feudum hoc cessũ filijs Pyrrhi retinuit naturam & qualitates feudi antiqui, sequitur fuisse ac esse suppositum restitutioni fideicommissi constituti à Io. Franc.

Tertiò hoc feudum non immutasse naturam vel ex eo constat,quod Carolus V. in restitutione Do. Pyrrhi & filiorũ anno 1530.dixit, se plenissimè † restituere Pyrrhum & eius filios, ac si nunquam aliquod delictum perpetrasset D. Pyrrhus. Quæ sanè restitutio hunc parit effectum; vt feudum non censeatur de nouo concessum: sed potius sit adhuc antiquum cum suis conditionibus & qualitatibus in pristinum restetutum,ita docuit Martin. Lauden. in d. capitulo 1. de vasallo decrep.æta. & ibidem Isernia Alua.& apertius Afflictus.numer.7.versic. tamen hoc fallit. Cur. Sen.d.consi.50.col. 49.versic. & pro hoc bene. & col.68. versi.quo casu vtendo. Idem scriptum reliquit Craue.tracta.de antiq.tempo. vltima parte.numero 26.in fine. Nec adhibenda est differentia, quòd iam feudum fue
rit alteri,hoc est,Aloysio acquisitum:quia etiam † restitutio plena prodest quo ad acquisita etiam tertio,modo sit iuris ciuilis acquisitio,qualis illa Aloysij fuit. ita respondit Decius consil. 252. ad finem.post Card. in capit. quia diligentia,de electio.& ibi Imola,in fine.Alexan.& alij in l.Gallus.§.& quid si tantùm,de lib.& posthum.Ruin.cõsi.21. libro 5. Est ratio,quia † restitutio dicitur esse repositio in pristinum statum l.videamus.§. in Fauiana. de vsuris.& l.quod si minor.§.restitutio.ff. de mino.Decius.l. in condemnatione. §. cùm verbum, de reg. iuris. Marsil. sing. 17.scripsi in tract.de recupera.poss.in præludiis.numer.5. 6.

Quartò accedit ea vrgens & solida ratio, quod ad hoc vt propter vasalli crimen, (Feloniam nostri vulgò vocãt)
48 † feudum ad dominum deuoluatur, & alteri concedendo mutet suam naturam:ita quod ex feudo antiquo nouum efficiatur:vel ferri debet sententia condemnatoria,vel saltem declaratoria,qua declaretur voluntas domini,qui feudum ad se euocat ob crimen illud à vasallo commissum. ita omnes in d. c. 1. de vasallo decrep. æta. Et in specie cũ ob crimen † læsæ Maiestatis feudum deuoluitur ad dominum,ipso iure fore necessariam declaratoriam scripsit. Imola in capitulo secundo,numero 14. de feudis.Ias.in l.filio quem pater.numero 22. de liber.& posthum. Cauer. consilio 239. numero secundo.vbi latè & Moderni Parisien. in commentariis. ad consuetud. Parisien. parte prima.§.30. numero 106.cuius sententiæ vera est ratio, quia constare de ea qualitate debet,quæ pœnam infert.Nec ip
si † Principi in hoc plenè creditur,cùm de eius commodo agatur.quod in specie affirmarunt Cardinalis consilio 128 in quæstione quæ vertitur.Ruinus consilio tertio. numero quinto,libro quinto.Paris. consilio primo, libro primo,vbi permulta in discursu.& latè idem affirmauit Craue.de antiq.tempo.parte prima. 1. particula.numero decimooctauo. Atqui in casu nostro de crimine commisso à D. Pyrrho,quo asseritur ab eo eu[illegible]catum feudũ,non constat nec per sententiam condemnatoriam, nec declaratoriam:sequitur ergo extinctam monesse illius feudi antiquã naturam & essentiam.Nec aduersatur factam esse declarationem à Carolo V. qui, dum concesit feudum hoc D. Aloysio,declarauit Dominum Pyrrhum eo fuisse ab ipso priuatum,quia fuerat is D. Pyrrhus secutus partes Gallorum ad-

rum aduerſus ipſum Cæſarem. cui quidem aſſertioni credendum videbatur,ex tex.in capitulo cùm nobis,de teſtibus.Reſpondetur eam declarationem eſſe habendam ac ſi facta non non fuiſſet. Nam (vti in hac facti ſpecie reſpõdit Decius conſilio 606. numero ſeptimo,octauo) hîc ex abrupto priuatio facta fuit:citatus non fuit Pyrrhus, im-
51 mò de ipſo crimine non conſtabat:id quod efficit, vt † priuatio illa fuerit omnino nulla, vt Dec.rectè reſpondit.cuius quidem rationes & Doctorum auctoritates, quæ apud cũ legi facilè poſſunt,non refero. Quibus accedunt quòd
52 etiam in † crimine hoc læſæ Maieſtatis conſtare debet de ipſo crimine iudicialiter,& is factus reus citari debet, ac demum ferri debet ſententia.ita Card.d.conſi.128.In quæſtione quæ vertitur.Ruin.conſi.3.numero.5.libro.5. & ibi declarat d. cap. cùm à nobis.& in ſpecie tradit Goza.conſi.84.nu.8.

Quintò ac vltimò accedit,quod vbi dubia res eſt, præ- 57
ſumptio eſt,feudi renouationem factam in filios Domini
53 Pyrrhi † eſſe in vim antiqui,non autem noui feudi.Ita reſponderuut Roma.conſilio 315. numero primo. Alexan.cõſilio 30.numero ſexto libro primo.Ruin conſilio decimoquinto,numero tertio,verſi.quia ergo.& conſilio 90. numero quinto in fine.libro primo Decius clarè conſil. 53. colum.vlt. verſi.quintò,quod feudum.conſilio 78.columna penul.verſi.& licet vaſallus.conſilio 265.numero ſecũdo in fin.& conſi.445.nume.7.erit ergo huic præſumptio 58
ni ſtandum donec contrarium probetur,immo Io.Igneus in l.1.§.ſi dominus.nume.40. ff.ad S.C.Sillania.ſcribit feudum non præſumi effectum nouum,niſi dominus concedens ſpecialiter id dixerit.

Non obſtant adducta in contrarium,quibus etſi credã ex iam traditis eſſe ſatisfactum:attamen in ſpecie reſponderi ita poſſe opinor.Et ad primum reſpondeo, publicationem illam efficere non potuiſſe his ſucceſſoribus quibus ex eo teſtamento Cæſaris auctoritate confirmato feu 59
dum erat reſtituendum,vt iam diximus.

Non obſtat ſecundum,quia reſpondeo primò,illã qualitatem feudo inhærentem aſſumpſiſſe aliam naturam,nẽpè bonorum patrimonialium ſuppoſitorum fideicommiſſo,vt dixi ſupra.Quæ ſanè bona fiſco delata non fuerunt ob delictum poſſeſſoris, in detrimentum ſucceſſorum. 60

Non obſtat tertium,quia verè (vt diximus) non potuit Pyrrhus ex ſuo facto & crimine filiis ſuis præiudicium adferre.Nec illud aduerſatur,factum defuncti nocere ſucceſſori hæredi:cùm ſit iuris regula, hæredẽ non poſſe im-
54 pugnare † factum defuncti, quia non procedit illa regu- 61
la,quando à defuncto non habet, quòd ex alterius diſpoſitione & voluntate debet conſequi. Ita in ſpecie noſtra 62
reſpondit Iaſ. conſilio 64. colum. 3.verſi.nec obſtat,ſi diceretur. libr.3. poſt Bart. in l. 2. in fine. C. de inoff. donat. Quibus addo Craue. conſilio 200.numer.7.& Gram.
55 deciſ.93. numero 11. 12. qui ſcribunt,tunc † hæredem nõ teneri approbare factum defuncti, cùm is defunctus tenebatur omnino relinquere rem illam ipſi ſuo hæredi. Atqui in caſu noſtro is Pyrrhus tenebatur hoc feudum reſtituere ex diſpoſitione Io. Franciſci. non ergo potuit Pyrrhus delinquendo his ſuis hæredibus præiudicare.

Non obſtat quartum & vltimum,quia reſpõdetur feudum hoc non fuiſſe conceſſum Aloyſio in vim feudi noui; imò antiqui. vt iam diximus, nec mutatione perſonæ mutata dicitur natura feudi. ita Zabarella conſilio 92. Fauendo pupillis colu.1. verſi. nec etiam noua.cùm reſpondit, ex noua forma inueſtituræ,feudum antiquum & paternum non efici nouum. Et clarius ac in ſpecie magis reſpondit Ruin. conſilio 15.numero 3. verſi. nec obſtat. lib. 1. cùm dixit, non cenſeri mutatam naturam feudi antiqui, etiamſi aliis perſonis extraneis de alia agnatione conceſſa ſit noua inueſtitura : quidquid Aret. & Iaſon ſcripſerint in d.l. ſi mihi & Titio. Quod ſine controuerſia procedit cùm renouatio facta eſt inſtar antiquæ, vt hîc factam fuiſ-
56 ſe diximus. Quòd autem dicitur, mutatione † qualitatis nouam formam & actum conſtitui, intelligitur,cùm qualitas ſubſtantialis immutatur:ita in ſpecie declarãt Ruin. conſilio 20. numero ſeptimo. & clarius conſilio 35. nume 63
ro 9. in fin libro 1. & Gozad. conſilio 84. numero 12. In caſu noſtro nulla qualitas ſubſtantialis fuit mutata ; ob id feudum hoc ſuam priſtinam naturam retinet. Quibus accedit quod hoc in caſu, Carolus V. cùm eam conceſſionem ipſi Aloyſio fecit, non apprehenderat poſſeſſionem ipſius feudi, atque ita non erat facta incorporatio (vt noſtri dicunt) in ipſum Carolum, vt concedendo alteri dicatur feudum nouum dediſſe. ita declarant Gozad.conſilio 84. numero 10. & Afflict. in d. c. 1. numero 7. verſi. ego in hac. de vaſallo decrep. æta. Nec (inquit Afflictus) ciuilis ipſa poſſeſsio, quam directus dominus habet,hoc in caſu ſufficit : ſed corporalis, ſeu naturalis debet eſſe apprehenſa, quod docuit & Bald. in l. 1. q. 15. ff. de rerum diuiſ. & cum eo Iaſ. conſilio 64. colum. 2. verſi. ſecundò poſſunt.libro 3. Præterea, iam diximus filios Pyrrhi fuiſſe reſtitutos, quæ ſanè reſtitutio efficit, vt illud feudum non nouam naturam,ſed antiquam retineat His intelligimus illæſa fore iura horum Illuſtriſs. fratrum,in quorum detrimentum non potuit diſponere vel contractu vel teſtamento D. Federicus patruus. Habent enim i, ſuccedere † vti proximiores. D. Federico,cuius perſona,vt vltimi decedentis conſideratur.c.1.de nat.ſucc.feud.vbi Bald. & tradunt Soc. Sen. conſilio 86.colum.penult. verſic. & pro iſta.libr.3.& Iaſ.conſilio 17.libro 3. Quocirca non obſtat illa Baldi doctrina in l.voluntatis.C.de fidei.ac aliorum,quos in illo quarto fundamento retulit. Accedit ex alio etiam non obſtare.Siquidem dolo & fraude facta videtur hæc alienatio in Illuſtriſsimum Ducem potentiorẽ odio horum Illuſtriſsimorum fratrum. Quo fit vt nullo
58 iure ſubſiſtat. Iure enim prohibentur † alienationes factę in potentiorem. toto. titu. C. ne liceat poten. & tradunt Craue.conſilio 205. ad fi. Iacob.de Leonardis inter conſilia Bruni conſilio 114.numero 82. Quod procedit etiamſi ſit de agnatis.ita reſpondit poſt Baldum Alexand.in conſilio 9.numero 5. libro tertio,quem ſecutus eſt Iaſ. in l. ſi ita quis.§.ea lege.numero 10. de verbo.oblig.& ideo reſpondit Iaſ.conſilio 149.in fi.libro 4. alienationem præſumi fraude factam,cùm fuit facta in potentiorem. Ita etiã
59 prohibetur † alienatio in fraudem facta vti videmus in eo qui ad euertendum fideicommiſſum fraude alienat. l. Titius.ff.ad S. C. Treb. Bart. in l. Imperator. §. vlti. de leg.2.Soc. Sen. conſilio 31. numero 12. libro quarto. Ita nec feudum per fraudem alienari poteſt in eum, cui iure ſuo non defertur mortuo alienante : quandoquidem à fi-
60 deicommiſſo ad feudum argumentũ † duci ſolet. ita Decius conſilio 45. numero 33.poſt Iſerniam, quem refert. fraus autem & dolus D. Federici alienantis,vel ex eo probatur,quod grauis,ob præteritas lites,extabat inimicitia. §. item propter.Inſt. de excuſ.tut. cum ſimilibus. Eſt ergo † præſumendum quòd in odium horum fratrum noluerit alienare:ita Pariſius conſilio 14.numero 41. libro primo,& fraus etiam & dolus detegitur ex eo quod † clàm is D. Federicus alienauit, arguit clandeſtinitas dolum & fraudem. Si quidem qui malè agit, odit lucem. cap. conſuluit.de off. deleg. ita ex clãdeſtinitate fraudem arguit Baldus in l. ab Anaſtaſio 5.nota. C. mandati. & ſcripſit in commentar.de arbitr.iud.libro ſecundo caſu 194. numero decimooctauo vbi & alios permultos retuli. Eſt ergo concludendum, Dominum Federicum ex ſuo teſtamento,vel contractu nullum præiudicium potuiſſe adferre Illuſtriſsimis iis D.fratribus,cùm feuda hæc talis naturæ fuerint,vt tranſactionibus, diuiſionibus ac teſtamentis eam conditionem recipere potuerint. quòd non tranſirent in alios quàm in proximiores : quæ ſanè conditio immutata non fuit ex ea noua conceſsione facta à Cæſarea Maieſtate poſt delictum à D.Pyrrho perpetratum:vt iam ſatis demonſtratum fuit.Et præſuppoſito, feudum hoc eſſe antiquũ ex ſolo pacto & prouidentia,multò minus deberi & ſponi & alienari potuit in præiudicium horum Illuſtriſsimorum fratrum. Atque ita iuris eſſe cenſeo,rectiore iudicio ſaluo.

Quòd verò ad cauſam poſſeſſoriam attinet,dum dubitatur,an Illuſtriſs. ij D. fratres hæredes & ſucceſſores Federici patrui,aliquo remedio tanquam ſpoliati ab Illuſt. D. Duce Mantuæ, ad ſuam priſtinam poſſeſsionem reſtitui debeant.Quæ quidem in re dicendum videbatur,non eſſe ſibi aliquod remedium, quo reſtituantur iure tributum.

Imò,quia vt † ſpoliatus valeat reſtitui,probare debet tempore quo aſſerit,ſe ſpoliatum fuiſſe, quòd poſſidebat: cùm priuatio habitum præſupponat præceſsiſſe. l. manumiſsiones.ff. de iuſt. & iur. l. decem. . decem, de verbo. obliga. ita in ſpecie ſpolij ſcribunt Bal. in c. cum eccleſia

Sutrina.

Sutrina. numero 13. de cauſa poſſeſſ. & propr. Corn. conſilio octauo numero ſecundo libro primo & conſilio 117. numero ſeptimo, libro quarto. & ſcripſi in comment. de recup. poſſeſſ. in præludiis. numero primo. Atqui in caſu hoc non videtur Illuſtr. D. Pyrrhus Iunior & illius fratres poſſediſſe hoc caſtrum, quo aſſerunt, ſe ſpoliatos fuiſſe: non ergo reſtituendi videntur. Quòd autem non poſſederint, vel ex eo patet, quòd ſolùm miſſi ſunt in poſſeſſionem ex primo decreto prouenienti ex perſonali actione.
64 quod ſanè primum decretum † poſſeſſionem non tribuit, vti probat l. 3. §. genera. ff. de acqui poſſeſſ. & ibidem Iaſ. numero 11. & eſſe communem ſententiam teſtatur Alexã. in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. numero 22. 23. & ibi Iaſ. numero 15. ff. de re iud. qui ſcribunt huic miſſo in poſſeſ-
65 ſionem ex hoc primo † decreto non reddi interdictum vnde vi. & communem eſſe teſtantur Decius cõſilio 400 numero octauo in fine. Michael Vrcurrus in repe. l. ſi fini
ta. §. Iulianus. ff. de dam. infect. Dubium autem non vide- *
tur, quin ij Illuſtriſs. fratres actionem perſonalem mouerint: quandoquidem ob ſecutam euictionem, quæ fuerat
66 promiſſa in bonorum diuiſione, egerunt. pro † euictione autem tres actiones ſunt proditæ, quæ perſonales omnes ſunt: nempè, exempto, exſtipulatione de dupla, & ex ſtipu 72
latione rem habere licere. l. 2. l. qui à pupillo. l. habere licere. ff. de euictio. & in illis locis, alibi ſæpe tradunt Doctores. & doctè ac eleganter pro more annotauit Gabriel Mudæus de actionibus empt. capitul. quando committatur ſtipulatio. numero ſecundo, vbi harum actionum naturam & differentiam explicauit.

Secundò, quòd Illuſtriſs. ij fratres non ſint reſtituendi, illud ſuadere videtur, quòd illa poſſeſſio caſtri ab Illuſt. D. Duce Mantuæ occupata, & deinde tradita Illuſtriſs. D. Federico, confirmata videtur auctoritate Cæſareæ Maieſtatis: cùm imperator mandauerit, nullum præſtari debere impedimentum ipſi Illuſtr. D. Duci, quin tanquam hæres ipſius Federici poſſet illius bona conſequi: & ſi conſequi debuit bona, etiam poſſeſſionem caſtri debuit poſſe adipiſci, cùm eã obtineret Federicus, cui ipſe Dux ſucceſ-
67 ſit. Illud autem clarum eſt in iure. † ſpoliatum principis auctoritate, non eſſe ante omnia reſtituendum. ita reſpon dit Bal. conſilio 295. Ad euidentiam, libr. 3. quem retulit 73
Afflict. deciſ. 361. numero 12. Pariſ. conſi. 99. nu. 18. li. 4. & Ripa in c. ſæpe. nu. 87. de reſtit. ſpol.

Tertiò ea ratione non videtur ante omnia ij Illuſtr. fra-
68 tres reſtituendi, quia hîc agitur de caſtro † munitiſſimo, quòd difficilis eſſet recuperationis, caſu quo in iudicio petitorio ij fratres ſuccumberent. iuxta doctr. Caſtren. in l. 2. C. de edic. diui Hadria. toll. Alexan. in l. naturaliter. §. nihil commune. numero vigeſimoprimo, & ibi Ripa numero 75. de acq. poſſ. alios permultos idem quod Caſtren ſis affirmantes retuli in tract. de recuper. poſſ. remedio 1. num. 309.

Quartò ac vltimo, nulla videbatur habenda ratio huius ſpolij, cùm Illuſtriſs. ij fratres mortuo Federico ſint con-
69 ſecuti † poſſeſſionem; & ſatis primum ſpolium purgatũ dicitur. ex his quæ ſcripſi in trac. de recup. poſſ. remed. 1. num. 382.

His tamen minimè refragrantibus contrariam ſententiã veriorem opinor: immò Illuſtr. hos fratres eſſe priùs & an 74
te o nia reſtituendos.

Primò, ea ratione ſunt reſtituendi, quod illa miſſio in poſſeſſionem facta creditur non ſolùm virtute actionum perſonalium, quæ ordinariè atque regulariter redduntur, ob ſecutam euictionem; verum etiam virtute hypothecariæ. Si quidem aſſertum eſt mihi in ea diuiſione inita inter hos fratres & ipſum Federicum patruum fuiſſe adhibi
70 tam † hypothecam omnium bonorum pro obſeruatione ipſius diuiſionis. id quod pro more ſolet adhiberi in his inſtrumentis, vti etiam ita obſeruari apud ſuos Louanienſes teſtatur Mudæus de actionibus emp. c. quomodo de e- 75
uictione cauendum ſit. numero 2. Atqui miſſus in poſſeſ-
71 ſionem ex primo decreto † virtute actionis hypothecariæ poſſidere dicitur, vt tradunt Bart. Aret. & Alexan. in l. 3. §.
* genera. ff. de acq. poſſ. & ibi Iaſ. numero 24. * communem eſſe teſtatur. & ibidem Aret. numer. 80. verſi. licet autem, vbi poſt Baldum in capit. 1. numero 10. de mil. vaſall. qui contumax eſt, idem egregiè cenſuit, cùm actione perſonali annexa hypothecariæ miſſus eſt in poſſeſſionem, vt hîc contingit. In ſimili hypothecaria idem tenent Vrcurrus in d. §. Iulianus. numero 231. Ant. Negus. in tract. de pig. parte tertia membro primo, numero trigeſimoprimo qui ſentiunt huic ita poſſidenti reddi etiam interdictum, vti poſſidetis. id quod reſpondit & Marcus Angelellus in ter conſilia criminalia diuerſorum conſilio quadrageſimoſeptimo, numero nono lib. 2. Dubitatione tamen non caret relata communis Doctorũ opinio, vt ſcripſi in trac. de retinenda poſſeſſ. remedio 1. nu. 221. Verùm nunc ſecutus communem dico hos eſſe effectos poſſeſſores: ſi ergo poſſeſſores extiterunt ij fratres tempore quo deiecti fuerunt, ſunt interdicto vnde vi aut alio ſimili remedio reſtituendi. Confirmatur, quia ex ea miſſione in poſſeſſionẽ ij fratres fructus perceperunt: vt iuſſi ſunt percipere: verè ergo poſſidebant. ita Iaſ. in dicto. §. genera. numero duo decimo poſt Bald. quem citat. & tradit Alex. d. §. Iulianus. numero 25. Quinimò, cùm ex magna contumacia d. D. Federici miſſio ſit facta in poſſeſſionem, dubium non eſt, quin ſint facti poſſeſſores. Iaſ. d. §. genera. numero 13. Vrcurr. d. §. Iulianus numero 214. * cõmunem dicit Dec. in c. conſultationibus nu. 10. de app.

Secundò, quòd ij fratres poſſiderent illo deiectionis tẽpore vel ex eo etiam demonſtratur, quòd in eo diuiſionis inſtrumento aſſeritur poſt clauſulã illam hypothecæ omnium bonorum adhibita etiam † clauſula cõſtituti & pre- 72
carij. quæ quidem operantur tranſlationem poſſeſſionis ſub conditione, hoc eſt, euenientecaſu euictionis. l. quedam mulier. ff. de rei vind. l. Pomponius. §. ſi is qui præcario. ff. de acq. poſ. iuncta. l. ſi ſub conditione. ff. de ſolu. & reſpondit Angelellus d. conſil. 47. numero nono & de clauſula precarij & conſtituti tradit latiſſimè Tiraq. trac. de iure conſtituti, ampl. 1. numero ſecundo, & ibi amplia. 11. ſcribit, reddi pro ea poſſeſſione remedium recuperatoriũ. ex inter dicto, vnde vi. Cum ergo miſſi fuerint in poſſeſſionem ij fratres ratione omnis iuris ſui, ſequitur dicẽdum eam miſsionem fuiſſe potius confirmatoriam poſſeſſionis, quam ſub conditione obtinebant, quàm noua poſſeſſio.

Tertiò, dato (vt dici ſolet) non tamen conceſſo, quòd ij fratres ſolùm aſſecuti fuerint detentionem ex hac miſſione in poſſeſſionem ex primo decreto; attamen adhuc ante omnia ſunt ad eam detentationem reſtituendi. Nam & ſi detentori † non reddantur quædam remedia re- 73
ſtitutoria, vt illud ex interdicto, vnde vi: nihilominus cõceditur remedium ex iudicis officio: quemadmodum multorum auctoritatibus ſcripſi in tract. de recuperanda poſſeſſ. remedio vltimo. nu. 21.

Non obſtant nunc adducta in contrarium, ſi quidem, et ſi reſponſum ſatis ſit ex iam relatis, ita in ſpecie ſatisfacio. Ad primum reſpondeo, & concedo, ex primo decreto à iure perſonali prouenienti non trãsferri poſſeſſionem: ſed nos agimus de decreto primo ex hypotheca, non autem ex iure perſonali, vt iam diximus. Quod ſanè hypothecæ ius efficit, vt miſſus in poſſeſſionem poſſidere dicatur. Prẽterea, vt dicebam paulò antè, negari nõ poteſt, quin is miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto ob ius perſonale, ſaltem detineat: at detentori competere iudicis officium reſtitutorium, iam diximus.

Non obſtat ſecundum: quia reſpondeo, illam doctorũ ſentẽtiam poſſe procedere, cum Princeps & ſuperior cau
ſa † cognita eam ſpoliationem ſua auctoritate confirmat. ita ſcripſi in comment. de recup. poſſ. remedio 8. numero 72. poſt Sali. in l. auctoritate. C. vnde vi. Barba. conſilio 41. colum. 5. libro primo & Capic. deciſ. 69. numero 14. & alios ibidem relatos. Atqui noſtro in caſu auctoritas illa Cæſareæ Maieſtatis re non cognita fuit adhibita, nullo ergo pacto nocere poteſt. Prætereà, & ſecundò, ad rem noſtram ea auctoritas non videtur conferre; quandoquidem conceſſa illa fuit quò ad proprietatem, vt ſcilicèt nõ impediretur illuſtriſs. D. Dux Mantuæ, quin poſſet conſequi hæreditatem D. Federici: nihil ergo quò ad poſſeſſionem. Sunt enim duo hæc, † proprietas & poſſeſſio, ad- 75
modum ſeparata. l. naturaliter. §. nihil commune ff. de acqui. poſſ. & ibi Doc. præſertim Ripa. nume. 13. 14. multa ſimilia adferunt. Nec enim (vt dixi ſupra) in dubio voluit Cæſarea Maieſtas confirmare poſſeſſionem violentam.

Non obſtat tertium, quia reſpondeo, caſtrum non ceſeri ita munitum, quin vi poſſit ab Illuſtr. Duce Mantuæ occupari, atque, ſi caſus eueniet, recuperari: quemadmodum iam ſemel anno 1559. vel ſequenti ipſe Dux adhibitis tormentis aliquot bellicis occupauit. Rurſus & ſecundo

loco

loco respondetur, causam proprietatis versari coram su-
76 premo Cæsaris tribunali. Qui quidem † Cæsar est maxi-
mè potens exequi sententiam & expugnare castrum &
oppidum, si Illustriss. ij fratres recusarent restituere & pa
rere sententiæ, si ferri contra eos (quod non creditur) cõ-
tingat: atque ita declaraui in eo tracta. de recuper. possess.
remedio primo, nu. 314.

Non obstat vltimum, quia respondetur primo, quod si
hic ingressus possessionis factus ab Illustriss. his fratribus,
77 mortuo Federico, † spolij nomen obtinere potest, dicen
dum est, non purgasse primum contra eos commissum:
cùm primum fuerit maius hoc secundo: ita dixi in d. tract.
de recup. pos. remed. 1. numero 383. post. Castr. & alios
plures. At hic fuisse maius non est dubium: quia violen-
ter fuit illud commissum contra mandatum iudicis, qui
iam eos possessores fecerat. Si verò dicimus ingressum
hunc obtinere nomen continuationis possessionis, vt ve-
rius credo: cùm fratres ij nunquam desierint habere ani-
78 mum possidendi, satis dicuntur recuperasse † incontinen
ti. l. 3. §. eum igitur. ff. de vi & vi arma. & scripsi in tract.
de recup. pos. remedio primo numero 385. & respondit
Ruinus consilio. 43. numero 3. libro quarto. Quòd ani-
79 mum habuerint † retinendi possessionẽ probatur ex pro-
testationibus ab eis non semel factis, quæ animum decla-
rant: ita omnes in capitulo cùm M. Ferrarien sis, de con-
sti. ibi Ripa numero 115. Cæteros sciens prætereo. Reti-
nuerunt etiam semper ciuilem, quæ in animo solo consi-
stit. l. 3. §. ex contrario. de acquirend. possess. cuius quidẽ
80 causa † ingredi naturalem potuerunt. Barto. l. 1. §. inter-
dum. numero 3. ff. vti possid. Afflictus decis. 403. colum.
3. Ripa cap. sæpe. numero 78. de restit. spol. & Paris. con-
silio 24. numer. 14. libro primo & scripsi de recuperanda
possessione. remedio nono, numero 194. Plura & diligen-
tiori studio in hac possessorij disceptatione scripsissem,
nisi credidissem Cæsaream Maiestatem non tantùm cau-
sam possessorij rationem habituram, quin maior futura sit
apud eam petitorij, meritorumque causæ disceptatio &
cognitio. Ita ergo iuris esse concludo, rectiore iudicio
saluo.

Iacobus Menochius I. C.

SVMMARIVM.

1 *Dictionis donec, & interim, significatio.*
2 *Hæreditatem ad tempus non dari.*
3 *Hæredis institutio pura quando concurrit cum cõditionali, pura præ-*
ualet.
4 *Hæredis institutio pura vltimo loco facta priorem tollit.*
5 *Hæres ad tempus instrui non potest.*
6 *Vxor in vsufructu ad tempus instituta, dicitur absolutò hæres.*
7 *Testatorem non præsumi elegisse viam, qua suum testamentum rum*
pitur.
8 *Legatum vsusfructus cedere solum à die aditæ hæreditatis.*
9 *Vsusfructus omnium bonorum relictus vxori est inutilis, si post eius*
vitam hæredes sunt relicti, quod ibidem & paulo post declara-
tur.
10 *Verbum, instituo, esse directum.*
11 *Verbum, instituit, exponitur aliquando pro substituit.*
12 *Hæredes duo esse possunt, vnus directo, alter vtiliter.*
13 *Substitutio facta per verba directa trahitur ad fideicommissum.*
14 *Dispositio vbi pura est, licet resolutio differatur, nõ tamen actus red-*
ditur conditionalis.
15 *Idem procedit in vltimis dispositionibus.*
16 *Institutio pura, si resoluitur ex aliquo euentu ius in substantia non*
minuitur.
17 *Statuto excludente fœminas donec masculi extabunt, masculi sunt*
hæredes, & post eos fœminæ reintegrantur.
18 *Restituere sibi ipsi gratiam nemo potest.*
19 *Transmissionem non impediri cum institutio est pro parte temporis*
pura, & pro parte conditionalis, sed infrà declaratur.
20 *Conditio purificata efficit, vt ius suspensum alteri accrescat.*
21 *Transmissionem non impediri ab impedimento extrinseco.*
22 *Item nec impediri cum defectus non est in iure deferendi, sed sola*
suspensio in iure agnoscendi.
23 *Grauatus restituere bona interim ea potest alienare: quod infra de-*
claratur.
24 *Alienare qui potest in extraneos, facilius potest in suos hæredes.*
25 *Hæreditas delata sub conditione, ea eueniente efficit hæreditatem*
esse liberam apud hæredem illum.
26 *Vxore instituta à viro ad tempus in re certa, adita semel hæredita-*
te ex toto illa hæres fit.
27 *Approbans semel actum, improbare amplius non potest.*
28 *Actus compropatus semel iudicis auctoritate, improbari amplius*
non potest.
29 *Substitutionem strictè interpretari.*
30 *Transmissionis ius à testatoris voluntate prouenire, & infra.*
31 *Transmissioni locum non esse cùm hæres, cui est facienda restitutio*
decessit ante vxorem testatoris, cui ususfructus relictus fuit.
32 *Transmissionem esse ex voluntate testatoris.*
33 *Dilectus in institutione, etiam prædilectus dicitur in substitutio-*
ne.
34 *Transmissionem cessare cùm magis dilectus excluderetur.*
35 *Transmissio cuius causa & fauore consideretur*
36 *Legatum factum vxori post eius mortem filiabus & earum hæ-*
redibus, altera filiarum superstite, hæres præmortuæ filiæ exclu
ditur.
37 *Fideicommissum conditionale non transmitti.*
38 *Institutus, si nulli ex muliere illa nascentur, dicitur sub conditione*
institutus.
39 *Conditio apposita circa actus resolutionem efficit actum conditio-*
nalem.
40 *L. hæreditas ex die. ff. de hæredibus instituen. sensus & declara-*
tio.
41 *Institutus, donec & interim, &c. cuius fauore deficiat institutio.*
42 *Item ad cohæredis fauorem limitate dicitur.*
43 *Testatoris postrema voluntas attenditur.*
44 *Institutio posterior plena magis dicitur.*
54 *Testatorem non præsumi statim voluisse recedere à prima dispo-*
sitione.
46 *Correctionem esse semper euitandam.*
47 *Institutus donec & interim filij nascantur, vsufructuarius effici-*
tur.
48 *Vxor instituta in usufructu, ei dato post mortem hærede, fidei com*
missio grauata dicitur.
49 *Item ex aliorum opinione cohæres poterit adire hæreditatem ea vi-*
xore viuente.
50 *Institutus sub conditione bonorum possessionem petere potest.*
51 *Testamentum an confirmetur cum hæres sub conditione consequi-*
tur bonorum possessionem.
52 *Bonorum possessor alienare & creditoribus satisfacere potest.*
53 *Bonorum possessio data hæredi instituto sub conditione, facti & non*
iuris est.
54 *Hæredibus duobus institutis vno purè, altero sub conditione, quo-*
modo deferatur hæreditas.
55 *Hæredibus duobus coniunctis: & unus purè. alter sub conditione*
sit vocatus, quomodo hæreditas eis acquiratur.
56 *Hæreditatem in ære stare non posse.*
57 *Hæres vnus tantum sub conditione institui potest.*
58 *Hæreditatem repræsentare corpus fictum.*
59 *Testamentum consistere, & si statim non adeatur hæreditas.*
60 *Hæreditas iacens defunctum repræsentat.*
61 *Hæreditatem in ære stare non posse quomodo intelligatur.*
62 *Dictiones, interim & donec, conditionem non significare.*
63 *Testatorem voluisse statim se corrigere, non præsumi.*
64 *L. si te solum. §. primo. ff. de hæredibus instituendis intellectus.*
65 *L. nam ad ea. ff. de cond. & demon. declaratio.*
66 *Saliceti traditio in l. extraneum, la 1. q. vlt. C. de hære. inst. &*
sequacium.
67 *Vxorem in vsufructu institutam, dato ei hærede post mortem. esse*
purè hæredem. & ob id transmittere hæreditatem illam.
68 *Bonorum possessores posse alienare bona.*
69 *Vsufructuarius omnium bonorum sua manu vsusfructus legatum*
apprehendere potest.
70 *Vsufructuarius sua manu capit vsumfructum, cùm titulo institu-*
tionis illum habet.
71 *Vsufructuarium apprehendere sua manu vsumfructum ob licen-*
tiam ei datam à testatore.
72 *Verbum instituo, directum, & quid operetur.*
73 *Castren. doctrina in l. 1. nu. 5. ff. de cond. & demonst. declaratur.*
74 *Parisius consi. 5. num. 12. lib. 4. declaratur.*
75 *Stututum excludens fœminas, donec extabunt masculi, illas non ex-*
cludit perpetuò.
76 *Bart. Bald. & Ancharani doctrina declarata.*
77 *Barto. in l. vlti. §. 1. num. 2. ff. ad S. C. Tertullianum. declaratur.*
78 *Fœminæ excluſæ donec & quo vsque extabunt masculi, si decedũt*
ante masculos transmittunt ius suum ad hæredes.
79 *Fœmina excluſa donec extabit masculus, non desinit esse sua patri.*
80 *Bart. in l. vltima. §. 1. num. 3. ff. ad Senatusc. Tertul. declaratur.*
81 *Anchar. consi. 220. col. vlt. declaratur.*

82 Transmit-

28 *Transmittitur fideicommissum conditionale cum iunctum est cum iure accrescendi.*
38 *Lex si quis filium. C. de inofficio. testamento. declaratur.*
84 *Conditio nil ponit in esse.*
85 *Conditione pendente actus non dicitur actus.*
86 *Gratiam conditionalem esse imperfectam.*
87 *L. Ventre ff. de acquir. hæred. declaratio.*
88 *Fideicommisso grauatus liberè alienare non potest.*
89 *Vasallum posse alienare feudi commoditatem dum viuit.*
90 *Bartolus in leg. à filia, numero tertio. ff. ad Trebellianum. declaratur.*
91 *Hæres alienando bona hæreditaria, hæreditatem adire dicitur.*
92 *Transmissionem fiere de iure acquirendo, non autem de iam acquisito.*
93 *Transmissionis iure hæres factus succedit loco transmittentis, & eius qualitates assumit.*
94 *Confessus rem suam esse alterius, sibi non præiudicat.*
95 *Diuidens bona vt communia, cùm non sint, sibi non præiudicat.*
96 *Confessus rem esse sub fideicommisso, cum non sit, sibi non præiudicat.*
97 *L. cum putarem. ff. de familiæ erciscundæ. sensus & intellectus.*

FACTI SPECIES.

MAgnificus Dom. Camillus Borgogninus Bononiensis testamentum condidit, in quo iure legati & institutionis ac omni meliori modo, &c. reliquit Domino Ioan. Vxorem suam Vsufructuariam omnino & quorumcunque bonorum hæreditatis suæ, donec steterit vidua, &c.

In omnibus autem alijs suis bonis, &c. durante Vsufructu prædicto, vt suprà relicto dictæ dominæ Ioannæ, & illo quandocunque consolidato, instituit & esse voluit suos hæredes vniuersales omnes & quoscunque filios masculos nascituros, vnum siue plures ex Domina Aemilia eius filia, & D. Lauro de Magnanis coniugibus, & seu ex secundo eiusdem D. Aemiliæ marito.

Et si nulli filij masculi ex dicta Domina Aemilia & illius quocunque matrimonio nascerentur, vel interim donec illi nascantur, instituit, nominauit. reliquit, & esse voluit eius hæredes vniuersales ser Cæsarem quondam ser Nappei de Nappis pro dimidia parte: & pro reliqua dimidia Dominos Petronium & Ludouicum fratres de Borgogninis, & ipsorum hæredum, respectiuè liberos masculos.

Mortuus est testator superstite dicta Domina Aemilia nupta dicto Domino Lauro Magnano, è qua tempore mortis testatoris nulli extabant filij nec masculi, nec fœminæ.

Posteá decessit primo loco ser Cæsar de Nappis hæres 1
vt suprà pro dimidia institutus superstitibus dict. Vsufructuaria, ac dicta Domina Aemilia, nec non prænominatis alijs hæredibus, vt suprà pro alia dimidia institutis. 2

Postmodum decessit Vsufructuaria superstitibus dicta Domina Aemilia adhuc sine liberis; nec non & superstitibus dictis DD. Petronio & Ludouico pro dimidia institutis. 3

Demum decessit dicta Domina Aemilia sine aliquibus filijs masculis vel fœminis, adeò quòd euenit casus institutionis factæ de prænominatis DD. Petronio & Ludouico, & etiam de ipso quondam ser Cæsare, si tunc temporis vixisset. 4

Verùm, quia ipse ser Cæsar, qui decessit vt suprà, ante mortem dictæ Dominæ Aemiliæ, ac etiam dictæ Do. Vsufructuariæ & forsan etiam adita per eum hæreditate, reliquit superstitem. D. Iulium fratrem suum hæredem vniuersalem ex testamento vel ab intestato.

Nunc Dominus Iulius vellet vti, frater & hæres dicti Dom. Cæsaris iure saltem transmissionis venire adhæreditatem dict. Dom. Camilli testatoris pro illa dimidia relicta. d. D. Cæsari.

Econtrà autem dicti DD. Petronius & Ludouicus pro alia dimidia hæredes instituti vellent consequi per ius accrescendi illam dimidiam, quæ ad D. Cæsarem spectabat, excluso dicto Dom. Iulio eius fratre, vt potè, quod ipse Do. Cæsar decesserit pendente conditione, sub qua erat institutus, & ita, quod transmittere non potuerit ius suum ad dictum Do. Iulium. Dubitatur nunc, quid iuris?

CONSILIVM CV.

Initium à Domino.

DVBITATIONEM Non leuem habet hæc consultatio, cùm alioqui perplexa non mediocriter testatoris dispositio, adeò cõtorta atque varijs argumẽtis exagitata fuerit à quinque eruditissimis atque celeberrimis Iurisconsultis, nempè Ioanne Rõchegallo, Antonio Glauarino, Sturiolano Mõticeno. Antonio Ruggerio, ac consultissimo M. Antonio Aulæ Cõsistorialis aduocatorum Decano, qui pro D. Iulio respõderunt, vt difficilè admodum videatur in tãta rerum difficultate rem claram atq; apertam reddere. Mea tamẽ pro virili conabor his tenebris qualemcunq; lucem adferre. Et verè dicẽdum atque respondendum videbatur vnà cũ prælatis consultissimis viris, omne ius ac hæreditatem D. Cæsaris transmissam esse ad D. Iulium eius fratrem & hæredem. Quod equidem demonstrari posse videtur multis illis argumentationibus, quibus Iurisconsulti illi Clarissimi vsi sunt. Quas quidẽ ex ordine, vt melius mihi visum erit, deducam.

Primò ea vrget argumentatio, qua vsi sunt eruditissimi Sturiolanus & Glauarinus: testator hic duplicem dispositionem fecit cùm vocauit D. Cæsarem & Borgogninos. Vna est, qua eos vocauit & instituit. si nulli filij masculi ex D. AEmylia nascerentur: & hæc est conditionalis. Altera est, qua eos vocauit & instituit, & interim & donec quo filij hi ex Do. AEmylia nascerentur. Et illa est pura duplici ratione. Vel primò, quia illa verba, interim & donec, distributiua solùm denotant tempus, non autem conditionem, quæ ex dictione, si, significari solet. Ita respondit Natta. consil. 459. num. 14. lib. 2. post Baldum, quem recẽset. Vel secundo, quia detracto adiecto illo tempore, tremanet pura, iuxta l. hæreditas ex die. ff. de hæred. instit. & in sequenti argumento copiosius dicam. Atqui, quando concurrit † institutio pura cum conditionali, illa pura vt magis plena prævalet; ergo institutio pura, sub qua dicti Domini Cæsar & Borgognini vocati fuerunt, prævalet, & per cõsequens D. Cæsar dicitur ita purè hæres factus, vt transmittere potuerit ius suum ad Dom. Iulium fratrẽ & hæredẽ. Ila minor propositio probatur in l. si te. solùm §. 1. ff. de hæredibus instituen. vbi Bart. Bald. & Imola in vlt. notab. Quibus accedunt Barto. in l. si ita scriptum. vlt. opp. ff. de hæred. instit. & Curt. Iun. consi. 145. num. 15. Et hoc tantò magis procedit hîc, vbi † institutio illa pura atque ita plenior & posterior, quæ facilius priorem tollit: sicuti docuit Imola in d. l. si te solùm. §. primo. versiculo in institutionibus attendi. Imò etiam si ambæ hæ institu-

tiones conditionales eſſent; attamen quia tales conditiones ſunt diſiunctim appoſitæ, & eundem effectum continent: cùm etiam & illi, donec naſcantur, important tacitè 13
perpetuationem inſtitutionis filijs non natis quomodocunque; hæc, quæ prius facit eſſe locum teſtamento, offenderetur, & non alia: vt declarant Bald. & Imola in d. l. ſi te ſolùm. §. primo. in fine.

Secundò, mouentur Sturiolanus & cæteri fere omnes Dom. Iulij conſultores: admiſſo quòd DD. Cæſar & Bor- 14
gognini vocati & inſtituti fuiſſent vſque ad certum tempus tantùm, id eſt, vſque quo nati fuiſſent filij ex Domin. Aemylia: attamen adhuc dicuntur purè inſtituti. Siquidem quando hæres † eſt inſtitutus ad tempus, detracta temporis mentione, hæres purè remanet, (vt ſuprà vno verbo attigimus) ita probat leg. hæreditas ex die. ff. de hæredib. inſtitu. Cuius ſententiæ duplex eſt ratio. Prima, quia ſemel effectus hæres, non poteſt deſinere eſſe hæ- 15
res. §. reſtituta: Inſt. de fideicommiſſ. hæred. Altera, quia teſtator non poteſt decedere pro parte temporis teſtatus, & pro parte inteſtatus. argum. l. ius noſtrum. de reg. iuris. Et huc ſpectat quod ſcribunt permulti, quòd ſi maritus in-
6 ſtituit † vxorem ſuam in vſufructu omnium bonorum, eius vita durante; & poſt eius mortem Caium, quòd vxor illa erit hæres abſolutè & purè detracta temporis mentione. Ita inquam affirmarunt Salicetus in l. extraneum, la ſecunda, quæſt. vltima. C. de hæred. inſtit. Angelus in l. filius à patre. ff. de hæredibus inſtituendis. Iaſon in dicta. 16
l. extraneum, columna quarta. verſiculo Tertio, principaliter qui eiusdem opinionis recenſet Baldum in lege. id quod pauperibus. quæſtio. decimaquarta C. de Epiſcop. & cler. & Alexand. conſilio. 163. num. tertio, lib. ſecundo. Idem probarunt Barbat. conſil. 55. columna quarta libr. 2. Dec. conſilio 419. columna penult. verſic. in tertio dubio. dum ſubſcripſit reſponſo Pariſij conſilio. 65. numero 16. libro ſecundo Socinus Iunior conſilio 84. numero ſeptimo lib. 1. & conſilio 185. numer. 43. libro ſecundo. Bellon. conſilio ſeptimo, numero quinto, Beroius conſilio 35. nu. vigeſimo. libr ſecundo. & Natta Conſilio. 459. numero decimo, libro ſecundo Cùm ergo Dom. Cæſar fuerit pu- 17
rè inſtitutus, tranſmittere potuit ius ſuum ad dictum D. Iulium hæredem.

Tertiò confirmantur iam relata (inquit eruditiſsimus Glauarinus) ea ratione, quòd in dubio, teſtatoris diſpoſitio ita eſt interpretanda, ne videatur teſtator elegiſſe viam
7 ad impugnandum voluntatem ſuam. l. quærebatur. ff. de milit. teſtamento, cum ſimilibus. Atqui, vbi ſtatim DD. Cæſar & Borgognini non fuiſſent hæredes, vſusfructus omnium bonorum relictus in teſtamento vxori, teſtato-
8 ris, non habuiſſet effectum; cùm ſimile legatum † vſufructus non cedat, niſi adita hæreditate. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cad. toll. Et cùm interim hæreditas non potuiſſet adiri, pendente natiuitate filiorum legatum vſusfructus non ceſsiſſet, atque ita effectum fuiſſet inutile. ſicuti 18
in ſimili Iaſon in dicta leg. extraneum. numero quinto. C. de hæredi. inſtitut. Scribit, quòd legatum vſusfructus
9 † reſictum vxori, eſt inutile, quando eſt relicta vſufructuaria omnium bonorum, & poſt eius mortem frater teſtatoris eſt hæres inſtitutus. Idem docuit Picus in repetit. l. Titia. §. Titia cùm nuberet. numer. 97. de lega. 2. & apoſtillantes ad Bartolum in l. hæreditas ex die. ff. de hæredibus inſtituendis. qui in his ferè terminis loquuntur. Ne ergo hoc abſurdum ſequatur, dicendum, eſt, teſtatorem purè hos hæredes feciſſe.

Quartò accedit argumentatio, qua in hanc opinionem ad ductus eſt acutiſsimus Ronchegallus, quòd ſcilicet teſtator, vocando DD. Cæſarem & Borgogninos, titulo inſtitutionis, atque ita per verbum, inſtituo vocauit. Sed 19
10 † verbum hoc inſtituo, eſt directum, purè tribuens hæreditatem. Ita Barto. in l. Centurio. nume. 43. ff. de vulg. & 20
pup. ſub. qui ita de verbis his, hæres eſto, ſenſit. Ergo Do. Cæſar & Borgongnini purè vocati ſunt. Et ſubiungit Roncheg. quòd licèt filij naſcituri ex Dom. AEmylia ſint
11 etiam per verbum directum vocati: attamen † exponi debet pro ſubſtituit, vt plenè habetur in l. Gallus. §. quidem rectè, de libe. & poſthu. cùm duo hæredes eſſe nequeant, vt tradunt omnes in l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. & pup. ſub. Et non inconuenit (ait ille) quòd vnus ſit hæres directò, & alius vtiliter, hoc eſt, per obliquum. l. prima & per totum. ff. ad S. C. Trebell. & ſcribit in ſpecie Imola in leg. 21
hæreditas ex die, verſic. ſed certè. ff. de hæred. inſtitut. Et præſertim, cùm perfecta eſt inſtitutio. Id quod (ſubiungit Ronchegallus) confirmatur ex clauſula codicillari, quæ quidem operatur, vt † ſubſtitutio facta per ver verba directa trahatur ad fideicommiſſum. l. ſi frater tuus. C. de fideicomm. glo. in §. naſcendo, Inſtit. de pupill. ſubſti. Alex. conſi. 201. nu. 18. lib. 6. & Soc. Sen. conſi. 54. numer. 2. libr. 4.

Quintò, ſuffragari non parum videtur eiuſdem Ronchegalli argumentatio, quòd quando diſpoſitio † ab initio eſt pura & perfecta, licèt reſolutio differatur, non tamen actus ſuſpenditur, conditionaliſvè efficitur, ſed purus remanet. Ita Caſtren. in l. 1. num. 5. verſi. item ſi apponatur ad executionem. ff. de condi. & demon. Et præſertim, quando conſtat ab euentu conditionem non extitiſſe, nec purificatam fuiſſe, vt tradunt Pariſ. conſ. 5. numero 12. 13. & num. 22. lib. 4 & Tiraq. in tract. de retrac. conuent. §. 2. numer. 74. Et licèt hi loquantur † de contractib. attamen idem eſt in vltimis diſpoſitionibus, cùm de vno ad aliud argumentari liceat. l. quæ de legato, de l. 1. cum ſexcentis ſimilibus. Atqui noſtro in caſu inſtitutio, qua D. Cæſar & Borgognini vocati ſunt ab initio, pura eſt; cùm interim & donec filij ex D. AEmylia naſcantur, velit eſſe hæredes: ergo reſolutio illa, ſi filij naſcentur, vt adiecta actui perfectè non ſuſpendit actum & diſpoſitionem, nec conditionalem facit.

Sextò cõfirmatur (vt ait Ronchegallus) relata argumen tatio, quòd quando † inſtitutio eſt pura, & deinde per ali quem euentum reſoluitur: nõ tamen in ſua ſubſtantia minuitur ius, ſed ſolùm in tempore: vt egregiè reſpondit Anch. conſ. 220. num. 3. 4. Ita hoc in caſu licèt per euentum illum, quòd filij naſcãtur, reſoluatur inſtitutio pura; non tamen ius inſtitutorum minuitur in ſubſtantia, ſed ſolùm in tempore: quia eo tempore, natis ſcilicet filiis, hæreditatem reſtituent, & ad eam reintegrabuntur filij illi nati. Ita opinor Ronchegallum voluiſſe argumentari. Cuius quidem conſideratio adiuuatur illa ratione, qua vſus eſt eruditiſſi. M. Antonius Decanus Clariſſimorum Aduocatorum ſacri Conſiſtorij, ait ille. Ita in ſimili dici de ſtatuto † excludente (fœminas, donec extiterint maſculi: nam maſculi extantes ſunt hæredes, eis mortuis, fœminæ ad hæreditatem reintegrantur: vt ſcribunt Bartol. in leg. vltim. ff. ad Tertul. Abb. conſil. 62 colum. vltim. libro 2. Decius conſil. 87. colum. 1. & Socin. Iunior conſil. 1. colum. 2. libr. 1. Ita hîc Domini Cæſar & Borgognini ſunt hæredes, donec filij ex Domin. AEmilia naſcantur; & eis non natis reſoluitur inſtitutio & illi filij reintegrantur. Qua ex re conſtat ius Dominis Cæſaris & Borgogninorum non minui in ſubſtantia, ſed in tempore.

Septimò vrgere videtur argumentum quo vſus eſt conſultiſſ. Sturiolanus ita ab impoſſibili euitando ductum. Eſt impoſſibile quòd aliqui ſint hæredes & fideicommiſſarij: cùm grauari † quis non poſſit ſibi ipſi reſtituere. leg. qui filiabus. §. vlt. de leg. 1. Soc. Iun. conſil. 111. num. 4. & num. 14. lib. 3. Sed ſi hîc intelligeremus illa verba, vel interim & donec, &c. ſignificare inſtitutionem conditionalem & fideicommiſſariam, ſequeretur quòd ipſi Cæſar & Borgognini eſſent grauati reſtituere ſibi ipſis: quod eſt impoſſibile: ergo dicendum eſt, puram eſſe. Octauò adducitur Ronchegallus hac argumentatione: dato (& non conceſſo) quòd D. Cæſar & Borgognini vocati ſint ſub conditione: attamen adhuc portio ipſius D. Cæſaris trãſmitti potuit ad D. Iulium hæredem ſuum. Nam duobus modis (vt dictum fuit ſuprà) ſunt ij vocati. Primò conditionaliter illis verbis: & ſi nulli filij naſcentur, &c. Secundò purè ex illis verbis, vel interim quòd donec, &c. Atqui quando † inſtitutio eſt pro parte temporis puta, & pro parte conditionalis, tranſmiſſio non impeditur. leg. qui patri. ff. de acquiren. hæredit. † Conditio enim ſiue dies purificatus facit, vt aliud ius ſuſpenſum alteri accreſcat. l. ſi ex plur ib. ff. de ſuis. & legit. & rũdit Anch. conſ. 220. col. vlt. Et licèt (inquit Ronchegallus) loquatur Anc. in re, quãdo. ſcilicet pars rei defertur purè. & altera ſub cõditione: attamen idem dicendum eſt in tempore, cùm de re ad tempus valeat argumentum l. miles ita. ff. de milit. teſt. Iaſ. in l. in emphiteuticariis. num. 90. C. de iur. emp. ergo tranſmiſſio non impeditur. Nonò confirmatur præcedens argumentatio (inquit Roncheg. ea ratione, quòd † impedimentum extrinſecum conditionis impediens hoc ius ſucceſſionis, interim tranſmiſſionem nõ impedit.

l. ſi

l. si quis filium. C. de inoff. testamen. Atqui nostro in casu impedimentum hoc extrinsecum, est nempè proueniens à persona filiorum ex D. Aemilia nascitururum ergo non impeditur transmissio. Decimò mouetur Ronchegal. hoc argumento. Quotiescunque defectus non est in iure deferendi, sed est suspensio in iure cognoscendi vel petendi, transmissio non impeditur. l. ventre. ff. de acquir. hære. clarius in l. si exhæredatùs. ff. ad S. C. Syll. & egregiè respondit Ancha. consi. 220. col. vlt. Atqui nostro in casu suspensio est solùm in iure petendi & agnoscendi, ergo transmissio nõ fuit impedita. Vndecimò ita visus est argumentari bene eruditus Sturiolantus, Grauatus restituere bona, pẽdente conditione dominus esse dicitur: & per consequẽs potest illa alienare. l. vlt. §. sed quia vbi clare Cas. nume. 7. C. com. de leg. & ibidem Ias. num. 7. Alex. consi. 23. nume. 12. lib. 1. & Paris. cons. 72. nu. 70. lib. 2. Ergo multò magis † grauatus iste alienare potest in hæredem ex testamento atque ita ad eum transmittere. sicuti scribunt Bart. in l. à filia. num. 3. ff. ad Trebell. Alexan. con. 189. nume. x. lib. 2. consi. 55. num. 4. & consi. 59. nu. 1. lib. 3. Natta. consi. 79. nu. 2. lib. 1. Rol. consi. 42. num. 8. lib. 2. Cephal. consil. 272. nu. 138. libro 2. & Tiraq. de retractu consang. §. 26. glo. 1. nu. 4. & nu. 7. Et licet (subiungit Sturiolaus) talis transmissio hæreditatis ad D. Iulium fratrem dicti D. Cæsaris sit sub eodem onere restitutionis, si filij ex D. AEmylia nascentur, vt ait Ceph. consi. 33. nume. 17. libr. 1. attamen, quia hic non euenit conditio, cùm Do. AEmylia decesserit sine filiis, illa pars hæreditatis translata † in ipsum D. Iulium libera remanet. Ita in specie tradunt Imola in l. hæreditas ex die. nu. 2. versi. nam ratio prædicta. ff. de hæred. instit. iuncto versi. videtur tamẽ &c. ibi, aliàs remanebit Castr. in l. precibus. numero 20. versi. adde aliam. C. de impub. & aliis sub. Soc. Sen. consilio 62. numer. 6. versi. ex qua intelligentia. iuncto nume. 7. ibi, remanebit libera penes hæredem. & numero 8. versi. quod autem. lib. 3. Soc. Iun. cõs. 118. numero 10. lib. 1. Paris. consi. 72. numero 20. lib. 2. & clarè Ceph. consi. 221. nume. 9. lib. 2. Ita etiam Bero. consi. 35. nume. 36. versi. ex his omnibus infertur. libr. 2. Et in his fere terminis tradit Durand. de arte testãdi titul. de hæred. instit. cautela. 5. nume. 1. cum scripsit, quòd † vxore instituta à marito in certa portione ad tempus, per dictionẽ donec, si semel illa adiuit hæreditatem, illa portio libera remanet penes se. & suos hæredes, & ita transmittitur: nõ autem spectat ad cohæredes vnà cum ea in testamẽto vocatos, nisi id expresse testator cauerit.

Duodecimò & vltimo (ait doctissimus Glauarinus & cum eo Ronchegallus) cessat hac in re nostra omnis disputatio, cũ Domini Borgognini approbauerint & acceptauerint Do. Iulium pro hærede ex transmissione in eum facta ex persona dicti D. Cæsaris. Quam sanè † approbationem improbare amplius non possunt. nam quod semel placuit, amplius displicere non debet. cap. quod semel, de reg. iur. in 6. l. si ab arbitrio. ff. qui satisf. cog. Bart. in l. Pomponius. colu. 4. ff. de nego. gest. Quæ argumentatio ex eo confirmatur, quòd iudicialiter facta asseritur hæc approbatio: quò fit vt † iudicis auctoritate corroborata prætextu erroris improbari non possit. iuxta l. cum putarem. ff. famil. ercis. Hæc contra DD. Borgogninos dubitationẽ mouebant.

Re tamen ipsa diligentissimo studio, & peruigili cura perpensa, ac benè examinata, contrariam sententiam verio rem ac probabiliorem esse existimo: nempè hanc portionem à testatore relictam Do. Cæsari non esse ad D. Iuliũ eius hæredem transmissam: sed accreuisse portioni relictæ DD. Borgogninis. Quam sanè sententiam, vt veram esse demonstrem, prius paucis dicam intentionem DD. Borgogninorum esse satis supérque fundatam: deinde contrarias rationes & argumentationes confutabo.

Primò, vel ex eo cònstat intentionem Borgogninorum esse fundatam, quod D. Iulius, qui prætendit sibi esse acquisitam portionem hanc hæreditatis D. Camilli Borgognini testatoris, nõ est nec vocatus nec nominatus in eo testamento dicti D. Camilli. quocircà dicere iure possunt Borgognini, institutiones & substitutiones à Dom. Camillo factæ non comprehendunt D. Iul. personam tuam, ideò † docere debes te vel ex verbis, vel ex mente à testatore vocatum. ita Soc. Sen. consi. 63. num. 14. libr. 3. Ias. cõsil. 29. colu. pen. & consi. 30. colum. 2. libro 3. Rubeus consilio 28. numero 2. consilio 31. numero 4. & consilio 129. numero 5. Gozad. consilio 21. numero 8. consilio 29. num. 13. & cõsi. 59. num. 1. Soc. Iun. consi. 101. num. 3. & consi. 118 nu. 1. lib. 1. & Craue. consi. 181. nu. 16. & consilio 208. numero 3.

Secundò ea ratione etiã fundata est intentio DD. Borgogninorum, quod Dom. Iulius qui asserit, se ex iure trãsmissionis assequi posse hanc portionem hæreditatis, probare & demonstrare debet clarè & apertè, D. Cæsarem, à quo asseritur ius fuisse transmissum, à D. Camillo testatore ita fuisse vocatum, & hæredem institutum, vt ei licuerit ius hoc suum transmittere. Nam transmissionis † ius non à legis dispositione, sed ab ipsa testatoris voluntate prouenit; quemadmodum multorum auctoritate probat Zanchus, summus amicus meus, in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 195. ff. ad S. C. Trebell. quo loci contrariam Ruini opinionem reiicit.

Tertiò fundata est intentio DD. Borgogninorum, ea ratione, quod ipse D. Cæsar decessit † ante D. Ioannem vsufructuariam omnium bonorum; quo casu transmittere non potuit ius succedendi ad D. Iulium fratrem. Ita in claris terminis respondit Fulgos. consilio 70. Proponitur quod D. Lucas, in l. dubio. Et eo loci vtitur his rationibus, quæ casui nostro conuenire maximè credo. Ait primò Fulgosius, quòd testator ille voluit vxorem suam à se relictam vsufructuariam debere restituere bona illa infrascripto suo hæredi. Quæ verba, infrascripto hæredi solùm hæredem scriptum comprehendunt, non autem hæredem hæredis. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulg. & pup. sub. Et exprimens filium suum infrascriptum (ait Fulgosius) cæteros excluisse videtur. argu. l. cum prætor. ff. de iud. Hæc consideratio conuenit casui nostro: quia, dum voluit testator bona vsufructuariæ relictæ deuenire debere in DD. Cæsarem & Borgogninos subiunxit testator in hæc verba: & ipsorum hæredum respectiuè liberos masculos. Ecce quòd testator vocando liberos suorum hæredum, excludit alios, qui ex liberis non sunt. Et ita se restrinxit ad liberos, excludendo D. Iulium fratrem dicti D. Cæsaris; qui quidem D. Iulius (vt clari iuris est) non potest dici ex liberis D. Cæsaris. Secunda etiam ratione vtitur, quòd illud fideicommissum erat conditionale, nẽpè relictum post mortem vsufructuariæ: ob id non trãsmittitur, vt dicam infrà in vltimò fundamento. Tertia ratione vtitur, quòd is testator dixerat, se relinquere vsumfructum uxori suæ in vita sua tantùm propter filium suũ: & ideo cessante persona filij, ob id quod ante vxorẽ mortuus esset, præsumi (ait Fulg.) probabiliter potest, vt vxorem suam, cuius affectu legatum fecit, erga alium noluerit esse grauatam restituere. Et quemadmodum vxorem prætulerat filio; multo magis præferre voluit hęredibus ipsius filij, qui testatori extranei erant. Ita nostro in casu cessat omnis effectus testatoris erga D. Iulium, qui in humanis erat tempore conditi testamenti, & tamen nullam illius rationem habuit testator, qui ita (si eum dilexisset) vocare potuisset, vt vocauit D. Cæsarem fratrem suum. Et infra mox subiiciam alia. Et quamquam postremam hanc Fulgosij rationem valdè dubiam esse existimet Zanchus in l. hæredes mei. §. cùm ita. numero 168 ff. ad Trebellian. attamen ex præcedentibus rationibus ab illius opinione non recedit.

Quartò accedit, quòd D. Iulius habet contra se præsumptam testatoris voluntatem; à qua quidem testatoris voluntate pendet † transmissio, vt suprà admonui ex Zancho in d. §. cum ita, numero 195. qui multos huius opinionis recenset. Quòd contra se hanc voluntatem habeat D. D. Iulius, vel ex eo constat (vt dixi supra) quod iam ipse erat in humanis, & testatori cognitus, ac ipse D. Cæsar, & tamen testator vocauit ipsum D. Cæsarem tantùm, innuens se non diligere ipsum D. Iulium. Non ergo fuit testator huius animi, quod Dominus Iulius esset aliquando hæres, & per consequens transmitti noluit hæreditatis ius.

Quintò confirmatur ea ratione, quod certum est testatorem magis dilexisse DD. Borgogninos quàm ipsum D. Iulium, cum hunc non vocauerit; illos verò † vocauerit. arg. l. Publius. §. 1. ff. de cond. & demonst. cum simil. Atqui transmissioni † locus non est, quando magis dilectus excluderetur, ergo ad detrimentum DD. Borgogninorũ non est facta transmissio ad D. Iulium. Illa minor probatur auctoritate Iasonis consilio 52. ad finem. li. 3. Soc. Sen. consil. 6. colu. 3. ver. sed in casu nostro li. 3. Ruin. consilio

178.colu.2.l br.2.Cravet.in l.cum fili fam.in 2.par.num. 349.de leg.1.& Zanch.in d. . hæredes mei. . cùm i a. numero 333.ad Trebe. cùm scribunt, ex præsumpta voluntate testatoris,transmissionem fieri, ne scilicèt animus dilectus præferatur magis dilecto: ergo à sensu contrario transmissio impediri debet,ne minus ille dilectus præferatur. Et hoc apertè probatur à Zancho vbi sup.numero 338. cùm post Bald. in l.vnica.colu.2. C.de his qui ante aper.tab.& l.2.col.1.C.ad S.C.Orfic.scribit transmissionē nunquàm fieri in præiudicium personæ magis dilectæ.

Sextò accedit,quod illis in casibus, in quibus considera
35 tur † transmissio,intelligitur illa permissa ad fauorem liberorum transmittentis,non autem extraneorū. ita Corn. consilio 180.colum.2.in fin.libro 4. quem secutus est Iacob. Niger in l.numero 62. de leg. 1. etsi ab eis dissentiat solus Cravet.in repet.l. cum filio fam.part.2.numero 356. de leg.1.At dubium non est quin D. Iulius frater D. Cæsaris censeatur quo ad hos terminos extraneus, ex quo nō est de liberis & descēdentibus D. Cæsaris:ergo nullo modo in eum concedi debet hæc transmissio.

Septimò ea ratione adducor, quod D D. Borgognini omnino excludant D. Iulium, ne iure trasmissionis hanc portionem cōsequatur.Nam hic testator voluit post mortem D.Ioannæ vsufructuariæ,ac etiam non natis filiis ex D. AEmylia,quod horum bonorum hæredes essent DD. Cæsar & Borgognini,& eorum liberi. Atqui quando testator ita disponit,si vnus hæredum primo loco vocatorum est superstes,is præfertur hæredi extraneo alterius vocati præmortui. Ergo DD. Borgognini vnà simul vocati cum D.Cæsare præferri debent D. Iulio extraneo hæredi D. Cæsaris præmortui. Illa minor propositio probatur au
36 ctoritate Angeli consilio 306. Carissime frater. quin in specie respondit, quod si testator voluit legatum † factū vxori post eius mortem reuerti ad filias institutas & earum hæredes,superstite vna filia,præfertur hæredibus extraneis alterius præmortuæ.Angelum secuti sunt Alex.consilio 36.libr.3. Aret.& Soc. Sen.in l.Gallus.§. etiam si parente. ff. de libr.& posthum.& ibidem Iason numer.34. affirmat
* cùm Angelo esse communem * opinion.Eandem probarunt Curtius Iunior in l.2. numero 13.in fi.C.de successo. edicto.& in consilio 57.in fin.& consilio 161.numer.4.Paris.consilio 44.numero 11.libr.3. Et hanc opinionem aliis multis adductis defendit Zanchus in d. repet. l. hæredes mei.§.cum ita.numero 90. ff.ad S. C. Treb. Qui quidem eo loci.numer. 229.in specie ait, quod hoc in casu substitutus præcedens non transmittit ad suos hæredes, sed alij consubstituti in totum admittuntur.

Octauò vel ex eo etiam benè fundata est intentio DD.
* Borgognionorum,quod iuris est regula,& Doctorum * re
37 ceptasententia, † fideicommissum conditionale ante purificatam conditionem non transmitti ad suos hæredes: ita probat gl.in l. vnica, vbi omnes. C. de his qui ante aper. tab. & copiosè differit Zanchus in d. l. hæredes mei. §.cùm ita.numero 147. cum multis seq. ff. ad S. C. Treb. Atqui nostro in casu D. Cæsar fuit sub conditione institutus filiis nascituris ex D.Aemilia:ergo cùm mortuus fuerit ipse D. Cæsar ante susceptam prolem è D.Aemilia,& ita pendente conditione,transmittere non potuit portio 41
nem suam ad D. Iulium.Illa minor propositio, quod scilicèt D. Cæsar fuerit sub conditione institutus clarè constat ex verbis testamenti,in quo testator primò vocauit filios nascituros ex D.Aemilia,deinde subiunxit in hæc verba:Et si nulli filij masculi ex dicta D. AEmylia & illius quocunque matrimonio nascerentur, instituit, nominauit,& reliquit,& esse voluit eius hæredes vniuersales ser
38 Cæsarem &c. Quæ sanè verba † significant institutionem esse cōditionalem.l.si Titio.ff quando dies leg.ced.Boer. q.172.numero 6.Soc.Iun.consilio 172.numero 14. & num. 29.lib.. Paris.consilio 69.numero 2.4.libro 2. Et Cephal. consilio 217.numero 9.lib.2. Et hoc vel ex eo confirma-
39 tur,quod conditio † hæc apposita est circa resolutionem 42
actus,ideò illum reddit conditionalem & suspendit.l.quibus diebus.§.quidam Titio.ff.de cond.& demon. & respondit Cephal.consilio 52.numero 26.lib.2. Et idem esse sentio cùm dies incerta an & quando adiecta est: nam & illa suspendit,ac etiam transmissionem impedit,vt declarat Zanchus in l.hæredes mei.§.cùm ita.nu.178. & 326. ff. ad S. C.Trebel.

His satis superque demonstratum est,esse fundatam intentionem DD. Borgogninorum.Quocircà solùm superest confutare contrarias rationes & argumentationes.Id quod facilius & clarius faciam,si prius interpretationem adferam illis verbis testatoris:Vel interim donec illi nascantur,&c.Quæ quidem verba illa sunt,quæ controuersia & dubium mouent.Si enim illa non extarent,res clara, & lucidissima pro DD. Borgogninis esset. Et ideò omnis nunc noster versabitur labor & industria planum facere verba hæc ipsis DD. Borgogninis non obesse. Et cum permultę interpretationes & intellectus his ipsis verbis considerari possint,diligenter singulos percurram;& rem hanc non mediocriter obscuram explanabo.

Primus itaque est intellectus horum verborum: Vel interim,donec,&c. quod scilicèt non reddant conditionalem institutionem de Cæsare factam,nec etiam suspendant quia ljcèt institutio limitata fuerit vsque ad certum tempus,scilicèt donec nascantur filij,attamen, quia hereditas non potest dari nec ex die,nec ad diem, id eo sublato illo tempore,purè hæres remanet. d. l. hæreditas ex die. ff. de her.inst. Atque ita D.Cæsar vna cum DD.Borgogninis in totum & absolutè hæres erit.

Hic intellectus primò potest contra aduersarios retor queri.Nā apertè constat (vt dixi suprà) primo loco DD. Cæsarem & Borgogninos esse vocatos sub conditione: deinde adiecta fuerunt illa verba: Vel interim donec. &c. Sublatis ergo his verbis,illi remanebunt sub conditione vocati. Qua de re infra vberius dicam in responsione ad primum argumentum partis aduersæ.Præterea, & secundo,hic intellectus non est verus,cum repugnet claræ mēti.testatoris, qui voluit D. Cæsarem & Borgogninos esse debere hæredes solum vsque quò nascerentur filij illi ex D. AEmylia. Et ideò,si,sublato tempore, hæredes remanerent,sequeretur maximum inconueniens contra voluntatem testatoris, quod scilicet si nati deinde fuissent filij ex D.AEmylia, nihil illi consequuti fuissent: cum tamen principalis intentio & animus testatoris fuerit illis prouidere. Id quod vel ex eo constat, quia eos priore loco ante D. Cæsarem & alios vocauit.& in eorum defectum hæredes esse voluit ipsos DD. Cæsarem & Borgogninos.
40 Nec obstat †d.l. hæreditas ex die,quia illa loquitur eo casu, cum quis solus fuit hæres institutus. Nam tunc,ne cōtingat testatorem decedere pro parte temporis testatum, & pro parte intestatum,ideò detracta temporis mentione in totum is hæres remanet. Ita d.l. hæreditas,declarat Decius consilio 278.colum. 1. versi. Non obstat quòd in casu & alios nunc referam. sed nostro in casu DD. Cæsar ac Borgognini non fuerunt soli hæredes instituti, sed etiam filij nascituri ex D. AEmylia. Et ita cessat ratio & dispositio d.l. hæreditas.quam ita, similem huic nostræ interpretationem confutando, declarauit Decius d. consilio 278. post Castren. consilio 202. est in meo codice consilio 241. super hoc puncto libro secundo. Et ex his apparet veram non esse illam primam & secundam argumentationem pro D. Iulio consideratam: id quod latius demonstrabimus infra singulis contrariis: argumentis respondendo.

Secundus est intellectus illorum verborum: Vel interim donec,&c.quòd hæc institutio facta DD.Cæsari & Borgogninis, † limitata fuerit ad fauorem succedentium ab intestato, vt notat Bart.in l.quoties.§.si duo. versi. tertiò obstat.ff. de hæred.instit.allegat.l. peto. versi. idem dicimus,de leg.2.idem respondit Castren.d.consi.241.Duran. de arte testan.tit.de hęrtinsti.cautel.5. nu. 4.

Hic intellectus mihi non probatur:quia Bart.& Castrēsis loquuntur quando institutus iste ad tempus non habet alium cohęredem. Quod (vt dixi supra) hic non cōtingit,vbi instituti sunt nascituri ex D.AEmylia. Et ideo institutio hæc dicitur limitata ad tempus contemplatione horum filiorum.Ita similem intellectum reiiciendo declarat Dec. d. consi.278.colum.1. versi.secundus intellectus.Et ita etiam sentit Corn.in l.extraneum,2. numer. 12.C. de inst.cum dixit,quod † limitata hæc hæredis institutio est facta ad fauorem cohæredis primò,& deinde eorum,qui ab intestato sunt successuri. Ita etiam Paris.consilio 69. numero 6. libro 2. qui respondit, cohæredi esse faciendam restitutionem, non autem aliis: & ita non est limitata vt priore loco venientibus ab intestato deferatur.

Tertius est intellectus horum verborum: Vel interim donec,&c. quod testator à prima institutione censeatur per secundam recessisse. Quod altero de duobus modis

potest

posset intelligi. Primò, quòd ab institutione facta de filiis nascituris ex Dom. Aemylia censeatur recessum per secundam institutionem simpliciter factam de ipsis DD. Cæsare & Borgognino. Secundò, quòd ab ea institutione facta de DD. Cæsare & Borgognino, non natis filijs ex D. Aemylia sit recessum per institutionem deinde factam eisdem ex his verbis; Vel interim donec. Et verè vterque intellectus videtur probabilis. Primò, quia posterior & nouissima voluntas † attenditur, l. traditio, in fi. ff. de adimp. leg. l. si mihi & tibi. §. in legatis. de lege primo §. posteriore. Instit. quibus modis test. infirm. Secundò, quia posterior † institutio est plenior, cùm sit pura: & ideo prævalet. l. si te solùm. §. primo de hæredib. instit. Hic intellectus no conuenit huic dispositioni testatoris: siue vno, siue altero modo sumatur. Nam quòad primum, repugnat voluntas testatoris; qui (vt dixi supra) principaliter habuit in consideratione filios hos nascituros ex Do. AEmylia. Quos quidem (si testamenti tempore extitissent) solos hæredes fecisset. Si ergo hic intélligerem', quòd per institutionem factam DD. Cæsari & Borgogninis esset recessum ab institutione facta de filiis, illi essent priuati: & inducta ad eorum fauorem ac augmentum, odium & diminutionem operarentur; contra l. quòd fauore. C. de legib. & l. legata inutiliter. ff. de adimp. leg. cum vulgatis similibus. Secundò sequeretur illud absurdum, quòd scilicet † testator incontinenti recedere voluerit à prima voluntate. iuxta lege nam ad ea. ff. de condit. & demonstratio. Et † correctio semper est euitanda in qualibet dispositione, si distinguendo ad concordiam reduci omnia possunt. ita respondit Alexand. consilio 142. numer. septimo libro secundo Ita similem intellectum improbauit Decius consilio 178. columna secunda versiculo quartò etiam alius &c.

Quòad secundum modum intelligendi, hic pariter intellectus non est verus, cùm apertè constet, testatorem voluisse tam ante quàm post natiuitatem filiorum D. AEmyliæ ipsis filijs principaliter prouidere: quod non esset factum, si sublata temporis mentione ipsi DD. Cæsar & Borgognini purè hæredes extitissent. Nam hæreditate per eos adita, nullum ius amplius competijsset filijs illis D. AEmyliæ, quia DD. Cæsar & Borgognini semel effecti hæredes, nō potuissent desinere esse hæredes, vt dixi suprà. Et ex his destruitur quoque primum & secundum argumentum partis aduersæ.

Quartus intellectus considerari potest, nempè, ex his verbis: Vel interim donec, &c. DD. Cæsarē & Borgognos fuisse † vsufructuarios, vt simili in casu considerat Decius d. consi. 278. colu. 3. versi. Vnde postremò. quem secutus est Bellonus consi. 6. nu. 12.

Verum nec intellectus iste conuenit. Primò, quia hoc modo nullus extitisset hæres ipsi testatori, casu quo nati non fuissent filij aliqui ex D. AEmylia. Secundò ex verbis testamenti constat testatorem voluisse hos esse aliquando hæredes, saltem non natis filijs ex D. AEmylia: quo ergo fieri potuisset modo, vt vsufructuarij existerent, & deinde hæredes; Tertiò ante natiuitatem filiorum, viuente adhuc Domina Ioanna vxore vsufructuaria relicta, hoc erat impossibile. Est ergo hic intellectus omni ex parte reijciendus.

Quintus est intellectus, quòd testator voluerit Dominos Cæsarē & Borgogninos esse hæredes directò & deinde eos grauasse restituere filijs natis postmodum ex Domina AEmylia. Et hoc modo euitabitur illa ardua difficultas, quòd semel effectus hæres, non desinit esse hæres. Euitabitur & illa, quòd testator non potest decedere pro parte testatus, & pro parte intestatus. Nam hoc modo semper decedet testatus testator ipse; & effectus hæres desinit esse hæres vtiliter, propter restitutionem. Nec incōuenit, quòd filij nascituri ex D. AEmylia vocati fuerint per verbum directum, instituo; & deinde verbū illud obliquetur vt fideicommissum significet. Nam ita in casu valde simili, videmus; q; si maritus testator instituit † vxorem suā in vsufructu omnium bonorum, & post vxoris mortem instituit fratrē proprium; vxor illa erit viuens hæres in omnibus, & institutio fratris resoluitur in fideicommissum & perinde est, ac si vxor, instituta esset grauata post mortem restituere fratri. Ita affirmarunt Angelus in l. filius à patre. ff. de liberis & posthumis. Salicetus in l. extraneū; in quæst. vlt. C. de hæredibus instituendis. & ibidem Iason col. quarta, versiculo, tertiò principaliter. Illos secuti sunt Decius consilio 278. columna secunda, versi. Idcirco datur alius. Et alios plures, qui hanc Angeli. Saliceti & sequacium sententiam probarunt, retuli suprà in secunda argumentatione deducta pro D. Iulio.

Hic intellectus non est verus: siquidem maximè repugnat voluntas testatoris, qui principaliter & primo loco vocauit filios nascituros ex Domina AEmilia: & in eorū defectum vocauit Dominos Cæsarem & Borgogninos. Et ideò non possumus nos conuertere ordinem, vt scilicet filij primo loco vocati veniant secundo loco: & econtra Domini Cæsar & Borgognini vocati secundo lōco veniant tanquam primi. Et hoc in casu verè non loquūtur Angelus, Salicetus, Iason, & cæteri supra relati. Qui quidem loquuntur, cùm vxor primo loco fuit instituta, & testatoris frater secundo. Nam ex quo ambo non possunt directò esse hæredes, iuri conuenit, q; is secuudo locovocatus, sit per fideicommissum vocatus: quod hic non contingit.

Sextus est intellectus, quòd Dominus Cæsar & Borgognini ex illis verbis: Vel interim, donec, &c. sint hæredes testatoris, sed sine commodo hæreditatis. Sicuti in simili quòd si testator legat † vxori fuæ vsumfructum omnium bonorum, & post eius mortem instituit fratrem, vel alium hæredem: nam hoc casu frater ille hæres erit & viuente vxore adire poterit hæreditatem: sed ipsius hæreditatis commodum non sentiet: quia illud totum est vxoris vsufructuariæ. quemadmodum docuit Baldus in l. id quod pauperibus, columna sexta, versiculo decimoquartò quæro. C. de Episcopis & clericis, & illum secuti sunt Iason in dicta. l. extraneum. 1. columna tertia, versiculo secunda principalis opinio. C. de hæredibus instituendis. & alij non nulli ex suprà relatis. Ita ergo & hoc nostro in casu D. Cæsar & Borgognini hæredes effecti sunt viuente D. Ioanna vsufructuaria, & adhuc non natis filij ex Dom. Aemilia, sed sine hæreditatis commodo, quod spectaba- ad Dom Ioannem.

Non placet hic intellectus: nam etsi viuente Domina Ioanna vsufructuaria, hæc interpretatio locum habere posset; attamen non posset procedere, ea mortua; & filijs non natis ex D. Aemylia; ex quo nullus extaret ad quem hoc commodum spectaret. Præterea in casu Baldi vno tantùmmodo suspendebatur hæres assequi commodum hæreditatis, id est, propter personam vxoris vsufructuariæ: sed in casu nostro duo sunt impedimenta. Vnum respectu Dominæ Ioannæ vsufructuariæ: alterum respectu filiorum nascitorum. Qui quidem filij nascituri efficiunt, ne DD. Cæsar & Borgognini sint purè hæredes, ex quo conditio pendet: & tamen iuxta casum Baldi essent purè hæredes, licet solam bonorum proprietatem obtinerent, non autem commodum vsusfructus, iam vxori vsufructuariæ delatum & quæsitum.

Septimus est intellectus, qui (mea quidem sententia huic dispositioni maximè conuenire videtur) quòd scilicèt DD. Cæsar & Borgognini sint hæredes sub conditione, nempè, si non nascentur filij ex Domina AEmylia. Et interim donec nascerentur, non poterant adire † hæreditatem, sed solùm petere bonorum possessionem de iure prætorio. Quemadmodum iure claro permissum est. lege si quis instituatur. ff. de hæredibus instituendis. lege secunda. §. si sub condi ione, & lege hi. demum. ff. de bonorum possessione secundum tabulam. lege filiusfamilias. ff. vnde liberi. & l. filius matrem. C. de inofficioso testamento. Et in hoc conueniunt * omnes, hæredem sub conditione institutum non posse adire hæreditatem, sed petere & consequi posse bonorum possessionem. De eo solùm (quod tamen DD. Borgogninis non obest, ambigunt iuris interpretes, an hac † bonorum possessione adepta, statim confirmetur testamentum. Qua in re duæ fuerunt opiniones. Vna fuit Angeli in leg. miles ita. ff. de militari testamento. quam probauit Angelus Aretinus in repetitio. lege ventre. numero vndecimo. ff de acquirenda hæreditate. Hi affirmarunt, testamentum confirmari, & propterea vxorem relictam vsufructuariam posse consequi vsumfructum. Hæc opinio à cęteris reiicitur: quippè quòd à futuro euentu pendeat, an testamentum confirmetur, vel non. Nam, si conditio eueniet, ad hæredum vocatorum fauorem confirmabitur testamentum: si contra, infirmabitur. Et ideò conditione pendente eius vera' perfectio stat in suspenso: quod mirum non est, vt præallegatis iuribus manifestè probatur. Altera itaque

fuit opinio, quòd teſtamentum ſtatim non confirmatur, ſed hac bonorum poſſeſsione conceſſa, ſit ſuccurſum creditoribus, legatarijs & his ſimilibus. Quandoquidem is
52 bonorum † poſſeſſor creditoribus & cæteris ſatisfacere poterit. Ita ſcripſerunt Roman. conſi. 71. & in eodem caſu reſpondendo Caſtren. 389. Viſis dubiis. lib. 1. Alexand. conſilio 162. columna ſecunda, libro ſecundo. & Iaſon in l. extraneum. columna tertia. verſic. Tertia fuit opinio. C. de hæredibus inſtituen. Et hoc illud eſt, quod etiam ſcribunt Cynus & Caſtren. in l. filius matrem. C. de inoffic. teſtam. à quibus non diſſentit Bart. in dicta. l. ſecunda. §. ſi ſub conditione. ff. de bonorum poſſeſ. ſecundũ, tabul. hãc
53 ſcilicèt bonorum † poſſeſsionem pendente cõditione datam eſſe facti, quæ deinde iuris efficitur conditionis euentu. Et (vt re ipſa apparet) admittunt omnes hi doctores teſtamentum hoc; cuius vera perfectio ſtat in ſuſpenſo, conſiſtere. Rectè itaquè itaque dicimus hoc noſtro in caſu, teſtamentum valere pendente natiuitate filiorum. D. Aemyliæ: & interim DD. Cæſarem & Borgogninos effectos
54 fuiſſe bonorum poſſeſſores & adminiſtratores. quæ ſententia confirmatur ex doctrina Bartol. in l. ſi quis ita ſcripſit, in fin. ff. de hæredibus inſtituendis. cùm docuit, quòd ſi vnus † eſt inſtitutus purè & alter ſub conditione, is purè inſtitutus habet dimidiam & inſtitutus ſub conditione alteram dimidiam. Sed ille inſtitutus ſub conditione interim, nempè, pendente ipſa conditione retinet bona, non tanquam hæres, ſed tanquam adminiſtratòr. Et euentus declarabit ad quem bona hæc pertineant. Nam, ſi eueniet caſus conditionis, is, qui ſub ea conditione inſtitutus fuit, hæres efficitur, & fingitur retro purè hæres inſtitutus. Si verò deficiet conditio tota hæreditas deuoluitur & accerſcit cohæredi iam purè inſtituto. Ita declarat Imola in dicta l. ſi quis ita ſcripſerit. columna prima, verſiculo. In ea gloſſa. ff. de hæredibus inſtituendis. Et in ſpecie eſt doctrina Bartoli. in l. planè. la prima. §. ſi coniunctim. numero
55 ſecundo, de legatis primo. cum ſcribit, quòd ſi duo † ſunt inſtituti, & re ſint coniuncti, & vnus purè, alter verò ſub conditione ſit vocatus, is qui ſub conditione hæres eſt, cùm ſtatim adire hæreditatem non poſsit, pendente ipſa conditione, atque ita interim adminiſtrator erit. Et idem reſpondit Cephalus conſilio. 52. numero decimooctauo libr. primo.

Eiuſdem ſententiæ addo ego Ruinum clarius loquentem conſilio nonageſimoſeptimo. numero ſeptimo, libro ſecundo, & conſilio trigeſimoquinto. numero quinto, libro tertio. & Alciatus reſponſio. quadrigenteſimononageſimoquinto, numero quinto, qui quidem Alciatus loquitur de inſtitutione facta de filiis naſcituris; vt interim ſuccedentes dicantur potius adminiſtratores & curatores bonorum, quàm hæredes. Nec hîc repugnat, quòd relati interpretes loquantur eo in caſu quando duo ſunt inſtituti,
62 & eorum vnus purè, ex cuius perſona teſtamentum ſuſtinetur: noſtro verò in caſu vnus tantùm ſub conditione, nempe dominus Cæſar & Borgognini, inſtitutus, qua cõditione pendente hæreditas adiri non potes: atque ita teſtamentum non confirmatur, ex quo † hæreditas non po
56 teſt (vt aliqui loquuntur) ſtare in aere. ita Zanchus in d. re petitione. l. hæredes mei. §. cùm ita. numero 1298. ff. ad S. C. Trebellianum. M. Antonius Baue. in §. hæres. Inſtitutio. de hæredib. inſtituendis.

Non inquam hoc repugnat: ſi quidem & in caſu Bartoli, Imolæ & aliorum, quò ad eam portionem hæreditatis relictam ſub conditione non confirmatur ex eo teſtamentum, quòd alter ſit hæres inſtitutus: cùm purè inſtitutus eam portionem non capiat, & ſi caperet non eſſet opus quòd inſtitutus ſub conditione conſtitueretur adminiſtrator. Prætereà in caſu. l. ſi quis inſtituatur. ff. de hæredibus inſtituendis. & l. ſecundæ. §. ſi ſub conditione. ff.
57 de bonorum poſſeſsione ſecundum tab. vnus † ſub conditione inſtitutus eſt, & tamen valet interim teſtamentum donec eueniat caſus conditionis, cuius euentu teſtamentum perfectè confirmatur tantum hæres. Quocircà di-
58 cendum eſt adminiſtratorem conſtitui, quia † hæreditas repræſentat certum quoddam tempus, nempè hæredis in rerum natura nondum exiſtentis, vel exiſtentis, ſed impediti ob adiectam conditionem ſuæ inſtitutioni: qua ſanè conditione eueniente retro fingitur, quod ſcilicèt ab initio hæres is fuerit. Ita probat l. hæres quandoque. ff. de acquirenda hæreditate. quo loci ita reſpondit Florentinus. Hæres quandocunque adeunddo hæreditatem, iam tunc
59 à morte ſucceſsiſſe defuncto intelligitur. Quo reſponſo intelligimus, † teſtamentum conſiſtere, etſi ſtatim non adeatur hæreditas. Idem probat lege quod dicitur. ff. de militari teſtamento, ſentit Iaſon in dicta lege extraneum. la prima, columna tertia, verſiculo. In iſta difficultate. Ruinus conſilio quinquageſimoquarto. numero ſeptimo, & numero decimoquarto. in fine. libro ſecundo. Et ratio. cur ita valeat teſtamentum ſub conditione hærede inſtituto, & non ad diem, illa eſt quam adfert Imola in leg. hæreditas ex die, columna quarta, verſiculo vlterius pro declaratione. ff. de hęredibus in-
60 ſtituendis. & videmus † hęreditatem poſſe iacere, & antequam adeatur repræſentare defunctum. l. ſi vnus. §. vlt. ff. de pactis. & l. mortuo. ff. de fideiuſſoribus, & reſpõdit Baldus conſilio 200. Verba Cyni, colum. vltim. verſic. itẽ hæreditas. lib. 2. Calcan. conſil. primo. column. 2. & Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. num. 28. ff. de vſucapio. Et illi interim datur curator. Deci. conſi. 509. num. 1. & alibi ſæpe. Quod
61 verò afferunt Zanchus, & cæteri, † hæreditatem non poſſe ſtare in aere, procedit quo ad dominium rerum, quod ſi non eſt penès vnum, intelligitur eſſe apud alterum, cùm in vacuo & aere ſtare non poſsit, & ita ipſemet Zanchus rectè ait. Et in caſu noſtro non poteſt dici dominium ſtare in aẽre, quia interim donec ab hærede adeatur, defunctum refert. Et ſi vera eſſet aduerſarij aſſertio, ſequeretur quòd nunquam hæres vnus poſſet à teſtatore inſtitui ſub conditione, cuius contrarium probatur in dicta l. ſi quis inſtituatur. ff. de hæredibus inſtituendis. & in dicta l. ſecũda. §. ſi ſub conditione. ff. de bonorum poſſeſsione ſecundum tabulas, & diximus ſuprà. Et diſpoſitionem hanc ita intelligendo, res erit clara, & ceſſabunt omnes dubitationes, quia hæredes hi intelliguntur ſub conditione vocati, vt diſpoſuit teſtator, teſtamẽtum ſubſiſtet, illa vſufructuaria è manibus adminiſtratorum vſumfructum accipiet. Et interim iſti adminiſtratores erunt expectando deinde cõditionis euentum. Eſt itaque concludendum, hos hæredes fuiſſe ſub conditione vocatos: ex quo & illud conſequens deducitur, dominum Cæſarem non potuiſſe tranſmittere portionem illam ſuam ad dominum Iulium fratrẽ hæredem; ſuum. Quam quidem tranſmiſsionem locum habere non poſſe hoc in caſu alijs permultis rationibus demõſtratum fuit.

Nunc ſupereſt vt contrarias rationes & argumenta ex ordine, vt iam pollicitus ſum, diluam.

Non obſtat itaque primum partis aduerſæ argumentũ: quia reſpondetur primò, vt dixi ſupra in declaratione primi intellectus. Eo enim loci dixi, fieri non poſſe, vt detracta temporis mentione hi purè hæredes intelligantur purè inſtituti, atque ita vera non eſt illa propoſitio maior illius primæ argumentationis aduerſarij. Cui quidem propoſitioni reſpõdeo etiam, dum in ea dictum fuit, † dictiones interim & donec, non ſignificare conditionem, ſed tempus, ex ſententia Nattæ conſil. 459. num. 14. lib. ſecundo. poſt Baldum ab ea relatum. Reſpondeo inquam, quòd hæ dictiones præſupponunt præcedere conditionis impedimentũ, vel aliud ſimile. ita probat l. libertus. §. in quæſtionibus. ff. ad municipial. Albericus in ſuo dictionario, in verbo, Interim. Franciſcus Aret. in l. quod meo. num. 11. ff. de acquirenda poſſeſsione. Socin. Sen. cõſil. 69. num. 4. lib. primo. Quocircà dicebam ſuprà in primo intellectu, quòd hæc argumentatio poteſt optimè retorqueri in aduerſarios. ſi enim iſta verba: Vel interim donec, &c. ſunt detrahenda ex hoc teſtamento, certum eſt, quòd dominus Cæſar & Borgognini erũt ſub conditione vocati ex verbis præcedentibus, ibi: Et ſi nulli extabunt. Nec dubium eſt, quin poſsit teſtator condere teſtamentum omnibus hæredibus ſub conditione inſtitutis. l. ſecunda. §. ſi ſub conditione. de bonorum poſſeſsione ſecundum tabulas. & ſupra dixi multis in locis. Reſpondeo, & ſecundò, minorem propoſitionem illius primi argumenti non eſſe veram ſiquidem (vt dixi ſuprà in tertio intellectu) non eſt † præſumendum, quòd teſtator voluerit in continenti ſe ipſum corrigere & recedere à diſpoſitione, quã fecit paulò ante. dicta l. nam ad ea. ff. de conditionib. & demonſtrationibus & maximè, quia hoc modo filij ex domina AEmylia naſcituri, qui alioqui à teſtatore fuerunt
64 prædilecti, eſſent excluſi. Nec obſtat text. † lege ſi te ſolum. §. primo. ff. de hæredib. inſtituendis. quia reſpondeo, id factum eſſe, quia ſecunda inſtitutio facta ſub conditione, eandem ſolam perſonam reſpiciens, nil operari

pote-

poterat, cùm iam hæreditas purè data fuerit. ita declaran
65 do †l.nam ad ea.ff.de conditio.& demonſtratio.quæ eandem penè habet ſententiam, explicat Dec. conſ 190. col. vlt.ver.2.&melius. At diuerſum eſt in caſu noſtro, in quo, admiſſo hæc verba: Vel interim &c. ſignificare vocationem puram, vtrunque operatur. Nam vocatio conditionalis efficit illos hæredes, non natis filiis: illa verò vocatio pura efficit eos poſſeſſores bonorum & hæreditatis adminiſtratores. vt ſupra declarauimus in vltimo intellectu.

Non obſtat ſecundum argumentum, quia ex iam dictis reſpondetur, non poſſe fieri, vt hi hæredes purè effecti dicantur, detracta temporis mentione. Et iam ſupra in primo intellectu declaraui dictam.le. hæreditas ex die, non prodere in caſu noſtro, cùm loquatur eo in caſu quãdo vnus tantùm hæres in teſtamento fuit inſtitutus, non
66 repeto ſæpius dicta. Nec hîc repugnat illa doctrina †Saliceti in l.extraneum. la 1. quæſtio. vltim. C. de hæredibus inſtituendis.& ibi Iaſon colum.4. verſiculo, Tertiò principaliter, & aliorum quos in dicto 2. argumento retuli: quia reſpondeo, Doctores hos concedere; vxorem illam eſſe purè vocatam,& deinde grauatam onere fideicommiſſ. quod non contingit in caſu noſtro, in quo (vt demonſtrauimus ſupra in quinto intellectu) falſum eſt, quòd dominus Cæſar & Borgognini ſint purè vocati, & deinde grauati reſtituere filiis naſcituris ex domina AEmylia; vt eo loci dixi, quod non repeto. Et ideo relati Do
67 res concedunt, † vxorem illam adeo eſſe purè inſtitutam & vocatam, vt poſſit non aditam hæreditatem tranſmittere. Ita poſt alios declarat apertè Pariſius conſilio nonageſimoſeptimo, numero 5. 6. 7. libro ſecundo, Didacus libro ſecundo variarum reſolutio. capitulo ſecundo, numero quinto. Id quod negamus præſenti in caſu.

Non obſtat tertium argumentum, quia reſpondeo primò, quòd immò intelligendo dominum Cæſarem & Borgogninos eſſe ſub conditione vocatos, impediebatur domina Ioanna vſufructuaria conſequi legatum vſusfructus, ſi quidem conſequi multis modis poterat, etiam non adita hæreditate, ſed pendẽte conditione. Primò poterat accipere de manu ipſorum domin. Cęſaris & Borgogninorum, qui interim donec purificaretur conditio, ideſt, donec naſcerentur, vel non naſcerentur filij ex domina Aemilia, erant bonorum poſſeſſores & adminiſtratores, vt ſuprà in ſeptimo intellectu demonſtrauimus. Et certi iuris eſt, legatarios poſſe conſequi legatum è manu
68 adminiſtratorum hæreditatis, † qui ſi bona hæreditaria poſſunt diſtrahere. leg. ſi quis inſtituatur. ff. de hæredibus inſtituendis, multò fortius poterunt legata præſtare.

Poterat & ſecundò domina Ioanna conſequi vſumfru-
69 ctum † ſua manu, vel iudicis auctoritate, ſi nullus eo tempore extitiſſet hæres, è cuius manu habere illud potuiſſet: vt ſcribunt Baldus in dict. leg. extraneum, la prima. nume. quarto. C. de hæredibus inſtituendis. & ibidem Angelus, à quibus & eo loci non diſſentiat Iaſon. columna tertia, verſiculo, in iſta difficultate. qui eiuſdem opinionis recenſet Baldum & Comen. in dicta leg. hæreditas ex die. ff. de hæredibus inſtituendis. Et his accedunt Socinus Senior conſilio 131. colum. 4. verſiculo. Nec obſtat, libro primo. Picus in leg. Titia. §. Titia cùm nuberet. numero 137. in fine. de legat. ſecundo. quos ſecutus ſum in in tractat. de adipiſcenda poſſeſſione, remedio ſecundo, num. 67.

Poterat & tertiò ſua auctoritate D. Ioanna apprehẽdere
70 † vſumfructum, ex quo tit. inſtitutionis fuit ei relictus. ſi qdẽ vera eſt Doctorũ ſententia, inſtitutum in re certa, dato ẽt cohærede vniuerſali, poſſe rem illam ſua manu capere. Ita Iaſ. in l. non eſt dubium, col. 2. verſ. tertio notabiliter limita. C. de legat. poſt Bart. in l. ex facto, de hæredib. inſtituendis. & alios quos ſecutus ſum in d. 2. remed. nu.
71 64. Accedit quartò, quòd † vxor hæc ſua auctoritate capere poterat, ob facultatem, quam ei dediſſe creditur teſtator: ſicuti ſcripſi in d. 2. remed. nu. 54. poſt Picum d. §. Titia. nu. 137. & alios eo loci relatos.

Non obſtat quartum argumentũ, quia reſpondeo, & ta
72 cilè concedo, quòd verbum inſtituo, † eſt directum, & purè tribuit hæreditatem, quando ſcilicet nulla conditio vel tempus adiectum fuit, vt loquitur Bartol. in dicta l. Centurio. nume. 43. ff. de vulgar. ſed noſtro in caſu non ita ſe habet res, cùm verbo inſtituit, adiecta ſit illa conditio, ſi nulli filij naſcerentur ex domina AEmylia. Quocirca neſcio videre quomodo procedat illa argumentatio Ronchegalli, cuius etiam illatio non eſt vera, cùm dixit, quòd licet filij ex domina AEmilia naſcituri ſint etiam per verbum directum vocati, attamen exponi debet pro ſubſtituit. Non inquam vera eſt hæc illatio, quandoquidem (vt dixi ſupra in quinto intellectu) verius eſt, filios naſcituros eſſe à teſtatore priore loco vocatos, atque ita principaliter, & in eorum defectum fuiſſe inſtitutos dominum Cæſarem & Borgogninum. Et ideo non poſſumus dicere dominum Cæſarem & Borgogninos eſſe primo loco vocatos, & deinde grauatos reſtituere ipſis filiis naſcituris, vt iam dixi. Et ex his ceſſat & conſideratio de clauſula codicillari, quæ hîc nihil operatur, vt ſcilicet ad fideicommiſſum trahatur. non enim trahi hîc eo modo poteſt, vt à Ronchegallo conſideraratur.

Non obſtat quintum argumentum, quod etiam Ronchegalli fuit: quia reſpondeo, minorem illam propoſitionem illius argumenti non eſſe veram. Si quidem iam conſtat, & ſupra demonſtrauimus, inſtitutionem factam D Dom. Cæſari & Borgogninis ab initio non fuiſſe (vt præſupponit in ſuo argumento Ronchegallus) puram. Verius enim eſt fuiſſe conditionalem, cùm fuerint ſub ea conditione vocati, ſi nulli filij ex domina AEmylia naſcentur. Præterea, & ſecundò, non eſt vera illa propoſitio maior illius quinti argumenti, cùm ait Ronchegallus, quòd quando diſpoſitio ab initio eſt pura & perfecta, licet reſolutio differatur, non tamen actus
73 ſuſpenditur, ex ſententia † Caſtrenſ. in dicta lege prima, numero quinto, verſiculo item ſi apponatur. ff. de conditionibus & demonſtrationibus non inquam eſt vera in terminis noſtris hæc aſſertio: ſi quidem hîc non eſt vſus teſtator verbis, quibus ſola apprehenſio hæreditatis differatur: vt in caſu Caſtrenſis. Cuius rei declarandæ gratia ſciendum eſt inter multas differentias, quas recenſet eo loci Caſtrenſis inter dictionem, ſi, & dictionem, cùm, hanc vnam adfert: quòd ſi apponuntur ad executionem legati maximè differunt, ſi teſtator ita legat: Lego centum Caio. Legatum ita ſimpliciter in vna ratione factum eſt purum: ſi deinde in executione legati ita teſtator loquatur: quam ſummam centum à me legatam præſtari volo, cùm Caius morietur. Hoc caſu legatum iam purè relictum non redditur ex his verbis conditionale, ſed remanet purum, & illa legati præſtatio differtur. Et hic caſus non eſt noſter, cùm teſtator vſus non ſit dictione cum, ſed dictione ſi. Si verò teſtator (inquit Caſtrenſis) legat purè, & deinde in executione vtatur his verbis, quam ſummam præſtari volo, ſi Caius morietur, legatum redditur condit onale. leg. quibus diebus. §. quidam. de conditio. & demonſtratio. Et hic caſus eſt noſter, cùm clarè appareat teſtatorem vocaſſe dominum Cæſarem & Borgogninos, ſi nulli filij ex domina AEmylia naſcentur. Eſt ergo conditionalis eis facta inſtitutio. Quinimmò fortius dico, quòd in caſu noſtro idem eſſet dicendum, quando teſtator loco dictionis Si, vſus eſſet dictione, cùm, vt ſi dixiſſet: Et cùm nulli naſcentur filij ex domina AEmylia, inſtituo dominum Cæſarem & Borgogninos. Nam & hoc caſu diſpoſitio eſſet conditionalis, ex quo dictio cùm, eſt appoſita ad euentum extrinſeci caſus, qui ſcilicet euenire & non euenire potuiſſet, vt apertè docuit Caſtrenſis in dicta. lege prima. numero quinto. verſiculo. Extra iſtos caſus. Non etiam repugnat doctrina Pariſij, dicto conſilio quinto, numero duodecimo. & decimo tertio, libro quarto: quia loquitur Pariſius eo in caſu, quando conſtabat verè ab initio actum fuiſſe purè geſtum, & deinde in executione adiecta fuit conditio non ſuſpenſiua, ſed reſolutiua. id quod non contingit in caſu noſtro, in quo (vt diximus) ab initio inſtitutio conditionalis fuit. Et idem quod Pariſius ſcriptum reliquit Tiraquellus in loco prę allegato.

Non obſtat ſextum argumentum, quia reſpondeo, illud primum prę ſuppoſitum Ronchegalli non eſſe verum in caſu noſtro. Ais enim, quòd quando inſtitutio eſt pura, &c. Hoc in caſu noſtro non eſt verum, quia iam

diximus, inſtitutionem factam dominis Cæſari & Borgogninis puram non eſſe. Et præſupponit Ronchegallus dominum Cæſarem & Borgogninos fuiſſe grauatos reſtituere filiis natis ex Do. AEmilia, quod falſum eſſe iam demonſtrauimus. 78

Quocirca ad rem noſtram non conferunt illæ doctrinæ Ancharan. dicto conſilio 220. & Bartol. in dicta l. vltima. §. primo. ff. ad S. C. Tertyllianum, quæ in eo ſexto argumento adferuntur. Quod, vt planum faciam, duas conclusiones conſtituo. Prima eſt, quòd, ſi † ſtatutum excludit 75 fœminas, donec & quouſque extabunt maſculi, non dicitur eas perpetuò excludere, ſed temporaliter: & ideo dicuntur potius ſuſpenſæ à facultate ſuccedendi, quàm excluſæ. Ita loquitur Bartol. in dicta l. vltima. §. primo. numer. ſecundo. ff. ad S. C. Tertyllianum, & cum eo Ancharan l. dicto conſilio 220. columna prima, & ſecunda, & ante eum Bald. conſilio ſexageſimonono. Cùm ſtatutum. columna prima, libro primo. repetitum conſilio 426. libr. 4. & alij plures relati in dicto ſexto argumento. Quibus accedunt Decius conſilio 331. columna prima. & conſilio 607. numero decimoſexto. Brunus in tract. Quòd ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant. articu. decimo. numero 23. 24. & numero ſeptuageſimoprimo. Ruinus conſilio trigeſimooctauo. & conſilio quadrageſimoſexto. libro tertio. Pariſius conſilio vigeſimoſecundo. numero decimoquinto. & nume. vigeſimoſecundo. & conſilio vigeſimotertio. numer. quinquageſimooctauo. libro primo. conſilio quadrageſimooctauo. numero vigeſimoprimo. & conſilio octuageſimoquinto. numero 83. libro ſecundo. & Socinus Iunior conſilio 110. numero 4. & conſilio 114. numer. 6. libro primo. & conſ. 52. nu. 5. lib. 3.

Verùm, (vt re ipſa patet,) hæc concluſio non conuenit 76 caſui noſtro, ex quo pares nõ ſunt termini: ſiquidem † Bartolus, Baldus, Ancharanus. & ſequaces. loquuntur eo in caſu, in quo appareat fœminas ipſas iam à lege communi purè & ſimpliciter, æqualiter vna cum maſculis admitti ad ſucceſſionem bonorum patris: ſed deinde à ſtatuto 80 impediuntur ad tempus, nempe. donec extabunt maſculi. Eſt enim hoc in caſu clarum, legem communem æquè admittere fœminas ad patris ſucceſſionem ac maſculos. l. maximum vitium. C. de liber. præter. Cùm ergo ſtatutum vult fœminas, non admitti, donec extabunt maſculi, non aufert, nec mutat ius ſucceſſionis fœminarum in ſubſtantia, ſed ſolùm ad tempus, id eſt, quouſque extabunt maſculi, ſuſpendit. Et ideò fœminæ ſolummodo impediuntur propter maſculorum exiſtentiam agnoſcere & apprehendere ius illud ſucceſſionis ſibi à iure communi conceſſum. Diuerſum omninò eſt in caſu noſtro, in quo dominus Cæſar & Borgognini nullum ius habent ſibi delatum, niſi ex teſtamento iſto, in quo vocati ſunt non purè, ſed ſub conditione, ſi nulli filij maſculi ex domina AEmylia naſcerentur. Non ergo ante horum filiorum defectum. atque ita ante purificatam hanc conditionem ius aliquod dici poteſt delatum & acquiſitum ipſis dominis Cæſari & Borgogninis: vt erat quæſitum in caſu Bartoli, Anchara. & ſequacium. Et ideò in caſu noſtro aderat defectus in ſubſtantia iuris, non autem ſola ſuſpenſio in iure agnoſcendi & petendi. Prætereà, & ſecundò alia ratione demonſtratur terminos non eſſe pares. Nam Bartolus & cæteri loquuntur in diſpoſi- 77 tione † ſtatuti, hoc eſt, legis, quæ ad tempus & ex tempore hæreditatem dare poteſt. Quod ſecus eſt in diſpoſitione hominis, ideſt, teſtatoris, qui non poteſt ad tempus hæredem facere. dicta lege hæreditas ex die. de hæredibus inſtituendis. Et ideò in hominis diſpoſitione hæ dictiones, donec, & quouſque; nihil operantur. Ita in terminis his ſeipſum declarat Batolus in dicta lege vltima. §. primo. columna prima. verſiculo, idem dicerem in hæreditate. ff. ad S. C. Tertyll. & illum ſecutus eſt Crauetta conſilio centeſimouigeſimoſeptimo, numero vndecimo, etſi alia ratione ipſe ſuo in caſu aliter reſponderit. Cùm ergo nos verſemur in diſpoſitione hominis, conſtat terminos quæſtionis Bartoli relatæ in dicto ſexto argumento à noſtris his differre. Quinimmò illa Bartoli doctrina vt eſt ab eo declarata in aduerſarios poteſt retorqueri nempè, illa verba: Vel interim donec, &c. nil operari, ſed relinquere teſtatoris diſpoſitionem in ſuo eſſe, hoc eſt, vt ſit conditionalis verbis clarè à teſtatore prola- 82 tis: Et ſi nulli filij maſculi, &c.

Secunda eſt concluſio, quòd † fœminæ excluſæ donec & quouſque extabunt maſculi, ſi decedunt ante maſculos, ius ſuum ſuccedendi, mortuis maſculis tranſmittunt ad ſuos hæredes. Quam ſententiam probauit Ancharanus dicto conſilio ducenteſimouigeſimo, columna vltima. & ante eum Baldus. dicto cõſilio 69. Cùm ſtatutum. columna 3. libr. 1. Iaſon conſilio 105. columna ſecunda & tertia, libro quarto. & * communem eſſe ſcribit Brunus in tracta. Quòd ſtantibus maſculis, fœminæ non ſuccedant. articul. vndecimo, numero nonageſimoquarto. Ea ratione prima vſi ſunt: quòd non dicuntur hæ fœminæ perpetuò excluſę, ſed ſolùm temporaliter, donec extabunt maſculi, & ideò ſolus adeſt defectus ob extrinſecam perſonam, nempè maſculorum, quę ſuſpendit: & ideò nõ impeditur tranſmiſſio. l. ſi quis filium. C. de inoffici. teſta. De qua ratione dicimus infra in reſponſione ad nonum argumentum. Ea quoque ſecunda ratione vtuntur, quòd defectus non eſt in iure deferendi. Iam enim (vt diximus ſup.) fœminis æquè delata eſt à iure communi ſucceſſio ac maſculis: ſed eſt ſola ſuſpenſio in iure agnoſcendi & petendi, & ita eſt impedimentum temporale; quod non impedit tranſmiſſionem. l. ventre. ff. de acquirenda hæreditate. Accedat tertiò quòd † fœmina excluſa 79 donec extabit maſculus, non deſinit eſſe ſua patri. Et ob id ob ſuitatem tranſmittit ius ſuum. ita arguit Iaſon dicto conſilio 105. colum. vltima, verſiculo quartò facit. libro quarto, Cæterùm, nec hæc concluſio caſui noſtro conuenit. Non enim in caſu noſtro hi DDom. Cæſar & Borgognini ſolummodò ſuſpenduntur à ſucceſſione, ſed etiam pendente conditione nullum ius habent, cùm conditio nihil ponat in eſſe, vt iam dictum fuit. Nec eis delata eſt & quæſita ſucceſſio, vt in caſu Baldi, ita vt poſſint tamquam ſui ſuccedere, vt illo in caſu fœminæ poſſunt.

Prætereà, admiſſo quòd termini ſint pares; attamen adhuc illa Baldi & ſequacium traditio non multum vrget: quandoquidem aduerſus eos ſenſerunt † Bartolus in d. l. vltima. §. 1. numero tertio, ff. ad S. C. Tertullianum. Imola in l. ei qui ſoluendo. ff. de hæredibus inſtituendis. Alexander. in l. ſecunda, columnã penultima. C. de liber. præter Aretinus in l. ſi quis poſthumos. §. ſi filium. col. 3. verſicu. ſed quæritur immediatè. de liber. & poſthum. qui ait, Bartoli ſententiam aduerſus Baldum eſſe veriſimam. Et eo loci reſpondet rationibus ſupra adductis pro opinione Baldi; & maximè ad textum dictæ. l. ſi quis filium. C. de inoffi. teſt. & l. ventre. ff. de acquirenda hæreditate, de quibus aliquid infra dicemus, præſertim in reſponſione ad octauum, nonum & decimum argumentum. Quæ ſanè argumentationes ex his, quæ hîc attulimus, declarantur.

Non obſtat ſeptimum, quia reſpondetur, dominum Cæſarem & Borgogninos non fuiſſe vocatos paſsiuè, atque ita ſubſtitutos, & deinde etiam grauatos onere fideicommiſſi: ſed ſolùm (vt diximus) ſubſtituti fuerunt actiuè defectu filiorum naſciturorum ex Dom. AEmylia. Et ob id vera non eſt illa conſideratio in eo ſeptimo argumento deducta. Et ſuprà demonſtrauimus illa verba, Vel interim donec, &c. efficere potius hos adminiſtratores hæreditatis quàm veros hæredes, & onere fideicommiſſi grauatos.

Non obſtat octauum, quia reſpondeo, nil ad rem conferre: ſi quidem loquitur † Ancharanus eo in caſu, in quo vna pars bonorum accreſcit vni perſonæ tantum. quæ iam aliam partem obtinebat: & nullus alius extabat. cui ſecunda illa portio deferretur, vt verè eſt in eo exemplo, de quo apud ipſum Ancharanum. Cùm ſtatutum excludit fœminas dotatas à ſucceſſione patris donec & quouſq; extabũt maſculi: mortuis maſculis illa dos filiæ hoc eſt, illa portio legitimæ quæ iam ipſius filiæ quæſita eſt, trahit ad ſe illam portionem ſecundam? cùm fœminæ & maſculi re coniuncti ſint à iure communi ad ſuccedendum patri. Verùm, quia ſtatutum fœminas à ſucceſsione ſuſpendit, & eas filijs maſculis ſubſtituit, conſtat maſculos & fœminas eſſe coniunctos & ſubſtitutos: coniunctos inquam à iure communi, ſubſtitutos verò à ſtatuto. Et ideo non eſt mirum quod fœminæ tranſmittant ius ſuum conditionale. quòd ſperant conſequi mortuis maſculis, quibus 82 à ſtatuto ſubſtitutæ ſunt. Nam quando † ſubſtitutio

conditionalis

conditionalis eſt iuncta cum iure accreſcendi, efficit vt ius conditionale prouenienſ à ſubſtitutione nondum pu 88
rificata tranſmittatur. Ita probat d.l.qui patri.ff.de acquirenda hæred. quam ita intelligunt Soc.Sen.con.6. numero 14.lib.3.Iaſ.conſi.154.col.pen.verſi.4.principaliter.li. 4.Rui.conſi.156.nu.4.conſi.178.nu. .& conſi 201.nu.7. li.2.qui egregiè loquitur.Cur.Iun.conſi.16.num. 6.& in ru.C.quando non peten.partes pet. accr.col.pen.& eo loci Cagno.nu.52.Pariſi.conſi.76.col.vlt.verſic.poſtremò. & conſi.77.nu.23.li.2.idem conſi.5.nu.41.& conſi.50.nu. 3.li.3.Cephalus conſi.283.num.26. li.2.cæteros prætereo. Quibusapertè conſtat,nos hoc in caſu nõverſari.Non.n. hic conſiderati aliqua poteſt coniunctio & ſubſtitutio in ter vnum & aliud tempus, vt argumentatur de re ad tem 89
pus, Ronchegallus in dicto octauo argumento; non animaduertens argumentum hoc pacto duci non poſſe,& terminos non eſſe pares.

Non obſtat nonum argumentum, quod etiam Ronchegalli fuit;quia reſpondeo, falſum eſſe quòd noſtro in caſu DD. Cæſar & Borgognini ſolùm impedirentur conſequi hanc hæreditatem ob impedimentum perſonæ filiorum ex D.AEmylia naſciturorum, vt potè quòd illis remotis,ipſi DD.Cæſar & Borgognini ius in ea hæredi- 90
tate obtinerent. Eſt inquam hoc falſum,cùmverè nullum ius eis competeret(vt dixi ſupra in reſponſione ad 6.argumentum)niſi poſt euentum conditionis,id eſt, poſtquam clarũ erit,nullos extare poſſe filios maſculos ex D.AEmy
83 lia.Quocirca ceſſat diſpoſitio † l.ſi quis filium.C.de inof. teſta.qua nititur Ronchegalli argumentatio deſumpta ab eo reſponſo Anchara.d.conſi.220.nu.4.verſi.ſed vt dixi.Nam is textus l.quis filium loquitur de iure competenti,id eſt,de querela,quæ filio competebat, ſed quæ nondum erat præparata:& dicitur tranſmitti ex quo ius quæſitum erat, licèt à filio nondum eſſet deductum in iudicio. 91
Ita intelligunt omnes d.l.ſi quis filium.Prætereà,is caſus d. l. ſi quis filium,ad rem noſtram non facit:ſi quidem ſpecialis eſt.Nam ibi filius exhæredatus ideo non mouit querelam in officioſi teſtamenti, quia hæres ſcriptus diſtulit 92
adire hæreditatem; & querela intentari nõ poteſt anteaditam hæreditatem.l.filium.§.ſed cùm exhæredatio.ff.de bonorum poſſeſſ.contra tabu. Niſi ergo hic filius fuiſſet impeditus facto hæredis, eam querelam non tranſmiſiſſet.Ita textum illum declarant Butrig.& Salic.in le.cùm mota.C.de tranſac.& ibidem clarius Iaſ.nu.12.verſi.limita tamen ſingulariter.Idem Iaſ.in d.l.ſi quis filium. nu.3. verſi.3.notabiliter limita.Quocirca dicendum eſt, caſum illum ſpecialem trahi non debere in conſequentiam: imò retorquetur argumentum; quia ſi eſt ſpeciale eo in caſu, ergo in contrarium eſt ius commune.l.quod verò.l.ius ſingulare.vbi gloſſa & Doct.ff.le legib.Et in querela eſt tex. in l.poſth.ff.de inoffic.teſta.

Non obſtat decimum,quia reſpondetur primò,negando illam minorem propoſitionem argumenti, quòd ſcili 93
cèt in caſu noſtro ſola adſit ſuſpenſio in iure petendi & agnoſcendi,non autem adeſt defectus in ipſa iuris ſubſtantia.Hoc falſum eſt,cùm iam ſuprà dixerim in reſponſione ad ſextum,& aliis in locis, hic adeſſe defectum in ipſa iuris ſubſtantia,cùm vocati fuerint DD. Cæſar & Borgognini ſub conditione, qua quidem pendente nullum ius
84 competit,cùm † conditio nihil ponat ineſſe.le. ſi quis ſub conditione dandorum decem.ff.ſi quis omiſſa cauſa te-
85 ſtam.& pendente † conditione actus non dicitur actus. l.
86 pecuniã quam.ff.ſi certum peta.& ibi Alex.nu.4.Et † gratiam conditionalem dici imperfectam probat capitu. ſi pro te.de reſcrip.in 6.& ibidem gloſſa & omnes.Et contractum conditionalem non eſſe verè contractum reſpondit Aretin.conſi.11.nu.2.immò conditio ſubſtantiam ipſam ſuſpendit.l.concedere diem de verborum ſignificatione,& in ſpecie declarat Imola in l.hæreditas ex die co. 4.verſ.alia ratio aſſignatur.ff.de hæred.inſtituen. quo loci ait è contra,diem non ſuſpendere ſubſtantiam, ſed ſolùm exercitium.Quocircà ad rem non conferunt.l.ventre ff.de acquir.hæred.& l.ſi exhæredatus.ff. ad S. C.Syllanianum,quæ loquuntur in iure purè competenti, licèt ſuſpẽſum ſit ob aliquod impedimentum.Quodſanè impedimẽ 94
tum eiuſmodi non eſt, vt tranſmiſſionem impediat:ſicuti clarè probat textus l.illud.§.ſi quis eum.ff. de bonor. poſſeſſ.contra tabulas.quos declaratur d.l.ventre.ff.de acquir.hæred.

Non obſtat vndecima argumentatio, quia reſpondetur,primò,non eſſe abſolute verum,quòd † grauatus onere fideicommiſſi poſſit,pendente conditione bona illa alienare.Nam id ſolum procedit quò ad detrimentum ipſius grauati alienantis,qui,dum viuit,& conditio non euenit,non poteſt eam reuocare,vel aliter illi contrauenire.Ita loquuntur Caſtrenſis & Iaſ.d.l. vlt. §. ſed quia C. communia de l.& cæteri Docto. quos eo loci retuli.ſed, mortuo ipſo grauato,qui ad fideicommiſſum admittitur, reuocat alienata.Ita clarè conſtitutum eſt in d.l.vlt.§.ſed quia & ibidẽ Doct. oẽs. Et cùm grauatus fideicommiſſo alienat dum viuit,dicitur alienaſſe non rem feudalem,ſed potius commoditatem illam,fructuúmque reditus.Ita etiam dicimus, † vaſallum poſſe alienare commoditatem feudi,hoc eſt,illius reditus dum viuit: & eo deinde mortuo ſucceſſor feudum ipſum recuperat.Ita docuit Baldus in capitulo 1. §. aut ſi libellario. numero 3. in fine. quibmodis feud. amit. & illum ſecuti ſunt Ruinus conſi. 179. numero 13. & numero 18. & conſili. 213. num. 3. lib. 1. & Iulius Clarus. lib. 4. ſent. §. feudum. q. 31. ver. ſucceſsiuè. idem reſpondit Rolandus con. 80.nu.35.lib.1.qui alia Baldi & Ruini loca recenſuit.Qua ex re conſtat, nihil ad rem conferre doctrinam † Bart.in l.à filia.nu.3.ff. ad Trebell.quandoquidem loquitur Bar.in eo,qui poteſtviuens iuſtam ob cauſam alienare ſuppoſita fideicommiſſo, vt eſt ob cauſam dotis cõſtituendæ filiæ,quæ aliunde dotari non poteſt. Nam tunc cùm pater viuens poſsit eã de his bonis dotare, multò melius poterit ei in teſtamento dotem de his bonis relinquere. Et hoc in caſu loquuntur relati omnes Doctores poſt Bartolum, ſed contrarium eſt in caſu noſtro.Nam hìc non poterat D.Cæſar viuens alienare:ergo nec moriendo potuit tranſmittere. Prætereà, ſecundò,non licèt hoc in caſu argumentari ab alienatione,quam viuens facit,ad tranſmiſſionem.Nam † ſi hæres, dum viuit,alienat,dicitur ex eo actu adiuiſſe hæreditatẽ. l.gerit,vbi abundè Doctores.ff.de acquir.hæred.atque ita tamquam dominus effectus alienare poteſt. At diuerſum in † tranſmiſſione,quæ fieri ſolet de iure acquirendo. Ita affirmarunt Soc.Sen.conſi.67.col.pen.li.4.& Soc.Iun.in repet.l.cum filiofam.part.vlt.nu.66.de le.1. quos ſecutus eſt eruditiſſimus Zanchus in repe.l.hæredes mei.§.cùm ita nu.200.& num.343.ff.ad Treb.quo loci doctè & copiosè declarat.Non ergo ita tranſmittitur ſucceſſio, vt res hæreditaria alienatur.Et ex his ceſſat & illud,quod in ea argumentatione dicebatur, quod licèt talis tranſmiſſio hæreditatis ad D.Iulium facta,ſi ſub eodem onere reſtitutionis facta,quòd tamen ceſſat onus hoc in D. Iulio poſteaquam mortua D.AEmylia ſine filijs maſculis, ea hæreditatis portio ad ſe tranſmiſſa,libera remanet,ex ſententia Imolę in d.l.hæreditas ex die.nu.2.dehæred.inſtituẽd. & aliorum,quos eo loci retuli.Ceſſat equidem hæc conſideratio,quam facilè admiſerim quando locus eſſet factę huic tranſmiſſioni.Nam † tranſmiſſione facta,is,qui ex ea hæreditatem conſequitur,ingreditur locum & ſtatũ trãſmittentis,& eiuſdẽ efficitur qualitatis.Ita reſp. Soc. Sen. d.conſi.67.nu.15.li.4. à quo non diſſentit Zanchus in d. §.cùm ita.nu.203.etſi referat aliter ſenſiſſe Soc.Iun.& Cravet.Et idem Socin.Sen.& Zanchus egregiè docuit Franc. Are in l.ſi quis poſtumos.§.ſi filium.nu.8.in fi.ff.de libe. & poſth.Et ad hanc ſententiam comprobandam conſiderat le. ſi quis filium. §.vlti.C.de inoffic.teſt.Verùm,cùm nos non concedamus factam eſſe tranſmiſſionem, ceſſat omnino relata doctrina.

Non obſtat duodecimum & vltimum argumentũ:quia reſpondetur primò ex inſtrumento declarationis factæ inter D.Iulium & DD.Borgnoninos anno 1571.die 21.Martij,dum declararunt,quod ex tranſactionibus & alijs geſtis,quibus Dom.Iulius videbatur approbatus à DD.Borgnoninis pro hærede D.Camilli ex tranſmiſſione D.Cæſaris:quòd inquam illa geſta nil haberẽt obeſse ipſis DD. Borgogninis. Quæ ſanè declaratio ſaluum reddit omne ius DD.Borgogninorum.Reſpondeo ſecundò, admiſso nullam extare declarationem, verè approbationem illam nil obeſse ipſis DD.Borgogninis.Siquidem vera eſt iuris & Doctorum ſententia,quòd etiam ſi quis † fatetur rem ſuam eſse alterius,cùm verè non ſit, ſibi non præiudicat: ita probat l.3.§.ſubtilius.ff.de cond.cauſa data.l.ſi aliquam rem.& l.ſi me in vacuam.ff.de acquirend. poſſeſs. & clarius in l. cùm falſa,vbi Bart.nu.4.Bal.Caſtrenſis,Salicetus & Iaſ.

& Iaſ.C.de iuris & facti ignoran.Caſtrenſis conſi. 11. Super primo quæſito,in quantum.libro 2.Comenſ.conſilio 165.Gaſpar Fulgoſius conſi.5. Quidam Guilielmus. Aretin.conſi.14. num.8.Imola conſi,57. Viſo quodam verſi. in contrarium.& in capitul.ſi cautio col.3.verſi.ſed certè in hoc.de fide inſtrument.& ibidem Felinus num. 8.Corneus conſi.301.col.2.verſicul.quod etiam ſumitur.libr.1. Alexand.conſi.9.num.10.libro 5.Ruinus con.ſi40.num. 12.& conſi.155.num.7.lib.1.Decius conſi.564.numero 6. Curtius Iunior conſi.17.nu.8.& Alciat.in tract. præſum. 21.Quinimmò & fortius reſpondit Ancharan.conſi. 291. Super pluribus num.3. & apertius Alex.conſi.137.nume. 21. libro ſecundo, quòd is qui cum fratre & conſanguineis
95 † diuiſit bona,quæ communia exiſtimabat,cùm verè non eſſent,ſibi non præiudicauit. Et ad rem magis confert,quod reſpondit Socinus Iunior conſilio 112. num.3.
96 lib.1. cùm dixit,quòd ſi quis fateatur † rem ſuam eſſe ſub fideicommiſſo,cùm non ſit, ſibi non præiudicat. Ita ergo nec hoc in caſu præiudicium ſibi attulerunt domini Borgognini,etſi ipſum dominum Iulium approbarunt vt co hæredem ſuum in bonis ipſius teſtatoris. Non etiam vr-
97 get illa confirmatio ex † l.cùm putarem.ff.familiæ erciſc. ſi quidem loquitur ille tex.in diuiſione facta,data ſententia in iudicio contradictorio.Ita eo loci omnes locum illum explicant; & clarè Ancha.conſi.291.num.3.Soc.Sen. conſilio 25.num.12.& conſi.33.num.6.lib.4.apertius Decius conſi.351.num.7.verſi.non obſtat textus. cùm dixit, non ſufficere,quòd diuiſio facta fuerit interpoſito iudicis decreto,vt retractari non poſſit tanquam iudicialiter facta,ſed ſententia debet eſſe lata in iudicio contradictorio. Ea ratione vſus eſt Decius, quòd decretum interponitur inter volentes: & ideò non adhibetur plena cauſæ cognitio & deciſio:at ſecus in ſententia quæ re plenè cognita fertur inter contendentes.Concludo itaque dominum Cæſarem non potuiſſe ſuam hanc portionem tranſmittere ad dominum Iulium fratrem,hæredémque ſuum & per conſequens,ad totam ſucceſſionem domini Camilli teſtatoris admittendos fore DD.Borgogninos.

Iacobus Menochius.I.C.

IESV Chriſto Domino noſtro Laus, honor & gloria; qui cum Deo patre & Spiritu ſancto viuit & regnat in ſecula ſeculorum.

FINIS.

Series Chartarum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo.

Omnes ſunt Quaterniones, præter oo Ternionem.

Hoc repertorium est de 2ª parte consiliorum

INDEX
RERVM OMNIVM ET SENTENTIARVM
Insignium locupletissimus, quæ in hisce Consilijs D. Iacobi Menochij Iurisconsultissimi continentur.

A

A Communi opinione recedendum est, cum ei repugnãt veræ,& concludentes rationes.consi.93.nu.50.fol. 503

Abbas an possit transigere sine consensu capituli super rebus cuius dominium vel possessio, non est plenè, ac perfectè suæ Ecclesiæ acquisitum atque incorporatum. consi. 73. numero 8 321

Abbas illum locum tenere debet, quem tenuit antecessor suus ex more,& consuetudine consi.51.nu.51 149

Abbas Vicarius idem consistorium cum Episcopo facit.consi.51.nu.12 247

Abbas in cap.ex parte il. 1. numer. 25. de appel.declaratur.consilio 100. numero 205 342

Abbas præfertur omnibus dignitatibus inferioribus.consi.52.nu.132 256

Abbas in multis æquiparatur episcopo, ibi.nu.133

Abbas vtitur insigniis episcopalibus,ib. nu.134

Abbas præcedit canonicos vti singulos, non autem vti capitulum.ib.nu.135

Abbas dicitur esse in primo loco sicut episcopus ib nu. 136

Abbas dicitur in culmine dignitatis sicut episcopus & non præcedit dignitates in processionib. & locis publicis,ibi.nu. 137

Abbas præsupponendo in d. suo consilio quòd vicarius sit maior & dignior aliis,æquiuocare videtur.consil.ibid. nu.149

Abbas vel Monachus,monasterio præiudicare potest per confessionẽ suam. consi.39.nu.25 207

Abbati synodo primus locus post episcopum & ante vicarium assignatur. consil.52.nu.131 256

Abbatis consilium nu.2.volu.1.est corruptum & imperfectum.consi.52. numero 26 153

Abbatis lapsus, in c. cum non ab homine.nu.30.de iudiciis.consi. 82. numero 98 365

Abbatissa electa & non confirmata, nomen Abbatissæ propriæ non obtinet. consi.67.nu.16 305

Abbatissæ confessio deliberatione alicui facta in articulo mortis, non nocet Abbatissæ successori.consi. 39. numero 48 208

Ablatiui absoluti conditionem faciunt. consi.38.nu.26 203

Ablatiui absoluti conditionem significant.consi.69.nu.72 314

Absentia,& infirmitas in materia delegationis à pari procedunt. consilio 99.numer.51 555

Absentia vera & mors in aliquibus æquiparantur.consi.52.nu.76 154

Absentis partes iudex tuetur.consi.2.numero 354 69

Absenti delictum adscribi non potest. consi.101.nu.42 598

Absentem non delinquere.consi.82.numero 205 411

Absentes aliquando non vocari ad eligendum.consi.67 nu.32 306

Absurda sunt euitanda.consi. 84. numero 35 420

Absurda & inconueniẽtia euitanda sũt. consi.98.nu.69 547

Absolutio à iuramẽto nõ potest dari,nisi causa cognita,& citata parte.consi.24. nume 11 150

Et quæ huius rei ratio, ib.num.12

Absolutio à iuramento debet concedi iustis de causis.ibi.nu.13

Absolutio à iuramento non seruato iuris ordine concessa,non valet, & iuramentum obtinet vires suas,ibidem numero 14

Absolutio vnica non liberat quem à pluribus iuramentis.nu.15

Absolutio à iuramento non tollit vim & effectum perfecti contractus consi. ibid.numer.18

Absolutio frustra petitur, quando condemnari non potest.consi.14.nu. 2. ib.

Absolutio à iuramento illicito de facili conceditur.consi.1.nu.303 29

Accedens prædio dicitur illi cohærere. consi.26.nu.25 155

Acceptatio animum accipientis declarat,& denotat ratificationem relicti. consi.77.nu.25 336

Accessorium cum debeat sequi naturam sui principalis, annullato principali & illud tollitur.consi.58.nu.13 274

Accessorium tollitur,sublato principali in totum,secus aliàs.consi.58. numero 70 274

Accessoria dicuntur habere tacitam cõditionem,si actus ipse principalis valeat.consi.58.nu.15 274

Accidens non præsumitur. consil. 1. numero 12 8

Accidens non mutat substantiam quia potest abesse & adesse præter subiecti corruptionem. consil. 35. numero 19. & seq. 183

Accidens regulatur secundùm substantiam actus,nam si recurratur ad arbitrium boni viri pro declaratione substantiæ actus, ita pro declaratione accidentis,sed si aliàs,secus.consi. 93. nume.14 500

Accidens facillimè probatur cum de substantia actus constet.ib.nu.15

Accidens commissum alicui, si ipse super illo non arbitretur, an recurratur ad arbitrium boni viri. consil. 93.numero 41 ibid.

Accidens quid sit.consi.37.nu.98 197

Accidentalia contractus qualia sint. ib. nume.99.

Accidentalia contractus nullo modo ad notarij officium spectant, sed dependẽt à voluntate contrahẽtium,ibidem nu. 100

Accidentalis natura actus qualis dicatur.consi.84.nu.20 420

Accipiens temporale pro spirituali semper peccat.consi.67.nu.19 305

Accusatio criminalis cessat cum ad pœnam ex conuentione agi potest.consi. 98.nu.82 549

Accusatio nomine accusatoris carens vti literæ carentes subscriptione scribentis, debet vel debent reiicere, & eis nulla præstatur fides. consilio 94. nu.18 505

Accusatio cur continere debeat nomen accusatoris,& accusati.ib.nu.19

Accusator multis exceptionibus repelli ab hac accusatiõe potest, vt si ab accusato accusaretur,& aliis.consi.94.numero 20 ibid.

Accusatio facta longissimo tẽpore post delictum an valeat.consil. 94.numero 56 507

Accusatio & inquisitio interdum cumulantur.consi.100.nu 265 343

Accusatio de periurio facta dolo, non habetur in consideratione. consil. 24. nume.10 150

Accusator quale habeat potissimum fũdamentum ad accusandum.consi.74. numero 14 324

Accusator adesse debet dum reus ab eo accusatus condemnatur. consil. 94. numero 33 506

Accusatoris loco est facti euidentia. cõs. 100.num.261 591

Accusatoris loco est fama.consi.100.numero 267 ibid.

Item procedit & in crimine hæresis, ibi. num 268

Accusatoris loco est iudex inquirens. consilio 100.nu.263 ibid.

Accusatore etiam non existente in causa atrocis delicti procedi posse. consil. 100.num 264 ibid.

Accusatus de crimine capitali debet personaliter comparere. consil. 100. numero 296 593

Accusatus excusare se non potest de accessu non tuto cum potuit petere salvum conductum. cõsilio 100. numero 83 578

Accusatus criminis læsæ maiestatis non damnatur, nisi de ipso crimine verè constet.consi.104.nu.52 616

Acquirere ex sua stipulatione alteri is

INDEX.

poteſt, qui aliàs ſentire maximum incommodum,& detrimentum. cõſ. 92.nu.72 496
Acquirens in dubio, & pro hæredibus acquiſiſſe præſumitur.conſil. 90. numero 104 482
Acquiſitio communi nomine denotat ſocietatem omnium bonorum. conſ. 12.nu.5 100
Acquiſitio ex fundatione & ex præſcriptione æquiparatur. conſil .90. numero 57 478
Actor ſemper paratus præſumitur & certus de iure ſuo.conſi.41.nu.27 215
Actio dotis competens filiæ,ſi filia patri ſuccedit,dicitur confuſa cum aliis actionibus.conſil.81.nu.12 353
Actio quando mero iure competit,& aliqua exceptio obiiciatur,ſatis eſt diſpoſitionem ſuperuenire, qua impedimentum illud exceptionis tollatur. conſi.24.nu.4 149
Actio quæ competebat contra principalem debitorem, ſi ſoluendo non eſt, poteſt intentari in ſubſidium contra poſſidentem bona ſua.conſi.63 .numero 21 292
Actio perſonalis interdum datur in ſubſidium contra ſingularem ſucceſſorem & poſſeſſorem.ibi.nu.22
Ita contra poſſeſſorem rei fideicommiſſo ſuppoſitæ, quando grauatus qui alienauit non eſt ſoluendo. ib.nu.23
Actio hypothecaria non confunditur ex Romano.conſil.89.nu.154 470
Et ibidem declaratur copioſè.nume. 155 ibid.
Actio doli ceſſat,cum ex coniectura dolus purgari poteſt.conſilio 98.numero 83 549
Actio adulterij contra vxorem quæ à viro receſſit cum adultero,competit etiam hæredibus.conſ.31.nu.34 170
Actio quæ datur pro donatione facta in caſu l. quoties. C. de dona. quæ ſub modo.conſ.85.nu.32 429
Actio ex pacto nudo oriri dicitur ſola æquitate inſpecta.conſi.92.nu.34 493
Actio ad reuocandum,in rebus per ſpurium relictis, competit agnato infra duos menſes.conſ.60.nu.39 283
Alios excludit. ibi.nu.40
Et fiſco fit locus. ibi.nu.41
Actio hæredis contra bona teſtatoris, cui ſucceſſit confunditur.conſ.89.nu. 45 464
Actio vel accuſatio omnis de adulterio intra ſemeſtre inſtituenda eſt,aliàs dicitur extincta,vel ſaltem intra quinquennium.conſ.31.nu.15 169
Fallit tamen quò ad pœnam ſpiritualem. ibid.nu.16
Actionem hypotecariam dari pro fideicommiſſo reuocando cum fuit alienatum.conſ.89.nu.31 463
Actionem hypotecariam dari pro fideicommiſſo, & illam aditione hæreditatis non confundi. ibid. nu. 32
Actionem habens, habere dicitur rem, licèt impropriè.conſi.77.nu.17 336
Actiones & iura in hominis diſpoſitione tertiã ſpeciem faciũt.conſ.47.nu.3 232
Actuario credi de commiſſione ſibi facta.conſ.100.nu.49 578
Actus omnes humani à voluntate & poteſtate pendent.conſi.103.nu.51 609
Actus humani ad hoc vt conficiãtur,tria requirũt,& quæ.cõſ.75.nu 34 328
Actus an factus ſit nomine proprio vel alieno in dubio quid iudicandum ſit. conſi.81.nu.38 355
Actus vnus ab altero interpretatur.cõſi. 85.nu.15 427
Actus teſtatoris in dubio potius intelligitur de preſẽti quàm de futuro. cõſi. 97.nu.63 530
Neque trahitur ad futurum niſi ex neceſſitate.ibid.nu.79 532
Actus quantumcunque iuratus tollitur per cauſam de nouo ſuperueniẽtem. conſ.84.nu.58 423
Actus præſumitur legitimè geſtus.conſi. 88.nu.36 458
Actus præcedens animum ſubſequentẽ declarat.conſi.1.nu.294 28
Actus vnus ab altero interpretatur. cõſi. 85.nu.15 427
Actus nullus peti poteſt reſcindi quatenus de facto proceſſit.cõſ.2.nu.228 61
Actus debet interpretari in meliorem partem.conſ.82.nu.18 360
Actus ſubſequens oſtendit præcedentẽ animum.conſi.2.nu.298 65
Actus ſubſequens animũ declarat. conſ. 1.nu.263 64
Actus difformes non inducunt conſuetudinem.conſ.37.nu.67 195
Actus comprobatus ſemel iudicis auctoritate improbari amplius non poteſt. conſilio 105.nu.28 621
Actus factus ab eo qui ab duplici capite poteſt illum facere, dicitur in caſu ſibi magis vtili factus. conſil. 44. nu.23 223
Actus quando eſt geſtus ob aliquã cauſam determinari debet ſecundũ eam, & quando procedat.conſ.6.nu. 2. fo. 190.& nu.15
Actus difformes facti de communib.bonis indicant ſocietatẽ eſſe contractã. conſ.12.nu.7
Actus incontinenti factus poſt tranſactionem illi ineſſe dicitur. conſil. 73. nu.5 320
Etiam ad vtilitatem tertij,ibid. nu. 6. & num.21
Actus interpretari debet vt prouiſum cenſeatur cauſæ magis neceſſariæ & vtili.conſil.56.nu.29 268
Actus priuilegio immunitatis repugnãtes ſolùm præiudicant quò ad actus contrarios,& non vltra.conſ. 75. numero 76 330
Actus ille validus eſt, cui lex ſuperioris reſiſtit.conſ.80.nu.34 347
Actus correſpectiui dicuntur cum incõtinenti fiunt.conſi.1.nu.450 39
Actus factus in morte non præiudicat alteri.conſi.39.nu.46 208
Actus etiam nullus declarat mentem agentis.conſ.87.nu.74 452
Actus in dubio cenſetur factus ob cauſam magis vrgentem & neceſſariam. conſ.81.nu.36 354
Actus non dicitur perfectus, dum pendet conditio.conſ.68.nu.9 308
Actus eſt nullus, forma non obſeruata. conſil.100.nu.177 584
Actus quilibet ad hoc vt poſſit fieri,tria requiruntur,facientis poteſtas, eiuſdem voluntas,& honeſta cauſa. conſ. 5.nu.15. 86
Actus ſi concedatur, cenſẽtur conceſſa omnia quæ faciliorem ac commodiorem executionem actui præſtant.cõſ. 14.nu.8 115
Actus confirmatorij,qui ſequuntur actũ factum, declarant mentem agentis. conſi.73.nu.17 321
Actui vbi quid ſubſtantiale detrahitur, non dicitur amplius ille actus,ſed nouus.conſi.4.nu.26 81
Actum à ſe geſtum impugnare quis non poteſt.conſi.87.nu.71 452
Actum per alium faciens per ſeipſum facere dicitur.conſ.1.nu.302. & ibi declaratur. 29
Actum tria perficiũt,voluntas, poteſtas & ſcientia.conſ.1.nu.259 26
Actum faciens illum non poteſt impugnare.conſ.104.nu.29 614
Acta apud imperatorẽ tractata non redduntur nulla,ob non ſeruatam iuris ſolennitatem.conſ.2.nu.161 56
Acta iudiciaria probari ſolùm ſcriptura. conſ.100.nu.54 578
Acta reddunt cauſam notoriam. conſil. 15.nu.7 265
Actuum difformitas non inducit conſuetudinem,vel præſumptionẽ.conſ. 8.nu.17 99
Additio vel detractio verborum in aliquo actu facit,vt ille actus non dicatur ille antiquus ſed nouus dicitur. conſil.35.numero 8.numero.27. 28. & 29 183
Adoleſcẽtia,& ætas iuuenilis vel ex toto excuſat,vel leuem pœnam criminis fornicationis reddere ſolet.conſi. 94.nu.55 507
Additio hæredita. tanquam quid facti non præſumitur.conſ.44.nu.21 223
Additio vel diminutio ſubſtantiæ facit nouum actum,non aliàs.conſ.35. numero 29 184
Ademptio ad hoc vt cẽſeatur in vim pœnæ facta, aliquod præceptum præceſſiſſe oportet.conſ.78.nu.8 338
Ademptio in dubio,pro pœna præſumitur facta.conſ.78.nu.4.& nu.11.& per totum.conſ.ibid.
Adminiſtrator fiſci & adminiſtrator Eccleſiæ,an æquiparentur. conſilio 39. nu.59 209
Adminiſtrator fiſci non poteſt aduerſus confeſſionem ſuam de recepto obtinere exceptionem non numeratæ pecuniæ.conſ.ibid.nu.60
Idem autem in argentariis & numulariis dicimus,& quæ ſit ratio. cõſ.ibid. nu.61
Adminiſtrator fiſci tenetur reddere rationẽ fiſco ſuæ adminiſtrationis.conſ. ibid.nu.62.
Adminiſtrator ſimpliciter & abſque cauſa donare non poteſt. conſilio 39.

INDEX.

nu.31. 207
Administrator seu procurator ad susci-piendum mutuò pecuniam, non po-test domino præiudicare confitendo se recepisse pecunias, de quarum nu-meratione non constat. consilio ibid. nu.33
Administrator an possit ius sui princi-palis remittere. consi.31. nu.38 170
Administrator fisci preiudicare an pos-sit fisco, scribendo in libro rationum recepisse debitum à debitore. cons.39. nu.5 206
Administratores vniuersitatis si aliquid emerint, an in dubio presumantur emisse de pecunia vniuersitatis vel propria. consi.80.nu.2 345
Adulterium fama publica probari po-test. cons.31.nu.20 169
Adulterium probari potest ex eo quòd quis vidit mulierem conuersari cum militibus, & dicit vidisse eam edere & bibere cum eis. ibi.nu.21
Adulterium non probatur ex eo, quòd quis viderit nudũ cum nuda. consi-lio 31. num.6. fo. 169. & nu.25
Neque ex eo quòd quis solus cum sola in thalamo clauso repertus sit, & vir solutas habeat calligas, & mulier recuset aperire ostium. ibidem, nu-mero 7
Adulterium est difficilis probationis, neque alio modo probari potest nisi solis coniecturis & præsũptionibus. cons.31.nu.18 ibid.
Adulterium necessitate famis commissũ an sit excusabile. cons.31.nu.9. fo.111. & nu.30.& 32 ibid.
Adulterij crimen graue est, & excedit o-mnia crimina excepto crimine læsæ maiestatis. cons.31.nu.2 ibid.
Aduocatus datus coactè, præstando pro cliente patrociniũ iuri suo non præ-iudicat. cons.58.nu.62 277
Aduocatus licèt in causa rei vindicatio-nis pro actore vindicante patrociniũ præster, non tamen transfert ius in al terum. ib.nu.63
Aduocatus contra illum à quo debet recipere emolumentum sibi præiu-dicat. consi.58.nu.32 275
Aduocatus in causa filiorum non potest deinde contrauenire gestis ipsorum filiorum. consil.58.nu.35 ibid.
Aedificare in proprio ad alterius æmu-lationem quis non debet. consi.102. nu.28 602
Aedificare in littore maris vnicuique licere. consi.2.nu.374 71
Aegidij Belleme. maxima est auctori-tas. consil.92.nu.20 492
Aequalis determinatio simul vocatorũ. consi.85.nu.5 426
Aequales deo omnes sumus, & quomo-do. consi.32.num.57 175
Aequalitas in contractibus est seruanda. consi.34.nu.11 181
Aequalitas in contractibus est seruanda. consi.26.num.22 155
Aequalitatem inter fratres esse seruan-dam. cons.87.nu.86 453
Aequitas sola in terris Ecclesiæ specta-ri solet. consi.93.nu.49 502
Aequitas in materia dotis multùm con-sideratur. cons.93.nu.33 501
Aequitas præ oculis ecclesiasticis per-sonis esse debet. consi.49.nu.31 239
Aestimatio venditionem quandam fa-cit. cons.49.nu.14 237
Aetas iuuenilis, vel ex toto excusat, vel leuem pœnam criminis fornicatio-nis reddere solet. consilio 94. nume-ro 55 507
Aetas personæ inest per modum substã-tiæ. consi.97.nu.52 530
Aetas est quid personale, quod cum per sona extinguitur. ib.nu.56
Aetas interpellat pro pupillo. consil.7. nu.20 96
Aetas interpellat pro minore. consil.8. nu.23 100
Aetatem is probat, qui in ea fundamen-tum constituit. cons.1.num.86 12
Aetatem decem & octo annorum esse militiæ aptam. consilio 102. nume-ro 40 352
Affinis non admittitur in causa matri-moniali & multò minus in causa a-dulterij. cons.31.nu 29 170
Afflictus in cap.1.§.hoc quoque. numer. 19. vers. sed quando. de succes.feu-di. declaratur. cons.89.nu.107 467
Afflictus decis.298.nu.21. declaratur. cõs. 100.nu.217 587
Afflictus decis.265.nu.31. reiicitur. consi. 99.nu.135 561
Item decis.265.nu.30. declaratur. consil. 99.nu.136
Afflicti decisiones, & consilij Delfina-tus nec non Rotæ Romanæ vim legis obtinent. consi.53.nu.28 260
Afflictio afflicto non addenda. cons. 80. nu.32 347
Agens, & patiens non possunt esse in eodem subiecto. consilio 89. numero 44 463
Agnatus cur priuetur feudo ob alterius agnati delictum. consilio 99. nume-ro 148 562
Agnatus succedens in feudo ex pacto & prouidentia, non habet necesse iam defuncto esse agnatus illius, vel alte-rius antecessoris hæres. consi. 61. nu-mero 8 285
Agnatus agnati inimicu feudum alie-nans in eius odium alienare præsu-mitur. consi.104.nu.61 616
Agnatus proximior vltimo decedẽti suc cedit in feudo. cons.104.nu.57 ibid.
Agnati à feudo excluduntur ob delictũ ab altero agnato possessore feudi per petratum in personam domini. consi. 99.nu.119 561
Agnati succedẽtes in feudis iure generis succedunt. cons.99.nu.192 566
Agnatorum consensus necessarius non est qñ Vasallus, consẽtiente domino, de feudo testatur. cõs.104.nu.27 614
Agnationis conseruandæ rationem tam in acquirendis, quàm in acquisitis ha bere locum. consi.86.nu.15 441
Agnationis cõseruãdæ fauor attẽditur in casu expresso à testa. cõs.85.n.102 438
Agnationis conseruandæ ratio solùm spectat quoad bona. quibus onus fuit adiectum. cons.86.nu.93 447
Agnationis conseruandæ ratio quo in casu locum habeat. cons. 86. numero 37 44
Agnationis conseruatio præsumitur à testatore considerata eueniente casu. cons.85.nu.119 438
Agnationis conseruandæ ratio tam in acquirendis quàm in acquisitis ha-bere locum. consi.86.nu.15 441
Agnitio sola in hæreditate sufficit. consi.77. nu.21 336
Agnoscẽs legatum an aliud sibi com-petens petere possit. consilio 81. nu-mero 7 352
Et in hoc casu multum differt quando talis excluditur à dispositione legis & facto hominis. ib.nu.8
Alba, consi.51.num.13. reiectus. consil.85. num.98 436
Alba Pompeia intra Liguriæ fines. cõsi. 2.nu.82 52
Alba, cons.74.nu.12. improbatur. consil. 87.nu.21 449
Alberici traditio aduersus communem reiecta. consi.100.nu.163 583
Alberti Imperatoris mors. consi.1. nu-mero 111 14
Alciatus in l.qui Romæ, §. duo fratres. nu.15. de verb.oblig. declaratur. cons. 87.nu.93 454
Alciati resp.556. ad finem declaratur. cõs. 89.num.151 470
Alciatus resp.451.nu.4. declaratur. consi. 99.nu.104 559
Alciati resp.180. in fine, reiectum. consi. 99.nu.203 567
Aledramus ex Adelasia quatuor filios tantùm suscepit ex Volaterani autho ritate. cons.2.nu.122 54
Aledramus ex Adelasia duos tantùm suscepit filios, ex antiquis Chronicis Montisferrati. consi.2.nu.123 ibid.
Aledramus ex Adelasia septem procreat filios, ex multorum authoritatibus. cons.2.nu.119 ibid.
Aledramus primus Montisferrati Mar-chio quo tempore in humanis esse desierit. consi.1.nu.44 10
Aledramus saxonus Alexandriæ nasci-tur. ib.nu.3 7
Aledrami linea quo tempore extincta. cons.2.nu.124 54
Aledrami & Adelasiæ Historia. consi. 2. nu.117 ibid.
Alexan. in consi.30. lib.1. declaratur. cõs. 99.nu.190 566
Alex. cons.195.nu.4. lib.6. declaratur. cõs. 1.nu.464 41
Alex. cons.197.nu.3. lib.7. declaratur. cõs. 98.nu.19 543
Alex. consi.25. li.1. declaratur. cons.86.nu. 87 446
Alexandri Cornei & aliorum notatur inconstantia. cons.2.nu.172 57
Allegans consuetudinem, illam proba-re debet. consi.75.nu.59 329
Allegãs pupillũ maiorẽ factũ ratificasse actũ factũ in pupillari ætate, nõ suf ficit, vt probet puta solutionẽ, sed req-ritur vt probet quo tp. fecerit. consi 29

INDEX.

nu.50 166
Allegans conſuetudinem aut præſcriptionem maximè ius ſuum corroborat.conſ.52.nu.151 256
Allegans dolum, illum probare debet. conſi.22.nu.6 145
Alleganti incumbit onus probandi. cõſ. 52.nu.77 254
Alleganti conſuetudinem, (ſi eſt perſona illuſtris) creditur. conſilio 34. nu. 9. & qualiter procedat.conſ.34. nu.20 182
Alienatio rei minoris, vel eccleſiæ ſoléniter facta præſumitur ob diuturnitatem temporis.conſilio 90. numero 30 476
Alienatio facta contra expreſſam voluntatem teſtatoris, & prohibitionem eſt nulla,ſaltem re ipſa.conſ. 58. nu.11 274
Alienatio rei eccleſiæ facta ab Epiſcopo abſque capituli conſenſu, licèt non adferat iuſtum titulum acquirenti, quoad pleni dominij acquiſitionem adfert tamen quò ad inchoandam præſcriptionem.conſ.90. nu.63 478
Alienatio ad detractionem quartarum quando fieri poſſit,vel non.conſi.44. nu.14 223
Alienatio quo caſu irreuocabiliter valeat.conſ.44.nu.16 222
Alienatio emphyteuſis in potentiorem non eſt prohibita. conſi. 38. numero 45 205
Et quomodo hoc procedat. conſil. ibid. nu.46
Alienatio vaſalli de feudo inſciente domino cum proteſtatione tamen quòd ſaluum ſit ius domino: an valeat. conſilio 28.numero 10. 106. & nu.36 161
Alienatio recipit robur à traditione, aliàs dicitur pactum de alienando. conſ.38.nu.31 204
Alienatio de bonis fideicommiſſi inualida eſt.conſ.89.nu.2 461
Alienatio fideicommiſſi per vltimæ voluntatis modum dicitur potius legis permiſſione facta,hominis voluntate. conſi.87.nu.14 449
Alienatio prohibita poteſt fieri in detrimentum alienantis, cùm quilibet renunciare poſſit fauori ſuo.conſ. 58.nu.16 274
Alienatio fideicommiſſi ſolùm eſt prohibita fauore ſuccedere in eo debentium.conſi.89.nu.88 466
Alienatio legitimæ non poteſt prohiberi à teſtatore ſiue ſit ad vtilitatem filiorum facta,ſiue non.conſi.57. numero 12 271
Alienatio feudi qualiter fieri poteſt, ne vaſallus cadat à iure ſuo.conſi.38.numero 12 202
Alienatio,ſub cõditione facta,non eſt alienatio,& qua de cauſa.ib.nu. 13
Alienatio prohibita à teſtatore ſine conſenſu alicuius executoris an ſi fuerit facta cum eius voluntate præiudicet illi executori & hæredibus ſuis, vel hæres poſſit eam reuocare. conſi.58.nu.1 273
Alienatio bonorum religioſorum, qui non poſſunt immobilia poſſidere, non requirit aliquam ſolemnitatem.conſi.73.nu.15 321
Alienatio fruſtrà alicui conceditur, ſi non eſt ei relicta proprietas rei, quæ poſſit alienari,& quomodo intelligatur.conſ.10.nu.8 104
Alienatio quòd ſit prohibita, vel conceſſa, multùm differt ad cognoſcendum an beneficiatus intelligatur vſufructuarius,vel proprietarius.ibid. nu.9
Alienatio prohibetur fieri in potentiorem.conſ.104.nu.58 616
Alienatio in fraudem fieri non promittitur. ib. nu. 59
Alienare qui poteſt in extraneo,facilius poteſt in ſuos heredes.conſi.105. numero 14 621
Alienare qui non poteſt,nec efficere poteſt,vt illa bona fiſco deferantur. cõſ. 101.nu.22 596
Alienari res aliena poteſt.conſi.1.numero 137 16
Alienandi facultas ſemel data in feudis, facit feudum eſſe alienabile.conſ.104. nu.10 613
Alienandi facultate data in diuiſione bonorum fideicommiſſi,intelligitur de alienatione ex contractu.conſ.87. nu.11 449
Alienandi prohibitio arguit teſtatorem bona de vno in alium venire voluiſſe.conſ.85.nu.11 427
Alienandi prohibitio ſolùm operatur in caſu contrauentionis.conſ.85.nu. 103 438
Item etiam in prohibitione perpetuò facta.ib.nu.104
Item cum prohibitio cauſa eſt veſtita.ib. nu.105
Alienandi prohibitio eſt, cum teſtator vult bona remanere debere in familia.ib.nu.13 427
Alienandi prohibitio quando perſonalis.conſ.85.nu.109 438
Alienata ſemel reuocari amplius non poteſt. conſilio 87. numero 63 452
Alimenta præſtantur per menſes reſpectu eorum, quæ reſpiciunt ſolutionem menſtruam, aliter ſecundùm indigentiam: corruptibilium vero ſoluitur pretium per ſingulos menſes,& declaratur.conſil.62. num. 7 288
Alimenta quòd debeantur filiæ donec dos ſoluatur vel quòd intereſſe, vel ex diſpoſitione legis differt. conſ. 81. nu.65 357
Alimenta alicui debita, cur debeantur etiam ſi aliunde alere ſe poſſit. ib. nu.66
Alimenta aliunde habere quomodo dicatur.conſ.8.nu.22 99
Alimentorum conditio ſit ſecundùm quantitatem fructuum patrimonij, prius deducto ære alieno, & legitima filiorum detracta de ipſo patrimonio. conſilio 62. numero 5 288
Nec in defectum ipſorum alimentorum venditur patrimonium. ibidem nu. 6
Alimentorum cauſa eſt fauorabilis & pia.conſ.72.nu.23 319
Alternatiua vim copulæ habet. conſil. 3. nu.19 75
Alternatiuæ natura eſt, alteram partem eſſe veram, nec omnium concurſus requiritur.conſi.3.nu.10.fo.73.& nu. 15.& 21
Allodium præſumitur vbi non ſit mentio de feudo.conſ.1.nu.10 8
Alluuio non ſolet mutare confines. cõſ. 26.nu.3 154
Aluaro.in cap.1.§.denique.concluſ.Vnde ima ſi de feudo ſit controuerſ. inter dom.& agna.declaratur.conſ.99. nu.147 328
Amicitia quando ſit de genere prohibitorum.conſ.102.nu.36 602
Amicitiæ ſigna quæ. conſilio 99. numero 87 558
Amicitia præſumi ex conſanguinitate. conſ.101.nu.61 592
Amicitiam eſſe de genere permiſſorum. conſ.102.nu.2 600
Amicitiam fuiſſe à vaſallo contractam cum inimico ſui domini ad ipſius domini detrimentum, qui aſſerit probare debet. conſilio 102. numero 3 ibidem
Item & ex conuerſatione & conuictu. ibidem
Amicitiam contrahere laudabile eſt.cõſ. 102.nu.27 602
Amicitiam contrahens cum priuato inimico minus offendit dominum feudi, quàm cum publico. conſ.102. numero 17 601
Amicitiam contrahens cum inimico domini,ad eum tamen non accedendo,dominum ipſum non ledit. conſ. 102.nu.34 602
Amorem præſumi,ex collatis beneficiis. conſ.1.nu.293 28
Amore capti cùm matrimonium ſimul contrahunt,facile odio ſe habent.cõſ. 69.nu.46 313
Anchar.conſ.120.col.vlt.declaratur.cõſ. 105.nu.81 626
Ancha.conſ.27.non ſeruato, reiectum. conſ.85.nu.123 438
Item quo in caſu procedat declaratur. ibid.nu.124
Anch.cõſ.82.declarat.cõſ.97.nu.110 535
Andreas Iſernia in cap.Imperialem,declaratur.conſ.89.nu.75 465
Animus,& voluntas eadem præſumitur in duobus actibus eodem tempore factis.conſ.38.nu.41 204
Animus ex coniecturis probari poteſt. conſ.96.nu.24 523
Animus ex externis factis detegitur.cõſ. 99.nu.23 553
Animum ex facto magis,quàm ex verbis,aperiri.conſ.1.nu.264 26
Animæ ſuæ nemo dominus eſt. conſi. 82.nu.118 366
Angeli opinio communiter reiecta. cõſ. 103.nu.76 610

INDEX.

Angeli traditio declaratur.consi.100.nu. 203 586
Angeli doctrinam in l.certum. §. in pupillo,ff.de confessis,declaratur. consi. 100.nu.306 594
Angeli consi.223.nu.2. error consi.99. numero 76 557
Antiquitas temporis excusat quē à pœna.consi.94.nu.51 507
Antiqua possunt probari qualiquali probatione.consi.21.nu.33 144
Antiquum quid dicitur per decem annos.consi.90.nu.31 476
Antonius de Prætis fuit Vicarius in ecclesia Florentian.consi.52.nu.2 153
Antonij Capitij opinio de secundo capite legis Iuliæ maiestatis. consil. 99. nu.70 556
Antonioti Adurni Genuensium Ducis laudum,in causa Finarij,quo tempore latum.consi.2.nu.29 49
Appellatio ab vno ex coreis condemnatis,ex vna & eadem causa;diuersis tamen sententiis, non prodest alteri. consi.59.nu.5 278
Sed duplex requiritur ipsis interpositio; & ratio assignatur.ibid.nu.6
Appellatio admissa cum clausula, si & inquantum possimus,&c.quid operetur.consi.103.nu.59 609
Appellatio cur deuoluatur à vicario ad Episcopum.consi.52.nu.109 255
Appellatio non datur de Vicario Episcopo.consi.52.nu.18 153
Appellatio non deuoluitur nisi ad superiorem.consi.75.numero 23 327
Appellationis secundæ & tertiæ cognitionem qui habet, Imperij superioritatem habere dicitur.consi. 2. num. 73 51
Appellationem auferre potest Princip. consilio 100.nu.102 579
Appellatione pendente nihil innouandum.consi.2 num. 50 56
Appellans à sententia viua voce, cum debuisset in scriptis appellare, cum hac clausula, saluo iure appellandi in scriptis,non videtur priuatus ab appellatione in scriptis.consil.38. numero 28 203
Appellare aliquando licet à reiectione exceptionum. consilio 2. num.3 9 70
Apices iuris sunt rigorosæ examinationes:quibus omissis etiam veritas haberi potest.consi.94.num.25 505
Et quidquid bonam fidem non tangit, de apicibus iuris dicitur. ibid. nu.26
Apostata qualis dicitur.consi.96. numero 13 522
Approbans personam, an dicatur approbasse etiam eius scripta .consi. 23. nu.23 148
Approbans semel actum.improbare amplius non potest. consi. 105. numero 27 621
Approbans fidem testis non potest amplius ipsam improbare.consi. 23. numero 3 147
Arbitrium ad ipsam boni viri recurrendum est, primo non arbitrante,quando res integra non est,& qua de causa.consi.93.nu.27 501
Ad arbitrium boni viri recurrit primò non arbitrante,licèt agatur de substātia actus & cuius causa regulariter non recurritur, quando aliàs altera partium cum alterius iactura locupletaretur.consi.93.nu.23 500
Ad arbitrium boni viri recurri potest, quando illud quod alterius arbitrio declarandum est, ab aliquo antecedente declarationem recepit, eo non arbitrante.consi.93.nu.19 ibid.
Arbitrium concessum Episcopo, vt valeat concedere facultatem contrahēdi matrimonium,non præcedentibus denuntiationibus,quale sit. consi. 69. nu.62 313
Arbitrium liberum habet voluntatem pro ratione.ibid.nu.63
Arbitrium regulatum quod. consil. 69. nu.68 314
Arbitrium eligendi vel declarandi morte finitur.consi.1.nu.76 124
Arbitrij liberi fauor præualet fauori matrimonij.consi.1.nu.145 16
Arbitri habent præsumptionem pro se & sua sententia quod ibidem declaratur.consi.100.nu.11 334
Arbitri instar iudicis sunt. consi. 91. numero 20 487
Arbitraria pœna an maior sit ordinaria vel æqualis.consi.74.nu.8 323
Arbores illius sunt,cuius & prædij fructus.consi.13 nu.15 114
Arbores fundi, si dum contraheretur, ventorum vi fuerint detectæ an spectent ad emprorem, vel venditorem illius fundi.consi.13.nu.8 113
Arcana Dei nemo viuens scit. consil. 82. nu.69 354
Archidiaconus duas habet dignitates. consi.51.nu.32 248
Archidiaconus dignior est archipresbytero,& illi præfertur in actibus iurisdictionalibus, non autem in diuinis. consi.51.nu.56 250
Archidiaconus iure suo, vel alieno an habeat iurisdictionem.consi.51.nu.26. & 28 248
Archidiaconus Bononiensis non habet notum in capitulo,nec est de c.consi. 52.nu.148 256
Archidiaconus perpetuam habet iurisdictionem,& qua de causa. consil. 51. nu.19 247
Archidiaconus dicitur Vicarius Epis. quia ipso absente, archidiaconus habet curam Ecclesiæ, ibid. consilio 51. numero 20.f. & numero 56. in fi.
Archidiaconus dicitur maior archipresbiterō in iurisdictione,sed in diuinis minor.consi.52.nu.100 255
Archidiaconus,& Archipresbyter præsunt clericis inferioribus.consi.52.numero 8 253
Archipresbyter & archidiaconus propria fulgent dignitate.consi. 52. num. 120 255
Archipresbyter dicitur præsidere dignioribus quàm vicarius.consi. 52. nu. 85 255
Archipresbyter & capitulum habent ordinariam iurisdictionem à iure. ibi.nu.86
Archipresbyter Paduanus clericos suæ ecclesiæ corrigit, punit, ordinandos examinat,prouisos installat, diuina regit,& alia plura facit. ibidem numero 87
Archipresbyter, & quilibet Canonicus in Ecclesia Padensi vicarium præcedit.consi.52.nu.176 258
Archipresbyter Paduanus primam obtinet dignitatem in ecclesia Paduana post Pontificalem & potest omnia, quæ aliàs de iure potest archidiaconus.consi.52.nu.28. 253
Archipresbyter,& archidiaconus habēt propriam & naturalem dignitatem. consi.52.nu.29 ibid.
Archipræsbyter & capitulum Paduanum sunt in possessione præcedendo vicarium.consi.51.nu.45 ibid.
Archipresbyter in diuinis est generalis episcopi vicarius. consil. 52.numero 39 ibid.
Archipresbyter Perusinæ & Eugubinæ ecclesiæ vicarium præcedit. consi. 52. nu.175 258
Archipresbyteri Paduani munus est clericos corrigere in diuinis.consi.52.nu. 181 ibid.
Aretini doctrina.consi.14.nu.16. explosa.consi.1.num.345 32
Argumentum valere ab inclusione vnius ad exclusionem alterius.consi.98 nu.76 48
Argumentum de filio ad neptem ex filio non valet vbicumque tractatur de priuatione.consi.95.nu.44 513
Argumentum de contractu ad locationem valet.ibid.consi.13.nu.6 114
Argumentum à cessante ratione impeditiua valet.consi.90.nu.71 479
Argumentum ab oppositis valet. consil. 97.nu.67 531
Argumentum de contractibus ad fideicommissa validum,& ratio ibid. nu.71
Argumentum ab absurdo euitando multum valet. consilio 12. numero 3
Argumentum sumi potest ex ordine rub.ad cognoscendum qualis persona præferatur.consi.51.nu 35 248
Argumentum à feudo ad fideicommissum valere.consi.89.nu.65 464
Argumentum à contractu mutui ad contractum census valet.Immo maior est ratio in mutuo quàm in censu quò ad solutionem pecuniæ.consi. 49.nu.16 237
Argumentum ab auctoritate valet.consi. 9.nu.8 101
Agriculturæ laudes. consilio 9. numero 9. ibidem, & numero 17. circa med.
Argumentum ab extremis præsumptiuè concludit.consi.2.nu.84 52
Argumentum ab æquiparatis validum est in iure.consi.32.nu.17 172
Argumentum à duobus correlatiuis valet.ibid.nu.18
Argumentum à fideicommisso ad feudū

INDEX.

rectè ducitur.conſ. 104.num. 60 616
Argumentum ab vſu & conſuetudine vel communiter contingentibus valet.conſilio 10.nu.7. quomodo procedat numero 15 104
Argumentum de pacto ad ſtatutum valet. conſi. 4. nume.7. fo. vt ſub. nu.32 78
Argumentum à ceſſante ratione impeditiua valet.conſ. 90. num. 71 479
Argumentum à veriſimili valet. conſ.13. numero 12 114
Argumentum à vera mente partium valet.conſ. 49. numero 28 239
Argumentum ab auctoritate Doctorum valet.conſ. 18. num. 7. & numero 13. fol. 127.& de veritate.numero 20 84
Argumentum à diſpoſitione teſtatoris ad diſpoſitionem ſtatuti procedit. cõſilio 50.numero 21 244
Argumentum à ſpecialitate valet. conſilio 9.numero 10 101
Argumentum ab abſurdo euitando valet.conſilio 95.numero 76 515
Argumentum ab abſurdo euitando procedere.conſilio 85. numero 23 428
Argumentum ab incluſione vnius ad excluſionem alterius, validum eſſe, quod tamen quatuor modis,qualiter intelligẽdum ſit pulchrè declaratur. conſilio 14.numero 14 116
Argumentum ab incluſione vnius ad excluſionem alterius,non procedere, vt abſurdum euitetur. conſilio 82.numero 49 363
Argumentum à veriſimili valet. conſilio 19. numero 21 164
Argumentum ab emphyteuſi ad feudũ valet.conſ.16.num.2 120
Item à fideicommiſſo ad feudum. ibid. numero 3
Argumentum ab auctoritate valet.conſilio 33.numero 27 178
Argumentum de temporali ad ſpirituale, non procedit nec é-contra, neque ex diuerſis fit illatio.conſ. 21. numero 29 143
Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet.conſilio 58. numero 23 275
Argumentum à veriſimili valet. conſilio 94.numero 10 293
Argumentum à diſpoſitione legis ad diſpoſitionem teſtatoris valet.conſ.97. numero 24 528
Argumentum à ceſſante ratione valet. conſilio 96.numero 10 522
Argumentum à contrario ſenſu non valet in materia reſtringibili, ſecus in fauorabili . conſilio 95. numero 122 519
Argumentum ſumptum à ſimili facilè proſternitur, vna adducta diſſimilitudine.conſilio 75.numero 82 330
Argumentum à ceſſante ratione valet. conſilio 93.numero 9 483
Argumentum ab euitanda impietate,& iniquitate valet.conſi.32.num.56 175
Argumentum ab abſurdo valet.conſ.37. numero 118 198
Argumentum à feudo ad fideicommiſſum valere. conſilio 89. nu. 65 464
Argumentum à conſuetudine ductum valet.conſilio 32.numero 64 175
Argumentum an licitè ſumi poſsit inſcriptione ſtatuti vel rubricæ, ad deciſionem cauſarum.conſilio 3.numero 15 74
Argumentum ab abſurdo euitando valet.conſi.76.numero 12 374
Argumentum à contractibus ad vltimas voluntates valere.cõſilio 89.numero 36 463
Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet. conſilio 97. numero 27 526
Argumentum ab abſurdo euitando valet.conſ.4.nu.9 79
Argumentum ab iniquitate euitanda valet.conſ.32.nu. 40 174
Argumentum ductum à contrariis valere.conſi.89.nu.54 464
Argumentum de toto ad partem,eadem ſubſiſtente ratione,valet conſi.72.nu. 5 319
Argumentum à diſpoſitione ſtatuti ad diſpoſitionem teſtatoris valet. conſil. 95.nu.84 516
Argumentum ab euitando iniquo & abſurdo valet.conſil.64.nu.29 255
Arguere non licet ex diuerſis . conſi . 75. nu.83 331
Argumentari licet hoc modo : lex circa hoc non diſponit , ergo ita intelligi non debet.conſ.9.nu.5 100
Argumenta à ſimili,leuiſſima ſunt.conſ. 37.nu.177 201
Ariſtotelis locus,qua ætate homo militare poſſit.conſi.102.nu.41 603
Arma ferens malum animũ habere præſumitur.conſi.102.nu.13 601
Arma ferre prohibitum eſt,etiam de iure communi.conſi.74.nu.18 324
Fallit in itinere.ibid.nu.29
Arma ferens contra principẽ ſuum, eius maieſtatem dicitur lædere.conſi. 102. nu.33 602
Arnaldi Albertini doctrina declaratur. conſi.82.nu.169 409
Aſcendentes grauati quot quartas detrahant.conſi.88.nu.28 457
Aſcendentes aliquando extraneis æquiparari. ibid.nu.29
Aſſerens conſuetudinem , illam probare debet.conſi.37.nu.91 196
Aſſerens vſum actus, debet probare vſum illum fuiſſe in eo ſpeciali actu introductum,non autem ita generaliter fuiſſe obſeruatum.conſi. 75 . nu. 73 330
Aſſerens pluralitatem,eam probare debet.conſi.80.nu.4; 348
Aſſerẽs talem periurum eſſe, debet prius probare ſe ex parte ſua adimpleuiſſe promiſſa. Et qualiter quis periurus probetur.conſ.84.nu.72 424
Aſſerens amicitiam fuiſſe à Vaſallo contractam cum inimico domini ſui ad ipſius domini detrimentum probare debet.conſ.102.nu.3 600
Aſſerens ſe vocatum ex ſubſtitutione tali,debet probare talem ſubſtitutionem hanc naturam habere , vt comprehendat illam.conſilio 97. numero 97 535
Aſſerens actum qui multiplici de cauſa fieri potuit, ſi ob vnam ſolam confectus fuit,id probari debet. conſil. 75. nu.71 330
Aſſerens aliquem inſanum eſſe,probare debet.conſ.82.nu.219 411
Aſſerens ſe ignorare , an ſit in Dei gratia,non errare. conſil.82.numero 60. 363
Aſſerenti veriſimilia creditur, etiam ſi aliàs non credatur. conſi. 100. numer. 231 588
Aſſerentem notarium ſcripſiſſe in inſtrumento aliquid ſine conſenſu partiũ, durioribus probationibus affici dicimus.conſilio 37.nu.134 199
Aſſertio ambigua ſumi in eo ſenſu debet quo delictum euitatur conſ. 82 . numero 17 360
Aſſertioni principis creditum tertio detrimentum non adfertur.conſi. 1. numero 8 8
Aſſertioni illius ſtandum eſt , qui dum ſine cauſa aliquid facere poteſt, aſſerit cauſam adeſſe.conſi.90.45 476
Aſſertioni credi cùm aliæ coniecturæ concurrunt.conſil. 100. numero 232 588
Aſſertiones Principis multoties repetitæ denotant vt res de qua agitur ita verè ſe habeat.conſilio 75.numero 17 327
Aſſertiua verba aſſerenti preiudicat ac illi conſentiat.conſi.2.nu.55 50
Attentatio, & conatus in inobediente ſufficit,vt puniatur.conſil.28.numero 4 160
Atteſtationes Doctorum ita de conſuetudine obſeruari, licèt non probent, faciunt tamen præſumptionem. conſ. 92.nu.55 494
Auctoritas maxima Pontificis in diſſoluendo matrimonio,etiam carnali copula conſumato. conſi. 15. numero 2 117
Auctoritati Doctorum non præſtatur fides,quorum ſcripta non extant.conſ. 54.nu.31 263
Auctoritas Epiſcopi maior eſt in multis quã vicarij.conſ.52.nu.119 255
Auditor Cameræ apoſtolicæ,iuriſdictionem habet in Cardinales & oratores. conſ.52.nu.188 258
Augmentum dotis quale dicitur. conſi. 63.nume.12 500
Augmentum alluuionis poſſeſſori ſpectat.conſ.26.nu.18 154
Augmentum negotiationum , dicitur quoddam corpus vniuerſale, ideo omnes habentes in lucro illo,ſeu augmento intereſſe dicuntur ſocij.conſ. 12.nu.6 110
Augmentum rei non regulatur, nec idẽ eſt cum re principali,quando diuerſa extat ratio.conſ.26.nu.35 155
Augmentum alluuionis ad quem ſpectet,vel ad poſſeſſorem vel ad dominum proprietatis ibi.nu.37
Augmentum lacus non cedit commodo emptoris ſed venditoris,& quæ ſit ratio.conſil.26.nu.5 154

INDEX.

Augmentum regulatur ſecundùm naturam ſui principalis.ibidem nu.6
Augmentum rei obligatę vel quæ contractus debetur,ſuperueniens, ei acquiritur cui res debetur, vel cui obligata eſt.ibidem numero 7
Item dicendum in augmento latenti, vt eſt alluuio. ibidem numero 8
Augmentum alluuionis venit in retrouenditionẽ ad cõmodum retroementis.ibidem numero 9
Augmentum operari non debet diminutionem. conſilio 86 numero.29. 442
Augmentum dotis poteſt conſtitui à muliere de bonis fideicommiſſo ſuppoſitis,& multo magis reſtitutio conceditur ex eiſdem bonis.conſilio 33. nu. 22 178
Augmentum prædij venditi an ſit in vtilitatem emptoris vel venditoris. conſ. 26.numero 1.& 4 153
Augmentum futurũ non cedit lucro emptori ſed venditori, quia illud tãtum venditum intelligitur, quod extabat tempore contractus. conſilio 49.numero 5 236
Augmentum rei venditæ cui ſpectet,vel ad venditorem,vel ad emptorem.conſilio.34.numero 15 181
Augmentum vt quid intrinſecum ad fructuarium pertinet.conſilio 34.numero 16 ibi.
Augmentum gabellæ cedit commodo emptoris ſeu conductoris gabellæ perfecto contractu.conſilio 26. nu. 15 154
Augmentum rei venditæ indeterminatè an ſpectet an emptorem vel venditorem.conſi.34.num.19 182
Augmentum operari nõ debet diminutionem.conſi.86.nu.29 49
Augmentum operari ad eum finem inducta & non diminutionem.conſ. 88. numero 8 456
Auguſta coruſcat radiis imperialibus in iis tantum quæ ſibi congruunt vti fœminæ.conſ.52.num.112 255
Auguſta non poteſt condere leges, nec eſt ſoluta legibus. ibidem nu.113.
Auguſtini locus egregius contra Pelagium conſ.82.nu.25 360
Auri appellatione vel argẽti veniunt & vaſa aurea & argentea,non tamen aurei numi ſeu argentei continentur. conſilio 49. numero 42 240
Auth. quæ res C. communi. de lega. habet locũ ſolũ in filiis deſcendentibus, & non in tranſuerſalibus. conſ.33.numero 3 177
Neque in nepte reſpectu aui.ibi.nu.6
Auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. vendi. quomodò procedat. conſ.29 nu.39
Auth.de reſtitutio. & ea quæ parit in vndeci. menſe. §. hæc igitur. an habeat locum in reſtitutione dotis, latius & num. ſuperioribus & inferioribus & quomodo procedat.nu.28.conſ 33.numero 21 178
Auth.res quæ.C. commu. de leg.declaratur conſilio 88.numero 50. & declaratur melius. numero 54 458
Auth. ſacramenta puberum, C. ſi aduerſus vend. in iuramento impuberum locũ habere.conſi. 1.numero 324 31
Authoris noua conſideratio, quomodo inſtrumentũ à pluribus notariis receptum, ab altero eorum tantum leuari poſsit conſilio 1. numero 207 21
Auus ſi nepti donauerit, dicitur donaſſe contemplatione filiis non neptis. conſilio 81. num. 45. & numero 45 355
Auus qui aliàs tenetur dotare neptem ex filio non tenetur quoniam filius eſt dues. conſ.81. numero 48 ibidem
Auus tenetur dotare neptem.conſ.88.numero 49.& declaratur nume. 55 ibid.
Auus quando neptem nõ dotet. ibidem numero 55
Anus an teneatur neptem dotare, cum eius pater poſsit hoc facere. conſilio 95.numero 42 513
Auus tenetur ex perſona filii non neptis conſilio 81. numero 55 356
Auus vel pater nihil nepoti vel filio ſpurio donare poteſt. conſilio 39.numero 77 210
Et quid ſi iurauerit ſe aliquid de eius Caſtrenſi peculio recepiſſe ibi. nu. 77

B

BAldus conſi. 428. lib. 3. explicatur. conſilio 98. numero 20 543
Baldus in cap.cùm in iure peritus.de offi.deleg.declaratur.conſilio 100. numero 9 334
Baldus in l.pactum quod dotali.quæſtio 2. C. decolla. declaratur. conſi. 89. numero 115. 468
Baldus in l.nihil.numero 3 C de vindict. liber. declaratur. conſi. 99. nu. 98 558
Baldus Peruſinus,qua ætate vixerit.conſilio 2.numero 50 50
Baldus Peruſinus Gregorii.11.Pontificis Max præceptor.ibidem numero 51
Baldus in l. 2.col.12. verſi. itẽ nota quod &c. C. de ſeruit.& aqua.declaratur conſi.1.numero 252 24
Baldus in l.2.q.31.ff.de rerum diuiſ.declaratur. conſ. 1. numero 3100 30
Baldus.conſi.326.lib. 1. declaratur. conſ. 100.numero 31 574
Baldus dum in multis locis tenet. Comitem poſſe legitimare in præiudicium ſubſtituti, quomodo intelligatur.conſi.20.numero 36 137
Baldus in l.reos.in fine C.de accuſa.declaratur.conſi.100.num.297 593
Baldus in l.ſi familiæ numero 3.C.familiæ erciſ.declaratut conſi.87. num.87 453
Baldus, in l. 3. col. 1. verſ. quarto quid. C.ſi à non compe.iud. declaratur. cõſilio 2. numero 114 53
Bald.conſ. 215.lib. 2. declaratur. conſilio 89. numero 117 468
Bald. in l. ſi pater. num. 9 C. de inoff.teſta. declaratur. conſi.87. numero 103 454
Baldus in. l. pactum quod dotali. quæſt. 2. C. de collat.declaratur.conſ.89.numero 115 468
Bald.conſi.239.lib.2.declaratur. conſilio 86.numero 61 444
Baldus conſi.305. Non eſt dubium.lib.3. declaratur. conſilio 85. num. 95 435
Baldus in commentariis ſuis feudorum taxatur conſi. 54. numero 30 263
Bald. in l. vltim. C. de hæredi.inſt. declaratur conſi. 89 numero 135 469
Baldi traditio in l.vltim §.vltim.C. commu.de legatis,reiecta.conſ.2. numero 347 69
Baldi traditio in cap.cum non ab homine, de iudiciis expoſa c. 82.nu. 131366
Baldi error conſi.69.lib.4.conſ.89.num. 159 471
Baldi doctrina in tit.de pace Conſtãtiæ, declaratur. conſilio 103. nu. 12 606
Baldi opinio improbata.conſ.99. nume. 197 567
Baldi doctrina declaratur. conſ.104 nu. 8 612
Baldum malè Hoſtienſis traditionem intellexiſſe.conſ. 89.numero 158 470
Bannitus hæredem habere non poteſt. conſ.101.numero 29 597
Bannitus adeò vt impunè occidi poſsit, inſucceſsibilis dicitur. conſ. 91. numero 2 486
Et hæredem habere non dicitur, neque poteſt.ibidem numero 3
Bannitum relega ei nomen aſſumere. conſilio 88.numero 14 456
Bannitus in bonis ſuccedere an poſsit ex teſtamento vel ab inteſtato.conſi.101. numero 1 595
Bannitus quando deportato æquiparetur.conſilio.101.numero 7 ibidem
Bãnitus à Cæſare iura omnia ſua perdit. ibidem numero 8
Bannitus quãdo omnia iura, quæ in ciuitate ſunt,perdat.ibidem nu. 9
Bannito fides data ſeruari debet. conſili. 100.numero 198 585
Bannitum,à iudice rectè bannitum præſumi.conſilio 100.numero 3 173
Bannum loco annotationis bonorum hodie ſucceſsiſſe. conſi. 100. numero 146 181
Barbatia reprehenditur,cum nulla impiè & temerè ſcripſerit. conſilio. 84. numer 66 424
Barbatiæ parua authoritas. conſi. 37. numero 176 201
Bartolus in l.à filia,numero 3. ff. ad Trebellianum. declaratur. conſilio 101. numero 90 627
Bartolus in l.penultima numero ſecundo.ff.de condict. ob turpem cauſam. & in l.2.numero 12.C.quod met.cauſa, multis modis declaratur. conſilio 2.numero 222 60
Bartolus in l. liberorum. numero 8 de verbo.oblig.declarat.conſ.1.n. 190 19
Bart.in l.quæ ſub cõditione. §. 1.n.2.ff.de cõd.iuſt.& Bald.in l.ſi quis ad ciuilia. col.vlt .5 de appella. declaratur conſilio 2.numero 230 61
Bart in l. peto. §. fratre.de leg. 2. declaratur. conſilio 81.numero 70 432
Bart. in leg. vlt. §. 1. numero 3. ff. de Senatuſc. Tertull. declaratur. conſilio 101. numero 80 626
Bart. in leg. qui Romæ. §. duo fratres. q. 1. de ver. oblig. declaratur. conſilio 87. numero 40 410

IND EX.

Bart. in conſ.150.num.7.reprobatus. conſilio 23.num.25 149
*Bartol.*l. peto. §. fratre.de lega.2.de claratur.conſ.85.nu.70 432
*Bartol.*in l. qui Romæ.§.duo fratres q.8. de verb.obli.declaratur.conſi.87.nu. 16. 449
*Bart.*diſput-prima interpretatur.conſilio 100.numero 218 587
Bar.Baldi & Ancharani doctrina declara.conſ.105.num.76 626
*Bar.*in l. vlt.§.1.num.2.ff.ad.S.C. Tertullianum.declaratur.ibi.num.77
Bartoli opinio a multis reiecta.conſ.103. numero 37 608
Bartoli doctrina in l. poſt mortem.ff. de adoptio. copiosè examinatur. conſ. 89.numero 81 465
Bartoli & Alexand. dubia traditio.con, 101. numero 38. 597
Bellum eſt caſus inſolitus & incogitatus quia à fide principum dependet, quā inuiolabiter(vti promiſerunt) obſeruare ſolent & debent conſilio 27.nu. 22 158
Bellum eſt iuſtum impedimentum quia eius euentus eſt dubius conſilio 79. numero 18 342
Bellum militibus tantum conuenit, non aliis conſilio 65 numero 31 298
Bellum quando dicatur iuſtum impedimentum conſilio 21. numero 22 142
Bellum tam præteritum quàm præſens à ſubditis petit auxilium conſilio 32. nu. 35. 174
Bellum non præſumi ab aliquo voluntariè prouocando illatum conſilio 1. numero 248 245
Bellum vt iuſtū ſit, quæ concurrere debeant.ibidem numero 245
Bellum in dubio præſumi iniuſtum ibidem numero 246
Bellū incōſulto imperatore poſſe indici cōtra nō, recognoſcētem ſuperiorem, etiam de facto.ibidem numero 253
Bellum iuſtè mouetur contra eum, qui de facto negat imperatorium recognoſcere ibidem numero 254
Bellum indicere poſſunt *Principes*, qui iura imperij exercere poſſunt.nu. ibi. 251
Beneficium non præſumitur collatum ob commerita. conſilio 1. numero 52 10
Beneficium *Principis* latè interpretatur, & quomodo beneficium eſſe cognoſcatur. conſilio 2. numero 54. 50
Beneficium reſtitutionis minori eſt perſonale, & tranſit ad hæredes, & qua de cauſa. conſilio 33.numero 45 180
Beneficium patronatum & collatiuum, & patronatum electiuum an differāt, conſilio 90 numero 131 484
Beneficium cū ſola ſignatura, an & quādo in foro humano,& eccleſiaſtico retineri poſsit.conſilio 37 194
Beneficium in dubio adiudicatur illi, qui probauit collatorem ſuum fuiſſe in quaſi poſſeſsione conferendi tempore collationis. conſilio 90 numero 120 483
Beneficia Principum latiſsimè interpretari conſilio 103 numero 16 607
Beneficia collatiua & electiua à pari procedunt, maximè in fauorabilibus. cō ſilio 83. numero 4. & quomodo hoc procedat numero 18. 415
Beneficia tenua non dantur viris magnis & diuitibus, ſed pauperibus reſeruantur. conſilio 72. numero 14. 319
Beneficia Electiua & collatiua à pari procedunt cum par adſit ratio conſilio 83. numero 18 416
Et an continuantur appellatione diſpoſitionis ibi. numero 19
Beneficio.l.bene à Zenone.C.de quadr. præſcr. fuitur, qui rem ab Imperatore acquiſiuit. conſilio 2. numero 244 62
Beneficiorum reſignatio ab omni conditione libera eſſe debet. conſilio 67. numero 10 305
Beneficienti benefaciendum eſt conſilio 23.numero 10 147
Beneficiatus ex teſtamento ſi non vocatur hæres,præſumitur fructuarius. cō ſilio 10. numero 4 104
Bernardini Coiri error conſilio 1.numero 109. 14
Bonam fidem cauſari à titulo etiam putatiuo conſ.1.num.483 42
Bibliam vulgarem contra præceptum iudicis legere, eſt peccatum ſecundi ordinis.conſilio 82.numero 108 365
Bibliam vulgarem legere,nō inducit hæreſim ſui natura. conſilio 82. numero 111 ibidem
Bibliæ vulgaris lectio idiotis & ignaris eſt interdicenda.ibidem numero. 112
Boerii deciſio reiecta conſilio 100. num. 51. 336
Bonifacii tertii Marchionis interitus, & proles. conſilio 1.numero 59 10
Bonifacii Palæologi mors. ibidem. numero 115 14
Bonifacij ſecundi Marchionis. V. mors. ibidem numero 56 10
Bonifacius tertius Montiferrati Marchio,quo tempore deceſſerit, ignoratur.ibidem numero 50 eod.
Bonifacii ſecundi Palæologi mors.ibidem numero 117. 14
Bona dotalia qualia ſint, & cui ſpectet eorum dominium. conſilio 56. numero 103 267
Bona extra dotem qualia ſint & cui ſpectet eorum dominium ſeu vſufructus. ibidem numero 4.
Bona paraphernalia qualia ſint, & cui ſpectet dominium. ibidem nu.5
Bona dotalia, & paraphernalia in quibus differant. ibidem numero 6
Bona poſita ſub fideicommiſſo intelligūtur.de exiſtentibus eo tempore. conſilio 86.numero 91 447
Bona vniuerſitatis alienari nequeūt abſque obſeruatione ſolemnitatis.l.fi.C. de vend. reb.ciuit.conſilio 80.numero 22. 346
Idem dicimus in diuiſione bonorum vniuerſitatis.ibidem.nu. 23
Bona minorum quomodo diuidi non poſsint. conſilio 80.numero 25 ibid.
Bona ſoceri intelliguntur tacite hypothecata pro dote à nuru recepta conſilio 33.numero 18 178
Bona paraphernalia conſtante matrimonio repeti poſſunt, ſecus dotalia.conſilio 56. numero 9 267
Bona omnia teſtatoris dicuntur obligata pro reſtitutione dotis & paraphernalium vxoris conſilio 56.nu. 26 268
Bona, quæ non ſunt deſcripta in æſtimo libera dicuntur. conſilio 32. numero 46.& 47 174
Bona remittens vbi ſubiecta ſunt fideicommiſſo, fateri dicitur fideicommiſſum. conſilio 86.numero 17 441
Bona feudalia reuerſa ad eccleſiam,& effecta de mēſa prælati, poſſunt denuo dari de feudū, vt inculta, ſeu de frugifera ad culturam redigantur: vel ad frugum perducantur.conſilio 90.numero 26 475
Bona prohibita alienari vt conſeruētur perpetuo in familia, nō poſſunt alienari nec alienatione hominis, neque alienationis legis. conſilio 95. nume. 121 519
Bona fides præſumitur,ſi quis poſſederit per longum tempus, de cuius initio non extet hominum memoria. conſilio 90. numero 75 479
Bona fides probatur ex eo, quod quid publice factum eſt conſilio 15. numero 7 117
Bona banniti confiſcatione,ſi à fratribus vel aliis eſſent occupata, an ſua efficiātur, vel debeant fiſco applicari.conſilio 91.numero 5 486
Bonam fidem præſumi. conſilio 2. num. 304 66
Bona eccleſiaſtica conſueta dari de feudum ſi reuertantur. ad blatum, & de eius menſa efficiantur, non poſſunt amplius in feudari.conſilio 90.numero 22 475
Bona remitens vbi ſubiecta ſunt fideicommiſſo, fateri dicitur fideicommiſſum. conſilio 86.numero 17 441
Bonorum poſſeſſores poſſe alienare bona. conſilio 105.numero.68 625
Bonorum poſſeſſor alienare & creditoribus ſatisfacere poteſt.cōſilio. 101. numero 515. 624
Bonorum poſſeſsio data hæredi inſtituto ſub conditione, facti & non iuris eſt ibidem num.53
Breuia ſeu reſcripta apoſtolica quando diriguntur Canonico poſito in dignitate vnacum Vicario quomodo inſcribantur.conſilio 51.numero 37 248
Brixienſes priuilegio ciues Veneti dicūtur. conſilio 75.numero 45 328
Bugaurii Hæretici error. conſilio 82.numero 38 361
Burii verba in conſ. cùm non ab homine.nume.22.& Abb. ibidem nu.30.de iudiciis, declarantur.conſilio.82.numero 128. 366

C

CAlcanei reſponſum conſilio 52.numero 17. declaratum conſ. 103.

canonici

numero 75 620
Calcanei consilio 74. numero 6. improbatum. consilio 99. numero 199. 577
Calderini & sequacium traditiones explicate. consilio 82 numero 132 399
Cancellaria & pœnitentiaria Romane curiè de stilo dignitates & canonicos cathedralium præponit Episcoporum vicariis. consilio 52. numero 153 256
Canonicus in Ecclesia Eduensi vicariũ præcedit. consi. 52. numero 176 258
Canonici prius suo proprio prælato, postea Episcopo obedire debent. consilio 52. numero 281 ibid.
Canonici & capitulum sunt membra nobiliora cleri. consilio 52. numero 82 255
Canoni dicuntur clerici primi gradus ibidem numero 84
Canonici dicuntur pars corporis Episcopi, sicut cardinales Papæ. consilio 52. numero 142. 256
Canonicè agere quomodo dicatur consilio 35. numero 16 118
Canonistarum opinio in concernentibus fauorem animæ omninò est seruanda. consilio 11. numero 12 180
Cap. Imperialem. §. præterea, de prob. feud. alien. per Frider. sensus & declaratio. consilio 2. numero 286 65
Cap. Imperialem §. præterea. de prohib. feu. alien. per Frid. non procedere, cum pater vni filiorum prælegat feudum. consilio 2. numero 287 ibi.
Cap. Imperialem §. præterea, de prohib. feu. alien. per. Frider. non procedit, cum ex consuetudine conceditur fũdi diuisio & alteratio. consi. 2. numero 288 ibid.
Cap. non potest de præben. in 6. declaratur. consilio 85. numero 58 43
Cap. 1. de his quæ vi metúsve causa intellectus. consi. 2. nume. 232 61
Cap. 1. §. moribus, si de feudo fuer. contr. sensus & declaratio. consi. 1. nu. 420 37
Cap. quanuis, de pactis in 6. dispositionem cessare, cùm metus, vel læsio enormissima in renuntiatione intercesserit ibidem numero 495 43
Cap. 1. §. si vasallus culpam, si de feudo defuncti fuer. contro. inter dom. & agna. sensus. consi. 99. nu. 185 566
Cap. 1. si vasallus feudo priuetur, declaratur. ibidem nu. 186
Cap. ad abolendam. §. Laicus. de hæret. declaratur. consi. 82. nu. 133 367
Cap. excommunicamus. 2 §. vlt. de hæret. declaratur. consilio 82. nume. 134 ibidem
Cap. accusatus. §. ille quoque. de hæret. declaratur consilio 82. nume. 151 368
Cap. accusatus. in prin. de hæret. explanatur consilio 82. numero 157. ibidem
Cap. vnicum, quot testes sint necessa. in vsibus feudorum, declaratur. consilio 101. numero 65 599
Cap. 1. §. denique, quæ fuit prima causa benefi. amitten. declaratur. consilio 99. numero 124 560
Cap. si quis positus, de pœnit. dist. 7. declaratur. consilio 82. nu. 83 364
Cap. 2 §. quinetiam. Episcopo. vel Abbe. sensus & declaratio consilio 1. n. 459. & numero 460 40
Cap. cùm dilectus, de ordine cognit. intellectus & declaratio consilio 2. 203
Cap. non potest, de præben. in 6. declaratur. consilio 85 431
Cap. 1. §. præterea. de cap. Corradi, & ca. Imperialem, de prohib. feud. aliena. per. Frider. in qua specie præscriptionis locum habeant consilio 2. nu. 313 67
Cap. eum qui. de dolo & cõtumacia declaratur. consilio 2. nu. 357 70
Cap. accusatus, in prin. de hæret. declaratur consi. 82. nu. 153 368
Cap. ad abolendam. in princip. cum. §. laicus de hære. declaratur consilio 82 numero 103 365
Cap. quia propter, de electio. declaratur consi. 67. numero 29 306
Cap. ad abolendam. §. qui verè. versi. illos, de hæreticis, declaratur. consi. 82. numero 178 409
Cap. pastoralis, de causa possessio. & propr. declaratur. consi. 2. nu. 192 58
Cap. Ego Berengarius, de consecra. distin. 2. declaratur. consi. 82. nu. 123 366
Cap. 1. an ille, qui interfecit fratr. dom. declaratur. consi. 99. nu. 128. 561
Cap. 3. & 4. de rest. spol intellectus consi. 2. numero 224 61
Capit. 2. de delictus puero. intellectus. consi. 100. num. 161 583
Capit. 1. silva[illegible]s feudo priuet: declaratur. consi. 99. nu. 146 562
Capitulum cathedrale vti corpus dignitatem habere dicitur. consi. 52. nu. 30 253
Capitulum debet præcedere vicarium in actibus publicis consi. 52. n. 31. ibid.
Capitulum & Archipresbyter habẽt ordinariam iurisdictionem à iure. consi. 52. numero 86 255
Capitulum & Episcopus sunt vnum, & idem corpus. consi. 52. num. 141 256
Capitula pacis prosunt quoad occupata occasione belli. consi. 103. nu. 8 606
Capitula facta cum gabellatore salis vẽditore strictam recipere interpretationem consi. 98. num. 75 348
Capitula probare contra producentem. consi. 100. numero. 80. 578
Capitula in dubio admittenda. consi. 2. numero. 360 70
Capitula esse admittenda cum clausula, saluo iure impertinentium, &c. ibid. numero 361
Capitula notoriè impertinentia, non esse admittenda etiam cum clausula, saluo iure impertinentium, &c. ibidem numero 362
Capitula pertinentia quæ ib. nu. 363
Capitula impertinentia quæ ibi. numero 364
Capitula ex libello elici. ibidem nu. 365
Capra consi. 119. declaratur. consi. 86. numero 58 444
Caput collegi, seu principalis quando est suspectus, cætera membra suspecta dicuntur. consi. 94. num. 11 504
Carcerantur homines ad custodiam, qui pœna corporali in defectum solutionis pecuniariæ plectendi sunt. consi. 94. num. 42. 506
Carceratio aut fit ad pœnam, aut ad custodiam consi. 94. nume. 39 ibid.
Carceris pœna requirit claras, & apertas probationes. consi. 94. nu. 27 ibid.
Carcerari non debet, qui quæstionibus subiici atque torqueri non potest. consilio 94. numero 40. ibidem
Carceri an quis suo iuramento obligari possit consi. 82. num. 114 366
Carceri se obligare quis potest ex suo iuramento. consi. 82. nu. 124 ibid.
Cardinalis Zaba. in clem. pastoralis. §. denique. 7. notabi. de re iudi. declaratur. consi. 99. num. 103 559
Cardinalis Zabarella consi. 148. declaratur. consi. 100. nu. 155 582
Cardinali asserenti aliquid sibi esse à Papa commissum credi. consi. 100. num. 78 577
Cardinales in quacunque dispositione sunt speciali nota digni, nec veniunt sub generali iuris dispositione. consi. 52. num. 53 254
Carolus Quintus Imperator multa Genuensibus contulit priuilegia. consi. 2. num. 15 48
Carolus Imperator Genuam Ciuitatem suam appellare consueuit. consi. 2. nu. 17 ibi.
Caroli quarti Imperatoris interitus. cõsilio. 1. num. 106 14
Caroli 4. imperatoris inuestitura matchionibus finarii concessa. consi. 2. nu. 236 62
Castra domini occupans contra personam domini delinquit. consi. 99. numero 8 554
Castrum oppugnare non licet antequã iudex adeatur, & tentata sit iudiciaria recuperatio. consi. 2. numero 216 60
Castro munitissimo spoliatus restitui an debeat ante omnia, cum ambo, spoliatus scilicet & spoliator sunt sub vno Principe. consi. 2. numero 217 ib.
Cast. siue Salustii rationes. con. 119. lib. 2. reiectæ. consi. 89. nu. 133 469
Cast. consi. 119. lib. 2. quod est Salustii perusini. improbatum consi. 89. num. 126. ibidem
Cast. consi 445. tria sunt. colu. vltim. lib. 1. declaratur. consi. 89. numero 99. col. 2. lib. 2. quod Salustii perusini declaratur. consi. 89. numero 100. ibid.
Cast. consi. 100. lib. 2. declaratur. consi. 98. numero 18 548
Castren. doctrina in. l. 1. nu. 5. ff. de condi. & demonst. declaratur. consi. 105. numero 73. 625
Castren. consi. 445. lib. 2. declaratur. consi. 87. numero 104 454
Castren. consi. 343 lib. 1. & Curtius Iunior. consi. 121. nume. 15. & Crauet. consi. vlt. col. vlt. declarantur. consi. 85. numero 118. 438
Castren. consi. 312. lib. 1. reiectum. consili. 99. numero 197. 567
Castren. consi. 199. li. 3. quod est Salustij

Peruſini improbatum.conſ.89. num. 126 458
Caſtrenſis doctrina declaratur. conſ.82. nu.165 368
Caſtrenſi conſ.73.lib.1.declaratur.conſi. 71.num.31 318
Caſtr. Doctrina in l.nõ intereſt. C. quod metus cauſa,&c. declaratur. conſ. 68. nu.25 309
Caſtrenſis opinio dubia.conſ.71.num.13. 317
Caſtrenſis ſeu Saluſtij rationes.conſ.199. lib.2.reiectæ.conſ.89.nu.133 469
Caſtren.propriũ vt emphiteuticũ ab eccleſia per errorem recognoſcens ſibi non præiudicat.cõſ.86.nu.97.fol.447
Caſus dubius à frequentiori actu & obſeruantia.interpretatione recipit.cõſ. 75.nu.66 330
Caſus mixtus ſi continetur ſub ſimplici, ſtatutum loquens de ſimplici extenditur etiam ad mixtum. conſi. 11. nu. 20. 103
Caſus ommiſſus à ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris cõmunis,&an hæc regula habeat locum in quacunque diſpoſitione.conſ.76.nu.8 333
Caſus inſolitus qualis dicatur.conſil.27. nu.14 157
Et an ille dicat̃ qui à facto Principis pẽdet.ibid.nu.29 158
Caualloti valent tres groſſos.conſili.49. nu.26 239
Cauſa finalis omnino obſeruãda eſt.cõſ. 81.nu.41 355
Cauſa naturalis accidẽtali præualet.cõſ. 1.nu.17 8
Cauſa ſi ſit alicui priuatæ perſonæ delegata ſub titulo dignitatis,eo mortuo qui in dignitate ſuccedit,de cauſa cognoſcere, & iudicare poterit & qua ratione.conſ.54.nu.43 264
Cauſa iuſta in imperatore non præſumitur,dum reuocat priuilegiũ non ſubdito conceſſum.conſ.2.nu.141 55
Cauſa iuſta præſumitur in Principe, cui ex motu proprio aliquid agit,ſecus ſi ad partis inſtantiam.ibid.nu.142
Cauſa iuſta reuocandi priuilegium ſubeſſe dicitur,cum illud maximum afferebat detrimentum.ibid.nu.143
Cauſa vna & eadem duas habere poteſt ſententias contrarias,& cur hoc eueniat.conſ.75.nu.96 311
Cauſa immediata eſt quæ conſiderari ſolet.conſ.41.nu 15 215
Cauſa in principe an præſumatur in his, de quibus adhibitum diſponere non poteſt.conſ.100.nu.30 574
Cauſa vniuerſitatis quando,& quomodo dicatur.conſ.80.nu.51 225
Cauſa iuſta quòd interueniat in legitimatione an credatur patri legitimanti. conſi.19.nu.21 133
Cauſa falſa actum vitiat,Ideo renunciatio ſeu contractus falſa cauſa factus, non valet.conſ.80.nu.69 350
Cauſa finalis,non impulſiua attendi debet.conſi.4 num.16 215
Cauſa confirmans ſi ceſſat,an actus confirmatus ceſſare dicatur. conſi.24.nu. 21 151
Cauſa iniuſta & beſtialis quomodo dicatur excuſare à dolo & dicto. conſi. 31.num.32 170
Cauſa leuis excuſat quem à dolo, & delicto.conſi.31.num.8 169
Cauſa iuſta & honeſta,vt dici poſſit,qd requiratur.conſi.75.nu.35 328
Cauſæ cognitio requirit partium citationem,& plura alia.cõſi.15.nu.16 118
Cauſæ cognitio plura requirit.conſi.42. num.29 218
Cauſæ cognitionem a iure naturæ pendere.conſi.103.num.72 61
Cauſæ cognitio plura requirit. conſi.85. num.54 329
Cauſæ onerum ſumariæ dicũtur,& executiuè procedendum eſt.conſi.75.nu. 104. 332
Cauſæ cognitio à iure naturæ prouenire dicitur.conſi.75.num.32 329
Cauſam etiam leuẽ excuſare à dolo.cõſ. 98.nu.34 545
Cauſam falſam,diſpoſitionẽ vitiare.ibi. nu.395 35
Cauſam finalem ex præfationibus colligi.ibi.num.413 37
Cauſam falſam,conceſſionẽ inueſtituræ vitiate.ibi.nu.414 eod.
Cautio præſtanda eſt ab vxore alimentata de reſtituendis veſtibus ſi ſecundo nupſerit.conſi.62.nu.8 288
Cautio de non offendendo,ſecurum facit citatum ab inimicis. conſ. 100. nu. 211. 587
Cautio ſufficiens prodeſt. conſ.100. nu. 215 ibi.
Cautionis fragilitati non eſt fidendum. conſ.ſecundo nu.215 60
Cautionem de non offendendo violans grauiter punitur.conſ.100.nu.212 587
Cæcum iudicem eſſe poſſe.conſ.100. nu. 251 590
Cæcus & ſi luminibus priuatus,non tamen vnà perdit ſcientiam &prudentiam.conſ.100.nu.252 ibid.
Cenſuarius ſtante mutatione monetæ, quomodo ſoluere debeat. cõſ.49. nu. 27. 239
Cenſus annuus non præſtatur proprio feudo ſed perſonale ſeruitium.conſi. 65.nu.42. 299
Cenſum de re propria ſoluens per errorem rem cenſuariam non facit.conſili. 86.nu.96 447
Cenſum ſoluens pro re propria& libera, ſeruilem eam non reddit. conſ. 1. nu. 88 8
Certitudo fidei non eſt ad indiuiduum & ſingulare.conſ.82.nu.72 364
Certitudo moralis quæ.ibid.nu.73
Certitudo moralis multos habet gradus.ibid.nu.74
Certitudo per ſe.ibid.nu.66
Certitudo quæ euidens. ibidem num.67
Certitudo fidei quæ.ibid.nu.68
Certitudo proueniẽs a coniecturis &indicijs magna,quæ.ibid.nu.84 ibid.
Certitudo minor quæ ſit, proueniens à coniecturis.ibid.nu.86
Certitudo quid ſit.conſ.82.nu.62 ibid.
Certitudo quotuplex.ibid.nu.63
Certitudo per reuelationẽ quæ. ibid. nu. 64
Certitudine minori homo de ſalute certus eſt,ſi bene agit.ibid.nu.89 365
Certitudo leuis quæ.ibid.nu.90
Certitudine quadruplici cõiecturali de ſalute æterna certi eſſe poſſumus. ibi. nu.93 ibid.
Certitudinẽ ſalutis Seruator nobis tribuit.ibid.nu.94
Certitudines coniecturales eſſe certitudines imperfectas.ibid.nu.95
Certitudo ex ſpe eſt illa cõiecturalis. ibi. nu.96
Certum qui ſe aſſerit de ſalute ſua,certitudine fidei,cum Luthero errat conſ. 82.nu.71 ibid.
Ceſſante ratione edicti,& edictũ ceſſare dicitur.conſ.41.nu.17 215
Ceſſante lege feudali ſuccedit diſpoſitio iuris communis.conſ.65.nu.55 300
Ceſſio iurata ſi appareat nil amplius eſt quærendum.conſi.81.nu.29 354
C. Cæſaris vox improba. conſ.99. nu.83 558
Chronicis & Annalibus credi.conſilio 1. nu.274 27
Chronicis antiquis credendum. conſ.2. nu.125 54
Circuitus euitandi ſunt.conſi.68. nume. 19 309
Ciceronis locus.conſ.99.nu.200 569
Ciceronis locus egregius.conſ. 100. nu. 262 165
Citare per edictum poteſt princeps.con. 100.nu.95 579
Item & delegati principis.ibid.nu.96
Citari qui debeant in confectione inuẽtarij conſ.89.nu.139 469
Citari ter debet accuſatus antequã condemnetur.conſ.100.nu.168 585
Citari amplius non debet, qui negauit ſemel venire.conſ.2.nu.182 57
Citari is non debet,quem non eſſe venturum ſcimus.conſ.100.nu.76 577
Citandus amplius nõ eſt,qui ſemel negauit venire.conſ.2.nu.201 59
Citatio ſine expreſſione loci comparẽdi non ligat.conſ.100.nu.178 584
Citatio ſine expreſſione loci valet vim comparẽdi eſt manifeſtans.conſ.100. nu.179 ibid.
Citatus intelligitur citatus ad locũ conſuetum.conſ.100.nu.180 ibi.
Citatio affigenda tribus in locis de mandato iudicis ſufficit quod in duobus affigatur.conſ.100.num.175 ibid.
Citatio hodie affigitur eo in loco in quo olim album pretoris.conſ.100.nume. 176 ibid.
Citatio vna ſola ſufficit in crimine læſæ maieſtatis.conſ.100.nu.170 ibi.
Item cum facta fuit ſub pœna conuicti, & confeſſi.ibid.nu.171
Citatio per edictum conceditur cũ citãdus eſt terribilis.conſ.100.nu.108 579
Item cùm rebellis citandus eſt. ibid. nu. 109
Item & vagabundus.ibid.110
Item cùm conſtat illã peruenisſe ad notitiam citati.ibid.nu.111
Citatio alias nulla ligat cum conſtat veniſſe ad notitiam citati.ibid.nu.112

INDEX.

Citatio ſatis ex ſua data oſtendit locum vbi citatus comparere debet.cõſ.100. num.182 534
Citatio eſt neceſſaria,vt ſententia noceat. conſ.2.num.322 97
Citatio per edictum non cõceditur cùm perſona eſt certa.conſ.100.nu.94 579
Citatio per edictũ permiſſa eſt in crimine læſæ maieſtatis.conſ.100.nu.103 ibid.
Item & cùm proceditur in cauſa ſola facti veritate inſpecta. ibid.nu.104
Citatio ad cauſæ cognitionem maximè eſt neceſſaria tam de iure diuino quã humano.conſ.94.nu.31 506
Citationis certum modum ſtatutum dare poteſt.conſ.100.nu.101 576
Citationis defectus nec à ſtatuto, nec à Principe ſanari ſuppleríve poteſt. cõſ. 2.nu.523 67
Citationem reſpicere defenſionem.conſ. 100.nu.97 579
Citationem nõ eſſe neceſſariã,cùm Princeps contra aliquem procedit.conſ.1. nu.383 fol.34.ſed declara vt ſub.n.398. & nu.423.& nu.425
Citatus procuratorem mittere debet ad ſe excuſandum quòd comparere non poſſit ob timorem inimicorum.conſ. 100.nu.204 586
Citatus ad locum, in quo non datur ei tutus acceſſus non cogitur comparere.conſ.100.nu.183 584
Item nec vbi habet inimicos potẽtes.ibi. nu.184
Citatus cõparere non tenetur in loco vbi habet magnos inimicos ei dato etiam ſaluo conductu infrà declaratur.con. 100.num.186 ibid.
Citatus ſibi imputare debet ſi non poteſt tuto comparere in loco non tuto ob miniſtras à ſe cauſatus. conſ. 100. nu. 208 587
Citatus excuſatorem mittere debet cum ei non datur tutus acceſſus.conſ.100. nu.199 586
Item ibidem contraria aliorũ opinio declaratur.ibid.num.200
Citatus pro vna die & ſucceſſiuè comparere debet omni die vſque ad finem litis.conſ.100.nu.277 591
Citatus quomodo in banno ponatur & damnetur.conſ.100.nu.279 ibid.
Citatus comparere non tenetur in loco vbi habet inimicos infrà tamẽ declaratur. conſ.100.nu.195 585
Citatus proteſtari debet de loco non tuto,vt excuſetur.conſ.100.nu.206 586
Citatorium edictũ vbi affigi debet. con. 100.nu.173 584
Ciuiliter poſſidens ſi naturalem ſit ingreſſus audiendus eſt ſuper exceptione dominij cùm ſpoliatus ſuper naturali agit vt ante omnia reſtituatur. conſ.2.nu.19 59
Ciuiliter poſſidens, ſua ſponte naturalẽ poteſt ingredi.conſ.2.nu.181 157
Ciues an dicãtur qui naſcuntur in vico, vel habitant.conſ.75.nu.97 331
Ciuis quomodo quis dicatur. ibid.
Ciuis originarius duobus modis quis efficitur.conſ.80.nu.10 346
Et an ob abſentiam à loco originis amittat nomen ciuis originarij.ibi.nu.11
Ciuis qui alibi habitat an ligetur ſtatutis loci originis.conſ.74.nu.5 323
Vt ciuis vnius ciuitatis quis ſit qđ gaudere poſſit priuilegijs illius ciuitatis, quid requiratur. conſ. 80. nu.13 346
Ciuis originarius vt quis efficiatur,quãtum tempus requiratur quod habitauerit in ciuitate.ibid.nu.14
Ciuis originarius dicitur etiam ille, qui ex longa & multiplici obſeruatione pro originario reputatus eſt. ibid.nu. 15
Ciuis nouellus qualis dicat vt in eo præſumatur ignorãtia legum illius ciuitatis.conſ.74.nu.20 324
Ciuitas in tres partes diuiditur,prima eſt ciuium, ſecũda diſtrictualium,tertia oppidorum ſeparatorum ab illo territorio ciuitatis.conſ.75 nu.24 327
Ciuitas Rauennæ an regatur iure canonico. conſ.93.nu.31.& nu.28 501
Ciuitas faciens foſſata per agrũ alterius debet ei ſoluere agri pretium. conſil. 103.nu 27 608
Ciuitas Venetiarum eſt communis patria.conſ.75.nu.98 331
Ciuitas Imperij iura & ſuperioritatẽ præſcribere quãdo poſſit. cõſ.2.nu.72 51
Ciuitas poteſt ſe alteri ſubmittere, vt ab ea defendatur.conſ.32.nu.4 172
Ciuitas non poteſt augere exactionem gabellarũ venditã.conſ.34.nu.13 181
Ciuitas iure alteri ſubiecta non præſumitur.conſ. 2.nu.44 50
Clam quid factum non dicitur,cum coram pluribus factum eſt.con.38.num. 34 204
Clandeſtinus actus improbat. conſ.104. nu.62 616
Clauſula conſtituti & præcarij poſſeſſionem transfert.conſ.104.nu.72 617
Clauſula vel pactum in contractu emptionis annui cenſus,videlicet quod ſi redemptio redituum fiat, cenſus pro rata eius anni ſoluatur,an apponi poſſit à notario de illa rogato.cõſ.37.nu. 73 195
Clauſula in diuiſione appoſita, renuntians omni exceptioni,cõdictioni indebiti,ſine cauſa doli mali,&c.an irritetur ſi appareat diuiſionẽ errore factam eſſe.conſ.91.nu.54 489
Clauſula decreti annullatiua,decernens irritum & inane,ligat etiam Pontificem.conſ.83.nu.6.& quomodo procedat.nu.21.& num.23.25 415
Et annullat ipſo iure quod in contractu geſtum eſt.ibid.nu.7
Et annullat non tantũ titulum, ſed etiã & poſſeſſionem.ibid.nu.8
Clauſula ſaluo iure domini,in alienatione feudi,idem operatur vt clauſula nec aliter nec alio modo. conſ.38. nu. 25 203
Clauſula,non obſtante tali diſpoſitione, quæ pro expreſſa habeatur,ſolùm operatur in diſpoſitione legis & principis.conſi.71.nu.20 317
Clauſula ſolita in inſtrumentis, actum in domo talis,&c.an poſſit apponi tã in principio quàm in fine Inſtrumẽtorum.conſ.48.nu.13 233
Clauſula poſita in executiuis, non alterat naturam ipſius actus.conſ.84. nu. 45. 422
Clauſula ad habendum,tenẽdũ,& quicquid placuerit faciendũ,poſita in executiuis inſtrumenti diuiſionis factæ inter fratres,non dicitur ex ea data facultas alienãdi fideicommiſſum, neque remiſſum dicitur.ibid.nu.46
Idem de clauſula inueſtitura poſita pro ſe,&quibus dederit,quæ nõ facit feudum eſſe alienabile contra ſuã naturam.ibidem.num.47
Clauſula illa ad habẽdum,tenendũ &c. non operatur fideicommiſſi renuntiationem quia ex ſtylo potius notarij, quam partium conſẽſu poſita dicitur. conſ.37. num.156 200
Clauſula codicillaris an operetur fideicommiſſum & qua de cau.conſi.37. n. 157 ibi.
Et an de conſenſu teſtatoris vel ſtylo notarij poſita dicatur.ibid.
Clauſula renuntiationis bonis paternis cum iuramento nihil operatur, quia de ſtylo notarij eſt poſita non de volũtate filiæ.conſ.37.nu.158 ibid.
Idem de clauſula renũtiationis fraudis, & doli.num.159 ibid.
Idem de clauſula abſolutionis,& liberationis debitoris,vt ad cogitata, & nõ cogitata extendatur. nu.160.ibid.
Idem de clauſula iuraméti in inſtrumẽto donationis.nu.161 ibid.
Idem de clauſula donationis filio cõtrahenti matrimonium factæ, ſcilicet cõtemplatione matrimonij,& filiorum. nu.162. ibid
Idem de clauſula fideicommiſſi pro ſe,& legitimis filij tantum.nu.163 ibid.
Idem de clauſula renuntiationis appellationis in inſtrumento de poſiti.numer. 164. ibid.
Idem de clauſula promiſit non contradicere, ſeu contrauenire in donatione cauſa mortis.nu.165 ibi.
Idem de clauſula renuntiationis enormis læſionis in tranſactione. nu.166 ibid.
Idem de clauſula renuntiationis exceptioni non numeratæ pecuniæ. nu. 167 ibid.
Idẽ de clauſula pro ſe,hæredibus,& ſucceſſoribus,in fideicõmiſſo.n.168 ibi.
Idem de clauſula reſeruationis in inueſtitura feudali.num.169. ibid.
Idem de clauſula inſtituit,& ſubſtituit in ſubſtitutionibus.nu.170 ibi.
Idem de clauſula promittens nõ reuocare prædictam donationem.nu.171 ibi.
Idem de illa morũ honneſtas,& vitæ laudabilis,in reſcriptis.nu.172 ibid.
Et an hæc vera ſint intra nu.ſeq. declaratur.
Clauſula de plenitudine poteſtatis, nil operatur cum princeps de illa non poteſt diſponere.conſ.103.nu.77 610
Item nec quando Princeps fuit malè informatus.ibid.nu.78
Clauſula motus proprij, nil operatur, cũ clauſula de plenitudine poteſtatis nil prodeſt.ibid.nu.79

INDEX.

Item non lædit ius tertij.ibid.nu.80
Item non tollit vitium ſubreptionis. ibid. nu.81
Item nil prodeſt cum ad poſtulationem partis facta eſt conceſſio.ibid.nu.82
Clauſula ex certa ſciẽtia, nil operatur ad detrimentum tertij.ibid.nu.83
Item nec in his quæ facti ſunt.ibid.num. 84
Item cum adhibetur ſine cauſæ cognitione.ibid.nn.85
Clauſula derogatoria,& ſpecialis,an requiratur vel ne vt derogatum intelligatur diſpoſitioni.l. hac edictali.C.de ſecun.nup.conſ.4.nu.32 82
Clauſula codicilaris an & quare ponatur in teſtamento à ſolo notario rogato ſcribere tantum teſtamentum.&num. eq.de veritate.conſ.37.nu.58 194
Idẽ de clauſula, vulgariter, pupillariter & per fideicommiſſum.ibid.nu.59
Clauſula iure inſtitutionis quæ apponitur in teſtamento dum relinquitur filio legitima à quo ſit ponenda.ibi.nu. 60
Idem de clauſula præcepti guarentigij, quæ apponi ſolet in inſtrumentis mutui & depoſiti.ibid. 61
Clauſulæ quæ in inſtrumentis apponuntur an per notarium tantùm ex officio vel iuſſu partium ponantur,quid conſiderari debeat.ibid.nu.62
Clauſula,ad habendum,tenẽdũ, & appoſita in inſtrumento diuiſionis fideicõmiſſi,operatur,vt illud ſit remiſſũ.cõſ. 87.nu.15 449
Clauſula plenitudinis poteſtatis nihil operatur contra non ſubditum à natura.conſ.2.nu.144 55
Clauſula plenitudinis poteſtatis nihil operatur ad tollendum ea,quæ per vim contractus fuerunt conceſſa. ibid. nu. 145
Clauſula' plenitudinis poteſtatis vti nõ preſumitur Princeps,cum ex ea reſultaret iniquitas.ibid.nu.146
Clauſula plenitudinis poteſtatis, vti præſumitur Princeps,vt actus valeat, qđ declaratur.ibid.nu.147
Clauſula ex certa ſcientia,quãdo habeat vim ſpecialis derogationis.cõſ.36.nu. 59 189
Et quid ſi priuilegium conceſſum cum tali clauſula ſit conceſſum ignoranti, & ignorante Papa de conuẽtionibus inter partes ipſas initas.ibid.nu.60
Quid de clauſula non obſtante.ibid. nu. 61
Clauſula non obſtante,non dicitur derogare diſpoſitioni firmatæ conſẽſu partium.ibidem,nu.62
Clauſulæ ſimul iunctæ an plus operentꝰ quàm diſiunctæ.ibid.nu.63
Clauſula recipiens plura determinabilia æqualiter debet determinari.con. 76. nu.4.& n.14. vbi quomodo procedat, & nu.15 331
Clauſula,ſaluo & reſeruato domini conſenſu,in diſpoſitione feudi adhibita, cuius effectus ſit & naturæ.conſ.2.nu. 319 67
Clauſula in legitimatione appoſita, ſine preiudicio ſuccedere ab inteſtato debentium, quomodò intelligatur.conſ. 19.nu.1;1.& latius ſub.nu.25.in fi.& 27
Legitimatus quomodo ſuceedat patri. ibid.
Clauſula ſaluis Romani Imperij iuribus in conceſſione priuilegij ab Imperatore facta,quid operetur,&paulò poſt. conſ.2.nu.56 50
Clauſula illa in inueſtitura poſita,& quic quid placuerit faciendum &c. operatur,vt de feudo illo inter agnatos, & illos de familia diſponere valeat.cõſ. 61.nu.21 285
Clauſula,tranſmitto omne ius,quòd ad me pertinet,demonſtrat omne ius eſſe tranſlatum.conſ.2.nu.254 63
Clauſula euictionis qua de cauſa in inſtrumentis emptionũ, & venditionũ apponatur.conſ.37.nu.63 194
Clauſula habẽs plures intellectus & interpretationes in eum ſenſum debet interpretari,vt minus ledat actum in quo apponitur quàm ſit poſſibile.cõſ. 61.nu.27 286
Clauſula poſita in executiuis inueſtituræ nihil operatur.ibid.nu.28.& n.32.eod.
Clauſula decreti in dubio quando dicatur Pontificẽ ligare.conſ.83.nu.25 417
Clauſula decreti nõ impedit factũ Pontificis ex ſua certa ſcientia.ibid.nu.26
Clauſula derogatoria in ſecundo teſtamento ſi ex mandato teſtatoris non eſſet appoſita, an notarius ex officio apponere poſſit.conſ.37.nu.69 195
Clauſula generalis per adiectiuum neutraliter poſitum,ſubijciatur ſpeciebus aliquibus enumeratis, ad ſpecificata reſtringitur.conſ.13.nu.16 114
Clauſula iuramẽti quæ apponitur in donationibus pro obſeruatione donationis parui eſt momẽti:quia ex ſtylo notariorum ſolet apponi. conſ.84. nu.52 422
Clauſula ad habendum, tenendum, &c. poſita in inſtrumẽto diuiſionis, an operetur remiſſionem fideicommiſſi. conſ.88.nu.1 455
Clauſula in inueſtitura poſita & quibus dederit &c.operatur vt poſſit fieri alienatio in ſãguine coniunctos quia aliàs ſucceſſuri ſunt.conſ.61.nu.23 285
Clauſula ex certa ſcientia } quem habeant effectũ ſimul poſitæ in priuilegio. conſ.36.nume. 17.18. & 19.fol. 186.
Item non obſtante,&c. }
Item motu proprio, &c. }
Clauſula codicilaris non cenſetur appoſita ſi notarius de eius vi interrogatus neſciat reſpõdere.cõſ.37.nu.143 199
Clauſula concedimus prout iuſtè & legaliter poſſumus,cuius effectus & ſignificationis ſit.conſ.2.nu.272 64
Clauſula vulgariter,pupillariter, & per fideicommiſſum,declaratur ab euentu caſus ſubſtitutionis.cõſ.85.n.101 436
Clauſula omni meliori modo,&c.in præ legatis operetur.conſ.86.nu.85 446
Clauſula conſtituti præſũptionem ſimulationis aufert.conſ.88.nu.44 458
Clauſula illa dicitur de natura cõtractus, quæ à conſuetudine cõmuni ſolet apponi vt in iuramẽti clauſula, & ſimili. conſ.37.nu.44 194
Clauſula conſueta non cenſetur in inſtrumento appoſita de voluntate partium ignorantium de hac cõſuetudine.cõſ. 37.nu.77 196
Clauſula ex certa ſcientia ſpõte, dolo,vel vi,&c.quæ apponitur in inſtrumentis dicitur à partibus appoſita nõ ex ſtylo notarij.conſ.37.nu.132 199
Clauſula renuntiationis condictionis in debiti ſine cauſa & omni legum auxilio,eſt paucis cognita&intellecta.cõſ. 37.nu.150 200
Clauſula appoſita in principio quando in fine repetita dicatur. conſ.86.nu.56 444
Clauſula ex certa ſcientia &c.quid ſignificet in inſtrumento poſita.cõſ.37.nu. 145 199
Clauſula in vno actu poſita quãdo& quo modo in alio actu repetita dicat.conſ. 38.nu.40 204
Clauſula ex certa ſcientia,idem operatur quod clauſula,de plenitudine poteſtatis.conſ.103.n.50 609
Clauſula conſtituti quando,& quomodo in inſtrumento à notario ſit ponenda. conſi.37.nu.33 193
Clauſula in executiuis poſita, nihil operatur.con.2.nu.58 50
Clauſula conſtituti in alienatione feudi, cum proteſtatione ſaluo conſenſu domini,nihil operatur.con.38.nu.44 205
Clauſula motus proprij non prodeſt alicui in præiudicium tertij. conſ.36.nu. 64 189
Clauſula in donatione poſita quibus dederis,quid ſignificet. conſ. 40. nu. 26 212
Clauſula cõſtituti impedit dominij trãſlationem ad fauorem illius pro quo facta eſt.conſ.63.num.26 292
Clauſula ponens in ſuum ſtatum & ius, &c.in eum omne ius ſuum transferræ dicitur.conſ.87.num.32 450
Clauſula quæ ponitur in inſtrumento diuiſionis, ad habendum, tenendum & quicquid faciendum appoſita an dicatur ex ſtylo notarij, vel ex cõſenſu partium.conſ.37.num.103 197
Et vide diſtinctionem.nu.134 eod.
Clauſula decreti annullans, &c.non dicitur appoſita reſpectu Pontificis, ſed potius reſpectu ordinariorum & aliorum executorum.conſ.83.nu.23 416
Clauſula, omni meliori modo, appoſita in legato facto vxori,an in dubio faciat ipſam proprietatem vel vſufructuariam.conſ.10.num.12 104
Clauſula codicilaris quid operetur in teſtamento. conſilio 44. num.13 222
Clauſula appoſita in principio, quando in fine repetita dicatur. conſilio 86. numero 56 444
Clauſula à natura principalis diſpoſitionis regulatur. conſ. 83. num.21 416
Clauſula illa, ſaluis iuribus,quid operetur.conſ.103.num.60 610
Clauſula renunciationis dotis non numeratæ quid operetur.conſ.7.nume.8 95
Clauſula in inueſtitura poſita,ſaluo iure feudi, quid operetur.conſ.61.num 18 285

285
Clauſula quorũcunque,& omni meliori modo, quid operetur. conſ. 19.nu.25
Clauſula poſita in inſtrumento,ex certa ſcientia, denotat partium ſcientiam. conſilio 91. nume. 15.fol.487.& quomodo procedat. num. 52
Clauſula, ex certa ſcientia,& motus proprij nil operatur in his,quæ facti ſunt. conſ.2.num.331 67
Clauſula,ſaluis iuribus,in feudali inueſtitura appoſita quid operetur. cõſilio 99.num.196 567
Clauſula in feudi conceſsione poſita,cũ poteſtate alienandi, omnium contradictione remota,quid operetur.conſ. 1.num.127 15
Clauſulæ renuntiationis caſuum fortuitorum latè & copiosè appoſitæ, non videntur adſcriptæ voluntate partiũ, ſed potius ex capite notatij. conſi.27 num.37 159
Clauſulæ renuntiationum ex morte notariorum potius quàm partium conſenſu apponi ſolent.ibidem, num. 38
Clauſulæ &quicquid placuerit faciendi, poſitæ in conceſsione feudi vis.conſ.1. nume.128 15
Clauſulæ,quibus dederis, in feudo effectus.ibid.num.129 eod.
Clauſulæ ex certa ſcientia,& motus proprij nil operãtur.cùm conſtat, tem aliter ſe habere.conſ.2.num.312 67
Clauſulæ motu proprio, & ex certa ſcientia,quid operentur.conſ.19.nu.23 133
Clauſulæ, motus proprij,effectus & vis. conſil.103.num.47 609
Clauſulæ, ex certa ſcientia, vis.ibidem, num. 48
Clauſulæ non obſtantibus legibus, &c. vis & energia. ibid.conſ 19 nu.19 133
Clauſulæ conſtituti & præcarij ſunt acceſſoriæ,& regulantur ſecundũ ſuum principale.conſ. 38.num.39 204
Clauſulæ, motus proprij, effectus multi. conſi.1.num.387 34
Clauſulæ,ex certa ſcientia,effectus multi.ibid.nu.388 eod.
Clauſulæ derogatoriæ vis.ibi. num. 389
Clauſulæ, ſupplentes omnes defectus &c.vis & effectus.ibid.num.412 37
Clauſulæ, motus proprij, & ex certa ſcientia pars virtus.conſ.num 330 67
Clauſulæ,plenitudinis poteſtatis,vis magna.conſ.103.num.45 609
Clauſulæ quæ actuum euidentialia reſpiciunt, cenſentur adſcriptæ inſtrumentis voluntate partium. conſi. 37. numero 130 198
Sic dicimus, de verbis ſcriptis,quæ reſpiciunt factum partium.ibid.num. 131
Clauſulæ poſitæ ex ſtylo notarij quando ſtandum ſit.conſ.ib.num. 127
Clauſulæ acceſſoriæ non alterant naturã actus.conſ.87.num.4 448
Clauſulæ appoſitæ in inſtrumento ex ſtylo notariorum videntur.ibid. num. 6
Clauſulam ad habẽdum, tenendum, &c. eſſe acceſſoriam in contractu diuiſionis,& nihil operari, ibidem,numer.5. ſed contrà infrà.
Clauſulam codicilarem nihil operari, cum ſit ex ſtylo notariorum. conſi.87. nu.7.ſed infrà declaratur. ibid.
Clauſulam,pleno iure,in cõceſſione adhibitam, arguere donationem liberam,non feudum eſſe conceſſum. cõſ. 1.nu.129 15
Clauſulam,ex certa ſcientia,omnem errorem excludere.ibid.nu.261 29
Clauſulam,de plenitudine poteſtatis,nihil operari in his quæ facti ſunt.ibid. nu.426 38
Clauſulam,motus proprij,minoris effectus eſſe quàm clauſula de plenitudi nepoteſtatis.ibid.nu.427 eod.
Clauſulam,pleno iure,vel libere, totalitatem oſtendere. ibid.
Clauſulam codicilarem cenſeri volũtate teſtatoris inſertam in inſtrumẽto.cõſ. 87.nu.50 451
Idem de cæteris accidẽtalibus & ſubſtãtialibus. ibid.nu.51
Clauſulam, ex certa ſcientia, in alienationis contractu adhibitã,facere,vt.l. 2.C.de reſc.ven. remediũ ceſſet.conſi. 1.nu.352 3
Clauſulam,de plenitudine poteſtatis,operari,vt ius alterius ſuſtulliſſe Princeps dicatur.ibi.nu.384.fol.34.ſed declaratur rectius.nu.422.424 37
Clauſulã,de plenitudine poteſtatis, tantam vim habere,quantam habẽt duæ illæ ſimul,ex certa ſciẽtia,&motu proprio.conſ.1.nu.386 34
Clauſulam adhabendum,&c.appoſitam in inſtrumento diuiſionum, non eſſe ex ſtylo notariorum,ſed ex voluntate diuidentium.conſ.87.nu.45 451
Clauſulam,quidquid voluerit. conſi.87. nu.18 449
Clauſulam,ex certa ſcientia,nil operari contra ius tertij.conſ.2.nu.328 67
Clauſulam,motus proprij,nil contra tertij ius operari.ibid.nu.329
Clauſulã motus proprij ius alterius non poſſe lædere.conſ.1.nu.428 38
Clauſulam motus proprij obreptionem nec ſubreptionem tollere.ibid.nume. 429 eod.
Clauſulam,ex certa ſcientia,nihil operari in detrimentum tertij.ibid.nu.431. fol.eod.item nihil operari in his, quæ facti ſunt.nu.432.fol.eod.item cũ ſine cauſæ cognitione appoſita fuit. num. 433 eod.
Clauſulam,non obſtantibus,multis caſibus nihil operari,& inibi de multiplici effectu.ibid.nu.434 eod.
Clauſulæ inſolitæ ſuſpicionem arguunt. ibid.nu.338.&infrà nu.341.declaratur. 32
Clauſularum geminationẽ operari multùm in derogatione iuris alterius.cõſ. 1.nu.390.fol.45.ſed declara.nu.435 38
Clauſulas executiuas ampliare diſpoſitionem.conſ.87.nu.41 450
Item maximè,quando aliàs nil operarẽtur.ibid.nu.42
Item quid in reſcriptis gratioſis,& in fauorabilibus & ſimilibus.ibid.num.43
Item non extẽdere diſpoſitionem quãdo ſunt de ſtylo notariorum.ibid. nu.44
Clem.paſtoralis,de re iud.quo in caſu locum ſit.conſ.99.nu.102 559
Clemen.paſtoralis,de re iudicata. declaratur.conſ.99.nu.96 ibid.
Clem.paſtoralia.§.nos circa de re iud. declaratur.conſ.100.nu.202 586
Clementiã maximè apud Deum,& omnes commendari conſ.82.nu.236 412
Clericus regularis quia tria vota ſolemniter emittit, ob fornicationẽ poteſt deponi.conſ.94.nu.48 570
Clericus regularis pro primo delicto deponi à dignitate vel puniri non poteſt, ſecus in clerico ſeculari. ibid.nu.49
Clericus donare poteſt cõcubinæ ob benemerita.conſ.39.nu.57 209
Clericus grauari nõ poteſt onere duplicis penſionis.conſ.32.nu.41 174
Clericus qui poſt mortem patris per aliquos annos laicatur, an ſuccedat in feudo.conſ.54.nu.39 263
Clericus factus vi, vel fraude patris vel agnatorum,an amittat feudum. ibid. nu.40
Clericus quãdo diuinis intereſſe dicatur conſi.99.nu.8 552
Clericus ſi domino per interpoſitam perſonam ſeruire poteſt,ſuccedit in feudo.conſ.54.nu.10 261
Idemque de Epiſcopo dicitur.ibid. nu.11
Clericus ſuccedere poteſt in feudo franco,cum nullum pro eo præſtetur ſeruitium.ibid.nu 12.& 29 262
Clericus eſt capax ad feudum datum ſub preſtatione annui cenſus non præſtito iuramẽto fidelitatis. conſ.65. nu.14 297
Clericus reſidere dicitur, qui abeſt cauſa epiſcopi.conſ.99.nu.82 557
Clericus non excluditur lapſu temporis ab opponẽda except. nõ num. pec. conſ.47.nu.9 232
Clericus vt teſtis productus vim duorũ obtinet.conſ 92.nu.89 498
Confeſſioni tunc datur fides cũ ſoli confitenti nocet,aliàs ſecus.conſ.39.nu.27 207
Clericus quibus rationibus in bello eſſe non poſſit. conſi.54.nu.19 262
Clericus effundere ſanguinem non poteſt.ibid.nu.20.& nu.35.171.& ſeq.
Clericus quãdo & quare ſuccedat vel nõ in feudis.conſ.54.nu.29 263
Clericus an licitè poſſit in bello effundere ſanguinem infidelium.ibid.nu.35
Clerici an plebano teneantur quicquam ſoluere.conſ.36.nu.29 167
Clerico prohibita eſt negotiatio. conſ.12. nu.12 110
Clericum non committere crimen læſæ maieſtatis cõtra principem ſuũ laicũ. conſ.99.nu.21 553
Coactè factum ſibi non præiudicat. cõſ. 58.nu.61 277
Cognitio cauſæ antequàm feratur ſententia,eſt neceſſaria, licèt facultas cognoſcendi ſit iudici arbitraria. conſil. 94.nu.29.506 56
Et quæ requirãtur ad cauſæ cognitionẽ. ibidem,nu.30
Cohabitatio duorum diuturna cũ fama vicinæ multùm confert ad probandũ inter eos matrimonium.conſ.25 nu.12

INDEX.

Cas
Collaterales vſque ad ſeptimum gradum ſuccedere poſſunt in feudo ex pacto,& prouidentia.conſ.61.nu.34 286
Etiam in infinitum quando de primo acquirente fit tranſitus in deſcendentes.ibi.n.35
Collatio beneficij Papæ quæ alteri eſt cõceſſa,habet vim reſeruationis. conſil. 83.nu.29 417
Collatio beneficiorum dicitur ex fructibus ordinarij collatoris.conſi.83.nu.2 415
Collatio.fructus quales ſint.conſ.90.nu. 129 484
Collatiua & electiua beneficia à pari procedunt,cum par adeſt ratio. conſi. 83.nu.18 416
Collectæ ſi fuerint venditæ cõtra conſuetudinem,dicuntur metu extortæ.conſ. 32.nu.66 175
Collectæ & taliæ per Principem ſubditis imponi poſſunt pro filia maritãda,vel pro terra emenda.conſ.32.nu.36 174
Collectæ non debẽtur cum prædia in æſtimo nõ ſunt regiſtrata.conſ.75.n.10 326
Collectæ ſecundùm magis communem ſunt de regalibus.conſ.32.nu.70 175
Collectarum diſtributio non eſt iuriſdictionis ideo à minoribus etiam vniuerſitatis fieri poteſt.conſ.28.nu.33 162
Collectarum diſtributio ad dominorum iuriſdictionem tantùm ſpectare dicit. conſ.28.nu.8 161
Collectarum onus reſpicit fructus & reditus mercium.conſ.9.nu.12 102
Collectarũ onus ſeu pedagia cur à principibus imponantur.ibid.nu.13
Collectarum onus debet ferri ſecundùm quantitatem æſtimi,& bona mobilia & immobilia æſtimantur.con.9.num. 16 ibidem.
Collectas indicere eſt de regalibus.conſ. 32.nu.30.&nu.55 173
Collectas imponere nõ eſt de regalibus. conſ.32.nu.55 175
Collectiuè vocati, ordine ſucceſſiuo veniunt.conſ.85.nu.4 426
Collectiuum nomen quid ſit.conſ.97.n. 139. 539
Collegium cum ampliatur fauorabile eſt ei.conſ.96.nu.28 523
Collegij alicuius opinio, puta collegij iuriſconſultorum mediolanenſium,præfertur aliorum opinioni.conſ.11.num. 15 107
Collegiorum maxima eſt auctoritas.cõſ. 34.num.14 181
Commiſſario credi ſibi aliquid commiſſum cum de modico præiudicio agitur.conſ.100.num.79 577
Commiſſione notorio à iudice facta amiſſa,teſtibus probari illa poteſt.conſ. 100.num.55 ibid.
Commodum & incommodum quod accedit rei contractu perfecto etiam ante traditionem emptori cedit.conſ.26. nu.2.& num.16 154
Commodum ſequi debet incõmodum. conſ.75.num.84 331
Commodum debet ſequi incõmodum. conſ.49.num.46 241
Communalia & communia an differant conſ.80.nu.41 348
Communis res præſumitur ſi deſcripta ſit in libro rerum communia.conſ.80. num.4 345
Communis loquendi vſus obſeruandus eſt. conſ.2.num.60 50
Comens. conſ.275.num.5.lib.4.declaratur.conſ.85.num.112 437
Comes palatinus cui conceſſa eſt facultas legitimandi,ea omnia poteſt,quæ & Princeps,quo ſcilicet ad illum actũ. conſ.20.num.40 137
Comes palatinus an poſsit legitimare in præiudicium ſubſtituti.conſ.20.nu.7 136
Et an requiratur vt citetur dictus ſubſtitutus.ib.num.8
Comes palatinus in legitimandis ſpuriis tãtã dicitur habere poteſtatem,quantam princeps, qui ei conceſsit priuilegium.ibid.num.14
Comes quando legitima aliquem facit vt cenſeatur ille legitimatus nam ex legitimo matrimonio.ibid.nume. 16
Comes palatinus ſi non habuerit ſpeciale priuilegium legitimandi infantem, & legitimauerit, an valeat talis legitimatio.conſ.19.num.1 130
Comes legitimãdo illegitimum ſi dicat in præiudicium quorumcunq; legitimorum,non requiritur alia expreſſio,neque citatio.conſ.20.nu.50. 138
Comitatus conceſsio an oſtendat eſſe factam conceſsionem in vim feudi.cõſ. 2.num.171 64
Comparare & emere apud ignaros, & idiotas non diſſerunt.conſ.56.n.43 269
Comparatio literarum vt legitimè fieri poſsit, quæ obſeruari debeant.conſ. 94.num.24.& nu.26 505
Comparatio literarum, non comprobat inſtrumentum vitioſum & ſolemnitate carens,maximè in teſtamentis.cõſi. 42.nu.34 219
Comparatione ex ſimplici literarum nõ habetur certitudo ſcripturæ.conſi.42. nu.26 218
Et quid requiratur vt comparatio rectè facta dicatur.ibid.
Comparatione literarum probari poteſt ſcriptura priuata.conſ.87.nu.76 453
Compendioſa ſubſtitutio continet fideicommiſſariam.conſ.95.nu.6 511
Compenſatio de quantitate ad ſpeciem non debet fieri.conſ.56.nu.48 270
Secus ex coniecturata mente & voluntate.ibid.nu.49
Compenſatio crediti & debiti,eſt ſibi inuicem contributio.ibid.nu.50
Compẽſatio licèt nõ poſſet fieri de ſpecie ad quantitatem,vel econtra, tamen ſi conſtaret de cõtraria teſtatoris volũtate poterit licite fieri.ibid.nu.53 ibid.
Compenſatio non inducitur niſi euidẽter appareat de teſtatoris voluntate. conſ.56.nu.13 267
Compromiſſũ de re feudali fieri non poſſe.conſ.2.nu.239 62
Compromiſſum de re feudali nõ valere. conſ.1.nu.267 72
Compromittere & alienare paria.conſil. 1.nu.268 ibid.
Compromiſsũ cui adiecta eſt noua qualitas nouum quoque compromiſſum dicitur.conſ.35.nu.10 183
Compromiſſum de re feudali fieri nõ poteſt.conſ.2.nu.173 57
Conatus in crimine læſæ maieſtatis punitur.conſ.101.nu.66 599
Concedere reditus plus eſt quàm concedere fructus:quia plus eſt in reditu q̃ in fructu.con.66.nu.10 302
Concedere Caſtrum, eſt concedere ius quoddam vniuerſale.nu.25 ibi.
Conceſſum fiſco propter aliquod priuilegium, dicitur cõceſſum cuicunque alio habenti illudmet priuilegiũ.cõſ. 25.nu.4 152
Conceſſa ad tempus,finito tempore,eſſe prohibita.conſ.68.num.10 308
Conceſsibilia ſunt etiam præſcriptibilia; ſicut è contra, quæ concedi non poſſunt,præſcribi nequeunt. conſ.90.nu. 79 480
Et quomodo hæc regula intelligi poſsit. ibidem.
Conceſsio præcibus falſis & mendatiis conceſſa, eſt obreptitia & ſubrepitia, & nullius valloris.con.153.num.8 118
Conceſsio facta à principe cum clauſula in quantum de iure & gratia poſſumus,quid operetur.conſ.103.n.58 609
Conceſsio ducendi aquã conceſſa à principe,intelligitur ſine damno alterius. conſ.43.num.2 219
Conceſsio precaria & ad libitum, ſeu ad beneplacitum,morte concedẽtis finitur.conſ.1.num.74 11
Conceſsio feudalis non dicitur vbi donationis verbum apponitur. conſ.1.nu. 11 8
Conceſsio à principe facta dicitur beneficium,& latè interpretatur,& quare. conſ.97.num.111 535
Conceſsio immunitatis eſt perſonalis. conſ.70.num.1 315
Conceſsio comitatus an oſtendat eſſe factam conceſsionem in vim feudi.cõſ. 2.num.271 64
Conceſsio ſubreptitia, & inueſtitura nil prodeſt.conſ.103.num.61 610
Conceſsio priuilegiorum ſubiectionem arguit conſ.2.num.16 48
Conceſsio priuilegiorum præſumptiuè tantùm ſubiectionem arguit. conſ.2. num.106 53
Conceſsio conſequenti, conceditur & principale.conſ.14.num.7.85 115
Concubina,communiter loquendo,dicitur extra domum retenta.conſ.60.nu. 4 280
Concubinarius iam defunctus poteſt dãnari,& eius bona ab eo aufferri.conſi. 99.nume.173 565
Concilium Tridentinum ſeſsione ſexta. cap. 12.in fine declaratur. conſ.82.nu. 65 364
Concilium prouinciale an recuſari poſſit inſta de cauſa .conſ.94.nu.7 504
Concilium pronuntiare poteſt Epiſcopum,ob patratum crimẽ,deponẽdum eſſe.conſ.94.nu.5 ibid.

INDEX.

Conſilium Tridentinum ſeſsione 24.ca. 1.De reformatione matrimonij declaratur.conſ.69.nu.61 313
Concilium Tridentinum ſeſsione 6.cap. 9.declaratur.conſ.82.nu.70 364
Concilium Conſtantienſe ſeſsione ſexta, declaratur.conſ.100.nu.226 588
Concilij Tridẽtini verba ſeſsione 24. ca. 1.de reformatione matrimonij explicata.conſ.69.nu.6 310
Condemnationes relinquentium ſũt fructus Caſtri.conſ.66.nu.5 302
Conditio formam importat.conſi.60.nu. 48 283
Conditio in aliquo minimo deficiens nõ dicitur adimpleta.cõſ.60.nu.49 ibid.
Conditio appoſita in inſtitutione repetita dicitur in ſubſtitutione. conſ.86.n. 39 443
Conditio dicitur repetita in ſubſtitutione cum aliàs plus videretur: relictum ſubſtitutis,quàm inſtituti.conſ.86.nu. 4 ibid.
Conditio purificata efficit,vt ius ſuſpenſũ alteri accreſcat.conſ.105.nu.20. 620
Conditio de gradu ad gradũ,nec de perſona ad perſonã cenſetur repetita.cõſ. 85.nu.84 434
Conditio poſita de conſtitutione reſtricta ad certum caſum non dicitur repetita de ſubſtitutione.conſ.86.num.44 443
Conditio ſi deceſſerit ſine liberis diſſerta conditione,ſi hæres erit. conſ.85. n.125 438
Conditio neceſſaria,& ſi in ſubſtitutionibus non apponatur,tamen à lege ſubintelligitur, vt conditio illa,ſi ſine liberis deceſſerit,vt ibi.cõſ.95.nu.10 511
Conditio,& modus omnino & diligenter eſt obſeruãdus non tantùm in vltimis voluntatibus,ſed etiam inter viuos.conſ.35.nu. 4 182
Conditio ſubſtitutionis ſi ſine filijs deceſſerit,an includat fœminas.conſ.95.nu. 24 512.& nu. 97
Conditio in qua rem tradi verſatur, non habet actum ſucceſsiuum conſ.85. nu. 128 439
Conditio ſi ſine liberis deceſſerit,deficit, ſi extarent naturales,ſpurij fœmina & ſimiles.conſ.95.nu.65 515
Conditio vt deficiat, ſufficit ſi adſit perſona in conditione poſita, licèt non ſuccedat.ibi.66
Conditio fideicõmiſſi ſi eueſtire poteſt in vita ſubſtitutorum,tacita conditio à lege ſubintellecta ceſſat & locum nõ habet.conſ.95.nu.89 516
Conditio appoſita in inſtitutione, repetita dicitur in ſubſtitutione.cõſ.86.nu. 39. 443
Conditio poſita in inſtitutione reſtricta ad certum caſum,non dicitur repetita in ſubſtitutione.conſ.86.nu.44 ibid.
Condictio actum ſuſpendit.conſ.63.n.28 292
Ideo ea pendente actus non dicitur perfectus.ibid.nu.29
Conditio habet hanc naturam,vt verificata omnia à principio ſingat interuenisſe.conſ.38.nu.33 204
Conditio de pretio rei venditæ ſoluendo obſeruata non dicitur,ſi ſolus etiam nummus deficit.cõſ.35.n.5 182
Conditio formam ſignificat.ibid.nu.6
Conditio quando, & quo caſu deficiat ob exiſtentiam perſonæ in conditione poſitæ,licèt non ſuccedere poſsit.cõſ. 95.nu.69 515
Conditio tacita non impedit non tranſmiſsionem fideicommiſsi ad nepotes. conſ.95.num.112 519
Conditio adiecta legato mulieri facto ſi de conſilio Caij nubat,valet,nec turpis eſt.conſ.69.num.29 312
Conditio appoſita circa actus reſolutionem efficit actum conditionalem.cõſilio 105.numero 39 622
Conditio omnis,vel pactum,vel ſtipulatio, vel ſtatutum quibus impediretur matrimonium, vti odioſa ſunt reiicienda.conſi.4.numero 13 79
Conditio diſpoſitionem ſuſpendit. conſilio 78.numero 14 338
Conditio actum ſuſpendit. conſilio 68. numero 8 308
Conditio poteſtatiua pendet à voluntate hæredum. conſi.30. num. 18 168
Conditio nil ponit in eſſe.conſilio 99 numero 140 561
Conditio nil ponit in eſſe. conſilio 105. num.84 627
Conditione pendente actus non dicitur actus.conſ.105.nu.85 627
Conditionis adiectio quando plus operetur, quàm adiectio modi. conſ.78.n. 13 338
Conditionem appoſitam in fideicommiſſo non cenſeri repetitã in legato.cõſi. 86.nu.49 444
Etiam ſi conditio & qualitas vtrique cõueniat.ibid.nu.50
Item cùm rerum eſt diuerſitas.ibid.nu.51
Item quando actus fauorabilis reſtringeretur.ibid.nu.52
Conditionem eſſe liquidãdam,vt diſpoſitioni,cui illa adiecta fuit,locus ſit.cõſi.1.nu.411 37
Conditione ſemel extincta omnes ſubſtitutiones euaneſcere.conſil.85.numer. 48 430
Conditione non impleta, actum, cui adiecta fuit corruere conſ.1.nu.410 37
Conditione deficiente actus reſoluitur. conſ.99.nu.139 561
Conditione appoſita in ſubſtitutione euaneſcente, expirat ſubſtitutio.conſi. 85.nu.45 430
Conditionalis gratia imperfecta eſt,quia eius effectus ſtat in ſuſpenſo.conſ.38.n. 15 203
Conditionalia iura ex cõtractu trãſmitti.conſ.101.nu.27 597
Conductor gabellarum non obſtante renuntiatione caſuum fortuitorum, poteſt petere remiſsionem mercedis ob damnum, quod ei obuenit facto ciuitatis,etiam iuſto.conſ.27.nu.53 160
Conductor habitauit domum cuius penſio eſt remiſſa arbitrio tertij,eo non arbitrãte receditur ab eius perſona & recurritur ad arbitrium boni viri,& qua ratione.conſ.93.nu.26 501
Conductor renuntians omnibus caſibus fortuitis illos ſuſcipiendo in ſe,non videtur tenuntiare ſeu ſuſcipere caſus prouenientes culpâ & facto locatoris. conſ.55.nu.13 265
Etiamſi factum locatoris eſſet iuſtũ. ibi. nu.14
Conductor an poſsit incidere arbores ſyluæ,de quib. nulla ẽ in locatione facta mentio.conſ.13.nu.4 113
Conductor locatione finita tenetur reſtituere prædia in eo ſtatu,in quo illa reperiit tempore cõductionis ſuſceptæ. conſ.13.nu.1 ibid.
Cõductor tenetur ad illas impẽſas quæ factæ fuerunt pro reparatione & refectione ædificiorum.conſ.64.numer.2 203
Conductor non tenetur, præſtare culpã leuiſsimam. conſ.53. num.21 260
Conductor an poſsit aufferre melioramẽta facta,ſi locator nollet ea ſoluere, conſ.64.nu.30 295
Conductor qui cultura ſua fundos ſteriles fecit fertiles,non poteſt per dominum à cultura remoueri,nec ei penſio augeri.conſ.36.nu.12 186
Cõductor an poſsit incidere arbores, vel ſyluã extirpare pro refectione domus vel prædia colere ac ſeminare.conſilio 13.nu.76
Conductori gabellarum, qui ob peſtem detrimentum conſequutus eſt pẽſio remitti debet. conſ.27.nu.35 & nu.52.58
Congregationes quæ ad bonum finem fiunt,non improbantur,non obſtante etiam ſuperiorum decreto.conſ.28.nu. 12 161
Congregationes quæ conuenticulæ vocantur,à iure reprobantur. conſ.28.n. 1 & nu.11 170
Et illicitæ præſumuntur & malæ, niſi cõtrarium probetur.ibid.nu.2
Confæderatio,& adhærentia poteſt fieri etiàm ſine licentia& conſenſu Principis.cõſ.32.nu.3.& quomodo procedat. n.27 172
Confæderatio,& adhærentia ſolùm permiſſa eſt ad ſui præiudicium, non autem ad alterius. conſ.32. nu.27. & nu. 30 ibid.
Et conceditur etiam illi qui non poteſt ſe ipſum defendere.ibid.nu.28
Confæderator Cæſarem offendit.cõſ.99. nu 37 554
Confæderatorum vnum eſt corpus. cõſi. 99.nu.39 ibi.
Confæderatũ poſſe punire hoſtes ſui cõfæderati.conſ.99.nu.40 ibid.
Cõfeſsio tutoris pupillo nocere dicitur conſ.31.nu.35 170
Secus quando reſultaret remiſsio debiti alicuius debitoris pupilli.ibid.nu.36
Cõfeſsio de debito facta ab inſano ei nõ nocet.conſ.82.nu.135 412
Confeſsio tutoris,licèt iudicialiter ſit facta, tñ ſi iuſſu, vel mãdato iudicis nõ ſit facta non nocet pupillo. conſ.31.nu. 40 172
Confeſsio procuratoris quando domino noceat.conſ.2.nu.368 71
Confeſsio teſtatoris non iurata non no-

INDEX.

cet hæredi,licèt aliàs in vita noceret. conſ.39.nu.47 208
Confeſsio Abbatiſſæ de liberatione alicui facta in articulo mortis,non nocet Abbatiſſæ ſucceſſori.ibid.nu.48
Confeſsio patris in teſtamẽto facta ſe recepiſſe à tali mutuam pecuniam, non valet, quia tali medio poteſt fraudare filium legitima.ibid.nu.49
Et an iuramento confirmari poſsit.ibid. nu.50
Confeſsio teſtatoris de ſatisfactione ſibi de debito facta nocet hæredi. conſ.81. nu.14 363
Confeſsio mariti de receptione dotis ab vxore,non præiudicat hæredibus ne ſequatur donatio inter virum & vxorem.ibid.nu.15.& nu.22
Neque iuramento confirmari poteſt. ibi. nu.16
Et an ſaltem morte mariti confirmetur. ibid.nu.17
Confeſsio in articulo mortis facta multũ valet, quia immemor ſalutis æternæ quis non præſumitur in mendatio decedere,eoque magis quando de alicuius præiudicio tractaretur.conſ.39.nu. 12.& 68 207
Confeſsio tutoris ,pupillum eſſe hæredẽ patris ſui,dicitur erronea,ſi cõſtet bona patris confiſcata eſſe ob delictum. conſ.91.nu.12 486
Confeſsio ex falſa cauſa nulla eſt. conſil. 1.n.99.fol.fic de inueſtitura.Reminaldus.conſ.171.nu.2.lib.3
Confeſsio rem ſuam eſſe fideicommiſſo ſuppoſitam,cum verè non ſit,an confitenti præiudicet. conſ.91.nu.29 488
Confeſsio partium coram Epiſcopo pro diſſoluẽdo matrimonio quòd contracta ſunt tantùm ſponſalia,quid operetur.conſ.15.nu.3 117
Confeſsio tutoris extraiudicialis & volũtaria nõ nocet pupillo,neque obligat. conſ.39.nu.36 208
Idem de confeſsione prælati ad præiudicium eccleſiæ dicimus.ibid.nu.37
Confeſsio extra iudicium rem ſuam eſſe alterius an confitenti præiudicat.cõſi. 91.nu.37 488
Confeſsio maior omnium probationum eſt.conſ.21.nu.15 141
Confeſsio abſente parte minimè valet. conſ.39.nu.18 207
Secus tamen ſi adhibitum ſit iuramẽtum, ibid nu.19
Confeſsio ficta & ſimulata nihil prodeſt, cùm ſimulatio reddat oẽs actus nullos conſ.39.nu.40 ibid.
Confeſsio liberatoria & confeſsio obligatoria differũt ad hoc vt ei fides præſtetur.nu.& 53.& 54. & ſequen. conſil. 39.nu.29 ibid.
Confeſsio prædeceſſoris ſucceſſori an noceat.conſ.2.nu.373 71
Confeſsio facta in iudicio quòd res propria ſit alterius,an per iuris errorẽ præiudicet confitenti.conſ.91.nu.23 487
Confeſsio ex contumacia ſufficit in crimine læſæ maieſtatis.conſi.99.nu.178 565
Confeſsio voluntaria nõ præiudicat. cõſ. 39.nu.54 209
Confeſsio maximam probationem facit. conſ.80.nu.7 345
Confeſsio quæ aliàs non valeret, ſi facta eſt in articulo mortis,valet.conſ.25.n. 8 152
Confeſsio prælati nocet Eccleſiæ.cõſ.39. nu.24.& 26.&veritate.nu.54.&55.fol. 207.& ſeq.
Confeſsio cum cauſa multùm probat, licèt aliàs nihil probaret. conſ.39. nu.22 ibid.
Confeſsio ficta ob contumaciam plus nocet minori quàm vera,ob id quod adeſt legis auctoritas.conſi.100.num.157 582
Idem quando plus non operetur contra alios.ibid.nu.158
Confeſsio minoris facta in tormentis ſine curatore ipſi minori nocet. conſili. 100.nu.138
Confeſsio minoris facta in tormentis nocet ei,etiam ſi curatore careat.ibid.nu. 139
Confeſsio errore iuris facta,non præiudicat.conſ.91.nu.58
Confeſsio contra confitentem probat, nec ab eo improbari poteſt.conſilio 1. num.66
Confeſsionem fictam ex contumacia nõ procedere à pari cum illa ex notorio. conſ.99.num.177
Confeſſoria actione agitur contra illum qui non vult adimplere conuentionẽ factam ſub hypoteca omnium ſuorũ bonorum.conſ.63.num.18 291
Confeſſus rem eſſe ſub fideicommiſſo,cũ non ſit, ſibi non præiudicat.conſ.105. num.96 628
Confeſſus rem ſuam eſſe alterius, ſibi nõ præiudicat.conſ.105.num.94 ibidem
Confidentia de aliquo tum haberi dicitur cum negotium eſt omnino incertum, & determinatum. conſ.93.nu.34 501
Confines locorum ſolent terminari quodam lapide,& qualis debeat eſſe talis lapis.conſ.21.num.30 143
Confirmatur non poſſe nulliter geſta. conſ.1.num.36.ſed ibi paulo poſt declaratur. 23
Confirmatum longuo ſilentio an reuocari poſsit.conſ.91.num.21 487
Confirmatorij actus, qui ſequuntur actũ factum, declarant mentem agentis.c. 37.num.17 321
Confirmatio ſtatutorum duorum,locorũ coniunctim an denotet etiam vnionẽ illorum locorum.conſ.75.num.16 327
Confirmatio nil noui tribuit.conſ.95.nu. 32 ibid.
Confirmatio in eo gradu & eſſe in quo antea quis erat, facit vt ille gradus probandus ſit qualis antea fuerat.ib. num. 33
Confirmatio vnius eſt alterius infirmatio. conſ.86.num.26 442
Confirmatio operatur ne vlterius de actꝰ inualiditate quæratur. conſ.80.nu.49 348
Confirmatio renunciationis non valet, ſi renunciatio eſt nullius valoris, & quomodo.conſ.80.num.74 356
Confirmatio nil noui tribuit.conſ.1.nu. 99
Confiſcati quomodo poſsint alienari prohibita.conſ.104.num.42 615
Confiſcari non poteſt fideicommiſſum. conſ.104.num.39 ibi.
Cõfiſcari non poſſunt quæ ad extraneos non poſſunt tranſire.conſ.99.num.116 560
Confiſcari non poſſunt bona futura. cõſ. 101.num.13 596
Confitens ſe pecuniam accepiſſe, nec de vera numeratione conſtat donare dicitur.conſ.39.num.32 207
Confitens ea quæ inſtrumento continentur intelligitur confiteri,ſi inſtrumentum verum ſit, aliàs .n. reprobato inſtrumento confeſsio nullius eſt momenti.conſ.80.nu.61 349
Confitens inſtrumentum ſuæ renuntiationis factum fuiſſe,nil tamen de eius aſſerens,ſibi non præiudicat,ſi inſtrumentum non reperiatur validum.cõſ. 80.num.63 ibid.
Confines ponuntur tantùm ad rem ipſã oſtendendam, neque mutant, neque alterant rei ſubſtantiã. conſ.26.num.31 155
Coniunctio à lege,à ſtatuto,& à teſtatore facta an differant. conſ.50.num.10 243
Coniunctio inſtitutionis vel ſtatuti de conſanguineis hoc operatur, vt vno ex eis defuncto alteri confuncto portio accreſcat.conſ.50.num.7 ibi.
Coniunctiuæ dictionis qualis ſit natura. conſ.76.num.6 335
Coniectura illa quod ideo teſtator inſtituit maſculos vt bona in agnatione conſeruentur eſt leuis. conſ.95.num. 54 514
Et quomodo procedat,ibid.num. 55
Coniectura& præſumptio violenta quæ. conſ.82.num.78 364
Coniectura ſumi poteſt ex ſtylo & cõſuetudine notarij.conſ.37.num.128 198
Coniecturæ quæ diſiunctim non probant ſi coniungantur plenam faciunt probationem.conſ.21.num.24 142
Coniecturæ, & præſumptiones probatæ eſſe debent legitimè, vt ex illis damnari accuſatus poſsit.conſ.82.n.155368
Coniecturæ, & præſumptiones quando & quomodo in criminalibus vel ciuilibus probent.conſ.31.num.25 170
Coniecturæ quando ſufficiant.conſ.102. num.38 603
Coniecturæ aliæ ſunt iure diffinitæ, aliæ non,& hæc relinquntur arbitrio iudicis.conſ.79.num.13 341
Coniecturæ in re clara locum habere nõ dicuntur.conſ.56.nu.10 267
Coniecturis recedimus à preſumptione inducta à legali diſpoſitione.cõſ.95.n. 32 512
Coniunctus ſubſtitutus quando vocetur ad ſucceſſionẽ portionis alterius coniuncti non ſubſtituti.cõſ.50.nu.23 245
Coniunctus,& ſubſtitutus præfertur diſiuncto ſubſtituto in ſucceſsione deficientis cuniuncti.conſ.50.nu.15 244

INDEX.

Conradus tertius Imperator anno, 1152. moritur.conſ.1.nu.51 10
Conſanguineum pro alterius facto non puniri.conſ.99.nu.122 560
Conſanguineus præſumitur ſcire nomẽ conſanguinei ob ſanguinis coniunctionem.conſ.97.nu.30 528
Conſentire non dicitur præſens, quo inuito actus geri poteſt.conſ.98. nume. 70 547
Conſentire dicitur actui, qui ad ſui detrimentum ſit,cum ſcit, nec contra eum proteſtatur.conſ.2.num.18 48
Conſentiens obligationi principali,quæ poſtea nulla redditur defectu ſubſtantialium, vti defectu conſenſus non obligatur. conſil. 58. numero 72 277
Conſentiens contractui minotis quo caſu obligetur, licèt minor non obligetur.conſ.58.nu.69 ibid.
Conſentiens actui ſuo proprio nomine ſibi præiudicat,conſil.58. nume. 54 276
Conſentiens alienationi prohibitæ bonorum ſibi relictorum an,& quomodo ſibi noceat.conſ.58.nu.22 275
Conſentiens actui nullo ſibi non præiudicat.conſ.58.nu.12 fol.274.& quomodo intelligatur.nu.68 277
Conſentiens ſaluo iure alicuius dicitur conſenſiſſe conditionaliter. conſil. 38. nu.27 203
Conſentiens alienationi rerum ſibi per contractum acquiſitarum an poſsit eas repetere. conſil. 58. numero 24 275
Conſentiens teſtatori leganti rem, in qua ius pignoris habebat, illud perdit, vel conſentiens teſtatori alienanti rem ſuam,eam perdit,ibid.numero 25
Item de conſentiente venditioni pignoris ibid.nu.26
Idem de conſentiente alienationi feudi in quo ius habent ſaltem in ſpe, & de futuro,ibid.nu.27
Idem de vſufructuario conſentiente proprietario alienanti totam rem, ibid. num.28
Conſentiens actui nullo,non ſibi præiudicat, quomodo hæc regula intelligatur.conſ.58.nu.68 277
Conſenſus Domini directi non exigitur, cùm feudum liberè alienari poteſt. conſ.1.nu.333 15
Conſenſus domini directi qui in feudi alienatione requiritur ab initio in ipſo actu,& facto alienationis adhiberi debet.conſ.38.num.2. fol. 132. & nu. 32 202
Conſenſus haberi omnino debet cum requiritur.conſ.96.nu.18 311
Conſenſus an præiudicet confitenti. cõſ. 75.nu.77 330
Conſenſus qui actum cõficit ſolum quò ad actum illum operatur,cui adhibitus eſt.conſ.75.nu.74 ibid.
Conſenſus eſt fundamentum iuramenti, quo remoto,iuramentum vim nõ obtinet.conſ.24.nu.8 150
Conſenſus domini in alienatione feudi per vaſallum quo tempore ſufficit vt interueniat.conſ.38.nu.32 204
Conſenſus plurium operatur vt actus maiori iudicio, & maturitate factus cenſeatur,conſ.96.nu.11 522
Conſenſus aui an requiratur in legitimatione nepotis ex filio. conſ.19. nu. 4 131
Conſenſum, ad quos feudum eſt recaſurum, in feudi alienatione neceſſariũ, conſ.1.nu.125 34
Conſenſum domini directi,in feudi alienatione,poſt ipſam alienationẽ, poſſe ſequi.conſ.1.nu.405 36
Conſuetum apponi, pro oppoſito habetur.conſ.37.nu.28 192
Conſeruationis, & recuperationis cauſa fauorabilior eſt cauſa requiſitionis. conſ.32.nu.37 174
Conſequens qui vult, vult neceſſariò & neceſſarium antecedens. conſ.50. nu. 5 243
Conſiliarium non aſsiſtentem tunc lateri principis occidens reus læſæ maieſtatis non redditur: ſed infrà declaratur. conſil. 99. numero 7 552
Conſiliarium Cæſaris offendens Cæſarem immediatè offendere dicitur.cõſ. 99.nu.33 554
Conſiliarium Principis eſſe partem corporis ipſius Principis,conſ.99. nume. 34 ibid.
Conſiliario Cæſaris occiſo, quando crimen læſæ maieſtatis dicatur commiſſum.conſ.99.nu.6 552
Conſilium ſi aliquid fecerit non coniũctim, ſed quòd vnus hodie cõſenriat, cras quatuor,& alia die decem, illud quod eſt factum non valet. conſil. 80. nu.54 349
Conſilium, quo filius contrahat matrimonium de patris conſilio,à conſtitutione Concilij Tridentini non reijcitur.conſ.69.nu.25 311
Conſilium Abb.nu. 21. vol.1. loquitur de archidiacono priuato tantum. conſil. 52.nu.147 256
Conſilium & conſenſus differunt. conſi. 69.nu.15 311
Conſilium quid.conſ.69.nu.16 ibid.
Conſilium ſequi nemo cogitur.conſ. 69. nu.17 ibid.
Conſilium patris cur à filio nubente habendum.conſ.69.nu.27 ibid.
Conſtituere ſe proprio nomine tenere & poſsidere, non conuenit, niſi ei qui ius habet in re. conſil. 58. numero 55 276
Conſtituti clauſula quæ opponitur in inſtrumento,non variatur ex variatione quantitatis prætij.conſ.37.numero 40 193
Conſtitutus in dignitate torqueri nõ poteſt.conſ.94.nu.41 506
Conſtantienſe Concilium non vidiſſe ſaluum conductum datum Hæreticis vocatis. conſil. 100. numero 225 588
Conſuetudo eſt quid facti, quæ non præſumitur. conſil. 37. numero 92 [illegible]
Conſuetudo in faciendo inſtrumento an probetur ex alijs inſtrumentis ab eodem notario confectis vel per teſtes. ibid.nu.93
Conſuetudo notariorum an per teſtes probari poſsit.ibid.nu.94
Conſuetudo quandoque conuentioni & pacto antefertur. conſ. 43. numero 6 220
Conſuetudo adeo antiqua, vt non extet hominum memoria in contrarium, loco legis & priuilegij habetur, ibid.nu.7
Conſuetudo per vniformitatem actuum inducitur,non alias,conſ.37.nu. 39.& nu.67 193
Conſuetudo in aliquo caſu ſi in hac regione deficiat ſpectanda eſt conſuetudo circa hoc regionis vicinæ. conſ. 9.num.22 103
Conſuetudo ius tribuit præcedendi.cõſ. 52.nu.184 258
Conſuetudo & ſtatutum poteſt firmare pactum factum de ſucceſsione bonorum viuentis ſecundum magis veriorem opinionem,conſil.82. numero 52 494
Eoque magis cum pactum factum ſit fauore matrimonij.ibid.nu.53
Conſuetudo circa prælationem clericorum dicitur contra ius Diuinum.Canonicum,& naturale, & potius peſtis quàm conſuetudo dicitur, & inter quos procedat hæc concluſio. conſil. 51.nu.52 250
Conſuetudo interpretatiua actus vbi deficit in loco,ad vicinum locum confugimus.conſ.79 330
Conſuetudo antiqua ſeruatur. conſil.52. nu.179 257
Conſuetudo quando dicatur rationabilis vel irrationabilis.ibid.nu.171
Conſuetudo quod prælatus inferior præcedat Epiſcopum in ſua parochia, valet ibid.nu.172
Conſuetudo quòd Abbas præſcribat obedientiam contra Epiſcopum valet, ibi. num.173
Conſuetudo eſt altera natura. conſil. 37. nu.22.fol.192.& nu.70 195
Conſuetudo & præſcriptio vt proſit,continuata eſſe debet non interrupta. cõſ. 75.nu.67 330
Conſuetudo mala excuſat, & quomodo hoc procedit.conſ.37.nu.109.& an excuſet à peccato.nu.100 197
Conſuetudo eſt facti,ideo probanda.cõſ. 8.nu.16 98
Conſuetudo habet vim legis. conſil.34. nu.8 181
Conſuetudo loci omnino eſt ſeruanda, ideo ex ea rectè ſumitur argumẽtum. conſ.13.nu.13 114
Conſuetudo an fingat iuramentum. cõſ. 37.nu.46 194
Conſuetudo in quibus differat à natura. conſ.37.nu 35 193
Conſuetudo eſt facti, ideo probari debet.conſ.75 nu.60 329
Conſuetudo quæ eſt quid facti vt inducatur non requirit longũ præſcriptionis tempus.conſ.37.nu 96 197

INDEX.

Consuetudo circa confectionem protocolli omnino seruari debet.consi.42. num.10 217
Consuetudo vnius familiæ disponendi certo modo attenditur.consi.104. numero 22 614
Consuetudo vnius loci, locum illum nō exit cum strictæ sit interpretationis. consi.75.nu.81 330
Consuetudo vim legis obtinet, ideo ab ea non est recedendum.consil.54 numero 4 261
Consuetudo strictè sumitur, nec locum egreditur.consi.34 nu.21 182
Idem in consuetudine exorbitanti ibid. nu.22
Consuetudo & vsus ciuitatis est seruandus, etiam in imponendo onere gabellæ.consi.9.nu.7 101
Consuetudo localis dicitur.consil. 1.numero 132 15
Consuetudo alienandi feudum vno modo,ad alterum non trahitur. ibid numero 133 eod.
Consuetudo est quid facti, ideo est probanda.consi.54.num.36 263
Consuetudo probari debet in specie illius casus, qui venit in cōtrouersiam. ibi 1.nu.37
Consuetudo vnius familiæ testandi, & de rebus suis certo modo disponendi,probabilis est.consi 2. numero 282 65
Consuetudo non inducitur ex actuum difformitate.consi.8.nu.17 99
Consuetudo & vsus multum est attendendus. consi.51.nu.49 149
Consuetudo in materia feudali multum considerari debet.consi.32.numer.64. & 45 175
Consuetudo ab illo debet probari qui ipsam allegat.consi.32.nu.65 ibid.
Consuetudo antiqua est optima rei dubiæ interpræs.consi.32.nu.44 174
Consuetudo antiqua est optima rerum interpræs.consi.32.nu.44. ibid.
Consuetudinem allegans aut præscriptionem maximè ius suum corroborat.consi.52.nu.151 256
Consuetudinem & si malam à delicto tamen excusare.consi.1.nu.257 25
Consuetudines locales non extenduntur ad alienos lares. consi. 52. numero 190 258
Contractus emptionis & venditionis quando est celebratus, periculum spectat ad emptorem, sed interesse ad venditorem.consi.27.nu.32.& numero 54 158
Contractus sub conditione celebratus resoluitur ipso iure non verificata conditione.consi.38.numer.14. & numero 16 203
Contractus in dubio dicitur perfectus, si conductor vel emptor missus sit in possessionem.consi. 13.nu.14 114
Contractus aliquando resoluuntur ipso iure aliquando non,& quomodo.cōsi. 26.sub.nu 32 155
Contractus factus ad mensuram, ante mensuram non est contractus, & ideo si res augeatur,augetur ad commodum venditoris consi. 26. numero 28 ibid.
Contractus minoris non solenniter celebratus, licèt non valeat,fallit tamē si bona fide sit celebratus: quia lapsu decennij confirmatur.consi.29. numero 49 166
Contractus factus cum obligatione soluendi certam annuam summam & par caponum, an faciat vt contractus sit emphyteuticus vel innominatus. consilio 65.numero 2. fol. & numero 41 29
Vel censualis,ibid.nu.3
Vel feudum, propriè vel impropriè, quod conditionatum appellatur, ib. nume. 4
Contractus conditionalis non est propriè contractus, & est ac si nunquam fuisset celebratus. consilio 63. numero 30 292
Contractus Principum bonæ fidei dicūtur esse,& quæ sit ratio.consil. 27. numero 25 & nu.36 158
Contractus bonæfidei cui causam dedit dolus,licèt ipso iure sit nullus,tamen intelligitur si is in cuius fauorem annullatur,declarauit. consil. 20. numero 55 138
Contractus sub conditione factus, adueniente conditione dicitur solutus. consi.63.nu.27 292
Contractus celebratus in testamento regulatur secundum naturam testamēti.consi.11.nu.13 107
Contractus denominatur ab effectu, non à verbis,nec ab aliis.consi.27.numero 45 159
Contractus natura est, vt à falsa denominatione recedamus. consil. 27. nu. 43 ibid.
Contractus claudicare non debet. consi. 29.num.29 165
Contractus censualis & emphyteuticus an æquiparentur.consi.65.nu.62.cum nu.seq. 301
Contractus venditionis conditionalis appellatur purus si per euentum conditionis resoluitur ex retro.consil. 38. nume.20 203
Contractus substantia vbi est in alicuius arbitrio,eo non arbitrante,non recedituar ab eius persona.consi. 93. nume. 1.& 11 483
Contractus vallatus ex iuramento,si sublatum sit iuramentum per absolutionem,an contractus irritetur. consi. 24.nu.20 111
Contractus ab initio sunt voluntatis, & ex post facto necessitatis.consi 56. numero.15 268
Contractus si resoluatur, omnia restituuntur venditori etiam ea quæ contractui accesserunt.consilio 26.numero 4 154
Contractus impuberis iuramento non firmatur.consi.1.nu.323 31
Contractus est stricti iuris & tantum in eo continetur quantum expressum est neque extensio fit de similibus ad similia,nec de casu ad casum vel persona ad personam, nisi quando constat de mente contrahentium.consilio 32. nume.51 174
In contractibus sumitur ea interpretatio vt quis minus obligetur.consi.32. nu.52.ibid.
Contractus qualis sit ex tenore dispositionis ostenditur. consilio 27. numero 2 157
Contractus simulatus vnico teste probari potest.consi.39.nu.11 207
Cōtractus emptionis resolutio ex pacto legis commissoriæ, vel adiectionis in diem, in quibus differat à resolutione retrouenditionis. consil.26. nu.32 155
Contractum Principum bonæ fidei censent.consi.1.num.29 23
Contractus Principum vim legis habēt, ib.nu.241
Contractus omnes ab initio sunt voluntatis,ex post facto necessitatis. consi. 64.nume.16 294
Contractus duo si vno tempore celebrētur correspectiui præsumuntur. consi. 92.nu.38 493
Contractus celebratus gratia vtriusque differt à contractu celebrato gratia solius Ecclesiæ tantùm.consi.39.num.79 210
Contractus claudicare non debent, ideo in eis æqualitas est seruanda.consi.92. nu.41 493
Contractus de omnibus bonis alicuius valet.consi.92.nu.44 494
Contractum in carcere celebrarum non prodesse,etiam ei qui carcerationis in causa non fuit.consi.1.nu.272 27
Contractum in carcere celebratum, si extra carcerem is ratus habeatur.consil. 1.nu.297 28
Contrahens cum minore non seruatis solennitatibus requisitis,dicitur in mala fide.consi.29.nu.47.& 49 165
Contrahens de re litigiosa punitur.consi. 79.nu.26 345
Contrahens cum consanguineo, cum fraude potius cōtraxisse dicitur,quàm si contraheret cum tertio. consi. 39 nu. 43 208
Contrahens suo facto contrauenire non potest.consi.89.nu.83 466
Non procedit quando lex repugnat, ibi. nu.84
Item,quando contractus est nullus fauore publico.ibid.nu.85
Contrahens matrimonium per pactum sibi factum ab aliquo super eius hære ditate,errare dicitur quia talle pactū non obseruatur.consi.92.nu.17 492
Contrahenti soli credi de contractu à se gesto.consi.98.nu.3 542
Contrahentes contrahendo non dicunt cogitasse mutationem monetæ futurā. consi.49.nu.6 236
Contrahentes an possint rogare notariū vt faciat in instrumento circa eius naturalia id quod ipsi facere non potuerunt,neque possunt.consi.37.nu.19 192
Contrahentes quo ad valorem pecuniæ vel aliarum rerum dicuntur considerare tempus præsens, non futurū. cō. 49.num.4 256

Contrarium tamen magis communiter recipitur.conſ.65.nu.16 297
Contrarium tamen ſecundum magis communem obſeruari debet.conſ.71. num.46 355
Contrarium verius etiam ſi adiectum ſit vniuerſitati bonorum.conſil.86.num. 78 445
Contraria euitanda ſunt. conſil.2. nume. 61 51
Contrariorum vno cognito,cognoſcitur & aliud.conſil.83. nu. 34 417
Contraueníre is actui dicitur, qui dolo aliquid agit, quo aduerſarij ius lædatur.conſ.35.nu.25 183
Contraueniens inſtrumento iurato an periurus ſit,diſtinguitur. conſ.84. nu. 69 424
Contumax vt pro confeſſo habeatur ex ſtatuti diſpoſitione ter citari debet. conſ.100.nu.169 583
Contumax & iudicium deferens, cum lata eſt interlocutoria, citari an amplius debeat.conſ.2. nu. 353 69
Contumax dici non poteſt, qui venire non potuit.conſ.100.nu. 113 580
Contumax conqueri non poteſt, quòd iudex ſententiam in diem ſequentem ferre diſtulerit.conſ.100.nu.274 591
Contumax verus quis. conſ. 100. nume. 13 573
Contumax exiſtenter & apparenter,ibi. nu.14 335
Contumax de iure communi ſæpe habetur pro confeſſo & conuicto. conſil. 100.nu.159 583
Contumax pro confeſſo habetur. conſil. 68.nu.16 308
Contumaces hodie ex ſtylo declarantur vna ſola citatione facta.conſil.100.nu. 172 584
Contumacia vnius actus non nocet quò ad alterum.conſ.2.nu.358 70
Contumacia procuratoris quãdo domino noceat.conſ.2.nu.356 ibid.
Contumaciam non accuſari cùm per inquiſitionem contra delinquentem proceditur.conſ.100.nu.270 591
Conueniri ciuiliter non poteſt in loco originis ob delictum, qui extra locum illum deliquit.conſ.2.nu.131 54
Conuentio inter teſtes,& ſermones præmeditati, maximam arguit ſuſpitionem.conſ.60.nu.24 281
Imò facit, vt illis fides adhibenda non ſit.ibi.nu.25
Conuentio vel pactum vt violarum cenſeatur, ſufficit quòd quid minimum immutatum ſit.conſ.35.nu.2 182
Conuẽtio facta ſub hypotheca omnium bonorum omnino debet obſeruari, alias poteſt contrafaciens cogi ad obſeruationem. conſil. 63. nume. 17 291
Conuentio partium vt donatio leonina ſit, non valet. conſil. 37. nume. 15 192
Item quod in mandato pretium interueniat.ibid.nu.16
Item quod in mutuo non reſtituatur idem genus, ſed eadem ſpecies,ibid. nu. 17
Conuentio intelligitur ſecundùm naturam actus.conſ.17.nu.50 159
Conuentio quando inita eſt cum aliquo,ſi poſtea impetratur priuilegium in ipſo de ipſa conuentione facienda eſt mentio. conſil. 36. nume. 57 189
Conuentio de reſtituenda decedentibus duobus vocatis, non verificatur vno ſuperſtite.conſ.85.nu.44 429
Conuentio noua, veteri derogare dicitur.conſ 64.nu.14 294
Conuentio dicitur rebus ſic ſtantibus. conſ.27. nu.47 159
Conuentio, & pactum partium pro lege obſeruatur.conſ.32.nu.58 175
Conuentiones & pacta ad vnguem, & adamuſim ſunt obſeruanda. conſ.35. nu.1 & nu.16 182
Conuentiones & capitula facta cum gabellatore ſalis venditore ſtrictam recipere interpretationem.conſ.98.nu. 75 548
Copula,&,duo coniungit, vt idem ſi de vno quod de altero ex copulatis.cõſ. 56.nu.35 269
Copulata in vnum,ſi reſpiciant diuerſos fines reſoluũtur in ſingulares orationes.conſ.3.nu.3 73
Copulatiua non poteſt reſolui in alternatiuam quando mens ſtatuentis vel diſponentis repugnat.conſ.3.nu.24 75
Coquus, macellator, vel cuſtos portarũ, veniunt ſub nomine officialium.conſ. 53.nu.7 259
Coſmus Medices Florentinorum *Dux* Sereniſ. laudatur.conſ.2.nu.65 51
Correctionem eſſe ſemper euitandam. conſ.105.nu.46 623
Corneus conſ.16.lib.1.declaratur.conſil. 1.nu.465 41
Corn. conſ.105.lib. 2.declaratur.conſ.96. nu.62 445
Cornei auctoritas non minor dicitur auctoritate Abbatis. conſ. 51. nume. 58 251
Crauetta conſ.22.& conſ.131. explanatur. conſ.85.nu.97 435
Crau.conſ.200.nu.7. declaratur.conſ.89. nu.102 467
Credere quod credit eccleſia Romana, eſt implicite credere.conſ.82.n.54 363
Credendum eſt illi in eo quod dependet à ſua ſcientia & animo,maximè quando non tractatur de eius intereſſe. conſ.19.nu.15 132
Credens aſſertioni, & verbo Principis excuſatur.conſ.1.nu.98 13
Creditum quando quis cum ſocio communicare teneatur vel non. conſ. 46. nu.1 230
Creditum ſub conditione eſſe conſiderabile.conſ.89.nu.144 469
Creditor fundatam habet intentionem contra debitorem aſſerentem ſe alteri ſoluiſſe vi & metu ſuperioris.conſ.68. nu.1 307
Creditor priuatus cæteris prior non poteſt reuocare à ſecundo creditore, quod illi ab eodem debitore perſolutum fuit. conſil. 25. nume. 2.& 10 125
Fallit hoc in fiſco. ibid.nu.3
Creditor qui exegit, quo caſu teneatur exactum communicare alteri,vbi larè perpenduntur,l.pupillus.ff.de ijs quæ in frau.cred.& l.fi.C.de poſ. conſ. 46. nu.6.& 7.& 8 231
Creditor fideicõmiſſi ſi ſuccedit illi qui tenetur ſoluere illud an confundant actiones omnes, vt aliàs ſolet fieri. conſ.81.nu.15 353
Creditor recipiens pecuniam ſuam mutuatam dicitur recepiſſe oneroſo. cõſ. 25.nu.13 153
Creditor cõſentiendo alienationi pignoris, de qua alienatione intelligatur. conſ.87.nu.12 449
Creditor ex cauſa dotis non poteſt illam ex bonis feudalibus recuperare.conſ. 61.nu.39 286
Creditor conditionalis quomodo dicatur propriè creditor.cõſ.89.n.42 469
Creditor cõditionalis mitti poteſt in poſſeſſionem.ibid.nu.143
Creditor conſequi debet rem tantum ſibi debitam in reſiduo autem non eſt quod manum injciat.conſ. 66. nume. 11 302
Creditor habere poteſt ius ad rem tantùm, non autem in re, & quomodo, conſ.36.nu.3 185
Creditor fructuum qui ſunt naſcituri, dicitur habere ſpem tantum. ibid.
Creditor pro credito ſuo inuitus non poteſt recipere quem debitorem. conſil. 66.num.35 303
Creditorem conditionalem non eſſe in conſideratione.conſ.89.nu.140 469
Criminalis accuſatio ceſſat, cùm ad pœnam ex conuentione agi poteſt. conſi. 98.nu.82 549
Credulitas à ſcientia differt.conſi. 82.nu. 2 359
Credulitas, & fides eſt per argumenta. ibid. nu. 4
Credere & ſcire debet idiota articulos conuentos in ſymbolo. ibid. nume. 12
Criminaliter puniri quis non poteſt, qui ex cõuentione ciuiliter agere poteſt. conſ.98.nu.84 594
Crimina falſarij, & proditoris detegere publicè intereſt. conſil. 41. nume. 6 214
Crimen læſę maieſtatis eſt propriè quod contra Cæſarem, vel Rempub. Rom. committitur.conſ.99.nu.1 552
Crimen ſi grauiſsimam habet cauſam efficacioribus indiget probationibus. conſ.31.nu.4.& nu.25 169
Crimen hæreſis requirit probationes.bene concludentes.ibid.nu.5
Crimen læſæ Maieſtatis committit, qui alloquitur inimicos domini, vel eis literas dat.conſ.102.nu.31 602
Crimen læſæ Maieſtatis committit,qui principis bona & caſtra diripit.conſil. 102.nu.14 601
Crimen læſæ maieſtatis committit qui ſolicitat confœderatos ad defectionẽ. conſ.99.nu.105 559
Crimen adulterij graue eſt, & excedit omnia crimina excepto crimine læſæ

maieſtatis.conſi.31.nu.2 169
Crimen læſæ Maieſtatis committi cum offenditur miniſter principis.cõſ. 99. nu.36 554
Crimen Symoniæ eſt atrox.conſi.67.numero 1 304
Item dicitur quouis altero grauius. ib.nu.2
Item hæreticus dicitur Symoniacus. ibidem nu 3
Crimen Symoniæ eſt difficilis probationis.ib.nu. 7
Crimen læſæ maieſtatis committi, cum bona principis occupantur.conſi. 99. nume.32 554
Crimen læſæ maieſtatis committi qui ſui principis caſtra & oppida occupar.conſ.99.nu.25 ibid.
Item qui eius tranquillitatem aliter perturbat.ib.nu. 26
Securitas principis quid ſit.conſi.99.numero 27 ibid.
Crimen læſæ maieſtatis non reddit quãdo odio priuato magiſtratum principis quis credit.conſi.99.nu.9 552
Crimen læſæ maieſtatis contra cæſarem quando committatur ſi eius conſiliarij occidentur.conſ.99.nu 5 ibid.
Crimen & maleficium voluntate diſtingui.conſ.99.nu.11 ibid.
Crimen læſæ maieſtatis committit qui ciues ad defectionem ſolicitat. conſi. 99.nume.85 557
Crimine læſæ maieſtatis commiſſo, ipſo iure bona eripiuntur à criminoſo.cõſ. 99.nu.162 564
Culpa leuiſſima dicitur in committendo cum per negligentiam committatur.conſ.53.nu.20 260
Culpa à leuiſſima vt quis excuſetur, qua cautela vti poſſit.conſi.53.nu.24 ibid.
Culpæ appellatione intelligitur de leuiſſima,& qualis ſit.conſ.15.nu.20 265
Cura diuini cultus in eccleſia Paduana demandata eſt archipreſbytero.conſ. 52.nu.38 253
Curator minoris citari debet cùm contra ipſum minorem proceditur criminaliter & etiam quando ciuiliter.cõſ. 100.nu.121 580
Curator datus à iudice,cui redditæ ſunt rationes adminiſtrationis tutoris, ſi error vel dolus reperiatur,an ipſe teneatur.conſ.22.nu.26 146
Curator cur minori detur.conſ.100. numero 140 58
Curator non poteſt pro minore agere ad annullandum contractum ſeu alienationem factam per minorẽ contra prohibitionem legis, ſæcus in ipſomet minore.conſ.58.nu.38 276
Curatoris officium quod in cauſis criminalibus.conſ.100.nu.145 581
Curatoris auctoritas in ipſo negotio quando interuenire debeat.conſ.100. nu.165 583
Curatorem minoris eſſe falſam vocandum antequàm minor fateatur delictum.conſ.100.nu.129 581
Curatorem dari minori ad reuocandum ipſius minoris confeſſionem in cauſa criminali,ib.nu.130
Curatores ex cauſa remunerationis poſſunt donari.conſi.29. numer.3.164. & num.33
Curſus, & vſus monetæ potius quàm materia & ſubſtantia conſideratur. conſ.49.nu.41 240
Curt.Sen.conſi.1.col.vlt.declaratur.cõſi. 89.nu.90 476
Curtij Senioris & ſequacium error. cõſi. 99.nu.172 565
Cuſtodiendi ius arguit tales fines eſſe fines illius loci, qui cuſtodem adhibet.Idem iudicatur ex participatione ſacramentorum.conſilio 21. nume. 11. & nu.29 140
Cuſtos portarum venit appellatione officialium.conſ.53.nu.7 29
Cuſtos caſtri recuſans illud reſtituere, læſæ maieſtatis reus efficitur.cõſ. 99. nume.31 554
Cyni opinio de ſecundo capite legis in hîc maieſtatis.conſ.99.nu.62 556

D

DAmnari nemo poteſt ſine accuſatore.conſi.100.n.259 590
Damnatus ex coniecturis & præſumptionibus, pœna corporali damnari non poteſt. conſil. 82. nuem.144 367
Damnatus crimine læſæ maieſtatis omnia bona perdit præſentia & futura. conſi.101.nu.2 595
Damnum facto Principis contingens ab eo compenſari debet,remittẽdo mercedis præſtationem,vel alia via. conſ. 27.numer.34 158
Damnum quis ex pacto ſentire non debet,ſi in ipſo conſenſum non præſtiterit.conſ.75.nu.78 330
Damnum is ſentit,qui rem vel lucrũ acquiſitum amittit.conſ.30.nu.53 188
Damnum quod quis ſua culpa ſentit,alteri non debet adſcribere. conſil. 68. nu.18.fol. 309
Damnum an plus vni quam alteri detur ex tranſactione ab ipſis facta,non dicitur eo tempore quo dubius eſt cauſæ euentus.conſilio 37. nu. 152 200
Dare nemo poteſt id quod non habet. conſ.32.nu.50 174
Date nemo id poteſt quòd non habet. conſ.64.nu.26 294
Datum vel promiſſum ob cauſam, illa non ſecuta,non eſſe obſeruadũ. conſ. 1.nu.491 43
Datum dicitur turpem ob cauſam, cum datum eſt,vt à malo abſtineat. conſil. 1.nu.244 24
Datio tutelæ eſt actus fauorabilis, & an extendatur ad eos quos pater ignorabat.conſ.40.nu.14 211
De acceſſorijs & appenditiis idem iudicatur,quod de princip.conſil.56. numero 33 269
Debitor poteſt vnam ſpeciem monetæ pro alia ſoluere in regione Pedemontium, & hoc de conſuetudine illius loci.conſ.40.nu.18 238
Debitor exactus à ſuperiore liberatur cùm vſus eſt omni diligentia,ne exigeretur.conſi.68.nu.11 308
Debitor ſoluẽs iuſſu iudicis alteri quàm vero creditori liberatur.ibidem, numero 12 ibid.
Debitor ſua culpa etiam leui exactus nõ liberatur,conſ.68.nu.7 ibid.
Debitoris excuſatio,qua ait,ſe vi & metu ſoluiſſe alteri quàm vero creditori, probatur, exhibito pœnali præcepto ſuperioris iubentis.conſi.68. num. 27 309
Debitorem non liberat affectata ſolutio alteri quàm ipſi vero creditori facta. conſi.68.nu.4 308
Debitorem alteri quàm vero creditori ſoluiſſe ſine magna cauſa credibile non eſt.conſ.68.nu.26 309
Debitum totius vniuerſitatis, à ſingulis ſolui nequaquam æquum eſt.conſ.75. num.85 31
Debitum ſoluiſſe præſumitur,qui chirographum oſtendit cancellatum.conſ. 82.num.87 36
Debitum ex conuentionali & legali obligatione æquiparatur.conſ.66.num.38 304
Decanus maioris iuriſdictionis eſt præpoſito.conſ.51.nu.8 247
Decimæ & noualia non differunt,& cui decima conceditur,& noualia coceſſa dicuntur.conſ.36.nu.21 186
Decimæ an ſint ſoluendæ de prædio inculto & nouiter ad culturam redacto induſtria alicuius.conſ.36.numer.50 188
Decimæ noualium quales ſint.conſil.36 num,2 185
Decimæ ſunt fauorabiles, quia à Deo inſtituæ ſunt.conſ.9.nu.11 101
Decimæ non tranſeunt in ſucceſſores conſ.90.nu.112 482.
Decimæ cur introducantur,ibid.nu.113
Decimæ,& noualia an differant inter ſe. conſ.38.nu.41 188
Decimarum appellatione veniunt & noualia.conſi.36.nu.32 187
Et habens poſſeſſionem decimarum an habeat etiam noualium.ib.
Dec.conſi.205.num.4. verſi. & idem tamen eſt.declaratur.conſil.85. numero 96 435
Dec.conſ.185.nu.6.declaratur.conſil. 89. nu.89 466
Deciſiones Affliçti & conſilij Delphinatus,nec non Rotæ Romanæ vim legis obtinent. conſilio 53. numero 28 260
Decius cõſ.425.nu.ib.16.declaratur,conſ. 86.nu.67 446
Decius conſ. 597. nu.7. exponitur.ib.nu. 68
Dec.conſ.191.declaratur con.2.nume.333 68
Decius conſ. 64. declaratur. con.101.nu. 58 599.
Declinatoria oppoſita dicitur,cum qualitas iuriſdictionis fũdatiua negatur. conſ.2.nu.148 55
Declinatoria oppoſita dicitur,cum quis ſe illi Iudici ſuppoſitum negat.ibid. nu.149
Declinatoriam qui tempore debito non proponit,in iudicum conſentire videtur.conſ.2.nu.40 49

INDEX.

Declaratio ad Bart. in l. hæredes mei. §. cum ita in fi. ff. ad S.C. Treb. conſi. 95. nu. 64 514
Decretum Prætoris in diuiſione rerum vniuerſitatis debet interuenire cum cauſæ cognitione. conſ. 80. nu. 28 347
Decretum Prætoris interponi non poteſt niſi in ſcriptis & ſic ſcriptura eſt neceſſaria. conſ. 80. nu. 60 346
Decretum primum poſſeſsionem non tribuit. conſ. 104. nu. 64 617
Decretum iudicis interponitur tantum inter volẽtes, nec diſcuſsio plena cauſa adhibetur. conſi. 91. nu. 56 489
Decretum appoſitum in gratia, non afficit niſi beneficium cadens in illa. conſil. 83. nu. 24 417
Decretum iudicis vitiatur ex falſa cauſa. conſ. 91. nu. 49 489
Defectus modicus non uitiat actum, & modica ſolemnitas omiſſa non obeſt. conſil. 96. nu. 9 522
Defectus mentis ex dictis & factis colligitur conſi. 82. nu. 213 411
Defectus impedientes legitimationem dicuntur ſublati per clauſulam non obſtantib. &c. quando de illis in genere cogitatum fuit. conſil. 37. nu. 85 196
Defendere ſe vel per ſe, vel per alium licitum eſt. conſil. 28. nu. 29 162
Defendens aliquem etiam ſi defenſio ſit facti, aduerſus tamen facti moleſti, licitè poteſt mercedẽ accipere. conſ. 28. nu. 30 ibid.
Defenſio admittitur, & vnicuique licita eſt. conſ. 41. nu. 25 215
Defenſio ad ſolũ factum, non ad diuites refertur. conſ. 29. nu. 25 165
Defenſionem ſuſcipere non eſt muliebre, ſed virile officium. conſ. 65. nu. 21 298
Defuncti voluntas difficile cognoſci poteſt, & ob id ſæpe errare ſolemus. cõſ. 56 nu. 1 267
Defuncti voluntas vbi eſt clara, non interprætatur per coniecturas. conſ. 56. nu. 10 ibid.
Delegare omne ius ſuum, quid ſit. conſ. 2. nu. 258 63
Delegati non poſſunt quæ arbitrio proprio ſunt commiſſa. conſ. 69. num. 56 313
Delegatus Principis eſt dignior ordinario. conſ. 51. nu. 9 247
Et qua de cauſa ibid.
Delegatus pro ſe præſumptionem nõ habet quò ad ſuæ iurisdictionis fundamentum. conſ. 100. nu. 10 573
Delegatus quando, & quomodo iuſtis præpeditus impedimentis ſubdelegare poſsit. conſ. 17. nu. 11 125
Delegatus Principis licèt delegatus ſit ad vnam cauſam tantum, tamen dignior eſt ordinario. conſil. 51. num. 22 247
Delegarus licèt non poſsit ſubdelegare, fallit tamen quando iuſtis præpeditus impedimentis ſubdelegat. conſ. 17. nu. 2. & 11 124
Delegatus, ſi eſt delegatus cum cauſæ cognitione poteſt ſubdelegare, ſecus ſi nudum miniſterium ſit demandatum, quia induſtria, perſonæ videtur electa. ibid. nu. 3 & 12
Delegatus in dignitate poſitus procedere poteſt in cauſa non facta fide ſuæ poteſtatis. conſ. 100. nu. 77 577
Delegatus ſuæ delegationis fidem facere debet conſ. 100. nu. 72. ibid.
Idem etiam ſi ſit excelſæ dignitatis ibid. nu. 73
Delegati duo, ſi vnus alteri vices ſuas ſub delegat, an videatur hoc ex mente delegantis. conſ. 17. nu. 13 125
Delegati ſententia præſumptionem pro ſe habet. conſ. 100. nu. 6 573
Delegati perſona à lege approbata dicitur. ibid. nu. 7
Delegati authoritas. conſil. 19. num. 13 132
Delictum notorium morte delinquentis non extingui. conſ. 99. nu. 174 565
Item nec cùm reus eſt confeſſus delictum illud. ibid. nu. 175
Delictum non præſumi. conſ. 99. num. 12 553
Delictum non committit, qui facit quod facere poſſe iuſtè credit. conſ. 2. num. 133 55
Delictum non præſumitur in reo, & ſe excuſante. conſ. 60. nu. 32 282
Secus in actore. ibid. nu. 33
Delictum morte delinquentis extingui. conſ. 99. nu. 150 562
Item qua ratione id factum. ibid. num. 151 ibid.
Item & tertia ratio conſideratur. ibid. num. 152
Item perſonarum differentia conſideratur. ibid. nu. 153
Delictum ſine dolo, non committitur. conſ. 101. nu. 59 599
Delictum ceſſat ob iuſtam ignorantiam. ibid. nu. 60 ibid.
Delictum quod non eſt, nemo facere poteſt ex ſua confeſsione eſſe delictum. conſil. 82. nu. 119 366
Delictum attentatum & non perfectum non puniri. conſ. 101. nu. 48 598
Delictum vaſalli quando agnatis non noceat. conſ. 99. nu. 111 559
Delictum morte extingui. ibid. num. 106
Delictum à ſeruo commiſſum, conſenſu, domini perpetratum dicitur. conſ. 53. nu. 3 259
Delictum non præſumitur. conſ. 82. nu. 105 365
Delictum extra locum originis commiſſum in loco originis punire minimè poteſt. conſ. 2. nu. 130 54
Delictum commiſſum in emittendo leuius eſt delicto cõmiſſo in faciendo. conſ. 53. nu. 19 265
Delictum non præſumi. conſ. 101. num. 54 598
Delictum patris non deſcendit vltra quartam generationem conſ. 99. num. 349 562
Delictum vaſalli contra perſonam domini nocet etiam agnatis conſil. 99. num. 561
Delictum morte extingui. conſil. 99. nnm. 4 25
Delictum non præſumitur. conſ. 102. nu. 6. 600
Delictum morte extingui. conſ. 99. num. 78 557
Delictum commiſſum à ſeruo vel à filio propetratum præſumitur voluntate Domini vel parris. conſil. 53. nume. 5. 254
Delicta quæ dicantur committi contra perſonam domini. conſ. 99. num. 123. 560
Delinquere is dicitur, qui facit quod facere non debet. conſ. 37. nu. 108 197
Delinquere, fraudari, fallique nemo debet auctoritate legis. conſ. 84. nume. 43 422
Delinquens ignoranter pœnam non meretur quia verè delinquere non dicitur. conſ. 74. nu. 9 323
Delinquens, per triennij teſtimonium quibus honeſtè vixit, purgatur. conſ. 94. nu. 54 507
Delinquente ſtatim mortuo, pœna non dicitur à læſo remiſſa. conſ. 99. num. 180 565
Demens & mente captus in iure non differunt. conſ. 82. nu. 196 410
Demens & ſtultus ignorant quod agũt. conſ. 82. nu. 201 ibid.
Denunciatio abſq; denuntiantis nomine non valet. conſ. 94. nu. 22 505
Denunciatio litis motæ, non requiritur cum conſtante lite ipſa mota. conſil. 100. num. 181 584
Denunciationis publicæ ad contrahendum matrimonium debent præmitti ex concilij Tridentini conſtitutionibus. conſil. 69. nu. 1 310
Item & ex Concilio Lateranenſi, ibid. nume. 2
Non tamen cum matrimonium malitioſè impediri poteſt. ibid. nu. 3
Denominationem ab effectu ſumendã. conſ. 1. nu. 447 39
Denunciationes quando neceſſariæ in contractu matrimonij conſ. 69. num. 70 314
Denunciationes fieri arbitrio ſuperioris. conſ. 69. nu. 7 310
Denũciationes & fama in antiquis optimè probant. conſ. 21. nume. 16. nume. 31 141
Deponi à dignitate nemo poteſt niſi ex cauſis à iure expreſsis. conſ. 94. num. 47 507.
Depoſiti natura qualis. conſ. 37. nume. 26 196
Derogationem ſpecialem neceſſariã fore, cum agitur de prima conceſsione tollenda. conſ. 1. nu. 409 36
Derogationes Iuriſpatronatus laicorum an admittantur. conſ. 90. nu. 84 480
Deſcendentes ſimpliciter vocatos cenſeri directò. conſ. 85. nu. 53 430
Deſcendentium appellatione qui contineatur. conſ. 85. nu 2 426
Deſcendentium nomẽ collectiuum eſſe, ibid. nu. 3
Deſcendentium appellatione venire omnes in infinitum. conſil. 88. nume. 10 456

Deſtinata omnia ad vſum hominis fructus habent.conſ.66.nu.1 302
Determinabilia duo æqualiter determinari.conſ.88.nu.19 456
Determinatio non determinat æqualiter omnia determinabilia,cum commodè id facere non poteſt. conſil. 76.nu.14 334
Similiter ſi æqualiter non determinat cum maior fauor debeatur vni determinabilium quàm alteri. ibidem nu.15
Similiter æqualiter non determinat cum diſpoſitio eſt neceſſaria. ibid. nu.16
Similiter æqualuer non determinat cũ ſimus in claris.ibid.nu.17
Determinatio æqualis ſimul vocatorũ. conſ.85.nu.5 426
Determinatio à præcedenti interrogatione declarari ſolet.conſ.33. numero 13 177
Detractio vel additio verborum in aliquo actu facit vt ille actus non dicatur ille antiquus, ſed nouus conſilio 35. numero 8. & numero 27. 28. & 29 183
Detractio Trebellianicę non impeditur à teſtatore.conſ.88.nu.52 459
Detractio non poteſt fieri ex re quæ tota & integra reſtitui debet.conſil.44. nu.25 223
Detrimentum ſine cauſa datum, iniquum & iniuſtum dicitur. conſil. 80 nume.33 347
Detenſio & poſſeſſio apud ignaros & idiotas non differunt.conſilio 56. numero 42 269
Deus operum remunerator.conſ.82.numero 9 359
Deus cur puniat pœna corporali filium pro patris debito.conſilio 99. numero 214 663
Deus Optimus Maximus ea non poteſt,quæ ſunt mali & peccati.conſi.75 nume.37 328
Deus fidelis eſt in ſuis promiſſionibus. conſ.82.nu.35 361
Deus tantùm ſcrutator cordium. conſil. 84.nu.70 424
Deus peccare nequit.conſilio 75. numero 39 328
Deus ſolus eſt ſcrutator cordium. conſi. 31.num.26 170
Dei Arcana homo viuens ignorat. conſ. 82.nu.14 360
Deutero.cap.24.locus declaratus.conſi. 99.nu.215 668
Dicta doctorum intelliguntur ſecundùm iura & rationes ab eis allegatas. conſ.52.nu.70 254
Dictio,perinde,refertur ad omnes qualitates,& æquiparat vnum alteri. cõſ. 20.nu.19 136
Dictio plenè pleniſſimè vel pleno iure, quam habeat ſignificationẽ, & quid de dictione quoſcunque. conſilio 19. nu.12.& nu.17 132
Dictio aliquid,verificatur in qualibet re minima.conſ.35.nn.95 183
Dictio deinceps,cuius ſit naturæ. conſil. 4 numero 10.& numero 31.circa medium. 79
Dictio,occaſio, quid ſignificet. conſi. 41. num.20 215
Dictio omnimoda,maximum habet effectum. con.19.nu.19 133
Dictio,liberè,cuius ſit naturæ.conſil.10. nu.10 104
Dictio,fortè, cuius ſit naturæ. conſil. 25. nu.14 153
Dictio,ipſe,demonſtratiua perſonæ.cõſ. 82.nu.18 368
Dictio &,aliquando ſtat pro etiam,& auget implicando caſum magis dubitabilem.conſ.4.nu.22 81
Dictio dicti, cuius ſit naturæ. conſil. 95. nu.128 520
Dictio,aliquid,in re minima verificatur. conſ.71.nu.17 317
Dictio,prout,ſimilitudinem denotat, & plenariè accipitur, & eſt indemnitatis ſignificatiua.conſ.1. ibid.
Dictio nullo modo, eſt dictio præciſa. conſ.22.nu.9.& nu.16 145
Dictio, quò ad tempus ſignificare dicitur.conſ.80.nu.35 347
Dictio,neque,vim copulæ habet, & eſt præcedentium repetitiua ſeu tranſpoſitiua.conſ.3.nu.20 75
Dictio,vel,eſt alternatiua,& poſita in fine clauſulæ habet præcedentium relationem.ib.nu.21
Dictio niſi,eſt modificatiua, ſeu excluſiua.conſ.3.nu.16 74
Dictio omninò,naturam habet præciſã, & idem ſignificat quòd in perpetuũ. conſ.1.ibi.
Dictio ſicut,prout,& ſecundum, conditionem non facit.conſ.1.ib.
Dictio imò,quando fiet correctiuè.conſ. 80.nu.45 348
Dictio ex,cauſam immediatam ſignificat.conſ.40.nu.3.& nu.29 211
Dictio,vt ſuprà,cuius ſit naturę.conſ.73. nu.24 322
Dictio dicta,eſt repetitiua. conſil. 4. numero 27 81
Dictio tunc à teſtatore prolata temporis extremitatem ſignificans, ad tempus mortis refertur. conſilio. 97. numero 31 528
Dictio ex denotat,aliquando cauſam mediatam,aliquando immediatam, ſecundum ſubiectam materiam. conſi. 40.nu.29 213
Dictio quos,cuius ſit naturæ. conſil. 50. nume.16 244
Dictio verò,quid ſignificet.ibid.nu.17
Dictio aliqua cuius ſit naturæ.conſi. 90. nume.94 481
Dictio aliquid,in re minima verificatur. conſ.4.nu.18 80
Dictio ſaluo excipi,modificando.conſil. 4.nume. 24 81
Dictio totam, nullam partem reſeruat. ibid.nu.25
Dictio,vt infrà,reſtrictiua. conſ. 86. numero 71 445
Dictio nunc, & præſentialiter, denotat temporis extremitatem.conſi. 21. nu. 6.& nu.27 140
Dictio ſi verò,cuius ſit naturæ.conſi. 76. nume.6 333
Dictio,vt infrà, ad ſequentia omnia refertur.conſi.86.nu.9 441
Dictio ſemper, perpetuitatem demonſtrans, tractum temporis in futurum oſtendit.conſilio 44.nu.11 222
Dictio,omne,eſt vniuerſalis omnia comprehendens.conſ.26.nu.17 154
Dictio, aliis,ad vniuerſitatẽ ex communi ſermone referri ſolet. conſ. 73. numero 18 322
Dictio,dictos reſpectiua.conſ.86.numero 43 443
Dictio nunc ſit naturæ. conſilio 14. numero 3 119
Dictio,ſi,conditionem importat, in forma ſpecifica adimpleri debet, cum formam inducat. conſilio 15. numero 14 118
Dictio alios,quid ſignificet.conſ.74.nu. 21 324
Dictio tunc,reſtringit actum. conſil. 52. nume.168 257
Dilectio teſtatoris erga aliquos conſideratur ex commodo. conſilio 76. numero 9 333
Dictio,verò,& dictio,ſed,æquiparãtur. conſ.76.nu.7 ibid.
Dictio ſemper actum ſucceſſiuum ſignificat.conſ.38.nu.43 204
Dictio,ſaluo,eſt modificatiua.conſil. 61. nume.17 285
Dictio videlicèt,cuius ſit naturæ. conſil. 21.nu.27 142
Dictio,item,repetitiua. conſilio 86. numero 5 440
Dictio perpetuò quid ſignificet. conſil. 95.nume.4 510
Dictio omnino,idem quod in perpetuũ ſignificat.conſ.2.nu.257 63
Dictio prout,qualis ſignificationis.conſ. 2.nu.255 ibid.
Dictio omnino reſtrinctionem non patitur.conſ.2.nu.256 ibid.
Dictio dummodo,adiuncta ei quod venit implendum antequam actus perficiatur dicitur conditionalis. conſil. 60.nu.47 283
Dictio item repetitiua. conſilio 86. nu- 81 446
Dictio vt infrà reſtrinctiua.conſ.86.numero 71 445
Dictio donec,& interim,quid ſignificet. conſilio 105.nu 1 619
Dictio dictos reſtrictiua.conſ.86.numero 43 443
Dictio item repetitiua.conſi. 86. numero 5 440
Dictio vt infrà,ad ſequentia omnia refertur.conſ.86.nu.9 ibid.
Dictio coniunctiua cuius ſit naturæ.cõſ. 76.nu.6 333
Dictionis,præſertim,ſignificatio. conſil. 69.nu.26 311
Dictionis ſiue termini reſtrictiui natura, eſt quod quicquid non excipitur, potuit. conſilio 4. numero 15 80
Dictionis interdum, & quandoque vis & ſenſus,conſilio 99.numero 287 666
Dictiones,interim & donec, conditionẽ non ſignificare.conſ.105.nu.62 624
Didacus Couarruuias Hiſpanus Iuriſcõſultus laudatur.conſ.2 nu.10 53
Diſformitas actuum non inducit conſuetudin

INDEX

ſuetudinem vel præſumptionem.cõſ. 8.nu.17 99
Diformitas modica qualis ſit. conſi.96. nume.31 523
Diformitas corporis denotat diformitatem animi.conſi.96.nu.4 521
Dignior in dubio dicitur poſſeſſor dignitatis vel prioris gradus.cõſ.51.numero 40 149
Et licèt bonam non habeat poſſeſſionem,attamen manu armata poteſt reſiſtere contra illum qui vult eum amouere.conſ.51.nu.41 ibid.
Quia in pari cauſa melior debet eſſe conditio poſſidentis.ib.nu.42
Dignioris is dicitur in pari gradu dignitaris,qui antiquior eſt tempore.conſ. 51.nu.43 ibid.
Dignioris is eſt cui ex eſſentiali natura qualitas dignior competit quàm ſi ex accidenti. conſilio 51. numero 27 ibid.
Dignior altera eſt, qui duas habet qualitates,& alter vnicam tantùm.conſil. 51.nu.31 ibid.
Dignior is eſt qui dignitatem conſecutus eſt à digniori.conſil. 51.numer. 29 ibid.
Dignior eſt qui propria virtute fulget & corruſcat. conſ. 51. numero 25. ibidem
Dignior, dicitur ille qui pluribus & dignioribus præeſt. conſilio 51. numero 16 253
Dignum minus aliquando ad ſe trahit minus dignum.conſ.2.nu. 227 61
Dignitas illa maior eſt quam quis habet iure proprio quàm alieno. conſ. 52. numero 122 255
Dignitas maior eſt quilibet in dignitate ſua quàm extraneus. conſ.52. numero 121 ibidem.
Dignitas vicarij potius dicitur officium. conſi.52.numero 126 ibidem.
Dignitas Epiſcopalis non in adminiſtratione ſed in ordine conſideratur. conſilio 52.numero 90 255
Dignitas Marchionalis perſonalis eſſe poteſt & quid diſtinctum à re ipſa. conſil.1.nu.38 9
Dignitas quæ recedit ab indigno applicatur proximiori gradui. conſil. 97. nu.13 527
Dilationem probatorij ab expectatori differre.conſi.100.nu.275 591
Dilatio vbi expectatoria eſt, factum in die ſequenti valet.conſil.100. numero 276 ibid.
Dilectus aliquando magis præſumitur remotus, quàm proximus. conſil.85. nu.121 438
Dilectus in inſtitutione, etiam prædilectus dicitur in ſubſtitutione.conſ.105. nu 33 621
Diligentia & vigilantia ſolita excuſat quem à leuiſſima culpa. conſil. 53. numero 24 260
Dignitatis gradus & ordo tam iure canonico quã ciuili eſt obſeruandus.conſ. 51.nume.4 246
Diminutio vel aditio ſubſtantiæ facit nouum actum.conſ.35.nu.29 184
Diminutio alluuionis vti etiam augmẽtum cedit cõmodo emptoris.conſ.26. numer.13 154
Diſcordia teſtium in accidentalibus non nocet, dummodo in ſubſtantia conueniant.conſ.29.nu.54 166
Diſcordia multa producit mala. cõſ. 69. nu.54 313
Diſpenſatio concedi debet cum cauſæ cognitione & quatuor concurrentibus,aliàs non diſpenſatio, ſed diſſipatio dicitur.conſ.15.nu.15 118
Diſpenſatio an & quomodo poſſit ſubdelegari.conſ.17.nu.12 125
Diſpenſatio an & quando prodeſſe dicatur.conſ.15.nu.19 119
Diſpenſatio requirit cauſam legitimam. conſ.20.nu.41 137
Diſpenſatio à pontifice facta in ſecundo gradu conſanguinitatis quando valeat.conſ.17.nu.1 124
Diſpenſatio eſt ſtrictiſſimæ interpretationis,ideo in hac materia non valet argumentũ de maiori ad minus.cõſi. 72.nu.11 319
Diſpenſatio pariter ex falſa cauſa facta non valet,vt de reſcripto dicitur. cõſ. 91.nu.42 488
Diſpenſatio Pontificis operatur etiam circa in genere cogitata.conſi.37.numero 85 196
Diſponens præſumitur in dubio diſpoſuiſſe de eo, de quo de iure diſponere poteſt.conſ.90.nu.23 475
Diſponens de legato illud agnoſcere dicitur.conſ.77.nu.22 336
Idem de hæreditate dicimus. ibid.
Diſponentem de re propria bona fide præſumi diſponere,conſ.1.nu.266 26
Diſpoſitio ſiue voluntas teſtatoris licèt pro lege habeatur,non tamen eſt lex. conſ.97.nu.135 538
Diſpoſitio teſtatoris quomodo dicatur habere naturam reſpiciẽtem tempus futurum.ib,nu.118 537
Diſpoſitione facta de nomine,collectiuũ ſemper verbum præſentis temporis extenditur ad futurum.ibid.numero 141 531
Diſpoſitio illa fauorabilis cenſetur per quam ad ius primũ tum reuertimur. conſ.1.nu.391.declara.ſub.nu.426 35
Diſpoſitio de liberis mentionem faciẽs, etiam naſcituros comprehendit, ſi aliàs nihil operaretur. conſil. 1. numero 179 19
Diſpoſitio quælibet ſuam ſubſtantiam præſupponit,qua deficiente ceſſat diſpoſitio.conſ.75.nu 100 332
Diſpoſitio facta de primo, extenditur etiam ad eum, qui in eius locum ſubrogatur.conſ.97.nu.37 529
Diſpoſitio facta ſuper præparatori quãdo extendatur ad principale.conſ.103. nu.33 606
Diſpoſitio teſtatoris facta pro filio reiicitur quatenus haber aliquod incommodum.conſ.57.nu.14 272
Diſpoſitio,ſeu ademptio ad hoc vt cenſeatur in vim pœnæ facta,aliquod præceptum præceſſiſſe oportet.conſil.78. nume.8 338
Diſpoſitio ſeu actus interpretari debe vt prouiſum cenſeatur cauſæ magis neceſſariæ & vtili.conſi.56.numer.29 & 31 268
Diſpoſitio taxatiuè concepta de filiis,intelligitur tantùm de filiis exiſtentibus ex primo matrimonio,non etiam ex ſecundo. conſilio 40. numero 36 213
Diſpoſitio ab homine procedens perſonam vnius reſpiciens, ad alium non porrigitur.conſ.93.nu.5 485
Diſpoſitio facta à patre de filiis, intelligitur de his de quibus pater cogitauit non de aliis.conſ.40.nu.39 235
Diſpoſitio hominis an largius interpretari debeat quã diſpoſitio legis. conſ. 16.num.24 123
Diſpoſitio teſtatoris de ſubſtitutis facta extenditur etiam ad eorum ſucceſſores,ſi eandem habent qualitatẽ, qualem ipſi ſubſtituti habent. conſil. 97. num.94 547
Diſpoſitio quælibet intelligitur rebus ita ſtantibus.conſ.34.nu.10 181
Diſpoſitio à ratione,vti anima à corpore regulatur.conſ.21.nu.18 215
Diſpoſitio dicitur conditionalis cum adiicitur conditio reuocationis. cõſ.78. nume.11 338
Diſpoſitio teſtatoris interpretatur in dubio potius in caſu conditionis quàm pœnæ.ibid. numer.12. & ſuprà vol.4. & ſeq.
Diſpoſitio vbi pura eſt, licèt reſolutio differatur non tamen actus redditur conditionalis.conſilio 105.numer. 14 620
Idem procedit in vltimis diſpoſitionib⁹. ibid.nu.15
Diſpoſitio.l.vlt.§.vlt.de leg. 2. quo caſu procedat,conſi.44.numero 18.& numero 19 222
Diſpoſitio facta de caſu verò, extenditur aliquando ad fictum. conſil. 97. nu.39 529
Diſpoſitio legis fortior eſt diſpoſitione hominis.conſ.84.nu.59 423
Diſpoſitio habens rationem generalem ad plures caſus,illos omnes comprehendit,non per viam extenſionis,ſed potius ex inclusione. conſilio 11. numero 16 107
Diſpoſitio teſtatoris ſemper intelligitur circa tempus præſens neque trahitur ad futurum niſi ex neceſſitate. conſ. 97.nu.79 532
Diſpoſitio hominis loquens in caſu vero, non comprehendit fictum. ibid. nume.89 533
Diſpoſitio non verificatur in primo actu ob coniecturatam diſponentis voluntatem. conſilio 83. numero 59 431
Diſpoſitio ſub modo facta, ſi deficiat modus vt pura ſi non adimpleatur, an diſpoſitio irritetur.conſil.78. numero 17 338
Et quid ſi modus pendet à facto tertij. ibid.
Diſpoſitio non verificatur in primo actu, ob coniecturatam diſponentis

INDEX.

voluntatem.conſ.85.nu.59 431
Diſpoſitionis appellatione an contineã tur beneficia collatiua & electiua.cõſ. 83.nu.19 416
Diſpoſitionis pars alteram declarat.cõſ. 1.nu.186 19
Diſpoſitionem ita interpretari, ne fruſtrà operetur etiam ſi ſtricta & odioſa ſit materia.conſ.1 nu.176 18
Diſpoſitionem eſſe fauorabilem cum agitur de conſeruanda voluntate teſtatoris.conſ.85.nu.nu.126 439
Diſpoſitionem in primo actu verificari. conſ.85.nu.57 431
Diſpoſitum de ſimplici, dicitur & de cõpoſito illudmet diſpoſitum eſſe.conſ. 33.nu.36 179
Diſpoſitum illud dicitur, quod ſi interrogati eſſent tranſigentes ita agere voluiſſe reſpondiſſent.conſil. 14. numero 12 116
Diſpoſitum illud dicitur, de quo ſi Papa vel concedens eſſet interrogatus, ita reſpondiſſet.conſ.72.nu. 4 319
Diſputare de principis poteſtate non eſſe ſemper ſacrilegium. conſil. 103. nume.67 610
Diſputare de ſuprema principis poteſtate, ſacrilegij inſtar eſt, ſed infrà declaratur.conſ.103.nu.38 608
Diſtributio collectarum non eſt iuriſdictionis. Ideo à minoribus etiam vniuerſitatis fieri poteſt. conſ. 28. numero 33 162
Diſtributio collectarum ad dominorum iurisdictionem tantùm ſpectare dicitur.conſil.28.nu.8 161
Diuidens bona vt communia, cùm non ſint, ſibi non præiudicat.conſ.105 numero 95 618
Diuidens videtur confiteri dominum eſſe tantùm pro dimidia.conſi.91.numero 36 488
Diuiſio ſemel facta non amplius fieri debet de eadem re, ſed de non diuiſa. conſil.91.nu.28 487
Diuiſio ſine iudicis auctoritate facta prætextu erroris irritatur. ibid. numero 29
Diuiſio inter cohæredes & fratres eſt quædam ratio inter eos compoſita & reddita.ib.nu.32
Diuiſio per errorẽ facta retractatur detecto errore.conſi.91.nume.26 & ſeq. ibid.
Diuiſio à patre facta, à filio improbari non poteſt.conſ.87 .nu 81 453
Diuiſio facta à teſtatore differt ab illa facta ab hæredibus.ibid.nu.82
Diuiſio facta à patre non aufert ius fideicommiſſi, ſaltem quò ad prætium. ibid.nu.83
Diuiſione facta inter fratres, & portione vnius euicta, non agit is de euictione contra alios.ibid.nu.84
Etiam procedit, cùm ex natura rei ſequitur euicto.ibid.nu.85
Diuiſio prædiorum vniuerſitatis debet fieri cum conſenſu omnium de illa vniuerſitate, maximè, cum illa prædia ſingulis adferebant commodum ac vtilitatem. Et quæ ſit huius dicti ratio.conſi.80.nu.26 347
Et cum præſentia ſeu decreto Prætoris. ib.nu.27
Diuiſio rerum vniuerſitatis poteſt fieri, ſed ſeruatis ſeruandis.conſil 80. numero 77 350
Diuiſio facta præſumitur ex decennali poſſeſſione.conſi.87.nu.77 453
Diuiſio ſeu renuntiatio pro alienatione capitur.conſi.80.nume. 21. & numero 56 346
Diuiſio bonorum facta ex falſa cauſa vitiatur.conſ.91.nu.50 488
Diuiſio prædiorum mutat illorum qualitatem.conſ.80.nu.30 347
Diuiſio facta inter hæredem verum & putatiuum cum iudicis auctoritate an prætextu erroris irritetur, & reuocetur.conſ.91.nu.19 487
Diuiſio facta cum hærede putatiuo auctoritate iudicis ſimpliciter prætextu erroris reuocari poteſt, ſecus ſi ſit facta per ſententiam latam in contradictorio iudicio. conſil. 91. numero 55 489
Diuiſio facta virtute laudi lati, & ratificati licèt tranſlatum etiam ſit dominium, retractatur tamen virtute erroris iuris detecti.conſ.91.nu.60.& nu.62 ibid.
Diuiſionem preſumi ex diutina ſeparata poſſeſſione. conſilio 87. numero 68 452
Diuiſionem eſſe quid facti.ibid. numero 69
Diuiſionem nouam fieri petens, ab antiqua dicitur recedere:& infrà declaratur.conſ.87.nu.72 ibid.
Diuiſione non cenſetur remiſſum fideicommiſſum conditionale. conſil. 87. numero 2 448
Item etiam ſi eſſet promiſſum perpetuò non contrauenire, ibid.nu.3
Diuiſione facta ſi euictio non præſtat vt, ſaltem ope exceptionis ſuccurritur. conſ.87.nu 98 454
Diuiſione ſecunda facta, primæ dicitur renunciatum.conſ.87.nu.75 452
D. Pauli. locus ad Timoth.1.c.5.declaratur.conſil.103.nu.73 610
Doctor antiquior in dubio Iuniori præfertur.conſ.51.nu.39 248
Doctor creatus à Principe præfertur Doctori creato à collegio Doctorum. conſ.51.nu.30 ibid.
Doctor ſi ſibi ipſi conſuluẽdo eſt in duobus conſiliis contractus, illa opinio eſt renenda, quam magis examinat & affirmat.conſ.3.nu.30 77
Doctoris opinio illa creditur eſſe, quam ſæpius probauit. conſilio 3. numero 29 ibid.
Doctoris auctoritas quæ in fonte videri non poteſt nullius eſt põderis. cõſ. 104.nu.18 613
Doctori alleganti de conſuetudine ſuæ regionis creditur, vel ſaltem facit præſumptionem.conſ.54.nu.5 261
Doctori atteſtanti de conſuetudine regionis credi, vt ſaltem præſumptionem faciat.conſ.1.nu.164
Doctores omnes vnius ciuitatis & collegij an in aliqua cauſa recuſari poſſint iuſtis de Cauſis.conſi.94. numero 10 504
Doctores ſunt intelligendi ſecundùm iura quæ allegant. conſi.35. numero 30 184
Doctores debent intelligi ſecundùm iura que allegant.conſi.52.nu.165 257
Doctores ſunt intelligendi ſecundùm iura, quæ allegant. conſil. 90. numero 55 278
Doctorum opinio prolata per tranſennam & non diſputando affirmata, non eſt attendenda: Et quibus aſſimilentur hi Doctores.conſilio 51.num ero 4 250
Doctoribus tenentibus aliquam opinionem rationibus non perpenſis, ſed turmatim & inconſideratè, his nulla fides præſtanda eſt.conſilio 51.numero 53 ibid.
Doctoribus atteſtantibus de conſuetudine an ſit credendum. conſilio 37. numero 95 197
Doctoribus atteſtantibus de conſuetudine obſeruari, licèt non ſit credendum, tamen creditur donec contrarium probetur.conſ.92.nu.54 494
Diuiſio conſultationis.conſ.1.nu.1 74
Documentum publicum facit rem claram & apertam.conſ.47.nu.6 232
Dolus vbi non eſt, ibi neque delictum pœna dignum eſſe dicitur. conſil. 28. nu.13 161
Dolus in pacto ſubditorum multipliciter non poteſt conſiderari.ib.nu.14
Dolus non præſumitur in eo, qui actum permiſſum facit. conſilio 98. numero 29 544
Dolum non præſumi cum de leui commodo agitur.ibid.nu.27
Dolus obuici non poteſt ab eo, qui commodum ex dolo illo ſentit. conſ. 98. nu.37 ibid.
Dolo in ſcientem commiſſo ceſſat crimen ſtellionatus.ibid.nu.41
Dolus non præſumitur.conſil.35.numero 26 183
Dolus in eo ceſſat, qui facit quod iuſta ratione credit, ſe facere poſſe.conſi.2. nume.352 69
Dolus debet prodeſſe, neque in dubio præſumitur.conſ.21.nu 21 141
Dolus & negligentia tutoris quomodo cognoſcatur, quando reddit rationẽ adminiſtrationis ſuæ. conſil. 22. numero 11 145
Dolus non poteſt conſiderari, vbi quid factum eſt cum decreto Iudicis. ibi. nu.19
Dolus & error ad hoc vt probetur, requiritur concludens, & legitima probatio.ibid.num. 20
Dolus ſicut dicitur interueniſſe ad faciẽdam fraudem, ita etiam dicitur interueniſſe ad operandum ne fraus illa muretur vel irritetur.conſ.37. numero 153 200
Doli factio ceſſat, cùm ex cõiectura dolus purgari poteſt.cõſ.98.nu.83 549
Dolo carere præſumitur qui palàm aliquid agit.conſi.98.nu.35 545

INDEX.

Item qui rem à fure accepit,&paulò poſt domino reſtituit .ibid.num. 36
Dolo carens deliquiſſe non dicitur.conſ. 98.num.21 544
Dolo caret qui facit quod facere debet. num.30 ibid.
Item & qui rem accipit, vt eam domino reſtituat.ibidem,num. 31
Item nec à ſubdito commiſſus præſumitur.ibid.num. 32
Dolo non caret qui legi non obtemperat. conſ.100.num.136 581
Dolo carere dicitur,qui paratus eſt de iure ſuo docere.conſ.2.num.134 55
Dolum non præſumi in eo, qui aliquid egit ſine ſuo commodo. conſilio 98. num.22 544
Dolum non præſumi.conſ.100. nume.36 575
Dolum non præſumi.conſ.82. nume.34 361
Domeſticus ſeu affinis non admittitur in cauſa matrimoniali, & multò minus in cauſa adulterij.conſ.31.num.29 170
Dominium ex ſententia & laudo non trãſfertur.conſ.2.num.246 62
Dominium rei emphyteuticæ ex legis diſpoſitione & culpa ipſius emphyteuticæ reſolui poteſt. conſ.29.nu.38 156
Dominium translatum ex laudo ratificato & iurato repeti poteſt virtute erroris detecti.con.91.num.62 489
Dominium pecuniæ conſumptæ etiam extintum dicitur.conſ.25.num.15 153
Dominium ex ſententia transfertur, cũ condemnatus ei acquieuit. conſ.2.nu. 348 69
Dominium iuriſgentium eſſe.conſ.103.n. 69 610
Dominus tenetur pro facto inſtitoris,cũ ſpecificè eam præpoſuit.conſ.98.num. 74 548
Dominus verè is dicitur, qui facit fructus ſuos: quia fructus dominium ſequitur.conſ.26.numer.11 154
Dominus& vaſallus in materia feudi sũt correlatiui,& diſpoſitum in vno cenſetur diſpoſitum & in alio. conſ.32.n. 19 173
Dominus directus non poteſt alienare directum dominium feudi, & facere vt vaſallus efficiatur vaſallus alterius eo vaſallo inuito.ibid.num. 20
Dominus recipiendo canonem ab emphyteuta,quem declarare poterat emphyteuſim perdidiſſe, dicitur remiſiſſe caducitatem.conſ.20.nu.58 138
Dominus debet poſſe diſponere de rebus ſuis ad libitum,& lex hoc prohibens,videtur multùm iniqua & rigoroſa.conſ.57.nume.10 271
Dominus in ſuo tunc omnia facere poteſt,ſi nihil in alienum immittat.conſ. 43.num.13 220
Dominus fundi non poteſt facere in ſuo fundo, vt aqua in fundũ alterius immittatur. ibid. num. 14
Dominus ſecundùm veriorem opinionem non tenetur pro facto ſerui & famuli ſui.conſ.53.num.12 259
Dominus præſumitur ignorare quæ à ſeruis & famulis geruntur.ibid.nu.13
Dominus ſciens delictum perpetrari à ſeruo non tenetur,cum prohibere nõ potuit,ibid.nu. 14
Dominus feudi ludex non eſt de re feudi cum eſt controuerſia inter vaſallum & non vaſallum.conſ.2.num.112 53
Dominus tenetur pro facto ſerui& cur.c. 98.nu.66 547
Dominus tenetur pro facto ſerui & famuli ſui, qui fuit vilis conditionis & famæ.conſ.53.num.8 259
Dominus vendicans fundum è manibus occupãtis debet habere etiam omnes fructus & acceſsionis, & quod fundo per alluuionem acceſsit,cum domino acquiſita cenſeantur. conſ.26.nu.27 155
Dominus non tenetur pro facto momẽtaneo ſerui vel famuli.conſ.53.nu.17 259
Neque cum negotium in quo factum ẽ delictum pertineret ad ſeruos non ad dominum.ibidem,numero 18
Dominus an cogi poſſet exibere ſeruos vel animalia, & pecunias, vt in libris cenſuum deſcribi poſsint. conſ.9.nu. 21 103
Dominus quilibet in re ſua eſt moderator & arbiter. conſ.34.nume.1.& n.17 180
Dominus efficitur,cui res cum poteſtate alienandi eſt tradita. conſ.87.num.30 450
Dominus tunc tenetur pro delicto ſerui, ſi ex illo cõmodum ſentit.c.53.n.15. 259
Dominus quod non poteſt, multò minus poterit ſeruus & vaſallus. conſil. 32.nu.23 17
Dominus quomodo de re ſua ad libitum diſponere poteſt.conſ.34.nu.17 181
Dominus quando præſumatur conſenſiſſe delicto commiſſo per ſeruũ.conſ. 53.nu.26 260
Et quando teneatur pro incendio à ſeruo cauſato.ib.nu.27 ibid.
Dominus directi ius dicere non poteſt inter homines ſui vaſalli. conſ.1. numero 340 31
Dominus non tenetur pro leuiſſima culpa ſerui in omittendo commiſſa. cõſ. 53.nu.22 260
Dominus rem ſuam ab altero erroneã recognoſcenſ. ſibi non præiudicat. conſ.86.nu.95 447
Dominus directi non poteſt aliquas collectas ſuis vaſallis indicere, ſed debet propriam crumenam prius excutere, deinde à vaſallis auxilium poſtulare. conſ.32.nu.48.& 49 174
Dominus feudi iudex eſt competens in cauſa feudali.conſ.2.nu.20 48
Dominus feudi non cognoſcit ſuper qualitate qua eum feudi dominium negatur.ibid.nu.93 52
Dominus feudi inter vaſallos non eſt iudex competens,cum aliter illorum ſe vaſallum negat.ibid. nu.95
Dominus aſſerens rem ſuam eſſe feudalem,vel cenſuariam,præſumptionem inducit rem ita eſſe.cõſ.86.nu.99 447
Domini qui non collectãtur à Principe, non poſſunt pariter ſubditos ſuos collectare aliàs feudo ſunt priuandi.cõſ. 32.nu.68 175
Eoque magis ſi domini moniti ſũt. ibid. nu.69
Domini qui ſuſcipiunt famulos debẽt eorum conditionem explorare.conſi.53. nu.2 259
Domini vnius rei duo inſolidum eſſe nõ poſſunt.conſ.44.nu.3 221
Domini vectigalis, vel publicani, an teneantur pro familia ſua,& officialibus. conſ.53.nu.6 252
Dominum tunc teneri pro facto familiæ cum ſciuit eam errare & non correxit. conſ.98.nu.72 547
Item ſolùm cùm factum eſt ſucceſsiuum. ibid.nu.73
Domino delinquente contra perſonam vaſalli directum dominium acquiritur vaſallo.conſ.99.nu.134 561
Donare, & promittere donare, differunt. conſ.92.nu.2.fol.491.& de veritate huius dicti.nu.27
Donare qui poteſt, eidem donari conceditur.conſ.90.nu.99 481
Donans,& donatarius ſi ſimul decedant ad videndum an talis donatio confirmetur,quis præſumatur præmortuus, vel donans vel donatarius. conſ.84.n. 14 419
Donans alicui præſumitur eius tantùm contẽplatione donaſſe, nõ cauſa ſuorum hæredum.ibid. nu.15
Licèt etiam aliquid eius hæredibus donaret.ibidem nu.16
Donans ſub conditione,an pendente cõditione donationem reuocare poſsit. conſ.92.nu.74 496
Donans fundum alicui, ita vt poſt tẽpus ſit eccleſiæ, an pœnitere poſsit. ibidẽ, nu.75
Donans non debet pœnitere,quando tractatur de præiudicio donatarij,vel alterius.ibid.nu.77.& ſeq.
Et quid cum conſenſu amborum contrahentium. ibidẽ.
Donans mobilia & immobilia,non cenſeur donaſſe & iura & actionem,cum ration.conſ.47.num.2 232
Donans omnia bona ſua,ſi poſtea ſuſcepit filios non poteſt eam donationem reuocare prætextu ſuſceptæ plis.cõſi. 37.nu.82 196
Donans præſumitur donare cum qualitatibus à iure requiſitis,vel ſaltem voluiſſe donare.conſ.84.nu.40 420
Donans omnia bona ſua vt contrahatur matrimonium,an ad aliquid conueniri poſsit.conſ.92.nu.21 492
Donans eccleſiæ quando acquirat ius patronatus in ea.conſ.90.nu.41 476
Donatum alicui cõtemplatione alterius quando acquiratur ei cuius contemplatione donatum fuit.conſ.81.nu.53 356
Donatum illi dicitur, cuius contemplatione donatum eſt.conſ.81.nu.40 355
Donatarius tacendo an videatur conſenſiſſe pœnitentiæ donatoris.conſ.92. n. 78 499
Donatarius ſi poſt donationem obligat ſe ad aliquid,præſumitur factum contemplatione

INDEX.

templatione præcedentis donationis. conſ.92.nu.39 463
Donatarius cenſetur ratificare donationem,ſi bonorum poſſeſsionem apprehenderit.conſ.92.nu.65 495
Ita etiam ſciens aliquid ſibi donatum,neque repudiet,quia illud acceptaſſe dicitur.ibid.nu.66 ibid.
Donatarij filij aduerſus fideicõmiſſarios legitimam detrahere poſſunt.conſ.85.nu.18 427
Donatio cauſa mortis confirmari nõ poteſt ſuperuiuente donante.conſ.84.n.7 419
Donatio cauſa mortis à lege reuocatur, quando donatarius moritur ante donantem.ibid.nu.8
Et quid ſi appoſitum eſſet iuramẽtum de non reuocando etiam per mortem donatarij,ante donantis mortem & per totum.conſ.ibid. num.9
Donatio cauſa mortis inter patrẽ & filiũ non valet,& qua ratione.ibid.nu. 10
Et ante mortẽ donantis confirmetur.ibi. nu. 11
Donatio inter virum & vxorem, & inter patrem & filium æquiparãtur adeo vt argumentum de vna ad aliam valeat. Et qua ratione.ibid. nu.12
Et quando dicatur confirmari,videtur caſus,ibid.nu.13
Donatio cauſa mortis permiſſa eſt à iure communi inter virum & vxorem.cõſ. 11.nu.2 105
Donatio non ratificata donatario nõ prodeſt vti imperfecta.conſ.92.nu.23 491
Et quomodo intelligatur hoc dictum,figurantur tres caſus.ibid.nu. 24
Donatio ſi ſit facta,donator poteſt pœnitere conſentientibus donatarijs.ibid. nu.25
Et quomodo intelligatur.ibid.n.75.466
Donatio vt valeat licèt nõ ſit facta ex cauſa finali,ſufficit tamen ſi ex cauſa impulſiua fuerit facta.ibid.nu.37 493
Donatio omnium bonorum valet reſeruato ſibi ſolo vſufructu. ibid.numer. 43 494
Donatio cum enormiſſima læſione facta irritatur.conſ.80.nu.71 350
Donatio per vim ſeu coactè,vel ob famẽ facta non valet.ibid.nu.72
Donatio contemplatione illius facta dicitur quẽ donator maximè diligebat, & multa dilectionis ſigna oſtẽdit.cõſ. 81.nu.49 355
Donatio ſponſæ à conſãguineis facta cẽſetur contemplatione ſponſæ,nõ ſpõſi, ibid.nu. 50
Donatio contemplatione illius facta dicitur,cuius merita plura erga donatorem adſunt.ibid.nu. 42
Donatio remuneratoria per lapſum decẽnij an confirmata dicatur. conſ.29 nu. 4 164
Donatio remuneratoria prætextu illati metus & timoris reſcindi non poteſt. ibid.nu.5.& nu 34
Neque reuocari poteſt ex iuſta ingratitudinis cauſa.ibid.nu.6 107
Neque per ſuperuenientiam filiorũ, ibi. nu.7
Eoque magis quando appoſitum eſt iuramentum,licèt à minore facta ſit. ibid. nu.8
Neque cõceditur reſtitutio in integrum. ibid. nu.9
Donatio quomodo inter nobiles præſumatur.conſ.1.nu.225. fol.22
Donationem excedẽtem ſummam quingẽtorum aureorum eſſe inſinuãdam. conſ 1.nu.372 33
Donationes Principum eſſe etiã inſinuãdas,cùm ſummam quingentorum aureorum excedunt. nu.373. declaratur. nu.374 ibid.
Donationem ob cauſam inſinuãdam nõ eſſe.nu.376 ibid.
Donationem omnium bonorum iuramẽto firmari.ibid.nu.169 18
Donatio non dici poteſt infantibus facta ob merita. cõſ.40. nu.23 212
Donatio facta patri & filijs ſuis,an intelligatur facta ordine ſucceſſiuo,vel patri& filijs ſimul,& an ad extraneos trã ſeat.ibid.nu.24.
Donatio inter patrem & filium adhibito iuramento an valeat.conſ.84.nu.1 419
Quæ ab initio valent,ex caſu ſuperueniẽti non irritantur.ibid.nu.2
Quæ per aliquem euentũ reſolui poſſũt, ad hæredes non tranſeunt.ibid.nu.3
Donatio facta filijs naſcituris,non poteſt dici plus vni facta q̃ alij: ſed omnibus æqualiter.conſ 40.nu.41 214
Donatio in dubio dicitur facta contẽplatione donatarij tantùm,non aliorum. ibid.nu.42
Donatio inter coniunctos in dubio non præſumitur,niſi multa concurrãt.cõſ. 91.nu 53 488
Donatio inter coniũctos facilè præſumitur.ibid.nu.16 487
Donatio perfecta retractari nequit. ibid. nu.17
Donatio propter nuptias qua de cauſa ſoleat fieri.conſ.33.nu.24 178
Donatio cauſa mortis facta ab vſurario prohibito teſtari an valeat,&quando. conſ.11.nu.21 108
Donatio facta contemplatione mariti & vxoris dum matrimonio copulantur pro parte vni & pro alia alteri acquiritur:& an alteri eorum de parte ſua diſponere poſſit.conſ.40.nu.19. 212
Donat o facta Eccleſiæ nõ ædificatæ,quo modo nõ valeat iuxta capitulum Abbate.§.nec pro eo,de re iud.in 6.conſil. 92.nu.59 495
Donatio facta filio ſpurio, alimentorum cauſa,in terris Imperij valida. con.60. numero 7 280
Donatio inter viuos filio à patre facta & iurata, an valeat, tres caſus diſtingũtur.conſ.84.num.55 422
Donatio habet hanc naturam primordialem vt per ſuperuenientiam filiorum reuocetur.ibidem,num.19 420
Donatio habet primordialem naturam vt præmoriente donatario reuocata intelligatur.ibid.num. 26
Donatio quòd non valeat ob præmortuum donatarium,& quod expreſsè à donante reuocetur,differunt, ib.nu.22
Donatio non dicitur fieri cum animo reuocandi.ibid.num. 23
Donatio eccleſiæ facta in dubio præſumitur propter deum facta, niſi coniecturis appareret alia de cauſa facta.conſ. 95.num.34 512
Donatio cauſa mortis cur potius contractibus aſsimiliter, quàm vltimæ voluntati.conſ.11.num.23 108
Donatio in caſu. l. quoties. C. de donat. quæ ſub modo,an ad libitum reuocari poſsit.conſ.85.num.34 429
Donatio facta filiis meis, intelligitur tã de filiis primi matrimonij quàm ſecũdi.conſ.40.num.33 213
Donatio cauſa mortis facta cum pacto iurato de non reuocando,efficitur inter viuos,& an iſtud ſit vigor pacti vel iuramenti.conſ.84.num.65 423
Donatio ob cauſam facta:ſi deficit cauſa, reuocatur ipſa donatio.conſi.29.num. 43 165
Donatio non præſumitur de mente eius quem donaſſe aſſeritur. conſ. 95.n.118 519
Donatio facta ob benemerita, ſi de bene meritis non conſtat,donatio vti ex falſa cauſa non valet.conſ.29.nu.20 164
Donatio cauſa mortis potius contractui quàm vltimæ voluntati aſsimilatur, & dicitur certa ſpecies participans de ambobus.conſ.11.num.4.&nu.12 106
Donatio contemplatione illius facta dicitur ad cuius commodum eſt facta.cõ. 81.num.42 355
Donatio omnium bonorum iurata,& inſinuata reſeruato vſufructu, & filiorũ legitimis portionibus,facta in matrimonij contractu ad fauorem primogeniti ex eo naſcituri an valeat.conſ. 92.num.19 492
Donatio vel legatum factum contra ſtatutum, licèt non valeant vigore ſtatuti, debentur tamen in foro conſcietiæ. conſ.11.num.8.& num.26 106
Donatio in dubio præſumitur facta contemplatione illius, qui donanti proximior eſt.conſ.81.num.44 355
Donatio inter viuos facta à patre filios, vel à marito vxori adhibito iuramento dicitur nulla, ſi ante donatorem moriatur donatarius.conſ.84.num.53 422
Donatio inter viuos inter virum & vxorem cur prohibita ſit. conſ.11.num.14 170
Donatio inter viuos cur reuocetur per ſuperuenientiam filiorum.conſ.84.n. 60 423
Donatio omnium bonorum futura non comprehendit.conſ.101.num.23 348
Donatio iurata nil prodeſt in non cogitatis.conſ.84.num.39 420
Donatio an poſsit ratificari ab hæredib⁹ donatarij.conſ.92.nu.73 496
Donatio ſeu renunciatio ſui iuris facilè conceditur in fratrem, quàm in extraneum.conſ.90.num.95 481
Donatio iuriſpatronatus priuato facta, ibid.num. 93.
Donatio in caſu l.quotis. C. de donatio. quæ ſub modo:ante ad libitum reuo-

INDEX.

cari posſit.conſ.85.num.34 429
Donatio, quæ aliàs non valeret,ſi tãtùm facta ſit ob benemerita valet.conſ.39. num.58 209
Donationis & pacti de non petendo titulum ad præſcribendum prodeſſe. conſ.1.nu.482 42
Donationis prima pars declarat ſecũdã. conſ.47.nu.5 232
Donationis primordialis natura an hæc ſit, vt niſi reuocet cõfirmata dicatur, vel ſi ex natura accidentali.conſ.84.n. 37 420
Donationẽ locus non eſt cùm qualitas in ea requiſita non concurrit. conſ. 40. num.9 211
Donationi inofficioſam ab herede donantis reuocari poſſe.cõſ.89.n.91 406
Donationem cauſa mortis eſſe vltimam voluntatem quò ad ſuum effectum. conſ.85.nu.30 429
Donationem remuneratoriam inſolutũ dationem cenſeri.conſ.1.num.448 39
Donans hæreditatem,eam cenſetur adire.ibid.nu.489 42
Donationem omnium bonorum futura bona continere.ibid.nu.175 18
Donationes regulariter quanto tempore confirmentur.conſi.29.nu.32 165
Donata à patre filio in præmium emancipationis eius propria efficiuntur contra.conſil.85.nu.15 438
Donata illi ſoli acquiruntur, cuius contemplatione, facta eſt donatio.conſil. 40.nu.20 212
Et quomodo probetur facta contemplatione illius. ibid.
Donata ſponſæ à conſanguineis an donata præſumantur contemplatione ſponſæ,vel ſponſi.ibid. nu.21
Dos conſtituenda eſt filiæ in bonis paternis,etiam ſi filia ſit diues.conſil. 8.nu. 7.& nu.19 97
Dos loco legitimæ ſuccedit, ibi.nu.8
Doti eſt fauendum in dubio, ibid.nu.10
Dos debet conſtitui ſecundum morem ciuitatis,vel habito reſpectu legitimæ. ibi.nu.4.& 9
Dos quomodo dicatur congrua. ibi. nu. 5.& nu.12 65
Dos poteſt conſtitui filiæ grauati ex bonis fideicommiſſo ſuppoſitis. conſ.95. num.130 520
Quid ſi prohibita fuerit alienatio per teſtatorem ibi.nu.131
Et an conſtitui poſſit dicta dos filiabus conceptis poſt fideicommiſſum factũ, ibi.nu.132
Et ſi quid pater poſſet filiam dotare aliis bonis quàm fideicommiſſo ſubiectis. ibid.nu.133.& nu.135
Dos filiæ an augeatur ex augmẽto facultatis.conſi.6.num.21 93
Dos ſi ſit filiæ à patre conſtituta, ſatis dicitur congrua.ibid.nu.22
Dos loco legitimæ ſuccedit. conſ.3.num. 13
Dos congrua non dicitur,cum à patre minus legitimæ & tenuiſſima eſt aſſignata.conſ.57.nu.16 272
Dos æqualis portionis debet eſſe cum legitima.conſ.8.nu.15 98
Dos materna quibus debeatur poſt mortem matris,vel marito vel filijs. conſil. 76.nu.11 533
Dos dicitur donatio, & qua ratione talis donatio valeat inter patrem & filiam, cum aliàs non valeat.conſ.84.num.63 423
Dos confeſſata an propriè ſit dos.conſ.7. nu.2 94
Dos materna filijs debet, & pater qui dũ viuit fructuarius eſt, illam detrahere non poſſit. ibid.nu.3
Dos multis modis ſi ambigua & incerta ſit,declarari poteſt.conſ.93.nu.22 500
Dos debita naturali, & ſpuriæ,eſt ſecundùm quantitatem alimentorum debitorum eiſdem.conſ.60.nu.10 280
Dos iam data,ſi patrimonium,vel facultates patris augeantur,an ipſa etiam augeri debeat.conſ.3.nu.17 74
Dos de iure communi,ſaluo matrimonio reuertitur ad dotantem. conſ.5. nu.36 89
Dos poteſt filiæ conſtitui ex bonis fideicommiſſo iam obnoxijs,cum alia bona non ſuperſint. conſ.33.nu.10.& nu. 27 177
Dos incerta quæ ab vno declarari nõ poteſt ab alio poterit.conſ.93.nu.39 501
Dos an debeatur filiæ,ſi non petierit.cõſ. 81.nu.5 352
Dos à patre conſtitui debet, quia ei à lege hoc onus iniunctum eſt.con.33.nu. 40 180
Dos filiæ loco legitimæ eſt.conſ.71.num. 1 352
Dos congrua cenſetur ſi legitima minor non eſt.con.95.nu.134 520
Dos relicta filiæ ſuccedit loco ſuæ porticnis & legitimæ.conſ.95.nu.40 513
Dos non debetur filiæ niſi dum nupſerit & ſi non nubat illam non tranſmittit ad hæredes.conſ.81.nu.4 352
Dos ex bonis patris filiæ debetur tantum officio iudicis,ſecus ex bonis maternis.ibid.nu.35 354
Dos cur filiæ debeatur. conſ.8.nu.18 99
Dos an ſit reſtituenda cum pecunia eiuſdem valoris cuius erat tempore quo fuit conſtituta,vel tempore reſtitutionis.conſ.49.nu.49 241
Dos ſi in inſtrumentum ſit confeſſata, ſi tamen ex inditijs appareat numerata, verè & propriè dicitur dos.conſ.7.nu. 10 95
Vt etiam quando adeſt iuramentum qđ dos eſt tradita.ibid.nu.11
Dos quæ adhuc marito ſoluta nõ eſt,cur interim ſolui debet à ſocero intereſſe. ibid.nu.12
Dos incerta cum poſſit declarari viuẽte vxore,an idem ſit poſt mortem.conſi. 93.nu.45 502
Dos vt quid vniuerſale in ſolo numo cõſtare poteſt.ibid.nu.46
Dos congrua qualis dici rectè poſſit. ibi. nu.47
Dos cõſtante matrimonio eſt mariti. cõſ. 88.num.39 458
Dos poteſt conſtitui in bonis fideicommiſſi.conſ.88.nu.48 ibi.
Dos quando ſit compenſanda cum legitima.ibid.nu.57 ibi.
Dos & paraphernalia eadem iura habẽt. conſ.56.nu.56 270
Dos legata alicuius cum probo vito ſi copulet importat conditionem.conſ.60. nu.46. 283
Dos ſi non ſoluatur filiæ debẽt cum fructibus à die mortis patris.conſ.82. nu. 72 356
Dos acquirit titulo oneroſo,legitima vero titulo lucratiuo.conſ.4.nu.42 84
Dos confeſſata an habeat effectum quem habet dos propriè.conſ.7.nu.2 94
Dotalis efficitur res cum alia permutata. conſ.70.nu.7 315
Dotalia bona qualia ſint, & cui ſpectet cor dominij. conſil.56. nu.3 267
Et in quibus differant à paraphernalibus. ibid.nu.6
Dotis incertitudo an ſit difficile negocium.conſ.93.nu.37 501
Dotem legitima minorem eſſe non debere.conſ.1.nu.496 43
Dotem filiæ cenſeri congruam inſpectis facultatibus patris tempore conſtitutionis ipſius dotis.conſ.71.nu.30 318
Dotem ſolutam eſſe tantùm non ſufficit ſed de eius quantitate conſtare debet, quia dos vno numo conſtitui põt.cõſ. 81.nu.18 353
Dotes mulierum ante diuiſionem,vti æs alienum ſunt detrahendæ. conſ.12. n. 25. 112
Dubietas interprætari debet contra illum allegantem.conſ.97.nu.99 534
Dubietas rei poteſt clarificari ex lõga obſeruatione ipſius rei.conſ.21.nu.9 140
Dubitandum non eſt de qua pecunia ſit facienda ſolutio cum aucta ſit vel diminuta moneta in contractu cenſus & qua de cauſa.conſ.49.nu.22 238
Dubium eſt,quod eſſe poteſt,& non eſſe. conſ.82.nu.59 363
Dubia eſt quæſtio, an Vicarius generalis Epiſcopi præcedat capitulum. conſ.52. nu.1 252
Ducens aquam quæ naſcitur in fundo, an ducere etiam poſſit duci conſuetã. conſ.43.nu.8 220
Duplex dicitur poteſtatis ſpecies.con.52. nu.93 255
Durities& inhumanitas eſt euitanda.cõ. 9.nu.6 101
Dux Vrbini Ferrariæ, & nonnulli alij principes licèt ratione feudi ſuperiorem recognoſcant ſummum põtificem tamẽn in ſuo ducatu condendi legem poteſtatem habent,& abrogandi,& in eorum ducatu reges dicũtur: & Imperatores, ſic de duce Mantuæ qui recognoſcit Imperatorem ſuperiorem.conſ.92.nu.32 493
Dux Sabaudiæ Sereniſsimus in ſuo Ducatu Imperij iura tenet.conſ.1.nume. 138 17
Dux bellinon poteſt alloqui ducem adnerſariorum principe incõſulto. cõſ. 1.num.158 17
Dux Sabaudiæ Sereniſsimus Imperatorem an recognoſcat.conſ.2.nu.104 53
Dux Mediolani Imperatorem non recognoſcit.ibid.nu.105

INDEX.

Ducis Sabaudiæ Sereniſsimi in Marchia Montisferrati prætenſio prima.conſi. 1.nu.136. 15

Ducum Sabaudiæ iura in Marchia Montisferrati multorum Imperatorũ documentis reuocata.conſ.1.nu.378 34

Duces Sabaudiæ Marchionibus Montisferrati bellum indixiſſe nũquam.cõſi. 1.nu.250. 24

Duces, marchiones & Comites, milites eſſe, ibid.nu.252

E

ECcleſia vnius paſtoris eſſe debet.cõſ. 83.nu.15 416

Eccleſia patronata an dicatur ſentire detrimentum, & incommodum, vel potius vtilitatem, & commodum.conſil. 90.nu.69 479

Eccleſia patronata an & in quibus differat ab Eccleſia collectiua. conſ.90.nu. 218 484

Eccleſia dicitur perſona potentior in ſuam liberè empyhiteutica transferri non poſſunt, ſi exempta eſt. conſ.38. nu.48 205

Eccleſia & fiſcus è pari procedunt.conſil. 39.nu.4 205

Eccleſia res poteſt permutari, & ſi non alienari.conſ.70.nu.6 315

Eccleſiam abſolutè reſtitui cõtra ſui prælati confeſsionem.cõſ.100.n.3 5 594

Eccleſiaſt.cap.7.Noli eſſe pro amico inimicus, declaratur.conſ.102.nu.24 602

Eccleſiaſtica apud laicos eſſe non debẽt. conſ.90.nu.4.ſed in poteſtate prælatorum eſſe dicuntur.nu.5 474

Electio magis fauorabilis ẽ quàm reprobatio.conſ.96.nu.27 523

Electio prælati in eccleſiæ conuẽtuali nõ ſpectat ad laicos, quia eſt omnino ſpiritualis.conſ.90.nu.37 476

Electio Abbatis, vel alterius dignitatis fieri validè poteſt, adhuc iam defuncti cadauere non ſepulti. conſil.67.nu.35 306

Electio inualida ratihabitione confirmatur.ibid.nu 33

Electio facta ab illis qui ambitioſè conuenerunt de eligendo aliq̃, non valet. conſ.96.nu.21 522

Electio ſecunda quandoque dicitur prima reſpectu tertiæ.conſ.97.nu 17 527

Electio non eſt nulla etiam ſi omnes eligentes vocati non fuerunt. conſ.67.n. 31 306

Electio hæredis dicit̃ in teſtatore libera. conſ.30.nu.10 167

Electiones, quæ à monialibus fiunt iuxta formam cap.quia propter, de elect.fieri debere.conſ.67.nu.25 306

Electiones cum conſilio fieri poſſe.conſi. 69.nu.19 311

Electiones dum fiunt ſcrutatores ſuffragiorum quomodo eligi debeant.cõſi. 67.nu.37 306

Electionis forma per ſcrutinium difficilis eſt.conſi 67.nu.27 ibid.

Electio quando peccat in forma, & nõ in materia.conſ.67.nu.28 ibid.

Electiua & collatiua beneficia à pari procedunt cum par adſit ratio. conſ.83.n. 28 406

Eligere poſſunt, qui poſſunt facultate eligendi priuari ante tamen priuationis latam ſententiam.conſ.67.nu.30 306

Eligere debentes inter ſe poſſunt concilium habere, ſed non deliberare de eligendo aliquẽ aliâs inutilis eſt electio. conſ.96.nu.22 523

Eligere prælatum in eccleſia, & ſacerdotes præſentare quomodo differant.cõſ. 90.nu.40 476

Eligere quis præſumitur illam viam, qua vtrique caſui ſatisfacere valeat.conſi. 56.nu.32 269

Eligi non debet ad officiũ, qui neſcius eſt adminiſtrationis.conſ.67.nu.38 306

Eligentes iuſto numero eligentium deficiente non priuari ſuis ſuffragijs pro ſecunda electione.conſ.67.nu.34 ib.

Eligentes ſeruatis ordinibus religionis non priuantur eligendi noua poteſtate.conſ.67.nu.40 ibi.

Eligentium numerus quando parum excedit, ad merita electi recurrit.cõſ.96. nu.19 522

Emere & cõparare apud ignaros & idiotas non differunt. conſ.56.nu.43 269

Emens ab habente poteſtatem faciendi de feudo quicquid ſibi placuerit, dicitur feudum poſſidere, vt rem propriã & allodialem.conſi.61.nu.5 284

Emens fundum ſi retrouendit venditori, non tenetur etiam fructus perceptos retrouendere.conſ.26.nu.10 154

Emens rem ſcienter dicitur eſſe in mala fide.conſ.87.nu.96 45

Emptor de facto & emptor de iure differunt.conſ.63.nu.31 292

Emptor pendente pacto retrouẽditionis poteſt ipſam rem pignori dare, vendere & dominium transferre.conſ.26.n. 12 154

Emptor quomodo cogere poſſit vendito rem ad promittendum de euictione in contractu emptionis vel vẽditionis. conſ.37.nu.29 192

Emptor exactionis gabellarum poteſt experiri contra ciuitatem ad remiſsionẽ penſionis, ſi exactio impediatur ab inimicis ipſius ciuitatis.conſ.34.n.12 181

Emptionis & venditionis natura eſt, vt dominium transferatur.conſ.37.num. 38 183

Emphyteuta alienans traditione non facta, non cadit à iure ſuo. conſ.38.num. 12 202

Et quæ ſit huius dicti ratio.ibid.nu.10

Emphyteuta vel vaſallus vendẽs vel alienans emphyteuſim vel feudum, vel ſi illius vtile dominium, quod erat apud ſe tranſfert in acquirentem, res incidit in commiſſum, & domino directo applicatur.conſ.38.nu.1 ibid.

Emphyteuta ſeu vaſallus in alienatione emphyteuſis vel feudi qualiter proteſtari debeat de conſenſu domini directi.conſ.38 nu.1 ibid.

Emphyteuta cum conſenſu Epiſcopi poteſt bona Eccleſiæ Emphiteutica legare.conſ.90.nu.105 482

Imò ſecundùm aliquos etiam ſine conſẽſu.ibid.nu.106

Emphyteuta an poſsit cedere & euellere arbores ſyluæ, & faciem prædij immutare.conſ.13.nu.5 17

Emphyteuta qui probauit ſoluiſſe canonem pluribus iam annis proximè præteritis continuatis, cenſetur ſemper ſoluiſſe.conſ.5.nu.23 87

Emphyteuta excuſatur à pœna caducitatis, quando alienat adhibita proteſtatione ſaluo &c.conſ.67.nu.21 305

Emphiteuta incidit in commiſſum ob nõ ſolutum canonem, vel aliam ſimilem cauſam.conſ.20.nu.56 138

Emphyteuſis recepta à marito & vxore pro ſe & filijs ſuis, an extendatur ad filios etiam naſcituros ex ſecundo & tertio matrimonio.conſ.40.nu.25 212

Emphyteuſis vel feudum alienari poteſt ſub conditione ſi domino placuerit, & alienans non cadit à iure ſuo, etiam ſi tranſlatum ſit dominium. cõſ.38.num. 17 203

Vel cum clauſula hac, accedente tamen beneplacito & conſenſu domini. ibid. nu.18

Vel ſub pacto legis commiſſoriæ vel adiectionis in diem.ibid.nu.19

Emphyteuſis conceſſa lite pendente nullius eſt momenti.conſ.79.nu. 341

Emphyteuſis acquiſita pro ſe filijs, & neporibus, an deueniat etiam ad nepotes poſtea conceptos.conſ.92.nu.57 495

Emphyteuſis, quæ ex pacto ad primogenitum tranſire debet, tranſit ad primogenitum qui reperitur tempore mortis emphyteutæ.conſ.97.nu 5 526

Emolumentum induſtria acquiſitum nõ ſpectat illi, qui ſentit onus negligẽtia propria.conſ.34.nu.18 118

Enuntiatiua verba Imperatoris alteriuſue Principis probant quãdo ſumus in antiquis non in recenti facto. conſi.2. nu.107 53

Enuntiatiua verba Principum probãt cũ ſunt de negotio plenè informati, non ſemper, ibid.nu.108

Enuntiatiua verba Principis nõ probant quãdo præiudicaretur iuri alteri iam quæſito, ibid.nu.109

Enuntiatiua verba fouore dotis probant. conſi.81 nu.22 353

Et quid in alijs caſibus, & quomodo hæc regula intelligatur.ibid.

Et non probant in illo actu de quo contingit diſputare.ibid.nu.23

Epiſcopus an poſſet tranſigere ſine cõſenſu Capituli, ſuper rebus, quarum dominium vel poſſeſsio non eſt plene ac perfectè ſuæ Eccleſiæ acquiſitum arq; incorporatum.conſ.73.nu.8 321

Epiſcopus nihil poteſt cõtra ius commune.conſ.90.nu.6 474

Epiſcopus non poteſt ius patronatus in eccleſia libere conſtituere, & ſi iã conſtitutum poſsit transferre. conſ.90.nu. 11 ibid.

Quid ſi dixerit inſtis de cauſis feciſſe, an ei credatur.ibid.nu.12 ibid.

Epiſcopus dum vadit & redit, præſens dicitur.conſ.52.nu.169 257

Epiſcopus titularis antiquior tẽpore, præcedit Epiſcopum aliàs diuiſsimũ.conſ. 52.nu.89 255

INDEX.

Epiſcopalis dignitas non adminiſtratione, ſed in ordine conſideratur. conſil. 52.nu.90.ibid.

Epiſcopus nullatenenſis dignitatem epiſcopalem habere dicitur.conſ.52.num. 91.ibid.

Epiſcopus in aliquibus adiungit ſibi vicarium parem in iuriſdictione poteſtatiua ibi.nu.92

Epiſcopus non poteſt concedere vicario aliquid in tertij præiudicium.cõſi. 52.nu.115.ibid.

Epiſcopus ſolus poteſt feloniam vaſallo remittere,etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica.conſ.79.nu.7 341

Epiſcopus an poſsit rem vnius eccleſiæ, in aliam transferre ſine iuſta cauſa,& an cum conſenſu Rectoris illius eccleſiæ.conſ.75.nu.46 319

Epiſcopus ſedens in choro in ſede canonicorum, ſedet vti canonicus,non vti Epiſcopus.conſ.51.nu.43 149

Epiſcopus tenetur reuerentiam patri exhibere in domo,ſecus in eccleſia.conſ. 52.nu.101 255

Epiſcopus nõ poteſt dare ordinariam iuriſdictionem.conſ.52.nu.16 253

Epiſcopus dicitur caput verum, capitulũ propriè membra.conſ.52.nu.139 256

Epiſcopus & capitulum ſũt vnum & idẽ corpus.conſ.52.nu.141 ibid.

Epiſcopus poteſt ex cauſa eccleſiam liberam facere patronatam.conſ.90.num. 24 475

Epiſcopus abſque iuſta cauſa non poteſt ſacræ rei ſeruitutem imponere ibi,nu. 25 277

Epiſcopus poteſt immutare pœnitentiam à Papa,alicui impoſitam. conſ.90.nu. 34.ibi.

Et ſtatuere,ſeu diſpenſare ex cauſa cõtra ordinata à conſilijs.ibid.nu.35

Vel contra ius commune,ibid.nu.36

Epiſcopus & vicarius idem tribunal dicuntur.conſ.52.nu.160 257

Epiſcopus dicitur eccleſiæ adminiſtrator conſ.64.nu.15 294

Epiſcopus Pontifici ſubiectus non tenetur ire ad bellum,& qua ratione. conſ.65. nu.30 298

Epiſcopus nõ debet ſibi aſſumere alium epiſcopum aut miniſtrum. conſ.52.nu. 59 254

Epiſcopus nõ poteſt ſubijcere eccleſiam ſeruituti,vel eius libertatem alienare. conſ.90.nu.2 474

Epiſcopus quomodo poſsit,& quãdo eccleſiæ ſeruitutem imponere.conſi.90. nu.32 476

Epiſcopus factus an in feudo ſuccedere. poſsit.conſ.54.nu.52 263

Epiſcopum non poſſe retinere feudum. quomodo dicatur & intelligatur,ibi. nu.33

Epiſcopus electus cenſetur ab omnibus comprouincialibus vno omnium cõſenſu etiam ſi duo vel tres contradixerint.conſ.96.nu.5 521

Epiſcopus non poteſt aſſumere ſibi laicũ in vicarium. conſ.52. nu.106 255

Epiſcopus non poteſt alterare aut minuere priuilegium clericale à iure conceſſum,ibid.num. 107

Epiſcopus poteſt de nouo infeudare bona eccleſiæ cõſueta dari in feudũ.cõſ. 90.nu. 475

Quid ſi iurauerit in feudum non concedere.ibid.num. 21

Epiſcopi qualitates ſũt digniores & incõparabiles cũ vicario.c.52.n.117 255

Epiſcopi qualitates quæ dicantur.ibi.n. 118

Epiſcopi auctoritas maior eſt in multis q̃ vicarij.ibid.nu. 119

Epiſcopi vicarius ea poteſt, quæ põt ipſe epiſcopus.conſ.17.nu.4 124

Et quam iuriſdictionem haberi dicatur. ibid.nu.14 125

Epiſcopi vicarius licèt habeat officium, non tamen habet dignitatem.conſ.51. nu.33 248

Epiſcopi abſentis vicarius verè dicitur vices gerere.conſ.52.nu.74 254

Epiſcopi vere abſentis vicarius poteſt omnia quæ ſunt Iuſticiæ nõ autem q̃ ſunt gratiæ,ibid.nu. 75

Epiſcopi & vicarij idem eſt tribunal quò ad iudicialia tantum.con.52.n.018 ib.

Epiſcopi in ſua promotione iurant reuerentiam exhibere legatis ſedis apoſtalicæ.conſ.52.nu.66 ibi.

Epiſcopi vicarius temporalem dicitur habere iuriſdictionem, & qua de cã. con.51.nu.18 247

Epiſcopi vicarius an generalis vel partis calaris dicatur.ib.nu. 23

Epiſcopum poſſe diſpenſare, ne denuntiationes fiant pro matrimonio cõtrahendo.con.99.nu.10 311

Epiſcopalia iura quæ poſsint præſcribi. con.52.nu.174 257

Epiſtolam in antiquis probare.conſ.1.n. 331 31

Equites Hieroſolymitani cõtra Turchas pro fide catholica pugnare debent. conſ.54.nu.3 261

Equites Hieroſolymitani ſunt religioſæ perſonæ, & Deo dicatæ,& dicuntur ſub regula Sancti Auguſtini.conſi.54. nu.17 262

Equites Hieroſolymitani à feudorum ſucceſsione an prohibeantur.conſ.54.nu. 1 261

Equites Hieroſolymitani non poſſunt regulariter ſuccedere in feudo proprio & recto.conſ.54.nu.24 262

Error calculi quando allegatur, non ſolum ſemel,ſed bis,ter & pluries calculari debet.conſ.22.nu.10 145

Error ex ſcriptura manifeſta detegitur.cõſ. 85 nu.108 437

Error non præſumitur in tranſlatione dominj quando tradentis conſenſu transfertur.conſ.91.nu.61 489

Error facilè committi poteſt in interpretanda mente defuncti, quæ niſi coniecturis interpretari poteſt.conſi. 40. nume.1 211

Error tunc probatur cum conſtat rem aliter ſe habere quàm actum fuit. cõſ. 91.nu.11 486

Error in diuiſione bonorum paternorũ irritat ipſam, etiam ſi à dato arbitrio facta ſit.conſ.91 487

Error potius quàm donatio præſumitur conſ.64.nu.13 294

Error notarij partibus docere non debet ſi modo conſtet de ſubſtantia actus.conſ.42.nu.36 219

Error & dolus ad hoc vt probetur, requiritur concludens & legitima probatio.conſ.22.nu.20 146

Error in quem quis ex aſſertione aduerſarij inducitur adeò eſt probabilis, vt etiam poſt diffinitiuam ſententiam corrigi valeat.conſ.58 nu.45 276

Error detegitur demonſtrando rem aliter ſe habere, quàm expreſſum fuerit.conſ.1.nu.92 13

Error etiam in facto proprio detegitur ſi rem aliter ſe habere conſtet cùm ſcilicet de damno euitando agitur. ibid.nu.93

Error & ignorantia in eo præſumitur, qui in alterius locum ſucceſſit,ibid. nu 94

Errorem potius etiam in proprio facto præſumi,quàm donationem,ibid.numero 213

Error nec gerenti actum nec ſucceſſoribus nocet.ib.nu.101

Errorem allegari non poſſe cum actus ex certa ſcientia celebratus fuit, ibid. nu.260 26

Errorem non præſumi.conſil.89.numero 121 468

Errorem detegi cùm conſtat rem aliter ſe habere.conſ.68.nu.51 546

Errantis nullus eſt conſenſus.conſil. 91. nu.38 488

Erronea aſſertio non nocet.conſi 86.numero 94 447

Euentus mali non habentur in conſideratione.conſi.6.nu.6 91

Euictio in contractu emptionis eſt de illius natura primordiali, cum ita à lege in ea ſpecie ſit conſtituta. conſil. 84.nu.18 420

Euictio ſi non præſtatur facta diuiſione ſaltem opem exceptionis ſuccurritur. conſ.87.nu.97 454

Euictio præſtatur cùm res feudalis pro libera eſt data.conſ.87.nu.90 ibid.

Euictio quando non præſtetur re euicta data in diuiſione ab vno fratre alteri. conſ.87.nu.92.ibid.

Euictio an debeatur pro alienantis titulo lucratiuo.conſ.89.nu.150 470

Euictionis clauſula qua de cauſa in inſtrumentis emptionum & venditionum apponatur.conſ.37.nu.63 194

Euictionis cauſa tres actiones producæ ſunt.conſ.104.num.66 617

Euictionem ceſſare,cùm ex meo facto euictio euenit.conſ.87.nu.80 43

Euictione promiſſa,ſi non præſtatur, ſaltem ſoluitur pretium.conſ.87.nu.97 ibid.

Euicta re euincibili empta ab eo, qui ſciens emit;de euictione actio non datur.conſ.87.nu.79 ibid.

Euidentia moralis.conſ.82.nu.75 364

Euidenter & apertè apparere dicitur, quod coniecturis conſtat, & apparet. conſ.95.nu.33 125

Exactio gabellæ ſi vendatur,& augmen-

teteur an iſtud augmentum ſpectet ad cõmodum venditoris, vel emptoris, & quid prædio vendito.conſ. 34. nu.7 181
Exactum ab vno hærede quando à cohæredibus peti poſsit communicati. conſ.46.nu.2 230
Executio ſi fieri debet contra hæredem pro debito defuncti,conſtare prius debet illum eſſe hæredem.conſ.75.num. 101 332
Executio non conceditur de debito non liquido.ibid.nu.102
Executor teſtamenti non cogitur à lege illud munus ſuſcipere,conſ. 58. nume. 18 274
Exceptio caſus inſoliti an reiecta videatur per clauſulam, non obſtantibus quibuſcunque exceptionibus, occaſionibus,& impedimentis, &c.conſi. 27. nu.21 158
Exceptio,ius non habet,agentem repellit.conſ.89.nu.73 465
Item dicitur exceptio litis finitæ. ibid. nu.74
Exceptio perſonarum nulla eſt apud Deum.conſ.96.nu.18 522
Exceptio periurij detecti in actore iam admiſſo ad agendum non eſt impedimento ad actionem perſequendam. conſ.24.nu.8.& nu.28 150
Exceptio periurij an quando,& quomodò tollatur per proceſſum ad vlteriora.conſ.24.nu.19 ibid.
Exceptio non præſtitæ fideiuſſionis requiſita à ſtatuto ad hoc vt quis audiatur, non dicitur reiecta per proceſſum ad vlteriora.ibid.num.30
Exceptio euictionis agentem repellit cum de ea tenetur.conſil.89.nume.48 464
Exceptio quod quis non impleuit ex ſuo latere,impedit litis ingreſſum. conſil. 55.nu.2 265
Exceptio oſtendit regulam eſſe contrariam.conſ.4.nu.23 81
Exceptio de iure tertij opponi aliquando poteſt.conſ.101.nu.31 507
Exceptio regulam declarat.conſ. 87. nu. 35 450
Exceptio fit de compræhenſis in regula. ibid.nu.36
Exceptio dotis non numeratæ vſque ad tempus an poſsit opponi & an habeat effectum dos confeſſata vt propriè dicatur dos.conſ.7.nu.9 95
Exceptio excluſiua iuris alicuius, contra eum opponi poteſt. conſil. 90. nume. 110 428
Exceptio confirmat regulam.conſ 69 nu. 73 314
Exceptio tua non intereſt, litis finitæ dicitur.conſ.2.nu.111 53
Exceptio quod non adimpleuit ex ſuo latere, obijci poteſt contra executionem.conſ.5 nu.4 265
Exceptioni declinatoriæ renuntiatum cenſeri à reo,qui dilatorias & peremptorias opponit.conſ.78.nu.25 339
Exceptionem anteceſſori competentem, ſucceſſori concedi.conſ.1.nu.319 31
Exceptio tu non impleuiſti &c.ſolùm illi conceditur, cui implendum erat. ibi.nu.307 33
Exceptionem implementi impeditiuam eſſe litis ingreſſus.conſ.1.nu.365 ibi.
Exceptionem implementi nunquam cẽſeri reiectam.conſ.1.nu.366 ibid.
Exceptionem implementi contra ſententiæ executionem poſſe obij.i. ibid. nu.367
Exceptionem iuris tertij licere opponi, cùm intentionis excluſiua eſt. ibid. nu.320 31
Exceptionem de iure tertij poſſe opponi cùm opponenti prodeſſe poteſt. ibid. num.321
Exceptiones de iure tertij non proſunt obijcienti,cum non ſint excluſiuæ intentionis ipſo iure illius,contra quem obijciuntur. conſ.79.nu.29 343
Exceſſus modicus non habetur conſideratione.conſ 96.nu.7 522
Excedere defenſionis terminos quis non debet.conſ.41.nu.5 214
Excommunicatus accuſare non poteſt. conſ.94.nu.21 505
Excommunicatus licèt dicatur adhærẽs Pontifici falſo ſe pro Papa gerenti.fallit tamen in ignorãte hanc falſitatem. conſ.74.nu.11 324
Excommunicatus multiplici excommunicatione non poteſt liberari vnica abſolutione. conſil.24.num.16 150
Excommunicatus ob inobedientiam, quia ad iudicium non venit,de crimine quo accuſatur reſponſurus, an pro confeſſo habeatur, & intelligatur condemnatus.conſ.94.nu.44 507
Excommunicari vnus non poteſt pro delicto ab altero commiſſo.conſ. 99. nu. 209 668
Excuſsionis cauſa an debeat expediri ſola veritate facti inſpecta.conſ.25.num. 11 152
Excuſsionis beneficium eſt iuris naturalis.ibid.nu.12
Excubias facere,eſt angarias & perangarias ſubire.conſ.28.nu.26 162
Excludi de collegio nemo debet,niſi appareat de ſententia condemnatoria, vel priuatoria. conſil. 96. numer. 32 523
Excuſatio affectata non liberat. conſ. 68. nu.6 308
Exemptionis liberatio non eſt ſimpliciter prohibita, ſed ſecundùm quid. conſ.90.nu.82 480
Exemplum ſi ſummatur ex protocollo, requiritur iudicis auctoritas & partis citatio,& ſi pars eſt incerta,citatio generalis ſufficit & octo requiſita requiruntur.conſ.7.nu.1 94
Exempla declarant, non autem reſtringunt.conſ.2.nu.205 59
Exempla demõſtrant quo in caſu exemplatum procedat.ibid.nu.206
Exemplis non eſt iudicãdum,cùm ignoramus quomodo ſe habeant.ibid.nu. 207
Exemplis iudicamus cum iure cauſa nõ diffinitur.conſ.2.nu.211 ibid.
Exemplis maiorum, vt Pontificum & Imperatorum quando iudicandum. conſ.2.num.209 ibid.
Exercens actum liberalitatis in conſanguineum ſub prætextu officij, videtur potius habuiſſe rationem ſanguinis quàm officij, licèt nomen officij expreſſum ſit. conſil. 39. nume. 41 208
Exercitium vnius actus competentis alicui quando denotet poſſeſsionem illius rei, ſuper qua habetur exercitium.conſ.90.nu.54 47
Exercitũ iurisdictionis an arguet fines illius territorij eſſe illius iudicis qui ibi ius dicit.conſ.21.nu.10 140
Exhæredatio cum cauſa fieri debet,alias non valet.conſ. 78.num.6.& num.28. & ſeq. 338
Exhæredatio facta de filio, non trahitur ad nepotem conſ.95. nu. 45.& qua de cauſa.nu.47 513
Exhæredatio à ſtatuto facta, nominatim fieri debet.conſ.3.nu.8 73
Exhæredatio nominatim facta dicitur, quando eſt facta nomine appellatiuo,quo perſona ſignificatur,licèt non proprio.conſ.3.nu.28 76
Exhæredatio quouiſmodo facta à patre valet conſentiente filio, neque poteſt teſtamentum quod approbauit oppugnare.conſil.78.nu.29 339
Exhæredatio ſine cauſa quo caſu valeat etiam contradicente filio legitima nõ debetur filiabus dotatis à patre. ibid. nu.30
Exodi ca.40.declaratur. conſ. 69. nume. 40 312
Expreſsio eorum quæ tacitè inſunt,nihil operatur.conſ.95.nu.120 519
Expreſſum illud dicitur,quod coniecturis conſtat.conſ.95.nu.36 512
Expreſſum vel ſubintellectum à lege æquiparatur.conſ.95 nu.15 511
Expreſſum illud dicitur, quod ex legis præſumptione conſtat. conſ.37.nume. 45.& 50 194
Expreſſum aliquid dicitur per relationẽ ad aliud.conſ.72.nu.15 320
Exprimi ſolent quæ notabilia ſunt. cõſ. 1.nu.178 19
Extenſio vbi eſt neceſſaria, dicitur promiſſa,etiam in caſu pœnali. conſ. 4. nu.36 83
Extenſio & relatio non conceditur quãdo ſermonis proprietas repugnat.cõſ. 97.nu.122 537
Extenſio de perſona ad perſonam,nec de caſu ad caſum fit in ſubſtitutionibus. conſ.86.nu.40 443
Extenſionem omnem ceſſare cùm verba ad literam debent intelligi.ibid.num. 41
Extraneus non extraneo ſed ſibi acquirit.conſ.81.nu.54 356

F

FActum malo Zelo dicitur quando abſque iuſta cauſa factũ eſt.conſi. 96.nu.23 523
Factum quando quid præſumatur citra ius & nomen hæredis.conſ. 44.num. 22 223
Factum quod faciendum nõ erat,vel nõ factum,quod faciendum erat,declarat mentem

INDEX.

mentem facientis vel omittentis.conſ. 80.nu.5 345
Factum non eſt ſpectandum, ſed potius quid faciendum.conſ.75 nu.93 331
Factum quando à furore agitare factum præſumatur.conſ.82.nu.215 411
Factum proprium impugnare nemo poteſt.conſ.89.nu.47 464
Facta non præſumi.conſ.1.nu.177 19
Facto proprio à nullo cõtrauenirj poteſt. conſ.1.nu.99 13
Factum ab eo qui dominus non ẽ, ab eo effecto domino non reuocatur.conſil. 89.nu.52 464
Facta non præſumi.conſ.2.nu.301 66
Facta ex certa ſcientia,in dubium non reuocari.conſ.103.nu.49 609
Facultas plena,& ampla cõceſſa, cuius ſit naturæ.conſ.19.nu.17 113
Facultas perſonæ cohæret.conſ.101.nu.20 596
Falſa cauſa diſpoſitionem vitiat. conſ.89. nu.122 468
Falſum,qui in vno dixit vel ſcripſit, in õnibus ſcripſiſſe præſumitur. cõſ.1. nu. 300 29
Falſum non cõmitti in inſtrumento nullo.conſ.67.num.15 305
Falſum ſine dolo non committi.con.98. num.26 544
Falſum dolo commiſſum non præſumitur, cum de modica vtilitate agitur. ibid.nume. 28
Falſitas non præſumitur vbi ceſſat ſpes lucri.conſ.48.nu.21 235
Fama bonis præfertur. conſ.94.n.3 504
Famæ gloria nonpoteſt niſi ſolis eximiis viris contingere. conſ.94.num.4 ib.
Fama bona vitæ antefertur.c.98.n.8 54
Fama alterius lædi non debet.con.96.n. 14 522
Fama & denominationes in antiquis optimèprobant.conſ.21.nu.16.& num.31 141
Fama bona in ſpecie probari debet,vt diluat inditia contra reum accuſatũ.cõſi. 101.nu.57 599
Famæ bonæ probatio tollit inditia crimi nis,ſed infra declaratur. conſ.101. nu. 40 518
Item corruit inditium exortum à Socio criminis.ibid.nu.41
Famæ,& honoti proprio ſtudens dannãdus non eſt.conſ.94.nu.1 503
Famis neceſſitas quid operetur. conſi.31. nu.11 169
Familiæ nomen nil per ſe operatur.conſ. 85.nu.60 431
Familias à maſculis conſeruari. conſi.85. nu.8 427
Famulis quicquid gerit conſenſu domini geſſiſſe præſumitur.conſ.53.nu.4 259
Fatuitatem potius præſumi,quàm donationem.conſ.1.nu.215 22
Federici.2.Imperatoris deceſſus.conſ.1.n. 58 10
Fauor conſeruandæ agnationis attendit in caſu expreſſo a teſtatore.conſi.85.n. 102 437
Fauor publicus ſẽper priuato præfertur. conſ.33.nu.16 177
Fauori ſuo hæres renuntiare poteſt. conſ. 89.nu.97 466
Fauores ſunt ampliãdi,ſicut odia reſtringenda.conſ.65.nu.18 511
Fauendum eſt magis ius ſuum conſeruãtibus,quàm nouo acquirentibus. cõſ. 50.nu.44 253
Feudum ,quod debet probari per inueſtituram ſcriptam, an ſufficiat ſi probetur per iuris præſumptionem.conſi.5. nu.31 88
Feudum hæreditarium eſſe ex quibus cognoſci poſsit.conſ.61.nu.26 286
Feudum an poſsit alienari pro conſtituẽda dote.conſil.8.nu.6.f.97.& nu.19.&
Feudum hæreditarium eſſe ex quibus cognoſci poſsit.conſ.61.nu.26 286
Feudum an poſsit alienari pro conſtituẽda dote.conſ.8.nu.6.f.& nu 19.& in fine fo.65.& quid pro conſtituenda legitima.
Feudum conceſſum dicitur ſub conditione ſi vaſallus erit fidelis.conſil.99.nu. 138. 561
Feudum Marchiæ diuidi an poſsit.conſ. 2.nu.284 65
Feudum ſui natura,alienabile diuidi poſſe.conſ.2.nu.285 ibid.
Feudum eccleſiæ plus eſt concedere,quã ius patronatus in eccleſia conſtituere. conſ.90.nu.15 475
Feudum vt conſtituatur oportet vt vtile dominium transferatur,& quid fructibus.ibid.nu.16
Feudum eccleſiæ difficilius cum vaſallorum ſucceſſores tranſit, ius patronatus.ibid.nu.17.
Feudum alienari poteſt ſub conditione ſi domino placuerit,& alienans non cadit à iure ſuo etiam ſi tranſlatum ſit dominium.conſ.38.nu.17 203
Feudum ſtatim quod eſt alienatũ,ad ſucceſſores ius deuoluitur.conſ.89. num. 77 465
Feudum ſine conſenſu domini alienatũ, dicitur nulliter alienatũ,ex cauſa domini.ibid.nu.78
Feudum cum alienandi poteſtate conceſſum ſine licẽtia & decreto domini alienari poſſe.conſ.2.nu.315 67
Feudum qua ratione deferatur domino ob delictum commiſſum contra perſonam domini.conſ.99.nu.143 562
Feudum antiquum ob delictum vaſalli in perſonam domini defertur domino,etiam in præiudiciũ aliorũ agnatorum.ibid.nu.144
Feudum, quãdo deuoluitur ad agnatos ob delictum agnati poſſeſſoris, intelliguntur agnati quarti gradus.ibid.nu. 145
Feudum hæreditariũ perdit filius ob crimen læſæ maieſtatis commiſſum à patre.conſ.104.nu.33 614
Feudum hæreditarium ſine hæreditate defuncti haberi non poteſt.ibid.nu.34
Feudum ad dominium douolutum & alteri conceſſum vim habet feudi noui. ibi.nu.35
Feudum mutare naturam perſona Vaſalli mutata.ibid.nu.36
Feudum ſui natura alienari non poſſe,cõſil.1.nu.119 14
Feudum conceſſum nõ dicitur vbi in cõceſsione nulla eſt facta ſeruitj,vel homagij reſeruatio.conſ.1.nu.30 9
Feudum ad fœminas tranſitoriũ,tranſire cum maſculi omnes deficiunt. conſ.1. nu.476 41
Feudum ex fidelitate nomen ſumpſit.cõ. 1.n.32 9
Feudum ſi fuerit conceſſum pro ſe, & deſcendentibus fœminas vocatas non cẽſeri.conſ.1.nu.455 40
Feudum conceſſum pro ſe & hæredibus intelligi de hęredibus maſculis tantũ. conſ.1.nu.456 eod.
Feudũ dignitatis,& iuriſdictionis ad fœminas non tranſire.ibid.nu.457
Feudum in ſucceſſore detrimentum alienari nec etiam in parte poſſe.conſ.1.n. 307 29
Feudum alienatum cum alienari non potuit à directo domino, vel ab agnatis alienantis poſſe reuocari.conſ.1.num. 380 34
Feudum ligium eſſe ad fœminas tranſitorium.conſ.1.numer.45. Sed declarata vt ſub conſilio 1. numer. 473 39
Feudum à fidelitate nomen ſumpſit. conſi.2.nu.264 64
Feudum & fideicommiſſum in illos de familia poſſe alienari.conſ.104.num. 38 615
Feudum antiquum in ſucceſſorum detrimentum alienari non poteſt,etiam domino cõſẽtiente.conſ.1.nu.122 14
Feudum conceſſum pro ſe & hæredibus hæreditarium eſſe.ibid.nu.308 29
Feudum cum ſuſcipitur in dubio præſumittur hæreditarium.ibid.nu.309
Feudum emptitium non dici,cùm integro pretio emptũ non eſt.ibid.nu.469 41
Feudum conceſſum pro deſcendentibus & agnatis,fœminas agnatas admittit. ibid.nu.442 39
Feudum viuentis quando alteri ſub conditione concedi poſsit.ibid.nu.419 37
Feudum alienabile ſemel alienatũ, apud nouum dominum eſſe, vt rem liberã, allodialem,ibid.nu.421
Feudum dignitati annexum, ſecundum eam regulatur,ibid.nu.445 39
Feudum emptitium eſſe ad fœminas trãſitoriũ.ibid.nu.446.ſed declara vt ſub nu.470.
Feudum præſcriptum quomodo præſcriptum cenſeatur.ibid.nu.311 30
Feudum in dubio rectum præſumi,ibid. nu.312
Feudum rectum ad hæredes trãſitorium ibid.nu.313
Feudi hæreditarij ſucceſſores, anteceſſorum hæredes eſſe oportere,ibid.n.314
Feudum hæreditarium acceptare non licet præceſſoris hæreditate repudiata. ibid.nu.315
Feudum antiquum acceptari poſſe, fratris,cuiſucceditur,hæreditate repudiata,ibid.nu.317 fol. 20
Feudum hæreditarium poteſt pater vni filiorum prælegare.cõſ.89.n.71 465
Item procedit etiam ſi aliquid tantum

INDEX.

à patre habuit.ibid.nu.72
Feudum ob delictum vaſalli,deuolutum ad dominum & alteri conceſſum, vt naturam mutet, quid requiratur.conſ. 104.nu.48 615
Feudum ligium dicitur conceſſum nulla alteri reſeruata fidelitate.conſ.32. nu. 6 172
Feudum ſtatim quod eſt alienatam, ad ſucceſſores eius deuoluitur. conſ.89. nu.77 465
Feudum ſine conſenſu domini alienatũ, dicitur nulliter alienatum, ex cauſa domini.ibid.nu.78
Feudum mixtum qui vult obtinere hæres eſſe debet, vel primi,vel vltimi defuncti.cõſ.104.nu 16 613
Feudum alienabile eſſe ex præſcriptibili.conſ.2.nu.311 66
Feudum regulariter curſu 30.vel 40. anno præſcribi.conſ.2.nu.312 ibid.
Feudum vbi alienari poteſt directi domini conſenſus non eſt neceſſarius.conſ. 1.nu.126 15
Feudum conceſſum pro maſculis & fœminis fœminas poſt maſculos admittit.conſ.1.nu.440 39
Feudum quibus rationibus alienari prohibeatur.conſ.1.nu.134 15
Feudũ inconſulto domino directo poteſt alienari ſi melior illius conditio efficiatur.conſ.1.nu.135 eod.
Feudum antiquum ſine eorum conſenſu ad quos receſſurum eſt alienari nõ poteſt.conſ.1.nu.123 14
Feudum alienatum à teſtatore non reuocari ab hærede. conſil. 89. numero 66 464
Item ſi in feudum antiquum ex pacto, & prouidentia.ibid.nu.67
Item cauſa feudum & hæreditatium. ibi. nu.68
Item etiam confecto inuentario. ibid. num.69
Feudum ſi concedatur, cenſentur conceſsi & omnes fructus pendentes.cõſ. 13.nu.11 113
Feudum hæreditarium ob delictum Vaſalli publicari. conſ. 104. numero 30 614
Feudum quod domino deuoluatur ex delicto Vaſalli eſt qualitas feudo inhærens.ibi.nu.31
Feudum alienabile iuri filiorum à patre prælegari poſſe.conſ.2.nu.276 64
Feudum hæreditarium iuri filiorum prælegari à patre poſſe.conſil.2.nume. 227 ibid.
Feudum ſeu conceſsio oſtronis,& illius naturæ fuit,vt de eo prælegatum fieri potuerit.conſ.2.nu.278 ibid.
Feudum inalterabile inter ſuos alienari poſſe.conſ.2.nu.279 ibid.
Feudum non amittit Vaſallus, ſi in comprehenſos in inueſtitura alienat.conſ. 2.nu.280 ibid.
Feudum quando in ſuos alienari poſsit, conſ.2.nu.281
Feudum à teſtatore alienatum reuocari poſſe ab hæreſi confecit inuentarium. conſ.83.nu.26 462
Feudum hæreditarium vt quis aſſequatur:hæres eſſe debet.ibid.nu.27
Feudum renouatum præſumi renouatum ſecundum naturam ſuam antiquam.conſ.104.nu.53 616
Feudum de nouo conceſſum ſub commemoratione primæ naturæ nouam naturam non aſſumit.conſil. 104. nume. 43 615
Feudum à teſtatore alienatam ab hærede quando reuocetur.conſ.89. nume. 12 461
Feudum in dubio ex pacto & prouidentia, non autem hæreditarium præſumendum eſt.conſ.61.nu.9 285
Feudum conceſſum ſecundum quod an teceſſores iam conceſſerunt, quomodo conceſſum intelligatur. conſil. 1.nu.65 11
Feudum cum habet naturam alteratam, non poteſt à iure feudorum moderari,ſeu interpretationem recipere.cõſ. 65.nu.56 300
Feudum fœmineum dicitur cum in fœmina primam originem habet. Regnum, Siciliæ eſt feudum Eccleſiæ. conſ.65.nu.59 ibid.
Feudum Vaſallo mortuo adhuc domino defertur ob eius delictum, quo ipſo iure priuatur feudo. conſil. 99.nume. 159 563
Feudum non definit eſſe paternum renuntiatione à patre facta. conſil. 89. num.17 462
Feudum hæreditarium fideicommiſſo ſuppoſitum, non poſſe confiſcari, ob delictum vaſalli.conſil.104.nume. 40 615
Feudum mixtum quod.conſil.104.num. 15 613
Feudum Marchiæ an dignitatis ſit. conſ. 16.nu.9 80
Feudum hæreditarium teſtamento poſſe legari.conſ.104.nu.23 614
Feudum hæreditarium venire in reſtitutione fideicommiſsi.ibid.nu.24
Feudum ſui natura alienari non poſſe. conſ.1.nu.14 8
Feudo hæreditario onus adijci poſſe.cõſ. 104.nu.25 614
Feudum dicitur hæreditarium vbicunque in inueſtitura fit mentio hæredũ. conſ.61.nu.6 285
Idem quando collaterales ſunt vocati. ibid.nu.7
Feudum eſſe hæreditarium ſignificant illa verba,pro ſe & hæredibus.conſil. 104.nu.9 612
Feudum antiquum à patre legitimè alienatum, reuocat filius patris non hæres.conſ.89.nu.104 467
Feudum Ligium à quibus concedatur, & de illius natura. conſil. 2. numero. 25 49
Feudum cum eſt conceſſum pro ſe, & hæredibus, ſeruitium non eſt perſonaliter præſtandum.conſil. 54. nume. 13 262
Feudum ſine titulo haberi, retinerique non poteſt, ex aliquorum opinione. conſ.2.nu.174 57
Feudum cur magis in dubio iudicetur ex pacto, & prouidentia quam hæreditarium.conſ.61.nu.24 285
Feudum ſemper conditionale dicitur, quando adeſt præſtatio caponum annua.conſ.65.nu.7 297
Feudum ex pacto & prouidentia quod. conſ.104.nu.1 612
Feudum conceſſum pro ſe, & hæredibus maſculis quod.ibid.nu.2
Feudum hæreditarium quod.ibid.nu.3
Feudi ex pacto & prouidentia nomen à noſtris confictum.ibid.nu.5
Feudum hæreditarium in dubio præſumitur.ibid.nu.6
Feudum præſcriptum, ſecundum ſuam naturam cenſeri præſcriptum. ibid. num.7
Feudum datum ad certum ſeruitium atque ita conditionatum, regulatur à conſtitutionibus feudalibus quod fœminæ non admittantur. conſil. 65. nu.67 301
Et quomodo hoc intelligatur.ibid.num. 68
Feudum quando nominatim eſt conceſſum tam maſculis quàm fœminis vtroque caſu ſiue ad certum,ſiue incertum fœmina poſt maſculum admittitur.ibid.nu.69
Feudi hæreditarij ſucceſſores, vel mediatè vel immediatè primi inueſtiti hæredes eſſe debere. conſil. 1. numero 318 30
Feudi incapaces eſſe fœminas tam de iure quam ex conſuetudine. conſil.1. nu.453 39
Feudi mentio vbi non fit allodium præſumitur.conſ.1.nu.10 8
Feudi hæreditarij natura.conſil.104. nu. 19 613
Feudi dominus iudex eſt competens in cauſa feudali.conſ.2.nu.20 48
Feudi natura eſt, vt ſit libera conceſsio abſque præſtatione aliquid. conſ. 65. nu.10 297
Et quid quando promittitur ſeruitium perſonale indeterminatum & incertum domino feudi.ibid.nu.11
Feudi natura mutata non dicitur, cum pacta accidentalia appoſita fuerunt, quæ prius non aderant.conſi.35.num. 20 183
Feudi noua recognitio ſucceſſoribus non nocet.conſil.103.num.57 609
Feudi mixti natura. conſil. 104. numero 16 613
Feudi renunciatio facta à patre non nocet filio.conſ.31.nu.16 169
Feudi dominus non cognoſcit ſuper qualitate,qua cum feudi dominium negatur.conſ.2.nu.93 51
Feudi dominus inter vaſallos iudex non eſt competens, cum alter illorum ſe vaſallum negat.conſil. 2. numero 95 ibid.
Feudo renouato, renouatas cenſeri omnes eius qualitates.conſi.104.num. 44 615
Feudo non priuatur filius ob delictum patris.ſed infrà declaratur. conſil. 99. nu.114 560
In feudo conditionato duo præſtantur, inramentum fidelitatis, & cenſus annuus.conſ.

nuus.conſ.95.nu.64 301
Feudo conditionato non ius commune,ſed conſtitutiones ſeruari debent. conſ.65.nu.53 300
Pro feudo quando eſt data pecunia vel præſtat ſeruitiũ reale, licet tale feudũ plus habeat liberalitatis quàm oneris, ſi attamen dicitur contractus. conſ.65. nu.66 301
Feuda impropria dicuntur ratione qualitatis ſeruitij quod præter regularem feudi naturam præſtatur. conſ.65. nu. 56 300
Feuda Marchiæ Montisferrati ſine licentia & conſenſu directi domini poſſe alienari.conſ.2.nu.316 67
Feuda Marchiæ Ceuæ ſine conſenſu domini alienari poſſe.ibid.nu.317
Feuda quæ ſunt dignitatis,ſolent concedi tantum ab Imperatore. conſ.32. nu. 9 172
Feuda Italiæ ex conſuetudine diuidi poſſe.conſ.2.nu.289 65.
Feuda competentia agnatis iure generis non auferuntur ab eis ex delicto poſſeſſoris.ſed infrà declaratur. conſi.99. nu.112 560
Item nec præiudicium vnus alteri facit. ibid.nu.113
Feudorum conſtitutiones ante Octonem non fuiſſe.conſ.2.nu.248 63
Feudalis conceſsio non dicitur vbi donationis verbum apponitur.con.1. num. 11 8
Feudalis qualitas realis eſt,& perpetua. conſ.66.nu.14 303
Feudalis conſtitutio prima à Conrado inuenta & ſancita, ex Alciati & Pariſij ſententia.conſ.2.nu.249 93
Feudalis conſtitutio in tit.cõſtitutio Feudi D. Lotharij,an primi, vel tertij ſit. conſ.2.nu.252 ibi.
Feudum in cuius inueſtitura non eſt facta mentio hæredum,ſed tantum de ſe filijs,nepotibus,& pronepotibus,dicitur ex pacto, & prouidentia non autem hæreditarium.conſilio 61.numero 10 285
Idem quoque ſi dictum ſit,pro ſe,liberis, & ſucceſſoribus quibuſcumque maſculis,& qua ratione. ibid.nu.11
Ferijs renuntiaſſe dicitur,qui tempore feriarum ſententiam ferri poſtulat.conſ. 87.num.24 450
Fictio quid ſit. conſilio 82. numero 154 368
Fictio non plus operatur in caſu ficto q̃ veritas in vero.conſilio 100.numer.125 580
Fictio non cadit ſuper his, quæ naturaliter eſſe nequeunt. conſilio 97.numero 54 530
Fictio poſtliminij omnia reſtituit. conſil. 103.nu.5 606
Fictiones plures non iungi.conſil.89.nu: 22 462
Fictiones duæ ex eodem fonte eſſe non poſſunt.conſ.82.nu.159 368
Fideicommiſſum alienare prohibitus,an poſſit filiæ hæredi relinquere & ſic per alienationem legalem. conſil.95. nu. 119 519
Fideicommiſſum alienari non poteſt pro reſtitutione dotis,quando ipſi grauato relicta fuit legitima vel Trebellianica & eas is malè conſumpſit.conſ.33.nu.3 176
Et pro intelligentia huius rei diſtinguntur nonnulli caſus, ibidem nu.38 179
Fideicommiſſum à diuidentibus cenſeri remiſſum cum promittunt portiones diuiſas habere ratas & firmas & attendere ac obſeruare.conſ.87.nu.3 450
Item etiam cum pars fideicommiſſi fuit excepta,ibid.nu.34
Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ex coniecturata mente teſtatoris, vt ſi dotauerit fœminas, inſtituendo poſtea vniuerſales hæredes filios maſculos; & qua ratione. conſ. 95.nu.105 518
Idem ſi ſub eadem qualitate maſculinitatis filios illos, inuicem, & reciprocè ſubſtituiſſet,ibidem nu.106.Et de aliis coniecturis.nu.ſeq.
Fideicommiſſum tractum ſucceſsiuum habere.conſ.86.nu.7 441
Fideicommiſſum qua de cauſa pro conſtitutione dotis poteſt alienari,conſ.33 nu.37 179
Fideicommiſſum eſt quid oneroſum, & odioſum.conſ. 95.nu.20 & nu.35 511
Fideicommeſſum an reuocatũ cenſeatur ob ſuperuenientiam inimicitiæ.cõſ.30 nu.17 167
Fideicommiſſum extingui euaneſcẽte cõditione.conſ.85.nu.47 430
Fideicommiſſum an in donatione cauſa mortis conſtitui poſsit. conſ.85.nu.29 428
Fideicommiſſum eſſe quid odioſum.con.
Fideicommiſſum eſſe poſſe inter primos, & non inter remotiores, & poſteriores.conſ.85.nu.93 435
Fideicommiſſum conditione pendẽte, cõditione non tranſmittitur. conſ. 95. nu.113 519
Fideicommiſſum nõ extare in dubio pronunciandum.conſ.85.nu.5 430
Fideicommiſſum dicitur iniunctum perſonaliter cum fuit dictum, transferatur,&c.& ideo tunc dicitur perpetuũ. & infrà declaratur. conſil.85.numero 27 428
Fideicommiſſum vel omnis non præſumitur quis velle in bonis ſuis. conſil. 37.nu.124 198
Fideicommiſſum inducitur ex clauſula codicillari.conſ.37.nu 125 ibi.
Fideicommiſſum gradatim coniunctum quid ſignificet.conſ.85.nu.61 431
Fideicommiſſum eſſe quid odioſum.con. 85.nu.39 429
Fideicommiſſum gradatim iniunctum quid ſignificet.conſ.8.nu.61 431
Fideicommiſſum pluribus alternatiuè relictum ordine ſucceſſiuo deberi, ibidẽ nu.62
Fideicommiſſum alternatiuè relictum quomodo debeatur. ibidem numero 63
Fideicommiſſum ex clauſulis generalibus cenſeri remiſſum.conſ.87.numer. 39 450
Fideicommiſſum reciprocum ob diuiſionem factam cenſetur remiſſum. conſ. 87.nu.1 448
Fideicommiſſum conditionale diuiſione non cenſetur remiſſum.ibidem numero 2
Item etiam ſi eſſet permiſſum perpetuo non contrauenitur. ibidem numero 3
Fideicommiſſum non induci niſi expreſſe.conſi.85.nu.86 434
Fideicommiſſum an in donatione cauſa mortis conſtitui poſſit.conſi.85.numero. 29 428
Fideicommiſſum conditionale non trãſmitti.conſi.105.nu.37 622
Fideic.factum in teſtamento, non facit vt in donatione factum cenſeatur.con. 85.nu.110 437
Fideicommiſſum cenſeri remiſſum cum verba diuiſionis nil aliud operari poſſunt.conſi.87.nu.20 449
Fideicommiſſum an poſſit conſtitui in donatione,in caſu l.quoties.C.de donat.quæ ſub modo.conſ.85.nu.31 429
Fideicommiſſum extingui euaneſcente conditione.conſi.85.nu.47 430
Fideicommiſſum fuiſſe iniunctum proximioribus,& non remotioribus abſurdum eſt dicere.conſi.85.numer.24 428
Fideicommiſſum an ſicut alienari poteſt pro conſtituenda dote an poſſit pariter alienari pro eius reſtitutione.conſi. 33.nu.12 167
Fideicommiſſum non extare in dubio pronuntiandum.conſilio 85. nume.50 430
Fideicommiſſum an poſſit conſtitui in donatione in caſu.l.quoties.C.de donat.quæ ſub modo.conſilio 85.numero 31 429
Fideicommiſſum coniecturis induci.cõſ. 85.nu.88 434
Fideicommiſſum dicitur: iniunctum perſonaliter cum fuit dictum,transferatur.&c.& ideo tunc dicitur perpetuũ, & infrà declaratur.conſilio.85.numer. 27 428
Fideicommiſſum conditionale tranſmitti non poteſt quando maximè filij ex primo ſubſtituto tacitè tantum ſunt poſiti in conditione.conſ.95.nu.110. & duobus,nu.ſeq. 518
Aliàs autem aliquibus coniecturis ius fideicommiſſi conditionalis tranſmittitur ad filios.ibid.nu.101
Fideicommiſſum cenſeri remiſſum, cùm in diuiſione ei renuntiatum fuit.con. 87.nu.52 451
Fideicommiſſum fuiſſe iniunctum proximioribus,& non remotioribus, abſurdum eſt dicere. conſilio 85. numero 24 428
Fideicommiſſũ cenſeri remiſſum ob vim ſermonis vniuerſalis.conſ.87. num. 28 450
Idem quando in diuiſione eſt data facultas alienandi.ibid.nu.29
Fideicommiſſum conditionale licèt regulariter non tranſmittatur. fallit tamen vbi conſtat de contraria mente reſtatoris.con.95.num.103 18
Fideicommiſſum reciprocum vt ſit,quoꝝ

INDEX.

requirantur.conſ.85.nu.41 429
Fideicommiſſum reciprocum requirit eſſe factum in omnibus bonis. ibid. nume.42
Fideicommiſſum reciprocum requirit ex preſſam vocationem.ibi.nu.43
Fideicommiſſum alienari poteſt non tãtum pro conſtituenda dote,ſed etiam pro augmento conſ.93.nu.48 502
Fideicommiſſum præſumitur ſcire, qui copiam teſtamenti habuit. conſil. 87. nu.58 451
Fideicõmiſſum priuatam,dos verò publicam vtilitatem reſpicit.con.33.n 31 179
Fideicommiſſum tranſmiſsibile ad nepotes eſſe nequit, niſi bona perpetuo permaneant in familia.conſ.95. num. 109 519
Fideicommiſſum an alienari poſsit pro reſtitutione dotis maternæ, & quid de feudo.conſ.7.nu.5 94
Fideicommiſſum licèt poſsit alienari pro conſtituenda dote filiæ teſtatoris, hoc tamen non eſt permiſſum pro reſtitutione dotis.conſ.33. nume. 1 176
Fideicommiſſum cenſeri remiſſum,data alienandi facultate in diuiſione bonorum, cùm ipſa alienatio facta fuit etiam in vltima voluntate. conſil.87. nu.60 451
Fideicommiſſum quod ad agnationis & familiæ conſeruationem inducitur an dicatur odioſum vel fauorabile, vt nõ poſsit extendi de perſona ad perſonam.conſ.97. nu.117 537
Fideicommiſſum continet in ſe odium. conſ.eodem.nu.156 540
Fideicommiſſum verbis impersonalibus conceptum, quod, & quando tranſeat in infinitum.conſil. 85.nume. 127 439
Fideicom.hæredis alienare tutè poteſt teſtator.conſ.87.nu.101 454
Fideicommiſsi alienatio nulla eſt ſolo fauore ſuccedere in eo debentium. cõſ. 89.nu.88 466
Fideicommiſsi remiſsio in dubio potius quàm inuentio præſumi debet. conſil. 37.nu.129 198
Fideicommiſsi alienationi conſentiens non præiudicat ſibi in pretio. conſ.87. nu.54 451
Non procedit cùm ſponte conſenſit.ibid. num.55
Fideicõmiſsi remiſsio ſequitur ex actu, qui non valet, niſi renuntiationem operetur.conſ.87.nu.23 450
Fideicommiſſo remiſſo de euictione agitur.conſ.87.nu.88 453
Etiam ſi ſit euictio ſecuta ex natura rei. ibid.nu.89
Fideicommiſsi onus ad alios non extendi.conſ.86.nu.42 443
Fideicommiſſo grauatus liberè alienare non poteſt.conſ.105.nu.88 627
Fideicommiſſo per diuidentes remiſſo agi poſſe ad pretium contra hæredes. conſ.87.nu.8 449
Fideicommiſſo includuntur ſimilia. con. 86.nu.28 442
Fideicommiſſa ex tacita teſtatoris voluntate induci.conſ.85.num.85 434
Fideicommiſſarius conſentiens hæredi grauato alienandi ſed fundum nequaquam.conſ.58.num.20 274
Fideicommiſſarium conſentiendo in alienatione fideicommiſsi poſſe agere ad pretium. conſilio 87. numero 13 449
Fideicommiſſario delinquente commoditas bonorum fiſco defertur. conſil. 99.nu.131 561
Fideicommiſſario delinquente non defertur fideicommiſſum ad fiſcum ad aliorum damnum.conſil. 99. numero 115 ibid.
Fideicommiſſo cenſeri renuntiatum ex æquali diuiſione inter fideicommiſſarios facta.conſ.87.nu.26 450
Fideicommiſſaria res efficitur permutata cum illa quæ erat ſuppoſita fideicommiſſo.conſ.70.nu.8 315
Fideicommiſſaria ſubſtitutio difficilius extendit de perſona ad perſonam.cõſ. 97.nu.50 529
Etiam ex præſumpta mente defuncti.ibi. nu.91 513
Fides adhiberi debet libro alicuius & cuicunque ſcripturæ priuatæ contra ſcribentem.conſ.23.nu 5 147
Fides maxima præſtatur libro,in quo aliquid ſcriptum eſt contra ſcribentem. ibid. num.6
Fides teſtis dicitur approbata à producẽte.conſ.23.nu.1 ibid.
Et licèt fuerit teſtis tantum productus & ſi non examinatus.ibid.nu.2
Fides publica data obſeruari debet. conſ. 100.nu.196 585
Fides in vno approbata, & in cæteris creditur vera.conſ.22.nu.24 146
Fides alicuius augetur ex nobilitate diuitijs,& alijs ſimilibus.conſil.23.num. 26 149
Fides illius qui dum viuebat optimæ erat famæ,non eſt improbanda.conſil. 23.nu.12 147
Fides ſeruata non dicitur, ſi in re quantumuis minima,deficiat. conſil. 35.nu. 3 182
Fidem vnius,qui ſemel probauit, improbare amplius non poteſt.conſi.1.num. 255 25
Fidelitatem nihil ſpeciale feudis tribuere.conſ.1.nu.33 9
Fidelitatis reſeruatio feudum fuiſſe conceſſum non arguit.ibid.nu.34
Fidelitatis iuramentum ad quid obliget. conſ.99.nu.101 558
Fidelitas in feudo pacto remitti non poteſt.conſ.65.nu.44 299
Fidelitas nihil ſpecialitatis in feudis tribuit.conſ.2.nu.265 64
Fidelitatem obſeruare debent ſubditi, licèt feudum non obtineant à principe ſuo. conſilio 2. numero 266 ibid.
Fidelitas feudi conceſsione remitti non poteſt.conſ.1.nu.29 9
Fideiuſſor filijfam. obligatur, licèt ipſe filius fam. obligari non poſsit. conſil. 58.nu.71.fol. 277
Fideiuſſor idoneus non dicitur,qui commodè conueniri non poteſt. conſ. 2. num.212 59
Fideiuſſoris hæres qua ratione recuperare poſsit rem alienatam, pro qua ſuus anteceſſor fideiuſsit.conſil.89.numer. 113 467
Fideiuſſores idonei an ſint nobiles qui ſub Principe habent Caſtra, quæ à Principe illo expugnari poſſunt.conſ. 2.num.218 60
Filiatio probatur ex nominatione facta à patre in actu,qui ſoli filio conuenit. conſ.18.nu.22 129
Filiatio difficilè probatur,& non niſi cõiecturis probari poteſt & præſumptionibus.conſ.5.nu.18 86
Filius cum legitimam conſequitur,efficitur hæres patri.conſ.77.nu.19 336
Filius non excluditur à legitima cùm approbauerit teſtamentum patris, in quo nil ei relictum fuit.conſ.71. nu.3. fol. 316
Filius peccat nubendo ſine conſſ. patris. conſ.69.num.31 fol.312
Filius non habet ius viuente patre in bonis ipſius,ſed tantum ſpem.conſil. 77. num.28 337
Filius quando non poſsit querelare teſtamentum patris.conſ.3.nu.23 7
Filius ſine peccato ſpernere non poteſt. conſ.69.nu.28 fol.312
Filius non debet educari à matre ſecundo nubente.conſ.5.nu.33 88
Filius quomodo patri ſubſit.conſi.69.nu. 22 113
Filius cum conſilio patris vxorem ducere debet.ibid.nu.23
Filius cui relicta non eſt tota legitimæ portio poteſt agere ad ſupplementũ. conſ.81.nu.27 354
Et quando tempore excludatur à petitione ſupplementi.ibid.nu.28
Filius ſuccedens in feudo hæreditario hæres eſſe debet.conſ.89.nu.70 465
Filius patris hæres non reuocat in ſeruitute ſeruum à patre libertate donatũ. conſ.89.nu.43 465
Filius in poteſtate exiſtens tenetur conferre donationem ſibi factam cum iuramento, ad exemplum filij emancipati,& qua ratione.conſil. 84. num. 4 419
Filius, vt naturalis, & non ſpurius dicatur,tria requiruntur.conſ.60.numero 3 280
Filius qui viuo patre, & eo inſtante effectus eſt clericus,licèt ſeruire non poſsit per propriam perſonam tamen ſuccedit patri in feudo cum cæteris fratribus.conſ.54.nu.9 261
Filium priuari dignitatibus aliquando ob patris delictum. conſ. 99. numero 218 569
Filius cur ob patris delictum puniatur. conſ.99.nu.219 ibid.
Ciceronis locus.ibid.nu.220
Filius patris hæres non reuocat feudum antiquum à patre legitimè alienatum. conſ.89.num.106 467
Filius præſumitur filius vt fuit pater.cõſil.99.nu.15 553
Filius præſumitur patrem diligere. conſ.